

DOLENJSKI LIST
STUDIJSKA KNJIZNICA
MIRANA JARCA
68000 NOVO MESTO
DL 068415
ČETRTEK

V avli Krke 13. dolenski knjižni sejem

Gost na otvoritvi pisa-
telj Jože Javoršek

NOVO MESTO — Okoli 850 (naslovov) novih knjig, ki so jih slovenske založbe in samozaložniki izdali v zadnjem letu, od lanskega do letošnjega maja, je na ogled in naprodaj na 13. dolenskem knjižnem sejmu, ki so ga v ponedeljek, 28. maja, odprli v avli Krkine poslovne stavbe v Ločni. Poleg prodaje razstave knjig, ki jo je pripravila novomeška knjigarna Mladinske knjige, si obiskovalci lahko ogledajo še dve posebni razstavi, ki ju je postavila Studijska knjižnica Mirana Jarca. Večja je posvečena 70-letnici novomeške (kulturne) poveljstva, manjša pa obsega knjižna dela Jožeta Javorška, gosta letošnjega knjižnega sejma na ponedeljkovi otvoritvi.

Otvoritveno slovesnost je začel Marjan Strajnar, predsednik sveta knjige v novomeški tovarni zdravil, z besedami, da Krka ostaja zvesta tej kulturni manifestaciji. Nato je s krajšim koncertnim sporedom nastopila vokalna skupina Ave iz Ljubljane, ki je na letošnjem tekmovanju odraslih pevskih zborov v Mariboru, na Naši pesmi, izjemno presenetila in prejela zlato plaketo. Zatem se je začel večer z gostom, pisateljem, dramatikom, pesnikom in esejistom Jožetom Javorškom, dolenskim rojakom iz Velikih Lašč. Njegovo človeško in pisateljsko osebnost je orisala in predstavila številnim obiskovalcem prof. Nataša Petrov iz Studijske knjižnice Mirana Jarca. Jože Javoršek pa je prebral nekaj odlomkov iz svojega najnovejšega romana Spomini na Slovence, opozoril na večplastnost tega obsežnejšega dela in se na koncu pogovarjal z obiskovalci.

13. dolenski knjižni sejem se bo končal z jutrišnjim večerom, v petek, 1. junija.

I. Z.

Bo minister Tomšič zaprl Krško?

Veliko vprašanje je, če bodo do leta 1995 izpolnjeni pogoji za to, da bo prenehala obratovati jedrska elektrarna — Kaj na javne izjave pravijo v JE

KRŠKO — Če je treba JE Krško zapreti zaradi varnosti, zakaj se to odloga do leta 1995? Moramo jo zapreti že jutri in jo tudi lahko zapremo, je dejal dipl. inž. Stane Rožman, glavni direktor JE Krško, ko je pretekli petek s sodelavcem Josipom Aralico in Ivanom Špilerjem odgovarjal na vprašanja posvaskih novinarjev. Ti so ga vprašali za mnenje o izjavi novega energetskega ministra dr. Mihe Tomšiča, da je treba JE Krško zapreti do leta 1995.

Sicer pa je bila to ena izmed redkih polemičnih zašiljenih osti v petkovem pogovoru. Večinoma so prevladovala trezne in umirjene ocene. V JE Krško so tako izjavo novega slovenskega ministra za energetiko pravzaprav pričakovali in se jim zdi povsem logično nadaljevanje predvolilne kampanje, v kateri so se vse stranke zavzemale za zaprtje JE Krško. Vendar je ministroma izjava hudo načelna in zaradi tega na nek način do javnosti tudi nepoštena. Pazljivo branje ministrove izjave namreč razkrije, da bo treba za zaprtje JE Krško izpolniti vrsto pogojev. Predvsem se ne bi smeli igrati z električnimi

strokovnjake pač ne bo več atraktivno, taka strokovna znanja, v katero so precej vložili, pa imajo svojo ceno na trgu znanja in delovne sile.

Rožman je dejal, da zaprtje JE Krško ni noben problem in se to lahko zgodi že jutri. Vendar bo predtem treba poskrbeti tudi za odlagališče za srednje in nizko radioaktivne odpadke ter za izrabljeno gorivo. Na koncu koncev pa bo Krško še vedno imelo na svojem dvorišču nuklearni objekt, le da ne bo proizvajal električne energije. Vprašanje pa je seveda, ali bi bili s tako možnostjo zadovoljni Krčani in Posavci? Vendar se bo v prihodnjih pogovorih le treba držati stroke in za to bodo možno

Novinarji so zaprosili Rožmana tudi za oceno oddaje TV v Žarišču v četrtek zvečer. Rožman je dejal, da je oddaja spretna manipulacija posnetkov, ki tako tudi vplivajo na poprečnega gledalca. Še enkrat je zagotovil, da je bila JE Krško sicer res zgrajena na potresnem območju, vendar v skladu s stroko, ki je bila takrat na voljo.

sti tudi v dialogu z novim energetskim ministrom. Dr. Tomšič je pionir nuklearne energetike in je bil v JE Krško vse do leta 1982.

J. SIMČIČ

BREŽIŠKEMU MOSTU SE OBETAJO LEPSI ČASI

BREŽICE — Brežičanom končno lahko postrežemo z dobro novico o starem železnem mostu čez Krko in Savo. Kaže, da bo most nekoč vendarle spet služil še čemu drugemu in ne samo snemanju vojaških filmov. Dela na mostu se bodo pričela v kratkem, vse pa naj bi bilo odvisno od podjetja Gradis, ki bo prevzelo popravilo mostu. Ko bodo stari most zopet usposobili za promet, bodo Brežice pridobile še eno vpadnico v mesto, ob kateri se bo razvil malo več življenja kot doslej. Še posebno bodo obnovljene povezave veseli prebivalci s kranjske strani Save, saj jim bo skrajšala pot v mesto in na sejem.

Srečanje godb

V Straži predstavitev dosežkov in priznanj godbenikom

STRAŽA — Na 13. srečanju godbenikov Dolenjske in Bele krajine v nedeljo popoldne v Straži so se predstavile godbe iz Metlike (dirigent Ivan Jerina), Dobrega Polja (Albano Perci), Kočevja (Bojan Oražen), Šentjerneja (Bratislava Roguljč-Buco), Novega mesta (Anton Čeh), Ribnice (Igor Kovačič), Kamnjanja (Ivan Jerina), Trebnjega (Ivo Matoš) in iz Straže (Milan Pošavec). Predsedniki godb so dobili od prirediteljev priznanje in fotokroniko lanskega srečanja, dirigenti pa od pokrovitelja, DO Novoles iz Straže, ki ga je predstavljal v. d. direktorja Jakob Andoljšek, lične stole. Posebna spominska darila sta od Turističnega društva Straža prejela tudi Jasmina Tomšič iz Kočevja, najmlajša godbenica na srečanju, in Albano Perci iz Dobrega Polja kot najstarejši udeleženc. Prireditelj in Zdrženje pihalnih orkestrrov Dolenjske in Bele krajine sta z gugalnikom nagradila tudi dirigenta in skladatelja Bratislava Roguljča za neumorno strokovno sodelovanje. Prireditev je večje povezoval Jože Falkner.

T. J.

MLADI GODBENIKI IN MODERNEJŠA MUZIKA — Solist straške godbe altsaksofonist Matjaž Božič, pri izvajanju skladbe Čardaš. (Foto: T. Jakše)

TRTA LEPO KAŽE

METLIKA — Trta v Beli krajini kaže sorazmerno dobro. Ledeni možje so mimo in s tem tudi nevarnost spomladanske pozebe. Pri kraljevini je nastavek malo slabši, kar je posledica lanske zimske pozebe, ker zaradi tega les ni dozorel. Frankinja za sedaj lepo kaže, a pri tej trti je nevarnost osipanja med cvetenjem. Lepo se razvijata tudi laški rizling in žametna črnina.

TUDI SENOVČANI BODO STAVKALI

SENOVO — Preteklo sredo so se tudi senovski rudarji pridružili opozorilnim zborom delavcev v Rudnikih rjavega premoga Slovenije in se bodo 14. junija tudi pridružili opozorilni stavki. Razmere v senovskem rudniku so tudi težke, kajti kljub ugodnim proizvodnim rezultatom so lani imeli 23 milijonov din izgube, nič bolje pa ni letos.

OBISK IZ AVSTRije

KOČEVJE — 125 Avstrijcev je bilo konec minulega tedna na obisku na Kočevskem. Med njimi je bilo okoli 25 Kočevjarjev, ki so obisk organizirali, ostali pa so bili Korošci in Tiroli, ki so jih Kočevjarji povabili, naj si ogledajo kraje, iz katerih oni, Kočevjarji, izhajajo. Izletnike je sprejel predsednik občinske skupščine dr. Mihael Petrovič, ogledali pa so si Corpus Kristi, kočevsko stolno cerkev in nekatere kraje v okolici Kočevja. Nad zanimivostmi so bili navdušeni.

J. P.

DANES ZBIranJE OBLAČIL

Rdeči križ Slovenije organizira akcijo zbiranja oblačil, obutve, posteljnine, šotorov.
AKCIJA BO PO VSEJ SLOVENIJI V ČETRTEK, 31. maja, OD 17. DO 19. URE.
Darovane predmete zvežite v svežnje, svežnje pa oddajte na zbirno mesto v vaši krajevni skupnosti, ali jih položite pred vhodna vrata na ulico do 17. ure.
DARUJETE IN POMAGAJTE SOČLOVJE!
RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

Farmaceuti hočejo v Evropo

Posvetovanje farmacevtske sekcije JUSK na Otočcu je bilo posvečeno proizvodnji v luči Evrope 92

OTOČEC — V organizaciji novomeške Tovarne zdravil Krka in farmacevtske sekcije JUSK (Jugoslovanska organizacija za standardizacijo in kvaliteto) ter pod pokroviteljstvom zveznega sekretariata za delo, zdravstvo in socialno politiko je bilo 24. in 25. maja na Otočcu 12. posvetovanje o jugoslovanski farmacevtski industriji v luči Evrope 1992. Okrog 150 strokovnjakov je dva dni nadaljevalo z že dolgoletnim prizadevanjem sekcije JUSK, da se čim bolj približamo evropskim standardom, proizvodnji in poslovanju, ki bo zadovoljivo najosodobnejše zahteve, brez česar bi bila Evropa 1992 za nas izgubljena stvar.

Hiter razvoj jugoslovanske farmacevtske industrije, povečevanje izvoza njenih izdelkov, katerega vrednost znaša že okrog 350 milijonov dolarjev letno, pa čedalje večji pomen te panoge v jugoslovanskem gospodarstvu je jugoslovanski farmacevtski industriji narekovalo tesno sodelovanje pri postopni doseganju svetovnih standardov kvalitete. Farmaceutska sekcija JUSK

se je rodila leta 1974 in dobro dela že 12 let. Gre za organizacijo, kjer kljub vsejugoslovanskemu značaju ne poznajo nacionalnih ali kakšnih drugih razprtij in v kateri ne govori velikost, konkurenca, ampak le stroka, ki si med seboj pomaga do novih spoznanj in rezultatov. Njen življenjski interes in nuja pa je primerna kvaliteta vsega, kar odloča o prav takšni kvaliteti farmacevtskih proizvodov. Mnogo let-eh je takšnih, da grede lahko že danes brez problemov v zahtevni razviti svet (nerazviti prav na tem področju niso dosti manj zahtevni), mnogi pa tudi ne. Sveta pa ne zanimajo jugoslovanske posebnosti, ampak kvaliteta, je poudaril predsednik sekcije Vladimir Jakič iz zagrebške Plive, Evropa od nas pričakuje enotno kvaliteto, enotno registracijo, upoštevanje norm, prilagoditev naših predpisov in standardov svetovnim. V vsem tem naj bi tudi otoški posvet pomenil storjen korak naprej.

Že pred leti je bil velik dosežek tega skupnega dela jugoslovanske Dobra proizvodna praksa, ki omogoča Jugoslaviji registracijo pri svetovni zdravstveni organizaciji, za kar je že zaprosila. Brez tega nas ta ugledna organizacija namreč ne priznava kot državo s primerno urejeno regulativno s tega področja in imajo potem težave v svetu še tako dobre firme s prav takimi proizvodi. Tudi na Otočcu je bil govor o Dobri proizvodni praksi v proizvodnji farmacevtskih surovin pa o tem, kako jugoslovansko farmakopejo postaviti na evropsko raven in hkrati ohraniti njene posebnosti.

Z. L.-D.

MLADI ZDRAVNIKI V KRKI

NOVO MESTO — Novomeška Tovarna zdravil Krka nadaljuje svojo tradicijo razvijanja in ohranjanja tsnih stikov s strokovnjaki z različnih področij. Tako je v petek, 25. maja, že petič zapovrstjo imela v gosteh slovenske zdravniške stažiste. Povabili se je tokrat odzvalo kar blizu 100 mladih zdravnikov. Gostitelji so jim razkazali svoje podjetje, poseben poudarek pa je bil na strokovnem pogovoru o zdravilih. Po kosilu so se zdravniki lahko udeležili še posebej zanimive organiziranega trima v Šmarjeških Toplicah pod strokovnim vodstvom Studentov Fakultete za telesno kulturo.

BERITE DANES!

- na 2. strani:
  - Protest Bojancev
- na 3. strani:
  - Ob »špekulaciji stoletja«
- na 4. strani:
  - Iztekla se je proizvodnja volne
- na 5. strani:
  - Kočevje je še brez nove vlade
- na 6. strani:
  - Predali orožje, kako pa se bo odločila županja?
- na 8. strani:
  - Izjava Zelenih Novega mesta
- na 10. strani:
  - Jože vozi za Smrt
- na 17. strani:
  - Apokaliptični jezdec nad Alpami

ZLATA MEDALJA ZA METLIŠKI VINI

METLIKA — Na pomembnem ocenjevanju vin za tradicionalni Novosadski sejem se je metliška Vinska klet spet izkazala. Metliška črnina letnik 1986 in lanski rose sta dobila zlato medaljo.

Jutri in v soboto bo deloma jasno vreme, v nedeljo pa se bo poslabšalo. V popoldanskem času bodo občasne plohe ali nevihte.

SODOBNEJŠA OBLAČILA — Na fotografiji je sodobno oblačilo za vojake, primerno pa tudi za druge. (Foto: Primc)

Sodobna vojaška oblačila

»Modna revija« v Kočevju

KOČEVJE — V Kočevju so minuli petek predstavili oblačila iz tkanine protex, ki je nepropustna za vodo, a je lahka, hkrati pa ohranja toploto in omogoča izparavanje znoja. Taka oblačila so še posebno primerna za vojake, miličnike, lovce, ribiče, tabornike, planince, motoriste in popotnike. Predstavitev so se udeležili tudi predstavniki JLA (ljublanskega korpusa), teritorialne obrambe (Slovenije, dolenske in ljubljanske pokrajine), republiškega sekretariata za notranje zadeve in drugi.

Oblačila so taka, da omogočajo prikrito gibanje v naravi in zato še posebno primerna za vojake. Izdelana so po zamisli Toneta Krkoviča, načelnika oddelka za ljudsko obrambo občine Kočevje. Tudi tkanina protex je izdelale kočevske tovarne Oprema, ki je nosilec tega proizvodnega programa, oblačila pa izdeluje v sodelovanju s kočevskim podjetjem Trikon in nekaterimi obrtniki.

Razen osnovnih oblačil sodi v program te proizvodnje še izdelava spalnih vreč, podlog za ležanje, pelerin, anorakov itd. Oblačila izdelujejo v treh velikostih.

Oblačila je predstavil načelnik Tone Krkovič, ki je poudaril, da to ni obleka le za slovensko vojsko, kot so napačno razumeli nekateri, ampak za vse in tudi za izvoz. Nova oblačila so zelo udobna in omogočajo raznovrstno gibanje, medtem ko so sedanja vojaška oblačila bolj ovirna kot pomoč pri gibanju. V narčtu imajo tudi izdelovanje nepropustnih jopičev.

J. PRIMC

DVE OTVORITVI IN POPOTNIŠTVO

KOČEVJE, OSILNICA — Jutri, 1. junija, bodo ob 15. uri na Roški cesti v Kočevju odprli nove prostore hranilno-kreditne službe Kmetijstvo-gozdarstvo Kočevje. Ob 18. uri bo Mercator-Kmetijsko gospodarstvo Kočevje odprlo v Osilnici novo prodajalno mesa in mesnih izdelkov. Še prej, ob 14. uri, pa vabi Gozdno gospodarstvo Kočevje na predstavitev zloženke Kočevsko-Ribniško gospodarsko območje in zloženke o gozdnem popotništvu.

PREDAVANJE AMERIŠKEGA PROFESORJA

NOVO MESTO — Na povabilo Društva ekonomistov Dolenjske bo v ponedeljek, 4. junija, ob 9. uri v sejni dvorani hotela Metropal predaval g. Ronald Kucic, profesor na univerzi v Denverju v ZDA. Zagotovljeno bo prevajanje v slovenski jezik. Vabljeni!

Vroča jedrska juha

Najboljši dokaz, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha, je tudi razprava o jedrski elektrarni Krško. Že kakšni dve leti namreč tečejo razprave v Sloveniji, katerih skupni imenovalec je, da je treba JE Krško zapreti. Najprej so nasprotniki jedrske energije govorili, da je treba to storiti takoj, v predvolilni kampanji so rok prestavili na leto 1992, sedanji energetski minister pa govori o letu 1995. Rok za zaprtje se vse bolj pomika v prihodnost, hkrati pa postaja očitno, da bo treba za zaprtje izpolniti nekaj več kot težkih pogojev, med katerimi je tudi »ničelna« rast porabe električne energije. Če vemo, da doslej še nobena država ni izpolnila tega pogoja, potem je le malo verjetno, da si bomo Slovenci privoščili razkošje in jedrsko elektrarno zapreti v času, ko najbolj deluje. Vendar pa bomo morali tudi tu sprejeti evropska pravila obnašanja. V večini držav je energetska politika v rokah vlade in se zato samo po sebi razume, da se takih polemik, kot sedaj potekajo v naši družbi, loteva država sama in ne strokovnjaki vsake jedrske elektrarne posebej. Tam se pač ve, da imajo inženirji pametnejše delo, kot pa je očitno vse bolj jalovo politiziranje. Upati je, da se bo težišče razprave konec koncev le pomaknilo v stroko. Da jedrska elektrarna ne bo več predmet politike, pa kaže tudi ponedeljkova izjava člana predsedstva Republike Slovenije dr. Dušana Pluta (zeleni), ki je kot prednostne slovenske naloge navedel razvepavanje termoelektrarn, čiščenje Save in gradnjo odlagališča za jedrske odpadke, medtem ko JE Krško neposredno sploh ni omenil.

J. SIMČIČ

Vsekakor drugačen čas

Novi predsednik Predsedstva SFRJ dr. Borisav Jović je v ponedeljek pred delegati zvezne skupščine izjavil, da se jugoslovansko predsedstvo ne ukvarja niti z uvedbo izrednih razmer niti z razveljavitvijo že opravljenih volitev v katerikoli članic naše federacije. «S tem je vsaj navidezno nehal govoriti o severozahodnemu delu države (Sloveniji in Hrvaški) s posegom JLA, ki ji je Predsedstvo navsezadnje vrhovni poveljnik, čeprav bi moral general Veljko Kadijević nekoliko več spoštovanja čutiti tudi do premiera Antea Markovića, saj je konec koncev njegov minister in ne obratno, da hvalnost zaradi dodatnih davkov za armado in njen superonik niti ne omenjamo. A kaj, ko hvalnost ni politična kategorija.

Toda ostanimo pri Joviću, trenutno vodilni jugoslovanski politični osebnosti. Kot že rečeno, je Jović grozljivo z izrednimi ukrepi neposlušnemu severozahodu umaknil, vendar je s tem sliki samo spremenil okvir. Nekoliko zaradi Slovencev in Hrvatov, prebujajočih se Makedon-

cev in tudi svetovne javnosti. O novem jugoslovanskem predsedniku si lahko mislimo, kar hočemo, pred vsem pa bi se pri napovedi njegovih dejanj morali zavedati, da je federalist, komunist in Srb. To (ne)določa marsikaj, povrhu pa je dr. Jović tudi bister človek, tako trdijo tudi njegovi nasprotniki. Če zaradi tega se je iz razpada Zveze komunistov Jugoslavije utegnil česa naučiti, kajti z ZKJ se je zgodilo isto, kar zdaj preti Jugoslaviji kot državi. Jović je do te države (motivov je več) veliko nasprotnik, kar zdaj tudi za zunanje opazovalce izredno trdnemu nastopnemu govoru moral delegatom v zvezni skupščini v ponedeljek pokazati tudi na kakšno drugo možnost. Nov okvir k njegovi sicer odločno zarisani sliki Jugoslavije je Jovićev predlog pogovorov z voditelji vseh jugoslovanskih zveznih entot o tem, ali naj bi Jugoslavija ostala federacija ali pa naj bi se spremenila v prožno konfederacijo. Predlagal je celo nov zakon, ki bi republikam pod določenimi pogoji omogočil odcepitev od Jugoslavije. Vse to

je dr. Borisav Jović moral storiti, če ne želi poslušati novic, s kakršnimi vsako jutro postrežejo Gorbačovu. Vendar je vprašanje, ali Jovićeva navidezna popustljivost, ljudomilost in določeni smisel za demokracijo sploh lahko še kaj preprečijo. Kajti slovenski in hrvaški delegati odločno vztrajajo pri tem, da so republike originalni nosilci oblasti, njihove ustave primarne, zvezna ustava pa izveden pravni akt, torej način sožitja na podlagi svobodno izražene volje. Severozahod torej vztraja, naj bodo nove republiške ustave izhodišče za nov dogovor o bodoči jugoslovanski državnosti. Ta pa bo, če bodo v njej tudi Slovenci in Hrvatje, zanesljivo konfederacija.

Mogoče so seveda tudi drugače Jugoslavije. Eno od takšnih je imel že minuli teden ne samo v mislih, ampak tudi na jeziku dr. Jović et consortes. Tudi če bi se takšna Jugoslavija uresničila, ne bi trajala dolgo. Sicer je res, da se generali in politiki iz zgodovine (recimo vojaški udar na Poljskem) nikoli ničesar ne nauče, kajti zgodovina se vedno znova začne in konča z njimi. Tako vsaj mislijo. Vendar je tako tudi v resnici. Ko namreč zgodovina dejansko opravi z določeno garnituro, se začne nov čas. Nikjer ni rečeno, da bo boljše ali slabše, vsekakor pa bo drugačen.

M. BAUER

Stavka v Adriji dobila epilog

Skupno sporočilo vodstva in stavkovnega odbora, ki še ni razpuščen — Hišni sejem v Lanšperžu pri Mirni — Evropski delovni čas že 1. julija

NOVO MESTO — Po končani stavki tudi v finalnih proizvodnjah Adrije, v Novem mestu in v Brežicah, kot smo že poročali, je bilo to v terek prejšnji teden, sta direktor Jože Sagadin za vodstvo Adrije in Zvone Pavlin za stavkovni odbor podpisala skupno sporočilo o stavki, namenjeno delavcem in javnosti, potem pa je direktor Sagadin z nekaterimi sodelavci pripravil še kratko tiskovno konferenco za novinarje, ki poročajo o IMV, saj je, kot je bilo rečeno, poročanje o stavki bilo v nekaterih medijih tudi netočno.

Obe analizi stavke, pisna in ustna, vsebujejo nekatere splošne ugotovitve, našim bralcem že poznane, o veliki obremenjenosti gospodarstva ter težkem položaju pretežnih izvoznikov, kar oboje še kako vpliva na osebne dohode delavcev. Samokritično analizirata tudi nekatere lastne pomanjkljivosti,

Prejšnji četrtek je Adria pripravila na Lanšperžu pri Mirni svoj prvi hišni sejem, na katerem je razstavila svoje prikolice in dodatne proizvodne programe, k sodelovanju pa je povabila tudi svoje kooperante in dobavitelje dodatne notranje in zunanje opreme. Vsi sodelujoči in obiskovalci so potego Adrije dobro ocenili, saj je bilo šele sedaj moč videti vso širino programov, pa tudi raznolikost dodatne opreme in številčnost njenih proizvajalcev, ki so bili zelo hvaležni Adriji za prilagoditve, da se srečajo med seboj. Tudi prostor za sejem je bil dobro izbran in resno razmišljajo o tem, da bi hišni sejem postal vsakoletna tradicija.

zlasti kar se tiče visoke produktivnosti, kvalitete dela in prevelikega števila zaposlenih. Pri tem vodstvo spodbija trditve o groznih z odpuštitvijo odvečnih delavcev, saj zmanjšanje števila

zaposlenih ni bilo mišljeno tako, temveč predvsem s prezaopositvami, naravnim odlivom in predčasnim upokojitvami, kar seveda velja za delavce, ki se držijo delovne discipline in reda. Napovedano je tudi drastično zmanjšanje števila režijskih delavcev, pri čemer pa vodstvo opozarja, da je veliko število režiserjev tudi v proizvodnji. Vodstvo ostro zavrača vsa podtikanja o razpisništvu in nenamerni uporabi najetih avtomobilov, pri čemer pa obljublja, da bo vsak primer zlorabe seveda obdelodano. Sploh se bo trudilo za celovito sprotno obveščanje delavcev, zlasti o osebnih dohodkih. Kakšen je bil rezul-

TRŽNICA KMALU Z NOVO PODOBO

ČRNOMELJ — Neizkoriščeni prostori črnomaljske tržnice bodo, kot kaže, kmalu dobili lepšo podobo. Kmetijska zadruga se že dogovarja z več zainteresiranimi, ki so pripravili s svlaganjem priti do svojih poslovnih prostorov. Po načrtih bo sedem prijetnih lokalčkov v velikosti 25-40 m², v katerih bodo opravljali uslužnostne dejavnosti, prodajali športno in ribolovno opremo, ribe, sveže mleko in domače kmetijske pridelke.

ali dokvalifikacije za delo na delovnem mestu v isti ali drugi organizaciji oziroma pri drugem delodajalcu; — pravica do dokupa delovne dobe, če mu za uveljavitev pravice do starostne pokojnine manjka do pet let pokojninske dobe; — pravica do enkratnega nadomestila v obliki odpravnine v višini najmanj 24-kratnega zneska povprečnega osebnega dohodka delavca v organizaciji, ustvarjenega v trimesečju, ko delavec uveljavlja pravico do odpravnine, če delavec pisno izjavi željo, da mu delovno razmerje preneha in da s temi sredstvi trajno rešuje svoje nadaljnje delovno angažiranje, pod pogoji in na način, ki jih določa zakon; — druge pravice v skladu z zakonom.

Če delavcu ni zagotovljena ena izmed omenjenih pravic, ima pravico do denarnega nadomestila najmanj v višini zanjarnega osebnega dohodka, dokler ne nastanejo pogoji za uveljavitev te pravice, vendar najdlje dve leti. Iz tega so izzeti invalidi, ki jim delovno razmerje ne more prenehati, dokler ni uresničena ena izmed pravic, naštetih v prejšnjem odstavku.

Če delavec odkloni prekvalfikacijo ali dokvalifikacijo, kakor tudi po preteku dveh let, v katerih je prejel denarno nadomestilo in ni bilo pogojev za uresničitev kakšne od naštetih pravic, mu delovno razmerje preneha. Delavcu preneha delovno razmerje v prvi organizaciji tudi, če se na podlagi sporazma pristojnih organov zaposli v drugi organizaciji ali pri delodajalcu. Preneha pa mu delovno razmerje tudi, če se na temelju dokupa delovne dobe upokoji.

V. BLATNIK

tat pogajanj glede tega, smo že poročali, povejmo le, da v Adriji obljublja, da bodo ob napovedani odmrzitvi plač ponovno preverili, kako bi lahko odelbili plačnine kuverte zaposlenih.

Ob nekaterih odgovorih na zahteve stavkovnega odbora, na primer, da je sanacija v teku in da seveda planirane rezultate, da pa ločena bilanca po obratih ni mogoča, pa na koncu zasledimo še to zanimivo informacijo: IMV v celoti naj bi že s 1. julijem prešel na evropski delovni čas, ki naj bi predvidoma trajal od 8. do 16. ure. Evropski delovni čas pa ne bi veljal za delavce v proizvodnji in tudi ne za tiste enote, ki so s proiz-

• KAR ZA 22 UR PREKINILI DELO — V Tovarni prikolice so tako kot v drugih obratih IMV nezadovoljni z osebnimi dohodki in zato so tudi oni za 22 ur prekinili delo. Za silo so potolaženi, ker so jim predvčerajšnjim izplačali po 1.750 din regresa za dopust, konec junija in julija pa bo vsak zaposleni dobil še po 1.000 dinarjev poleg rednega osebnega dohodka. V brežičkem obratu je zaposlenih 230 delavcev.

vodnjo neposredno povezane. Prav seveda o novem delovnem času poteka anketa med prizadetimi delavci.

T. JAKŠE

Zavarovalna skupnost Triglav
Posavska območna skupnost Krško
Trg Matije Gubca 3

organizira prodajo poškodovanega vozila, ki bo v petek, 8. 6. 1990, ob 13. uri na Rostoharjevi 62 (delavnica), Krško.

OPEL OMEGA GLS J
letnik 1987, izključna cena 80.000,00 din

Ogled vozila bo istega dne od 11. do 12. ure na kraju licitacije. Kavcijo v višini 10% od izključne cene je treba plačati do pričetka licitacije. Prodaja poteka po načelu »ogledano-kupljeno«, kasnejše reklamacije se ne upoštevajo.

ljubljanska banka

Dolenjska banka d. d.
Novo mesto

KAKO RAVNATI S ČEKI TEKOČEGA RAČUNA?

V ljubljanski banki-Dolenjski banki, d. d., Novo mesto, je v zadnjem času več občanov, imetnikov tekočega računa, prijavilo izgubo, krajo oz. zlorabo čekovnih blanketonov.

Vsak imetnik tekočega računa se s podpisom pogodbe o ustanovitvi in vodenju tekočega računa med drugim obveže, da bo skrbno ravnal s čekovno karto in čekovnimi blanketi, da ti ne bi prišli v posest nepooblaščenih oseb.

V primeru, da imetnik tekočega računa hkrati izgubi ali pa mu je ukradena poleg čekovnih blanketonov še čekovna karta in osebna izkaznica, obstoji možnost, da bo prišlo do zlorabe oz. uporabe sredstev po nepooblaščenih oseb. Poleg skrbi za čekovne blankete je še posebej važno, da imetnik tekočega računa ne nosi skupaj z blanketi čekovne karte in osebne izkaznice. Vsem imetnikom tekočega računa priporočamo večjo skrb nad čeki in dokumenti za poslovanje po tekočem računu, saj je vsak vnovčen ček — »denar«.

ljubljanska banka Pravi naslov za denarne zadeve

Protest Bojancev

Zahtevajo, da se sklep novomeške podružnice SDS ne uresniči — Pismo

BOJANCI — 400 let so živeli prebivalci uskoške vasi Bojanci v črnomaljski občini skromno in zadovoljno na svoji zemlji. Zadnje čase pa želijo zlasti Srbi iz drugih republik te potomce Uskokov srbskega porekla, ki so prišli v Belo krajino iz Rogulje v Bosni in opuščene krajiške vasi Bojne, prikazati kot trpine, ki dan na dan na svoji koži občutijo pritisk prisilne asimilacije, nacionalizma, celo genocida večinskega naroda nad manjšinskimi. Bojanci so se to obtožbo na račun Slovencev zanikali vsakemu, ki jih je želel poslušati, vprašanje pa je, kako prepričljivi so bili. Za nekatere očitno premalo, sicer ne bi predsednik Jugoslovanske zveze iz ljubljane ob ustanovitvi podružnice Srbske demokratske stranke (SDS) v Novem mestu (bila je 20. maja) dejal, da »morajo čimprej ustanoviti podružnico v Beli krajini, ker jo tam potrebujejo«.

To, še zlasti pa vest, ki so jo zvedeli iz sredstev javnega obveščanja, da je ustanovna skupščina SDS v Novem mestu sprejela sklep, da bo v Bojancih organizirala proslavo v počastitev 600-letnice kosovske bitke, je Bojancane močno vznemirila in razjezila. Zato so poslali pismo, naslovljeno na predsedstvo črnomaljske občinske skupščine in Republike Slovenije, v katerem od obeh zahtevajo, naj storijo vse, da do uresničitve tega in podobnih sklepov ne pride. Poleg tega v pismu, ki so ga podpisali vsi volilni upravičenci iz Bojancev, navajajo, da že stoletja živijo na delu skope belokranjske zemlje na način, ki so si ga sami izbrali, brez pomoči kogar koli, ohranjajoč svoj jezik, običaje, veroizpoved... Vendar se niso nikoli čutili ogrožene od večinskega naroda. Nasprotno, skupaj z njimi so živeli, delali, ustvarjali in usklajevali skupen razvoj, strpno in pošteno v okviru možnosti, ki jim jih daje gospodarski razvoj občine, rezultati pa so vidni. Vendar Bojanci želijo, da bi bil njihov vsakdanjik takšen kot doslej, zato jih motijo poskusni nekaterih posameznikov ali skupin izven občine, največkrat pa tudi izven Republike Slovenije, ki jim hočejo na vsak način dopovedati, da so v Beli krajini ogroženi.

Bojanci v svojem pismu poudarjajo, da so imeli v preteklosti različne proslave in prireditve, vendar so jih vedno pripravili sami ali s pomočjo drugih na predlog vaščanov. Pri tem pa so odločni vztrajati tudi v prihodnje, zato so njihove zahteve, ki jih postavljajo občinskemu in republiškem vodstvu, po mnenju podpisnikov pisma utemeljene, še toliko bolj, ker so svoj protest proti nameram podružnice SDS v Novem mestu izrazili tudi na spontanem sestanku le dva dni po ustanovitvi podružnice.

- Največja nevarnost za Evropo je utrujenost. (Husert)
- Bil je zelo dober človek, ampak na žalost komunist. (Mrkalj-Kadmus)
- Obstaja nevarnost, da bi bila zdaj ena glavnih reakcij v političnem življenju — škodoželjnost. (Al. Šuštar)

Naša anketa

Grda, škodljiva razvada

Pred dnevi se je v Novem mestu za okroglo mizo o še neresenih vprašanih okrog kolektivnih pogodb pogovarjalo prek 50 udeležencev. Tema je bila res težka in vroča, a večina je le ostrmelja, ko si je predstavnik Gospodarske zbornice iz Ljubljane sredi posveta meni nič tebi nič prigljal cigareto. Videti je, kot da je tega nesramnega, arogantnega in netolerantnega obnašanja kadilcev v javnih prostorih, kjer se gotovo zmeraj najde tudi kak nekadilec, ki je tako prisiljen »potegniti marsikaj dim«, vsaj pri nas celo vse več. Za razviti svet se ve, da že zmanjšuje porabo cigaret, za katere je pač jasno, da škoduje zdravju, velikokrat tudi usodno in nepopravljivo. Kako obupno je videti nosečnico s cigareto, mamico z dojenčkom v naročju in s cigareto v roki, prav nič lepši pa tudi ni pogled na očka, ki v sobi mirno puha dim otroku in mami pod nos ali starejšega možakarja z »začikanimi« prsti. Ni lepo videti, da o škodljivosti za zdravje, kadilčevu in tistih, ki jih s svojim kajenjem silijo v sokajenje, sploh ne govorimo! 31. maj, svetovni dan brez tobaka, naj bi še enkrat opozoril na škodljivost kajenja, ki je tudi kar velik strošek. Po ocenah zakonca pokadita v življenju cel avtomobil. Za zaresne učinke, ki naj bi jih ta dan imel, pa bo treba storiti še mnogo več, za začetek morda kadilce pri vsem, kar je kakorkoli povezano s kajo, udariti po žepu.

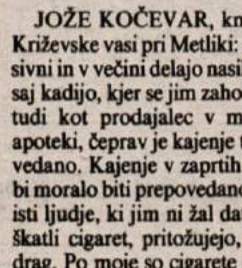
SANDRA RUŽIČ, šivilja v črnomaljski Beti: »Sem velika nasprotnica kajenja. Ljudje s kajenjem zapravijo veliko časa, povrh pa škodijo sebi in drugim. Tega se kadilci očitno premalo zavedajo. Moji me, da so kadilci tako netolerantni do nekadilcev v javnih prostorih, saj se marsikje ne zmenijo niti za opozorilne napise. Akcija »dan brez cigarete« sicer pozdravljam, pričana pa sem, da gre bolj za simbolično gesto. Potreben bi bil vsaj mesec brez kajenja.«

MARIJA ŽOKALJ iz Brežic: »Sama nikoli nisem kadila, tudi v družini ni nobene kadilca. Kajenje škoduje zdravju in je precejšen strošek. Denar, ki ga kadilci porabijo za cigarete, je neke vrste davek za bedake. Kultura kadilcev bi tudi lahko bila malo boljša, predvsem jim ne bi bilo treba odpadkov puščati povsod. Če bi bilo v moji moči, bi prepovedala kajenje v javnih prostorih, posebno v pisarnah, v katerih imajo opravka stranke.«

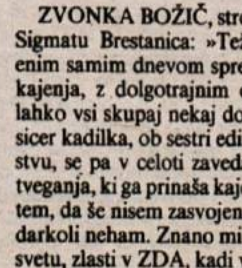
LUDVIK BALOH, sekretar v Gostinskem podjetju Senvica: »Sem nekadilec iz zdravstvenih razlogov, res pa je tudi, da je bila že moja družinska vzgoja nekadilska. Menim, da se proti kajenju ne da učinkovito boriti kampanjsko ali pa s tako prisilo, kot jo skuša uvesti naša zakonodaja oz. jo je že v zakonu o varstvu pri delu. Mnogo več bo potrebnega trdega dela, osvoboditve mladeži, kako škodljiv je tobak. Starejši pa je težko sprebrniti!«

JOŽE KOČEVAR, kmetijski tehnik iz Križevske vasi pri Metliki: »Kadilci so agresivni in v večini delajo nasilje nad nekadilci, saj kadijo, kjer se jim zahoče. To doživljam tudi kot prodajalec v metliški kmetijski apoteki, čeprav je kajenje tu izrecno prepovedano. Kajenje v zaprtih javnih prostorih bi moralo biti prepovedano. Čudno je, da se isti ljudje, ki jim ni žal dati denarja za dve škatli cigaret, pritožujejo, da je kruh predrag. Po moje so cigarete še preproci.«

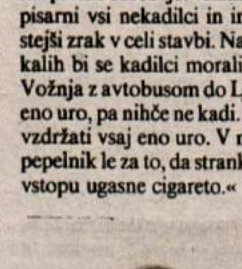
ALEŠ HREN, monter ogrevalnih naprav iz Repč, Trebnje: »Dan boja proti kajenju je gotovo reklama za bolj zdravo življenje, morda spodbuda za prenehanje kajenja. Od tega imajo sicer korist le tovarne cigarete in država, ki pobira prometni davek. Verjamem zdravnikom, ki pravijo, da je kajenje škodljivo. Toda mnogi zdravniki kadijo. To je, kot bi policaj lovil pijane šoferje in sam pil. Kajenje ima lahko globlji vzrok. Nekateri skušajo navezati stik z neznancom, pa ga prosijo za cigareto.«

ZVONKA BOŽIČ, strojna tehničarka v Sigmatu Brestanica: »Težko, da bomo z enim samim dnevom spremenili odnos do kajenja, z dolgotrajnim opozarjanjem pa lahko vsi skupaj nekaj dosežemo. Jam sem sicer kadilka, ob sestri edina v vsem sorodstvu, se pa v celoti zavedam nevarnosti in tveganja, ki ga prinaša kajenje. Tolažim se s tem, da še nisem zasvojenja in da lahko kadarkoli neham. Znano mi je, da v razvitem svetu, zlasti v ZDA, kadi vedno manj ljudi, tudi pri nas bodo šla gibanja gotovo v tej smeri.«

VIDA HLEBEC, prof. zgodovine in sociologije na Kmetijski šoli Grm: »Dan brez cigarete pozdravljam in nič ne bi imela proti, če bi se raztegnil čez vse leto, saj vsi dobro vemo, kaj kajenje povzroča. Nekadilci smo zelo tolerantni do kadilcev, nisem pa prepričana, da je to prav, zlasti kar se kajenja v zaprtih prostorih tiče. Verjetno bi bilo bolje za ene in druge, če bi bili strožji. Pri nas v zbornici so kadilci v veliki manjšini.«

JANKO CIMRIČ, uslužbenec občinske skupščine Kočevje: »Imam srečo, da smo v pisarni vsi nekadilci in imamo tako najčistejši zrak v celi stavbi. Na sestankih in v lokalih bi se kadilci morali vzdržati kajenja. Voznja z avtobusom do ljubljane traja nad eno uro, pa nihče ne kadi. Brez kajenja se da vzdržati vsaj eno uro. V naši pisarni imamo pepelnik le za to, da stranka v njem takoj ob vstopu ugasne cigareto.«

ALMA BAUER, samostojni organizator poslovne informatike v Inles Ribnica: »Sem kadilka. Kljub temu menim, da je treba spoštovati predpise, ki prepovedujejo kajenje na javnih mestih, v pisarnah itd. Ni napačno, če se kadi v pisarni, kjer so vsi kadilci. Če pa je med njimi en sam nekadilec, ne bi smeli kaditi, čeprav bi jim on to dovolil. Tak odnos bi verjetno tudi pripomogel, da bi marsikdo nehal kaditi.«

Liubliansko pismo

Pravice odpisanih

»Cesta« zdaj ne grozi samo lenuhom

LJUBLJANA — Delo tudi pri nas vse bolj postaja privilegij, strah pred izgubo službe pa »šiba boža« za lenuhe. Marsikdo, ki je slabo delal, pa tudi takšen, ki ni držal jezika za zobni, ko je stal pred direktorjem, se je že znašel na cesti. Zaščita delavcev (njihovega delovnega mesta) se zaradi gospodarske krize in stečajev krha na vsej fronti.

Vendar tako po domače, kot si predstavljajo nekateri novopostavljeni managerji, metanje ljudi na cesto le ne bo potekalo. Poglejmo, kaj govori o tem veljavna zakonodaja o delovnih razmerjih! Delavcu, katerega delo ni več potrebno zaradi tehnoloških, organizacijskih in ekonomskih razlogov ali ukrepov družbenopolitične skupnosti in mu začasno ni mogoče zagotoviti dela v njegovi organizaciji, ne sme prenehati delovno razmerje, dokler se mu v skladu z merili, določenimi z zakoni in splošnim aktom oziroma kolektivno pogodbo, ne zagotovi ena izmed naslednjih pravic iz dela: — pravica do dela v drugi organizaciji oziroma pri drugem delodajalcu na podlagi sporazuma pristojnih organov, in sicer na delovnem mestu, ki ustreza njegovemu znanju in zmožnostim oziroma delovni zmožnosti; — pravica do prekvalfikacije

Kmetijska šola še bolj kmetijska

Slabemu vpisu do sedaj botroval tudi splošen odnos do kmetijstva

NOVO MESTO — Stoletna tradicija grmske kmetijske šole se bo še nadaljevala kljub trenutnim težavam, ki jih imajo na šoli predvsem zaradi zmanjšane števila vpisov v zadnjih nekaj letih. To je pripeljalo tudi do tega, da so morali zaradi premajhnega števila zasedenih postelj v lastnem internatu le-tega zapreti in svoje učence napotiti na bivanje v šmihelski internat. Tudi letos vpis v prve letnike ni najboljši. Prijav v prvi letnik za izobrazbo kmetijskega tehnika je sicer dovolj za en razred, zato pa se je po sedaj evidentiranih prijavih za prvi letnik 3-letnega programa prijavilo le 9 učencev, v skrajšani program pa 12.

Na šoli računajo, da bo končno število vpisanih učencev bistveno večje, saj na šoli ni sprejemnih izpitov, prostora in učnih moči je dovolj. V vodstvu šole veje optimizem zaradi spremenjene splošne politike do kmetijstva, ki kmetom daje nove možnosti in družbeno veljavo. »Kmet dobiva svoj status in svoj ugled v družbi. Po neki prejšnji raziskavi je bil ta poklic med dvainpetdesetimi v Sloveniji po popularnosti na predzadnjem mestu, tik pred duhovniškim, ki je bil na zadnjem. Sedaj se odnos do tega spreminja, spreminja pa se tudi naše videvanje potrebnega znanja, ki naj bi ga absolventi naše šole odnesli. Njihova zaposlitev naj bi ne bila več prednostno družbeno podjetje, ampak

družinska kmetija. Temu primerno naj bi sledilo tudi naše izobraževanje v kmetijski mehanizaciji, ekonomiki in gospodarski, dopolnilnih dejavnosti, vrtnarstvu, gospodinjstvu, kmečkem turizmu in drugem.« pravi ravnatelj šole Tone Hrovat, pri tem pa seveda poudarja, da mora biti hkrati pouk v smeri kmetijski tehnik dovolj kakovosten, da bo dajal dobro podlago za višji ali visokošolski študij.

Ti cilji so seveda široko zastavljeni in zahtevajo veliko praktičnega dela, opremljene delavnice, mehanizacijo, sadov-

njake, rastlinjake, drevesnice, hmeljišča, goveji hlev, center za vzrejo plemenških svinj, čebelnjak, center za vzrejo konj in žrebet ter seveda dobro opremljene učilnice. Vse to šola že ima, nekateri stvari pa ureja sedaj. Tako se je izkazala še kako prav borba pred leti, iz katere pa so strokovnjaki kmetijske šole izšli kot zmagovalci, namreč, da je lokacija šole pod Trško goro, v naravi in z dovolj prostora za praktična dela, ne pa v novomeškem srednješkolskem centru, kjer bi bila zelo omejena.

Zelo prav šoli pride tudi povezava s Kmetijskim zavodom Ljubljana, ki je pod isto streho, saj se tako mladi kmetijci že v šoli navadijo sodelovati s kmetijskimi strokovnjaki, kar je za naše kmetijstvo, ki mora biti zaradi stalno spreminjajočih se pogojev gospodarjenja zelo prožno, še kako pomembno.

T. JAKŠE

Kmetje v samostojni zadrugi?

Črnomaljski kooperanti bodo o novi organiziranosti razpravljali v teh dneh — V KZ vse manj zaposlenih

ČRNOMELJ — Črnomaljska kmetijska zadruga združuje vrsto dejavnosti. Ob tem pa je bilo več pripomb, da je prav kooperacija, ki bi morala biti osnovna vez s kmetom, zanemarjena. Kmetje imajo tudi veliko pripomb na organiziranost zadruga in njen odnos do njih.

Kmetje si želijo čistih računov, zato se bodo v bodoče organizirali samostojno, s svojim vodstvom, pa tudi z ustanovitelskimi deleži, ki bodo znašali 4.000 din. Delež bo plačljiv v treh letih in bo osnova za delitev dobička, ki naj ne bi bil nižji, kot bi bile obresti za v banki vloženi znesek.

Kmetje se bodo sami opredelili, ali bodo kot samostojni profinitni center ostali v okviru obstoječe zadruga ali pa oblikovali popolnoma ločeno zadrugo, s svojimi nujno potrebnimi službami. V kmetijski zadrugi pripravljajo za obe možnosti tudi finančne obrazložitve, saj bo ravno od tega v največji meri odvisna odločitev, katera oblika bo cenejša in za kmete sprejemljivejša. Če pa bi se novooblikovana organizacija kmetov izločila iz sedanje KZ, bi se ostale dejavnosti zadruga oblikovale v samostojno podjetje. V tem primeru bi bil največji problem delitev premoženja, ki

• V kolektivu črnomaljske kmetijske zadruga se zavedajo, da so glede na doseženi dohodek presteževni, čeprav so v letosnjih mesecih poslovali še brez izgub. To pa predvsem na račun nizkih plač. Zato zmanjšujejo število zaposlenih, letos so ga že za 6 odst., prav toliko pa ga bodo še do konca leta. Prizadevajo si pridobiti nove programe, v katerih bi zaposlili presežek delovne sile, kot na primer v predelavi mesa, uslužnostnih storitvah, z odpiranjem novih trgovskih poslovalnic, spremembo delovnega časa. Tako je večina zadrughnih trgovin odprta ves dan, ob sobotah popoldne in nedeljah, kar je bilo včasih neuresničljivo.

je zaradi številnih nejasnosti tudi v zakonih težko rešljiv problem.

Že prve razprave s kmeti kažejo, da kmetje večinoma sicer želijo čiste račune, dolgoročno sodelovanje in odgovornejši odnos pri nabavi cenejših re-promaterialov, da pa se zavedajo težavnosti oblikovanja samostojne zadruga. So tudi za večje deleže. O vsem tem bodo imeli v črnomaljski občini razprave v prvi polovici junija.

M. BEZEK-JAKŠE

IZENAČENO ZNANJE MLADIH ČEBELARJEV

LESKOVEC — Sobotno tekmovalno mladih čebelarjev Posavja v Leskovcu pri Krškem je postreglo z zelo dobrimi in izenačenim znanjem o biologiji, bolezni čebel itd., tako da komisija, ki jo je vodil Janko Božič ni imela lahkega dela. Med 10 ekipami čebelarjev iz osrednjih slovenskih krožki iz osnovnih šol krške občine, dobro so se odrezali tudi mladi čebelarji iz sevniške občine, žal pa ni bilo nobene ekipe iz brežiške občine. Pri mlajši skupini je bil boj tako izenačen,

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

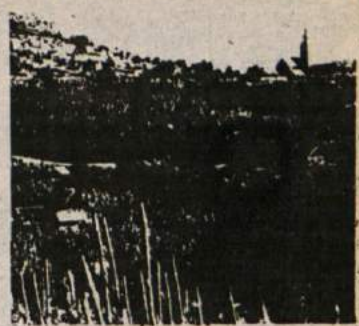
Ureja: mag. Julij Nemanic

Stekleničenje vina v kmečki zidanci

Mnogi vinogradniki želijo več vedeti o tehniki stekleničenja vina. Da bi pomagal k razumevanju te zahtevne tehnologije, navajam nekaj navodil, kako pripravimo polnilno linijo in kje so nevarnosti.

Vino, pripravljeno za stekleničenje, mora biti ostro filtrirano, idealno bi bilo predfiltrirano tudi z EK slojnicami. Pri samem polnjenju filtriramo tudi skozi EK slojnico, in če je pretok lahek, potem je tudi več verjetnosti, da smo odstranili večino najbolj nevarnih mikroorganizmov, kot so kvasnice, bakterije in plesni.

Važna je količina pretoka vina skozi filter. Pri eni EK slojnici 40 x 40 sme v eni uri znašati pretok največ 50 l vina. Recimo, da je zmogljivost naše polnilne linije 600 l vina. V filter moramo vložiti najmanj 12 filtrskih slojnic, bolje eno ali dve več. Sterilizacija polnilne linije ne sme izostati. Izvedemo jo lahko z vročo vodo, ki ima temperaturo čez 80°C. Idealna tehnika je s paro, kdor to zmore financirati. Parimo samo v nasprotni smeri toka vina, parjenje mora trajati najmanj 25 minut. Vsi vhodni in izhodni ventili morajo biti odprti. Voda, ki se med parjenjem kondenzira, mora odtekati. Po parjenju moramo filter dobro sprati z vodo, toda v smeri toka vina. Izpirati začnemo z nizkim pritiskom vode, da filter počasi postane vodotesen. Sterilizacija steklenic z 1,5 do 2 odst. raztopino žveplaste

kipline je koristna. Da ne bi povečali količine žvepla v vinu, steklenice spiramo z vodo, ki je EK filtrirana, ali jih pustimo dalj časa odcediti.

Zapiralce je potrebno v pravilnih časovnih presledkih večkrat v 8 urah razkužiti z enim od sprejav, lahko je tudi čisti alkohol. Najbolje je sterilno vzdrževati samo glavo za zapiranje, rezervoar za zamaške in pot, po kateri potuje zamašek. Tudi roke moramo pri tem postopku z zamaški vzdrževati razkužene. Sam postopek polnjenja naj bo organiziran z dovolj ljudmi, da se izognemo naglici.

Na začetku polnjenja in po vsaki prekinitvi mora biti vino nekaj minut v krožnem prečrpanju med filtrom (izhod) in posodo, iz katere črpamo vino. Idealno je, da imamo cev za ta krožni tok. S tem postopkom iztisnemo zrak iz filtra in, ne da bi črpalko izklopili, nadaljujemo stekleničenje. Izogibati se moramo povišanemu pritisku v črpalki in filtru.

Pot od polnilca do zapiralca mora biti čim krajša. Natančnejše nastavitve višine steklenice na zapiralcu je zelo važna, da se steklenica pri zapiranju čvrsto stisne. Steklenica mora biti tudi navpično pod mehanizmom za zapiranje. Napolnjene steklenice naj najmanj nekaj ur stojijo pokonci, če smo jih zamažili s plutastim zamaškom. Če ni zamašek takoj namočen z vinom, lažje izravnavata nastali nadpritisk v steklenici in se prične k steklu stekleničeno vratu. Če pa je možno pustiti steklenice stati nekaj dni, jih šele po nekaj dneh poležemo. V prostoru polnilnice ne sme biti prepriha in tla naj bodo vedno vlažna (mikroorganizmi).

Mag. JULIJ NEMANIČ

Ob »špekulaciji stoletja«

Kako sleparji kujejo dobičke z bio hrano — Ali je škropljeno sadje človeškemu zdravju nevarno?

V nekaterih zahodnoevropskih deželah, zlasti Zvezni republiki Nemčiji, je — kot poročajo — zacvetela »špekulacija stoletja«. V nevednosti in strahu za svoje zdravje in življenje so ljudje pripravili plačati vsako ceno za tako imenovano bio živila, brez kemičnih pripravkov pridelano hrano, ki je obutno dražja od običajne. Za bio živila proglašajo tudi tiste pridelke, ki to niso (pomislite samo na kislit dež, ki pada povsod), zaradi množice prodajnih mest in zahtevnih preiskav pa celo slivita nemška inspekcija v nemoči dviga roke in ljudi v stiski prepušča izkoriščanju sleparjev, ki so zavohali lahek zaslužek.

Več kot inspekcija bi pri tem lahko naredilo osveščanje ljudi. Kako je z uporabo mineralnih gnojil, smo na tem mestu že pisali. Ostaja nesporno dejstvo, da je naša zemlja tako izčrpana, da brez gnojil ni mogoče pridelati dovolj hrane. Prof. dr. Mirko Leskošek z biotehnične fakultete v Ljubljani pravi celo: »Brez gnojil bi bili lačni.« Ob pravilni in nepritrjeni uporabi mineralnih gnojil tudi ne preti nevarnost naravi, saj strokovno pravilno opravljeno gnojenje temelji na naravni reciklazi.

Še več strahu je pred pripravki za zdravstveno varstvo rastlin, ki jih neuki ljudje vse po vrsti uvrščajo med strupe, četudi niso. Tudi v tem primeru si bomo pomagali z nesporno strokovno avtoriteto, prof. dr. Jožetom Mačkom z iste fakultete, ki o tem v Sloveniji zagotovo največ ve.

Približno tri četrtine vseh sredstev, ki so pri nas naprodaj, ima LD50 (to je odmerek, pri katerem pogine polovica poskusnih živali, običajno podgan) mnogo nižji od kuhinjske soli, ki v prehrani ne velja za strupeno. Je pa med zaščitnimi sredstvi (zlasti insekticidi) nekaj zelo strupenih, saj pri njih zadoščaja za smrti že poln naprtnik pripravka. Vendar to velja za nerazredčene pripravke. Predpisano razredčevanje zelo zmanjša strupenost. Da bi se s hrano smrtno zastrupili, bi moral človek takoj po škropljenju pojesti kar 150 kg sadja, drugi dan 300 kg, tretji 450 itd. Če upoštevamo še predpisano karencno, to je nujni čakalni čas od škropljenja do uživanja sadja, potem sadje sploh ne more biti akutno strupeno, res pa je, da je lahko kronično strupeno zaradi uživanja daljši čas, zlasti še, če se ne upošteva karencna in ali če se prekoračuje predpisana koncentracija škropiv.

V Sloveniji so 17-letne raziskave pokazale, da v sadjarski praksi prekoračitev maksimalno dovoljenih količin škropiva domala ni bilo. Ob tem lahko celo zanemarjamo dejstvo, da je večina novejših zaščitnih sredstev organskega izvora in da se pod vplivom dežja in sonca razkrojijo, podobno, kot se razkroji in vrne v naravo odvržen ohrizek jabolka. S popolno zanesljivostjo ni bil v Sloveniji ugotovljen še noben primer zastrupitve s sadjem. Zastrupitve so se žal dogajale, vendar izključno zaradi malomarnosti, neprevidnosti in nestrokovnosti pri ravnanju z zaščitnimi sredstvi.

Sporočilo raziskave je že samo po sebi tudi komentar.

Inž. M. LEGAN

KMEČKE IGRE — Učenci srednje kmetijske šole Grm se v modernih učilnicah in na vzornih posevkih s sodobno mehanizacijo sicer učijo kmetovanja za bodočnost, ne pozabljajo pa tudi na tradicijo. To so obudili ob dnevu mladosti s kmečkimi igrami, v katerih so se med drugim pomerili tudi v košnji in grabljenju. (Foto: T. J.)

VODNIK V KUPČIJI

• Cene živine so še naprej enake. Mladopitano govedo odkupujejo kmetijske zadruga po 28 do 30 din za kilo in to na meso. Kila žive teže telet za klanje je po 28 din, za paitanje pa do 31 din. Kot vse kaže, se bo ponudba živine na trgu še povečala, kajti velika podjetja uvažajo poceni živino iz Madžarske in Poljske.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so imeli na tržnici naprodaj že precej različnega sadja, veliko zelenjave in obilo sadik rož, seveda ob vsem drugem, kar lahko gospodinjke dobe na stojnicah skozi vse leto. Češnje so prodajali po 50 din kilo, za enakomero jagod je bilo treba odšteti 20 do 50 din, kilogram jabolka pa je stal 20 in 25 din. Paradižnik so prodajali po 35 do 40, radič in špinačo po 30, solato po 30 do 40, novi krompir po 16, lanski krompir po 10, čebulo in korenje po 25 in fižol v zrno po 20 din kilo. Jajce je veljalo 1,80 din. Sadike paprike in paradižnika so bile po 1 do 3 din. Lonček smetane je stal 25 in kilogram skute 40 din.

Kmetijski nasveti

Novo v spopadu s sirkom

Divji serek je »okupiral« Dolenjsko. Kar smo napovedovali, se je zgodilo: eden najbolj napadalnih plevelov, kar jih pozna poljedelstvo, je preplaval našo pokrajino. Ko se je pojavil najprej na Krškem polju, kmetje niso vzeli dovolj resno opozoril, da je treba ukrepati. Očitno ni zaleglo ne pisane ne govornje v kmetijski oddaji Studia Dolenjske. Divji serek je preprečil Senternejsko polje, razširil pa se je tudi drugod po osrednji Dolenjski tja do Trebnjega in Ivancne Gorice. Spopad z njim je postal neizbežen. Tako je pisalo na tem mestu 3. novembra 1988, in ker te plevelne nadloge poljedelci v tem času niso zatrli, bo koristno zvedeti, kaj novega priporoča stroka.

Divji serek spada med trave in je večletna rastlina, za katero je značilna izjemna trdoživost njenega semena. Na kalitev lahko čaka tudi po več let v • Po novem poleg kolobarja, ki naj bi v vrstjen žit vključeval oljno ogrščico in travnodetelne mešanice, priporočajo naslednji postopek: Po žetvi žit naj bi njivo, ki je močno okužena, pustili v miru toliko časa, da bi serek iz rizomov in semen ozelenel, nato pa bi jo poškopropili z enim izmed totalnih herbicidov (cikodor boom efekt v količini 5 l na ha). Teden dni kasneje bi njivo preorali in nanjo že lahko sejali drugo poljščino. Na krajih, kjer bi s škropljenjem lahko ogrozili vodo, je dovoljeno za zatiranje sirka uporabljati herbicid rodeo (4 do 5 l na ha), vendar je treba škropiti v vsakem primeru pred cvetenjem, da serek še ne naredi semen.

najbolj neugodnih razmerah. Trdoživi so tudi rizomi, koreninski izrastki, s pomočjo katerih se širi in duši kmetijski posevek. Pri tem mu pomaga še sodobna kmetijska mehanizacija, predvsem neočisti kombajni, ki plevelno seme razvažajo tudi na velike razdalje. Doslej je veljalo, da je za zatiranje divjega sirka najbolje uporabiti roundup, s katerim se poškopri zapleveljen posevek v trenutku, ko se serek primerno razraste, tedaj je najbolj občutljiv. Seveda ne sme še delati semena ali prisilno dozoreti. Drugače povedano: škropiti je treba tedaj, ko so sirkove rastline, ki sicer dosega tudi do tri metre višine, visoke le kakih 10 cm. Inž. M. L.

Iz Melamina »balzam za rastline«

Dragocen izum — agrogel prinaša revolucijo

Agrogelova revolucija se je že začela, napovedujejo Tehnične in tehnološke informacije, ko poročajo o izdelovanju agrogela, želatinastega balzama za rastline, ki so ga zasnovali rezisovalci ljubljanske kemijske fakultete in kočevskega Melamina. Ta nova snov utegne zaradi svojih lastnosti vezanja velikih količin vode in v njej raztopljenih gnojil in pesticidov v resnici povzročiti velike spremembe v pridelovanju hrane, zlasti na območjih, kjer je za poljedelstvo in druge kmetijske panoge premalo padavin.

Agrogel je nastajal v največji tajnosti, saj so morali raziskovalci, ki so se lotili dela, poprej podpisati celopodpisno pogodbo o molku. V ZDA in na Japonskem so nevrtni akrilni polimer agrogel v zadnjih letih sicer že izdelovali, vendar so izum ljubosumno varovali in niso hoteli nikomur prodati licence, saj so z agrogelom ustvarjali take dobičke, da jim to ni bilo misel ni prišlo. Treba se je bilo lotiti izumljanja na novo in to je našim raziskovalcem uspelo.

V agronomiji je znano, da polimeri izboljšujejo tri bistvene zahteve za rast: preskrbo z vodo, zračnost in zadrževanje hranilnih snovi v prsti. Toda agrogel ima pri tem izjemno velike zmogljivosti. Na enoto svoje mase je zmožen vezati nekajstokratno količino deževnice ali namakalne vodne raztopine gnojil. V nabrekli agrogelu pa je voda vezana dovolj rahlo, da jo lahko črpajo rastline. Zaradi te svoje lastnosti postaja agrogel idealno sredstvo za boj proti suši, zlasti še, ker je sposoben večkratnega nabiranja in izsuševanja, je odporen proti visoki temperaturi in tudi sicer dovolj dolgo obstojen, da zdrži v klimatsko nenaklonjenem naravnem okolju. Za nameček je tudi ekološko povsem čist, netoksičen, tako da ga je mogoče brez vsakih negativnih posledic vnašati v obdelovalno zemljo. — n

Izobraževanje le ne gre v prazno

V Društvu vinogradnikov Dolenjske podružnice Sevnica-Boštanj tudi poslej največja pozornost izobraževanju članstva — Zelo dober obisk

SEVNICA — »Dobro delo naše podružnice Društva vinogradnikov Dolenjske (DVD), z okrog 320 člani našteviličnejše med vsemi enajstimi podružnicami, se kaže predvsem v tem, da so ljudje že pridobili toliko znanja, da opuščajo samorodnost in se odločajo za sortni izbor; vse bolj je v ospredju kakovost in manj količina pridelka.« je povedal Rado Umek, ki so mu v podružnici DVD Sevnica-Boštanj že za drugo mandatno obdobje zaupali predsedniško funkcijo.

Umek pravi, da vinogradnikom očitno zelo koristijo tako praktični prikazi vinogradniških opravil, predvsem rezi vinske trte, kot tudi predavanja o kletarjenju, negi vina. Slednjega vsako leto pripravijo pred trgatvijo in še januarja ali februarja ob pretoku vina. »Rezultati so vidni zlasti na vsakoletni degustaciji vin. Kakovost se nenehno izboljšuje in v zadnjem času ocenjevalci vina ne izločijo več nobenega primerka zaradi prisotnosti samorodnice. Moram pa povedati, da sestavljajo članstvo naše podružnice pretežno vinogradniki z majhnimi površinami. Pri dobrih letinah pa so

sevniške vinogradnike, ker je toliko poslušalcev, a tudi tehničnih vprašanj vinogradnikov.

P. PERC

Rado Umek ponovno predsednik podružnice DVD Sevnica-Boštanj

Ob koncu omeni, da bodo tudi poslej posvečali največjo pozornost izobraževanju članstva, saj so predavanja zelo dobro obiskana. Magister Julij Nemanic iz Kmetijskega inštituta in drugi strokovnjaki zelo radi prihajajo med

Delna razbremenitev je možna

V štirih mesecih v občinskem proračunu za skupno porabo okvirno dovolj sredstev — Za 19 milijonov neplačanih obveznosti in neizvedenih nalog

NOVO MESTO — Občinska vlada je ugotovila, da so v prvih štirih letošnjih mesecih vse programe skupnih družbenih potreb v novomeški občini razen tistega v osnovnem šolstvu in komunalnem gospodarstvu izvajali v dogovorjenem obsegu. V občinski proračun se je v tem času za te potrebe nateklo nekaj manj kot 164 milijonov dinarjev, porabljenih pa je bilo 142 milijonov. Vendar izvajalci niso dobili plačila za izvedene naloge v znesku 2,53 milijona dinarjev, na 16,4 milijona dinarjev pa so ocenjene naloge, ki so bile planirane, izvedene pa ne.

V osnovnem šolstvu niso bila v celoti zagotovljena sredstva za obračun amortizacije, ki je eden od virov za financiranje gradnje osnovnih šol po referendumskem programu. V štirih mesecih je šlo za 5,5 milijona dinarjev. Sicer pa za izvajanje rednega programa primanjkuje dobra desetina potrebnega denarja, ker se še vedno zbira po obnem letu preniko določeni prispevni stopnji: V komunalnem gospodarstvu je priznana rdeča luč za izvajanje več nalog v skupnem znesku 4,23 milijona dinarjev (osnovna dejavnost, programi krajinskih skupnosti, kanalizacija Mirne Peči, avtobusna postaja, manj razvite krajevne skupnosti), da bi lahko pokrili izgubo v Komunalni, pridelano zaradi zamrznjenih cen komunalnih storitev.

Razkorak med veljavnimi in dejanskimi ekonomskimi cenami je prinesel negativno bilanco tudi vrtem v novomeški občini, ki so za štiri mesece napovedali 4,4 milijona dinarjev izpada dohodka. Ta denar bo šel kot izredni odhodek za izvajanje rednega programa otroškega varstva iz občinskega proračuna. Z majskim povečanjem cen in prispevkov staršev se bo ta večna stiska z denarjem v vrtilih le nekoliko ublažila, odpravljena pa ne bo. V socialnem skrbstvu so si v štirih mesecih nakopali 164 tisočakov dolga socialnim zavodom, še za 273 tisočakov pa je ostalo neizvedenih nalog iz sprejetega programa. Neizpoljene so ostale obveznosti do večjih dogovorjenih novomeških investicij: 2,5 milijona dinarjev za bolišnico, 570 tisočakov za študijsko knjižnico, 1,2 milijona za položevce tartana na stadionu. Za slednje je sedaj že podpisana pogodba, tudi ostale investicije naj bi manjkajoče do konca leta imele nadoknadeno do konca leta. Ob neporavnanih obveznostih za investicijo sicer do zdravstva ni dolgova za izvajanje rednega programa. Toda večina

zdravstvenega programa se financira iz republiškega proračuna in Zdravstveni center Dolenske je že vse leto v hudih likvidnostnih težavah, saj denarja ne dobe sproti in toliko, kot opravijo storitev, za katere so priznani materialni stroški precej nižji od dejanskih. Neporavnane so ostale tudi nekatere obveznosti za pospeševanje proizvodnje hrane v poljedelstvu pa do poklicne gasilske enote itd., saj dotok denarja ni najbolj usklajen s potrebami.

Neusklajenost prilivov, porabe denarja in potreb za posamezne programe

ČAJANKA IN PROGRAM

Postaja Rdečega križa v KS kandidata Grm organizira enkrat mesečno čajanko za starejše občane. Denar za čaj in pecivo zbirajo udeleženci s prostovoljnimi prispevki. Občasno jim na pomoč priskočijo tudi stanovalci iz Doma starejših občanov s kulturnim programom.

● *Človeku je potrebna samota, da spozna in razume druge ljudi.* (Cankar)

Ne podirajmo vsega počez

Tretje srečanje strojnih šol Slovenije v Novem mestu — Okrogla miza o vlogi praktičnega pouka

NOVO MESTO — V petek, 25. maja, je bila novomeška srednja šola tehniških in zdravstvene usmeritve Boris Kidrič gostitelj tretjega srečanja slovenskih strojnih šol. Prvo tako srečanje je bilo v Ptujju, saj je bila tamkajšnja srednja šola pobudnik teh srečanj, drugo pa v Titovem Velenju. Srečanje ima tekmovalni značaj, saj se učenci desetih srednjih šol strojne usmeritve pomerijo na srečanju v strokovnih in tudi v športnih veščinah, bistvo srečanja pa je predvsem v medsebojnem spoznavanju, izmenjavi mnenj in izkušnjah.

»Tisti, ki šole udeležence poznate, veste, da besede o pomoči in izmenjavi izkušenj niso fraza, ampak da to dejansko živi,« je ob otvoritvi srečanja dejal ravnatelj šole gostiteljice Peter Šterk in med drugim poudaril, da je tako sodelovanje potrebno prav v trenutku, ko se pripravljamo na ponovno šolsko reformo. »Prepričan sem, da bo nova šolska oblast vlekla pogumne, a premišljene poteze, zelo iluzorno pa bi bilo, če bi pričakovali vse od nje. Tako kot gospodarstvo pričakuje, da mu vlada pripravi pogoje za gospodarjenje, tudi šolstvo pričakuje zase take pogoje, da bo normalno delovalo in predvsem, da ne bomo več poslušali o takih rešitvah gospodarskih kriz, v katerih se predvideva toliko in toliko odstotno zaostajanje šolstva za gospodarstvom.«

dejavnosti narekuje takojšnjo izdelavo rebalansa proračuna novomeške občine za leto, ki ga bo v skladu s svojo politikto do skupne porabe potrdil že novi izvršni svet. Do takrat pa naj bi bilo narajeno vse za normalno financiranje dogovorjenih programov, ki po mnenju dosedanjega občinskega vodstva vendar dovoljujejo oz. omogočajo vsaj delno razbremenitev gospodarstva.

Z. L.-D.

DOBILI ZLATO REPUBLIŠKO PRIZNANJE

Zgodovinski krožek OŠ Milke Šobar-Nataše v Novem mestu je vrsto let pod mentorstvom tovarišice Vere Tončič raziskuje zgodovinsko preteklost našega okoliša. Letos smo raziskovali zgodovino deške in dekleške šole v Šmihelu. Nalogo smo opremili z originalnimi fotografijami, spričevali, stariimi učbeniki in zvezki, perisicami in drugim gradivom, ki smo ga zbirali vse leto. 17. in 18. maja smo se udeležili 21. srečanja mladih zgodovinarjev, ki je bilo v Kopru, kjer smo prejeli zlato republiško priznanje ZPMS. Koprčani so se izkazali kot zelo gostoljubni, razkazali so nam mesto, luko Koper ter nas popeljali še v Hrastovlje. Naša naloga bo razstavljena tudi na razstavi Slovenskega šolskega muzeja v Ljubljani.

BARBARA GRABNAR, VESNA DŽANANOVIČ, OŠ Milke Šobar-Nataše, Novo mesto

Združenje dela za obrtnike

Z letne skupščine Obrtnega združenja

NOVO MESTO — »Časi so hudi, združenje mora biti tisto, ki sleherni trenutek pomaga obrtniku. Ta naj čuti, da je stanovska organizacija, ki stoji za njim in kamor se vedno lahko obrne po pomoč,« je rekel dosedanj in novoizvoljeni predsednik Obrtnega združenja Novo mesto, Ivan Krajnc, na skupščini združenja v četrtek, 24. maja. Na njej so pregledali delo v preteklem letu in sprejeli program dela za leto, opravili pa tudi volitve novega vodstva.

V preteklem letu in v vsem mandatu je bilo v združenju opravljeno veliko dela, nasežadnje je treba vedeti, da ob tajniku vse delo opravljajo sami obrtniki. Lani so imeli precej opravka tudi s prireditvijo ob 20-letnici združenja, največja stanovska pridobitev iz tega mandata pa je dom obrtnikov na Glavnem trgu.

Vse to ostaja naloga združenja tudi za naprej. V letošnjem programu, ki je narejen po željah obrtnikov, programih vseh sekcij in ciljih slovenskega obrtništva, so izpostavili sodelovanje z občinsko skupščino in vsemi njenimi organi pri reševanju konkretnih zadev, ki se nanašajo na samostojno osebno delo. Obrtna zadruga Hrast je pot sodelovanja s podjetji za razvoj kooperacij ter za pridobitev poslovnih prostorov na Cikavi. Sodelovanje s sindikatom in skladom za izobraževanje delavcev naj bi dalo čimveč novega znanja obrtnikom in njihovih delavcev, z banko pa kreditne za obratna in osnovna sredstva.

Na skupščini pa je bilo največ govora o članski prispevku. Večina ni imela nič proti 1-odstotnemu prispevku za domače novomeško združenje, zato pa toliko bolj večino razburja več kot trikrat večji prispevek za republiško zvezo, ki da, za povrh, slabo, nerensko zlato in od nje ni prave koristi. Če s pogajalniji, za katere je pooblaščen izvršni odbor, ne bodo dosegli razumnjšega prispevka, novomeški obrtniki, podobno kot še v nekaterih slovenskih občinah, razmišljajo celo o izstopu iz zveze.

T. J.

ŠOLA JE DOGRAJENA — V soboto, 26. maja, so slovesno odprli prenovljeno in dozdano osnovno šolo v Šmarjeti, za katero so s samopriskevkom prispevali denar ljudje iz vse občine. Šola je pridobila več učilnic, tako da bo zdaj pouk v eni izmenici, telovadnico, prenovljeno kuhinjo itd. Posebne omembe je vreden vrtec za 90 malčkov. Slovesna otvoritev je izšla množično obiskana, na ogled prenovljene in dozdane šole pa sta obiskovalce povabila Angela Grahut (desno), najstarejša še živeča učiteljica šole, in Milena Furlan, sedanja tovarišica z najdaljšim učiteljskim stažem. (Foto: Z. L.-D.)

NOVA ŠOLA

Ko smo prišli po počitnični prvikat v šolo, je bila ta napol podrti. Zdjaj pa je vse že zgrajeno, delavci samo še pospravljajo okolico. Zjutraj se preobujemo v garderobah v zaklonišču. V prostem času opazujemo ribe v akvariju. Pri malici nič več ne stojimo, ampak sedimo za mizo. Najraje pa smo v novi telovadnici. Zelo smo veseli, če je dež, da lahko telovadimo v njej. Učenci sodelujemo pri pouku. Urejam svoje razrede in na stenšče lepimo zanimivosti. Zdjaj učenci z večjo voljo hodimo v šolo. K malu bo njena slovesna otvoritev. Pripravili bomo program, igral bo tudi ansambel. Pri šoli bomo imeli tudi hlev za domače živali. Vsi učenci menimo, da smo se močno približali modernim šolam.

ELVIS DEŽMAN, 5.a OŠ 29. oktober Šmarjeta

BOLJE KOT LANI

19. maja letos je bilo v Novem mestu regijsko tekmovalje učencev osnovnih šol v družabnih plesih, ki se ga je udeležilo prek 600 plesalcev z Dolenske, Krško občino so zastopale OŠ Krško, Leskovec in Brestanica v okviru Plesnega studia Videm. Naši plesalci so se regijskega tekmovalja udeležili drugič, vendar so dosegli precej boljše rezultate kot lani, saj je OŠ Jurij Dalmatin Krško osvojila prvo mesto v kategoriji 1. in 2. razredov. Najboljši rezultat med posamezniki sta dosegli Karolina Očkerl in Kristina Žibert, ki sta postali prvakinji v svoji kategoriji. Doseženo 3. mesto OŠ Jurij Dalmatin v skupni razvrstitvi pa je dokaz več, da so tudi ostali plesalci dobro odpselali tekmovalni program.

D. VODLAN

DUŠAN PLUT TAKO IN DRUGAČE

METLIKA — Pred štirimi leti je dr. Dušan Plut, sicer Belokranjec iz Gradca, v okviru letošnjih kulturnih prireditvev na metliškem grajskem dvorišču govoril o ekologiji. Takrat na grajskem dvorišču ni bilo nobenega občinskega uglednega. Ko je bil taisti Plut, sedaj kot član slovenskega predsedstva, prejšnjo soboto na Vinskih vigradi, pa so si ga bivšji, sedanj in bodoči funkcionarji podajali kot žogo, tako da se je ubogi Dušan šele v zavetju noči in v varstvu svoje žene lahko izmuznil na pokušnjo vin v grajsko klet.

VINJA VAS V ASFALTNI OBLEKI — V nedeljo se je še ena podgorska vas odela praznično, da bi proslavila pomemben dosežek — domala vse vaske ulice so dobile asfaltno preobleko, mnogi vaščani pa so izkoristili priložnost in z doplačilom asfaltirali tudi dvorišča pred domačijami. »Položili smo nekaj več kot 2.500 m² asfalta,« pravi predsednik KS Podgrad Jože Gazvoda. »Za to so vaščani prispevali po 3.500 din, pa tudi svoje delo. 900 m² smo že položili tudi v Podgradu in nas čaka še asfaltiranje ceste do Mihovca v dolžini 1.500 m in približno toliko ceste na Mali Cerovec.« Na sliki: otvoritveni trak je prerezal predsednik gradbenega odbora Jože Kastelic. (Foto: T. Jakše)

Iztekla se je proizvodnja volne

Namesto ukinjenega nedonosnega programa volne so v Betini Kodranki začeli proizvajati visoko kvalitete preje za zaves in fine svilene tkanine

METLIKA — V prvem letošnjem četrtletju je Kodranka in volna, eden od Betinih programov, normalno poslovala, dosegli so načrtovano proizvodnjo, plan prodaje pa so celo malo presegle. Vendar so že takrat zaznali prve likvidnostne težave, ki so se začele pojavljati, ker njihovi kupci niso poravnali računov. Prejšnji mesec so bili ti problemi vse večji, nadaljujejo se tudi sedaj.

»Zaradi plačilne nesposobnosti naših domačih kupcev se težave z nelikvidnostjo stopnjujejo,« pravi direktor Kodranke Ivan Malešič. »Da jih ne bi še povečevali, smo bili prisiljeni ustaviti del proizvodnje, ker smo ustavili dobave tistim kupcem, ki robe ne morejo plačati, sicer bi bile neplačane terjatve vse večje.« Aprila je bila zaradi tega proizvodnja za okoli desetino manjša od načrtovane za ta mesec. Zato so morali delavci v tistih skupinah, kjer so proizvodnjo ustavili, v tem času ali izkoristiti redni dopust ali pa so jih poslali na izredni dopust, za katerega so dobili 75 odst. siceršnjega plačila. Žadregu ob zmanjšanju proizvodnje so reševali tudi tako, da so med prvomajskimi prazniki,

uvredli nov program, to je proizvodnja visokokvalitetnih prej za zaves in fine svilene tkanine. Ta proizvodnja bo v večji meri nadomestila ukinjeni program volne in tudi večino od 25 delavcev iz ukinjenega programa so prekvalificirali za novo proizvodnjo. S prodajo visokokvalitetnih prej za zaves in fine

• Za letos so v Kodranki načrtovali, da bo tretjina njihovih zmogljivosti delala za izvoz, vendar za sedaj tega ne dosega, iščejo pa vse možnosti, da bi izvoz v vseh oblikah kar se da povečali. V glavnem pa gre za klasični izvoz v Italijo, Nemčijo in Sovjetsko zvezo. Jasno je tudi, da bodo ob polletju za 10 do 15 odst. pod načrtovano proizvodnjo, medtem ko bo vrednostni izpad malo manjši.

svilene tkanine ne bo težav, saj solidni kupci težko čakajo nanje.

A. B.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 2. junija, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- v Novem mestu: Samopostrežba v Šmihelu
- v Sentjerneju: Samopostrežba Mercator
- v Dolenskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenska
- v Straži: Samopostrežba KZ.
- V nedeljo bosta od 8. do 11. ure odprta: v Novem mestu Pogača na Glavnem trgu 22, v Črnomlju Market Čardak.

Ker je sobota, 2. junija, delovna, bodo vse prodajalne živili odprte do 15. ure.

Na samoprispevkarski vrh

Ob iztekajočem se samoprispevku v metliški občini, šestem po vrsti — Tudi sedmi?

METLIKA — V kratkem se bo izteklo občinski samoprispevek za obdobje 1985 — 1990, ki je že šesti zaporedni petletni samoprispevek v metliški občini, po čemer se ta majhna belokranjska občina uvršča na slovenski samoprispevkarski vrh. Vsekakor so v metliški občini med prvimi, če ne prvi v Sloveniji začeli številne probleme reševati tudi s pomočjo samoprispevka in tudi temu se lahko zahvalijo, da je občina danes komunalno tako opremljena, kot je.

V iztekajočem se obdobju samoprispevka so program v večji meri že izpeljali, od večjih del ni zgrajena le objubiljena metliška avtobusna postaja, ki je bila na prednostnem seznamu tako in tako na koncu. Pa tudi za avtobusno postajo je že odkupljeno zemljišče in narejeni so načrti. Program samoprispevka so začeli uresničevati z gradnjo nove metliške telovadnice, ki so jo slovesno odprli za občinski praznik leta 1986, te dni pa so dokončno uredili še zunanja igrišča pred šolsko telovadnico. Zlasti v tem obdobju so veliko pozornosti posvetili preskrbi s pitno vodo v vsej občini, zlasti še v gorjanskem predelu. Dela bodo ob pomoči JLA nadaljevali tudi letos.

S pomočjo samoprispevka so posodobili številne ceste v občini, mest-

ne ulice in vaske poti, pri čemer so še dodatno veliko prispevali občani z denarjem in delom. Vsekakor so ta del iz programa samoprispevka zelo uspešno uresničili. To velja tudi za gradnjo mostu čez Lahinjo pri Geršičih. Delež od samoprispevka je tudi v metliški telefoniji, ki bi morala biti zaključena do izteka samoprispevka.

Kot sedaj kaže, bodo tudi zadnje postavke iz programa samoprispevka, avtobusno postajo, začeli graditi v kratkem, tako da se bo tudi to obdobje, čeprav je program nastajal in bil sprejet v bistveno drugačnih časih, kot so bili ti, v katerem so ga izvajali, uspešno zaključilo.

A. B.

PRISTAL NA STREHI

ŠTEFAN — V ponedeljek, 28. maja ob 13.20 se je 32-letni Slobodan Semiz Šabca peljal z osebnim avtom proti Zgrebu in pri Štefanu prehitel kolono vozil. Ko je bil na levi strani ceste, je nedoma iz kolone predeji zapeljal 50-letni Franjo Tomac iz Litije. Da bi se izognil čenju, je Semiz zaviral in zapeljal v lev pri tem pa ga je zaneslo na bankino, kjer trčil v nasip in se prevrnil. Voznik je hudo ranjen in se zdravi v novomeški bolnišnici. Škode je za 40.000 dinarjev.

Sprehod po Metliki

V NEKDANJI METLIŠKI ČRPALNI — Še zmeraj stoji nasproti Mercatorjeve prodajalne Barve-laki — je moč kupiti čevlje in si izposojati kasete. Prodajalna je v rokah zasebnika, ki maha »grozi« s konkurenčnimi cenami. Ob otvoritvi — bila je v času Vinske vigradi se je zbral pred trgovinico kar precej ljudi, ki so bolj pili in jedli, kot kupovali. Lastnik lokala je namreč prve obiskovalce počastil s pecivom, klobasami in kupi vina.

DVA TRGOVCA IZ KOKRE DOKOR bosta dobivala le 70-odst. odst. dohodek, ker ima trgovina premalo profita in torej premalo denarja. Primitivno gotovo ne bosta ostala osamljena, saj videti zadnje čase po metliških trgovinah več prodajalcev brez dela kot tistih, ki bili prehlajeni zaradi pretiranega tekanja. Delovno ljudstvo nima denarja in zaradi vsi plakati, ki visijo po izlozih trgovin ter vabijo k znižanemu nakupovalni cvenki!

VSE VEČ JE ESTRADNIH umetnikov in skupin, ki prihajajo zabavati goste na skupno stran Gorjancev. Človek pomisli, da so naenkrat vzljubili Kranjce, vendar je resnica na drugem koncu palice: veliki slovenski zabavni so spoznali, da je belokranjski dinar ljubljanskemu, mariborskemu ali koprskemu. Upati je torej, da bodo obiskovalci Belo krajino največje slovenske zvezde dotlej, dokler bo trajala — kriza. Tudi zatem pa jih bo treba spet na kolennih siti za njih.

DRUGA MOŽNOST — Ker so postale zasebne diskontne prodajalne po večjih krajih v črnomaljski občini prevelik konkurent kmetijski zadrugi, so se v slednji odločili, da bodo začeli odpirati prodajalne pijačo po odročnih krajih. Še vedno zbirajo prijave tistih, ki bi bili pripravljani na svojem domu po nekaj ur na dan prodajati pijačo. Kako se časi obračajo! Še pred nekaj meseci ni hotel nihče niti pomisliti, da bi se podal v take avanturistične akcije, kot je odpiranje prodajaln v krajih bogu za hrbtno.

OBRTRNIKI — Črnomaljsko jurjevanje je tako rekoč pred vrati. Letos bo od 15. do 17. junija, organizatorji pa vabijo vse obrtnike, ki izdelujejo izdelke domače obrti, da se predstavijo tudi na tej tradicionalni prireditvi. Lahko gre za svoji izdelki kar na prireditve ali pa se prijavi na ZKO, tel. 51-219. Upajmo le, da bomo na prireditvi srečali zares prave mojstre domače obrti, ne pa takšnih, ki so delali gnečo na metliški Vinski vigradi. Ali delajo ali ne, da bi se pogovarjali. Žal je to fenomen, ki ne velja le za Semič, ampak še za nekaj krajev v Beli krajini.

Drobne iz Kočevja

ZASEBNA PRALNICA IN LIKALNICA — Z jutrišnjim dnem, 1. junijem, bo Cveto Lipovec odprl na Reški cesti 5a zasebno pralnico ter likalnico perila in tekstila. To je edina javna pralnica v Kočevju, nudi pa storitve občanom in podjetjem. Tudi prej je tu bil tak obrat.

TEŽKO V TRGOVINO — Trgovci se pritožujejo, da jim promet pada in to na račun konkurence v Avstriji in domačih zasebnih trgovin. Ponekod, na primer v samopostrežbi v Kidričevi ulici, pa je promet zagotovo padel tudi zato, ker se vrata tako težko odpirajo, da jih lahko odpro le atletsko razviti moški. Vendar tudi trgovci niso od muh in so se že znašli. Pa ne tako, da bi vrata popravili, ampak jih odpro in podložijo, da so nastežaj odprta.

BLIŽE EVROPI — Enonadstropne avtobuse smo včasih videli le na filmih o Angliji ali na televiziji, nekateri redke pa še na našem Jadranu. Zdaj pa prihajajo tudi avtobusi celo v Kočevje. V teh dneh jih je že več pripeljal izletnik, predvsem šolarje. Vendar izletniki niso Angličji ali kakšni drugi tujci, ampak Slovenci, pa tudi avtobusi so last ljubljanskega Kompas. Če že ni ne moremo v Evropo, pa prihaja tako Evropa k nam.

Ribniški zobotrebc

ZELENA STRAŽA — Na osnovni šoli v Ribnici imajo organizirano zeleno stražo, ki po posebnem razporedu skrbi za red in urejenost okoli šole. Tako stražo pogrešajo Ribničanje še pred stanovanjskimi bloki in nekaterimi zasebnimi hišami.

RADIO RIBNICA POROČA — Radio Ribnica v ustanavljanju vabi pred sprejemnike občane vsak petek med 18. in 22. uro, ko oddaja na frekvenci 107,4 megahertza. Poleg poročil so na spredu glasba in reklame pa še kaj. Zaradi nekaterih zapletov se je radijska postaja preselila iz mladinskega kluba v prostore podjetja Riko.

SE ENA TRGOVINA — V ribniškem kareju so te dni odprli še eno zasebno trgovino. Lastnik Francej iz Sodražice jo je založil z vsem najboljšim, saj v njej lahko poleg drugega kupite tudi biftek, posebne klobase itd. Nasploh so nove trgovine dobro založene, vprašanje pa je, kako jim bo šlo, ker ljudje nimajo kaj dosti denarja, pa še v tujini je ceneje.

NIC VEČ NA VZHOD — Zanimanje za vikend nakupe v ČSSR in na Madžarskem pa tudi v drugih vzhodnih državah je bilo včasih veliko, zdaj pa je popolnoma zamrlo. Avtomobili in avtobusi drve proti zahodnim državam, ker je tam vse cenejše in boljše, vsaj taka reklama se širi.

Trebanjske iveri

KANAL — Trebanjci zgroženo ugovarjajo, da se ob vsakem malo večjem navi občestni kanal pri Pošti v Trebnjem toliko napolni z vodo, da je podoben bešeškemu Canalu Grande. Toda zaradi tega jim ni grenko pri duši, saj voda nekako sodi v kanal, čeprav jo cestno-komunalni izvedenci v razvitejših okoljih znajo odvajati celo po cehih pod obličjem Zemlje. Nesrečne pa se počutijo, ker so kanali tako globoki, da se pri vožnji čeznje lomijo avtomobilske izpušne cevi in drugi paritehni deli limuzin. Obenem se boje sprostitve uvoza tujih avtomobilov, ki znajo biti narejeni pravi nizki in zatorej pri nas tudi neuporabni.

LJUDSKA OBLAST — Ne prejšnjim ne novo izvoljenim vrhovnim trebanjske občinske politične scene se ni zdelo vredno spregovoriti kaj pozdravnega obiskovalcem teka mladosti v Trebnjem. Tako kaže, da je ljudska oblast pri nas povezana z ljudmi veliko šibkeje kot npr. v sosednji Italiji. Tam je prišel slovi grafični biennale obiskat sam državni predsednik. Verjetno bienniala niso odprli v petek popoldne, ali pa vreme ni bilo za mrvo.

ZELENA HIŠA — Podružnica Slovenske kmečke zveze zahteva delovne prostore. V dobro obveščeni krogih omenjeno, da se že praznjiko, saj je del dotedajšnjih DPO malo manj kot pred »stečajem«.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

V »Smuku« nereseno le eno vprašanje

Zakaj načrtov, ki jih imajo zasebni najemniki, ni uspelo uresničiti Gotinstvu? Negodovanja zaradi nizkih plač — Kolikor zaslužijo, toliko delijo

ČRNO MELJ — Med delavci Gotinstva Bela krajina je ob plačilnih dneih slišati negodovanje zaradi nizkih plač, vendar direktor Valentin Papež zatrjuje, da pri njih že dolgo velja načelo plačila po delu. Delijo torej toliko, kolikor ustvarijo, in pri izplačilih OD ne upoštevajo sindikalne liste. Tudi to je način, čeprav seveda ne edini, da jim vsaj za sedaj še ne grozi stečaj.

Vendar pa ni tako zelo črno, saj se tudi v Gotinstvu obetajo boljši časi, kar se osebnih dohodkov tiče. Za maj naj bi bili prejemi višji za 30 odst. zaradi manj zaposlenih in manjše prispevne stopnje. V začetku leta so imeli namreč 103 zaposlene, konec aprila 91, mesec pozneje pa le še 71. Ob tem pa je realizacija ostala ista, torej so z manj zaposlenimi naredili enako. Seveda Papež opozarja, da se lahko zgodi, da bodo namesto povišanih plač prejeli delavci le zamamene OD, če bi promet bistveno padel. »Kar precejšen prihranek pa imamo zaradi manjše prispevne stopnje, in sicer 60 tisočakov pri 400.000 din, kolikor jih porabimo za izplačila OD na mesec. Ob tem naj pripomnimo, da bodo imeli zaradi zmanjšane občinske prispevne stopnje višji OD le naši delavci, ki živijo v črnomaljski, ne pa tudi v metliški občini, saj v Metliki svojih prispevnih stopenj niso zniževali,« pravi Papež ter še omeni, da bodo junija odmrznili plače le, če bo denar.

NI VSE DOBRO, KAR JE POCENI
KOČEVJE, OSILNICA — Prebivalci kočevske občine krenejo na večje nakupe tja, kjer je ceneje, pa čeprav v Avstrijo in Italijo, v domače diskonte ali zasebne trgovine. Nekateri pa kupujejo tudi na Hrvaškem, kjer je tudi skoraj vse ceneje. Oni dan je tako ženska iz Osilnice kupila v zasebni trgovini v Delnicah več konzerv slivovega kompot in to po kar nizki ceni. Doma pa je ugotovila, da je bil kompot konzerviran že pred deseti leti in da mu je rok uporabnosti že zdavnaj potekel.

NAJVEČ POSLANCEV JE DEMOSOVIH

ČRNO MELJ — Poročali smo že, da je v črnomaljskem družbenopolitičnem zboru dobil na volitvah večino Demos (8 poslanskih mest), ZKS-SDP (4), SZS in ZSMS-LS po 3 in Zeleni 1 mesto. Dodajmo še, da v zboru krajevskih skupnosti »vodita« SZS in Demos (po 7 mest), ZSMS-LS in ZKS-SDP (po 2 mesti) ter neopredeljen (1 mesto). V zbor združenega dela pa so bili v večini izvoljeni delegati, ki so jih predlagali delavski sveti, manj pa stranke, vendar pa so se pozneje po svojem prepričanju razdelili po poslanskih klubih: v klubu ZKS-SDP je 7 delegatov, v Demosovem in klubu SZS po 7 delegatov, vendar so nekateri v obeh klubih, ter v ZSMS-LS 1 delegat.

Izid konkurence

Metliški Mercator bo v Loki zgradil samopostrežno prodajalno

ČRNO MELJ — V eni od treh mestnih krajevskih skupnosti, v Loki, ljudje že dje časa potrebujejo trgovino. Tega se zavedajo tudi na občini, saj imajo v družbenem planu občine ob Kidričevi ulici že dolgo predvideno lokacijo za gradnjo prodajalne. Vendar ni bil nihče zainteresiran. Končno se je za ta korak odločilo Splošno trgovsko podjetje Mercator iz Metlike, ki naj bi postavilo montažno samopostrežnico z bifejem. Neto površina bo 452 m², naložba — gradnja naj bi se pričela junija letos — pa bo veljala 8,5 milijona dinarjev. Gradnjo je odobril tudi poslovni sistem Mercator.

Opravljen je strokovna ocena projekta, ki ga je ugodno ocenil tudi urbanist. Pojavili pa so se problemi glede prometne ureditve v bližini predvidene trgovine ter domnevnega pomanjkanja parkirnih prostorov. Na občini nimajo pomislekov, ker je investor iz druge občine, saj se zavedajo, da je konkurenca dobrodošla in da na področju trgovine prihaja v Črnomelj že z zamudo. Sicer pa so imele možnost za gradnjo tudi trgovine, ki v občini že obstajajo.

Pripombe o novi trgovini lahko dajo tudi krajin, vendar na občini menijo, naj bi končne rešitve temeljile na spoznanjih, ki bi jih izrekli strokovnjaki. Sicer pa so imeli predstavniki KS Loka doslej pomisleke le glede montažne gradnje, vendar je tudi ta problem moč delno rešiti s tem, da objekt obdajajo s silikonsko opeko.

OROŽJE JE NA VARNEM

Ribničane so oni dan v Delu v rubriki »Pa še to« zafrkavali, češ da niti komandanta teritorialne ni možno dobiti, kaj šele orožje, ker imajo očitno vse tako varno spravljeno, da nihče ne ve, kje to in ono je. Resnici na ljubo moramo k temu dodati, da ribniški teritorialci že od nekdanj spravljajo orožje kar v vojaški kasarni in da jim torej orožja ni bilo treba odvzeti. Za nameček pa so seveda Ribničanje vojakom za to uslugo zelo hvaležni, saj jim vojska že vsa leta varuje orožje brezplačno. Tako so se Ribničanje, ki jih nekateri (ne)upravičeno primerjajo z Gorenjci ali celo Škoti, spet znebili enega (ne)potrebne stroška. P-c

ZBIRALNA AKCIJA

TREBNJE — Danes poteka tudi v Trebnjem akcija zbiranja oblačil, posteljnine in drugega materiala, ki jo organizira Rdeči križ Slovenije po vsej republikli. V trebanjski občini so se dogovorili, da bodo izvedli zbiralno akcijo za občinske potrebe v krajevnih skupnostih Trebnje, Mirna in Šentrupert, čeprav bo Rdeči križ vesel tudi omenjenih prispevkov iz drugih KS. Občinska organizacija RK bo imela danes organizirano dežurno službo za oddajo materiala in poročil o poteku akcije kar do 20. ure.

PRIJETEN POHOD

TREBNJE — Nedavno je Planinsko društvo Tesnila Trebnje organiziralo pohod na Vrh Trebnje, ki so ga organizatorji s podporo udeležencev popetrili z vrsto šaljivih tekmovalj in z ogledom dveh kraških jam, ki sta bili za priložnost osvetljeni. Na Vrh Trebnje pri lovski koči so pripravili v okviru veselega druženja tudi ples.

NI VSE DOBRO, KAR JE POCENI

KOČEVJE, OSILNICA — Prebivalci kočevske občine krenejo na večje nakupe tja, kjer je ceneje, pa čeprav v Avstrijo in Italijo, v domače diskonte ali zasebne trgovine. Nekateri pa kupujejo tudi na Hrvaškem, kjer je tudi skoraj vse ceneje. Oni dan je tako ženska iz Osilnice kupila v zasebni trgovini v Delnicah več konzerv slivovega kompot in to po kar nizki ceni. Doma pa je ugotovila, da je bil kompot konzerviran že pred deseti leti in da mu je rok uporabnosti že zdavnaj potekel.

SIN »PODRIL« OČETA

KOČEVJE — Mandatar za sestavo novega občinskega izvršnega sveta Bogomir Štefanič ni bil izvoljen za predsednika IS, ker je dobil natančno polovico glasov prisotnih delegatov, moral pa bi dobili vsaj en glas več. Prav ta glas pa bi mandatarju lahko zagotovil njegov sin, ki je tudi odbornik, a se zaradi službene odsotnosti seje občinske skupščine ni mogel udeležiti.

Tesnejši prijateljski stiki

Pobratena Arcevia v Italiji vabi na obiske vse ribniške občane in ne le uradne in poluradne delegacije

RIBNICA — Na nedavni svečanosti v spomin padlih partizanov in pobitih domoljubov v Arcevia je bila tudi tričlanska delegacija občine Ribnica; vodil jo je novi predsednik France Mihelič. Svečanosti so potekale veličastno in temperamentno. Vsa Arcevia je bila lepo okrašena in povsod so bile italijanske in jugoslovanske zastave. Osrednja svečanost je bila v nedeljo na trgu v Arcevia. Udeležili so se je župani sosednjih občin, nastopile so godbe, prapori itd. Bila je tudi maša, na kateri so blagoslovili.

KAKRŠNO VPRAŠANJE, TAK ODGOVOR

KOČEVJE — Na predzadnji seji občinske skupščine Kočevje je bilo zastavljenih tudi dveje odborniških vprašanj, in sicer o pristojnosti občinske skupščine na področju družbenih dejavnosti in o lastništvu stavbe dosedanjih družbenopolitičnih organizacij (»rdeče hiše«). Z danim odgovorom na seji 23. maja pa noben vpraševalec ni bil zadovoljen. Tako je vpraševalec o stavbi organizacij zdej povedal, da je pravzaprav mislil, kako bi stavbo razdelili vsem strankam in če so za to možno. Odgovor na seji je bil, da se je o tem treba pogovoriti na skupnem sestanku vseh interesentov za prostore v tej stavbi in nato rešitev predlagati v sprejem občinski skupščini.

ZA NAGRADO NA DEBELI RTIČ

TREBNJE — Predsedstvo OO RK Trebnje je razpisalo ob svetovnem dnevu zdravia in tednu Rdečega križa natečaj na temo Zdravje in okolje. Med osnovnošolci, ki so z literarnimi prispevki sodelovali v natečaju, sta se najboljše odrezali Mateja Gorenc iz OŠ Šentrupert (skupina 1. do 4. razreda) in Natalija Lešnik iz mokrnoške OŠ (skupina 5. do 8. razreda). Med pisci iz nižjih razredov je zasedla 2. mesto Dunja Lesjak iz OŠ Mokronog in 3. Martina Rugelj iz OŠ Šentrupert. Branja Virant in Maruša Hočvar iz OŠ Mokronog ter Alenka Zupančič iz OŠ Šentrupert so v tej skupini prejele pohvalo. Med višjimi razredi sta se uvrstila na 2. in 3. mesto Marko Petje in Dušana Kneževič iz OŠ Mirna, pohvale pa je ocenjevalna komisija namenila Ireni Hren in Katji Mežnar iz OŠ Mokronog ter Maji Ogrinc iz OŠ Šentrupert. Prvonagrani bosta lahko brezplačno letovali na Debeli rtiču.

In kako jim je v nekaj mesecih uspelo skoraj za tretjino zmanjšati število zaposlenih? Večina delavcev je odšla v pokoj, veliko pa so jih izgubili tudi z oddajo penziona Smuk v najem. Za ta korak so se odločili zato, ker vidijo preživetje družbenega sektorja v obkolpskem, hotelskem in zimskem turizmu, Smuka pa ni v nobeni od teh treh kombinacij. »Naši delavci so bili sprva sicer proti oddaji v najem, ker so bili 40 let vzgajani tako, da ne glede na uspešnost poslovanja nekdo pač prinese denar. A so spoznali, da je potrebno poiskati nove rešitve za obrate, ki slabo poslujejo, in ena od teh rešitev je tudi najem. To se lahko zgodi še kateri od naših poslovalnic, če bo imela izgubo,« »obljublja« Papež ter pojasni, da v primeru Smuka ne gre za razprodajo družbenega premoženja, kakor nekateri očitajo. S pogodbo so namreč zagotovili socialno varnost zaposlenih, pa tudi obvarovali družbeno imovino pred prodarom. Krajevna skupnost Semič bo imela od Smuka celo več kot doslej. Nereseno je ostalo le eno vprašanje: zakaj tega, kar nameravajo zasebni najemniki, ni mogoče storiti Gotinstvu? M. BEZEK-JAKŠE

SKRIB ZA INVALIDE

KOČEVJE — V Kočevju ustanovljajo podjetje za zaposlovanje. Trenutno velja to le za Itas, ki ima tudi največ (94) invalidov. K temu podjetju se lahko s svojimi invalidi priključijo tudi druga, seveda pa so ob tem dolžna delovna mesta za potrebe svojih invalidov tudi sofinancirati. Za tako obliko podjetja so se v Kočevju odločili, ker so mu zagotovljene nekatere ugodnosti, predvsem pa je tako poskrbljeno za invalide. Pri ustanavljanju tega podjetja pa se občinski izvršni svet srečuje z nekaterimi težavami zaradi pridobivanja dovoljenj in soglasij.

V zadnjem času ni samo vera opij za ljudstvo, to je postala tudi politika. (Mrkalj-Kadmus)

Anton Krkovič

Prikrita predaja orožja

Anton Krkovič o zadnjih dogodkih

KOČEVJE — Poročali smo že, da v Kočevju niso odvzeli in uskladiščili v kasarni v Ribnici le orožja teritorialne obrambe, ampak tudi orožje občinskega upravnega organa. Načelnik oddelka za ljudsko obrambo občine Kočevje Anton Krkovič je o tem povedal naslednje: »Zaradi odvzema orožja se čutil prizadet najprej kot občan, ker sem tudi sam kot vsi ostali občani prispeval denar za nakup orožja. Še posebno pa sem prizadet kot načelnik oddelka za ljudsko obrambo, ker so razen orožja teritorialne obrambe odvzeli tudi okoli 60 kosov orožja našega upravnega organa. Na srečo je bila večina našega orožja drugod.

Kot tajnik sveta za SLO in DSZ ter načelnik oddelka za ljudsko obrambo sem zaradi odvzema orožja, posebno še, ker je komandant TO občine Kočevje rezervni major Janko Mihelič vodil to predajo orožja prikrito ter brez moje vednosti in soglasja. Zato se bomo zavzemali za odstranitev Miheliča s tega položaja, če pa to ne bo uspelo, bom dal ostavko na svoj položaj. Zavzemal se bom tudi, da se ugotovi krivda vseh drugih odgovornih celotne vertikale, ki je lansirala to povelje. Vlogo komandanta TO občine nedvoumno opredeljuje Zakon o SLO in DSZ (Ur. list SRS 35/82 s kasnejšimi dopolniloma v poglavju »Vodenje in poveljevanje v TO«) in menim, da naš komandant TO ni dojel, kaj mu zakon nalaga. Slepo izvajanje povelja nadrejenega komandanta brez upoštevanja omenjenega zakona bi lahko imelo v določenem primeru neslutene posledice.

Sem prizadet tudi kot nekdanji pripadnik TO, v kateri sem opravljal vrsto odgovornih nalog. Danes pa sem od posameznih vodilnih ljudi v strukturah deležen zahtevne akcije in odtujitve orožja, ki ga kot predstojnik upravnega organa moram varovati. Še posebno sem osebno prizadet, ker me na cesti napadajo kot izdajalca; ženi pa očitajo, da sem prodana duša. Občani očitno ne ločijo dolžnosti (službe) načelnika upravnega organa za LO (to je Tone Krkovič, op. pis.) od dolžnosti komandanta TO (to je Janko Mihelič, op. pis.). Naredil bom vse potrebno, da se moji otroci v sredini, kjer žive, se učijo in igrajo, ne bodo sramovali svojega očeta. Zato sem odločen, da preko zakonitih institucij sistema in novinarjev pojasnim občanom RESNICO.« J. PRIMC

Kočevje je še brez nove vlade

En sam glas premalo

KOČEVJE — Občina Kočevje še nima nove vlade. Na seji občinske skupščine, ki je bila 23. maja, je dobil mandat za sestavo novega občinskega izvršnega sveta Bogomir Štefanič 35 glasov od 70 prisotnih odbornikov, torej samo glas premalo, da bi bila izvoljena on in novi občinski izvršni svet. Zanimivo pa je, da je 16 preostalih članov (z izjemo enega), ki jih je predlagal mandatar v izvršni svet, dobilo dovolj

O GROBIŠČIH IN ZAPRTEM OBMOČJU — Čeprav Bogomir Štefanič ni bil izvoljen za novega predsednika izvršnega sveta občinske skupščine Kočevje, imel pa je zanimiv govor pred glasovanjem, v katerem je nakazal svoje videnje razvoja občine. Vsekakor velja omeniti tisti del njegovega govora, v katerem je povedal, kako sta pretresala s predsednikom slovenske vlade Lojzeta Peterletom nekatera aktualna vprašanja, ki se tičejo tudi Kočevske. To je čimprej ustanovitev komisije za grobišča v Rogu, intenzivne priprave na čimprejšnje odprtje kar največjega dela zaprtega območja Kočevskega, razvoj kmetijstva na Kočevskem in sploh revitalizacija tega prostora, pri čemer pa bo za poselitev praznih območij Kočevske potrebna pomoč vse Slovenije.

glasov, da bi bili izvoljeni. Neizvolitev novega izvršnega sveta pomeni, da te posle še naprej opravlja dosedanji izvršni svet.

Na seji je bilo med drugim sklenjeno še, da bo novi predsednik občinske skupščine opravljal to dolžnost nepoklicno. Sklenili so tudi, da bosta skupščina in izvršni svet imela v bodoče vsak svojega sekretarja, medtem ko doslej to dolžnost opravlja isti. Izvolili pa ju šele bodo.

Se največ razprave je bilo pri delegatskih vprašanjih, ko je delegat Vincenc Janša med drugim vprašal, če je kočevska občina kolonija za propadle novomeške direktorje, ter poudaril, da bi se morali osloniti predvsem na domače kadre in izkoristiti njihovo znanje. Nato je bil govor o ogromnih plačah nekaterih (v Opremi 35.000 din pa drugod 24 in 25.000 din) in da takega ropanja ne bi smeli dopuščati. Spet drugi pa so opozorili, da smo se pač zavzemali za ekonomske zakonitosti, da domačih kadrov ni bilo dobiti za sanacijo Opreme in Itasa in da naj se občinska skupščina čim manj vmešava v delo podjetij, dokler ni ugotovljeno, da gre za večje nepravilnosti. Sicer pa je objavljen razpis Opreme za vsa najodgovornejša delovna mesta pa se naj nanj prijavijo sposobni domači kadri. J. PRIMC

MANDATAR JE LENASSI

KOČEVJE — Na seji občinske skupščine Kočevje, ki je bila v ponedeljek večer, so za novega mandatarja za sestavo izvršnega sveta izvolili Lada Lenassija, direktorja Komunale Kočevje in predsednika ZKS-SDP občine Kočevje. Seje se je udeležilo 65 delegatov, zanj pa jih je glasovalo 34. Predlog za sestavo nove občinske vlade mora mandatar pripraviti v 14 dneh.

Nekatere predloge so zavrnili

Seja trebanjske občinske skupščine — Jože Rebolj predsednik 9-članskega izvršnega sveta — Kako razdeliti pristojnosti — Pomoč za dostojen nastop

TREBNJE — Zbori trebanjske občinske skupščine so izvolili na seji 22. maja, o kateri smo na kratko poročali že v prejšnji številki, predsednika in še 6 članov izvršnega sveta. Z glasovanjem o članih nove občinske vlade so delno zavrnili mandatarjev predlog, pri odločanju o sekretarju skupščine pa so se izrekli proti predlogu predsednika skupščine.

Na začetku okrog štiriurnega zasedanja je pri obravnavi zapisnika prejšnje seje dejal Marko Kapus, da je že prejšnji protestiral zaradi dopoldanskega časa seje. Marjan Dolensček pa je ponovil, da je javnost premalo obveščena o izidu volitev v občini. V nadaljevanju tokratne seje je mandatar za sestavo novega občinskega izvršnega sveta Jože Rebolj ponudil svoj seznam imen za novi 9-članski izvršni svet, s tem pa je sprožil živahno razpravo o številu članov IS in o razdelitvi posebnih resorjev. Po mnenju Tatjane Zupančič-Fink in še nekaterih je mandatar pri izbiri kandidatov za člane IS zapostavil industrijo, v svojem uvodnem nagovoru na seji pa da ni povedal, od kod bo vzel denar za uresničitev prikaznega vladnega programa. V ostri razpravi o novem IS je predlagal Štefan Kamin mandatarju delovno področje za izobraževanje, Marko Kapus pa je nasprotoval posebnemu mestu samo za šolstvo in menil, da bi moral izvršni svet skrbeti enako za vse družbene dejavnosti.

Pred volitvami sekretarja skupščine je menil Rebolj Metelko, da se on kot delegat za Alojzija Zetor občin ne čuti sposobne.

Na predlog Marjana Dolensčka, naj s seje pošlje pozdravni telegram Lojzetu Peterletu, se je parlament po vmesnem nastopu Pungartnika odločil za telegram celotni republiški skupščini in vladi. V zvezi z odvzemanjem orožja Teritorialni obrambi je Ciril Pungartnik zagotovil, da je orožje, kjer je bilo, vsekakor pa da je v občini Trebnje.

ga, da bi sam dostojno zastopal občino. Predlagal je, naj bi zato bil skupščinski sekretar kak dobro usposobljen pravnik, ki

Tone Strah je zahteval, naj skupščina zagotovi delovne prostore trebanjski podružnici Slovenske kmečke zveze kot največji stranki v občini.

Izvoljen tudi ni bil Jure Žlajpah, ki naj bi bil v IS odgovarjal za ljudsko obrambo in bil hkrati podpredsednik. V zvezi z volitvami Žlajpaha se je vnela precej dolga razprava, v kateri so udeleženci poudarjali, da niso vedeli, ali glasujejo za podpredsednika ali za člana, poverjenega za ljudsko obrambo. M. LUZAR

V Brežicah: prva pomoč in gasilske vaje

Ekipa civilne zaštite so bile v nedeljo dobro pripravljene

BREŽICE — Na občinskem tekmovanju iz civilne zaštite je v nedeljo, 27. maja, sodelovalo devet ekip in šest trojk za prvo medicinsko pomoč ter dvanajst gasilskih desetin. Vreme je bilo lepo, zato so lahko vsi nastopili na stadionu. Tekmovalci so prišli iz krajevnih skupnosti in iz podjetij.

Med ekipami za prvo medicinsko pomoč se je najbolje odrezala občinska enota, drugo mesto si delita ekipi krajevnih skupnosti Arčiče in Krška vas in tretje ekipa krajevnih skupnosti Šentlert.

Gasilske desetine so se pomerile v dveh veččinah: v vaji s hidrantom in vaji razno-rosti. Za tekmovalce se je sprva prijavilo 15 desetin, vendar so se tri premislile, zato jih je nastopilo samo dvanajst. Bile so iz krajevnih skupnosti in iz delovnih kolektivov. Zmagala je desetica PPV Dobova, na drugo mesto se je uvrstila moška desetica iz Tovarne pohištva Brežice, na tretje mesto pa Občinska gasilska enota civilne zaštite Šentlert.

Ocenjevalci so bili z znanjem zelo zadovoljni, saj so udeleženci tekmovanja večino vaj opravili brez napak. Tokrat je nastopila le ena ženska desetica, in sicer iz Tovarne pohištva, ter zasedla deveto mesto. J. T.

KONCERT PRED BLAGOVNICO V BREŽICAH

BREŽICE — V soboto, 2. junija, bo pred Blagovnico igralo deset narodnozabavnih ansamblov iz vseh vetrov Slovenije. Nastopali bodo od 10. ure naprej. Svoj prihod so napovedali Brodniki, Lojtrca, Kapelski muzikanti, Dobri prijatelji, ansambla Branka Klavžarja in Tomija Verderberja, Celjski instrumentalni kvintet, Bratje iz Oplotnice, Vesna in ansambel Ivana Ruglja. Program bo povezoval Lojze Ambrož — Ribniški sveder. Med koncertom bodo poslušalci imeli priložnost s popustom nakupovati živila, tekstilno in tehnično blago v Blagovnici, ki za to priložnost obljublja do 20-odstotno znižanje cen.

ČAKAJE NA POTNI LIST

KRŠKO — Z občinskega sekretariata za notranje zadeve sporočajo, da imajo še vedno težave pri izdaji potnih listov. Zavod za tiskanje denarja v Beogradu naj bi imel premajhne zmogljivosti glede na veliko povpraševanje po potnih listih. Vendar se stanje izboljšuje.

OČIŠČEVALNA AKCIJA

KRŠKO — Velika očiščevalna akcija, s katero so se v krški občini lotili črni odlagalnišči smeti, je bila doslej končana v krajevnih skupnostih Veliki Trn, Raka, Vel. Podlog, Gora in Krško polje. Hkrati pa Kostak postavlja zbiralnike, kamor lahko krajani odlagajo vse vrste odpadkov, ki jih Kostak potem brezplačno odvažja. Sanitarne odpadke sicer vozijo na deponijo, kovinske odpadke pa v Surovino.

KRVODAJALSKA AKCIJA

KRŠKO — V občini Krško bo krvodajalska akcija potekala 5. do 8. junija v naslednjih krajih: 5. junija bo v Leskovcu pri Krškem v osnovni šoli, 6. junija bo v Krškem v osnovni šoli Mihajlo Rostohar, 7. junija v osnovni šoli na Senovem in 8. junija v Kostanjevici v osnovni šoli.

Sevniški mandatari zna z ljudmi

Odborniki sevniške občinske skupščine so za mandatarija izvolili nadstrankarskega kandidata ZOS Leopolda Kožarja — V dveh tednih nova vlada?

SEVNICA — Tudi v sevniški občini imajo naposled mandatarija izvršnega sveta občinske skupščine. Potem ko je Združena opozicija Sevnice 9. maja na prvi skupni seji vseh treh zborov le doseglja prestavitve volitev mandatarija IS SO za 14 dni, je tokrat uspela s svojim predlogom za mandatarija. To je 38-letni diplomirani sociolog Leopold Kožar iz Ljubljane.

Kot je bilo pričakovati, je bil po približno 3-urni predstavitvi in »zasliševanju« dveh kandidatov za mandatarija — 39-letnega dipl. inž. strojništva, direktorja krmeljske Metalne Marka Borštnarja (ZKS-ZOS), in že omenjenega kandidata ZOS, ki je sam zase izjavil, da ne pripada nobeni stranki, izid volitev zelo tesen. Kožar je dobil 21, Borštnar pa 20 glasov v prvem krogu, kar je bilo le za en glas pre malo za potrebno večino. V 2. krogu volitev je od 41 glasovnic bilo 24 za Kožarja, 6 proti, 11 glasovnic pa so odborniki vrnili neizpolnjene oz. prazne.

Povejmo, da je Kožar, ki je bil dobrih 9 let zaposlen na republiškem sekretariatu za pravosodje, zadnja leta pa dela na občinski skupščini Ljubljana-Moste, odkrito povedal, da bi se rad vrnil iz slovenske metropole v Vrhnovo, kjer ži-

Ljudje obupujejo Krka hitreje umira

KOSTANJEVICA — Že pred leti so Kostanjevčani z ribiči na čelu protestirali proti umazani Krki, pa ni nič zaleglo. Potem je bil sprejet družbeni dogovor o čiščenju Krke, pa spet ni nič pomagalo. Letos so protestirali še kostanjeviški zele- ni in spet obstaja strah, da zdravje dolenjske krasotice spet ne bo nič boljše.

»Vsako leto je slabše,« pravi Sredoje Beševič, znani kostanjeviški ribič in lovec, ki pozna Krko že od leta 1951. »Prva leta sem v čolnu pil kar Krko. Če se sedaj vozim daj časa s čolnom, mi začne sluznico v nosu dražiti neka kislina ali kaj. Še posebej je to opazno letos, ko se je smrad na Krki začel en mesec prej kot pretekla leta,« pripoveduje Sredoje, ki sedaj opravlja še vlogo honorarnega ribiškega čuvaja. Cemu naj bi stražil Krko, še sam ne ve: ribičev ni bilo na reki vsaj že štirinajst dni, ribe iz Krke pa tudi nihče več ne je. Tako Sredoje samo še spremlja počasno in vidno umiranje reke.

Medtem ko je Krka pozimi čista in dokaj prozorna, začne spomladi smrdeti. Ta smrad se je ponavadi začel maja, ko je temperatura Krke narasla na 17 stopinj. Letos se je smrad pričel že mesec dni prej, in to pri temperaturi 12 do 13 stopinj. V vodi ni videti alg ali česa podobnega. Postane samo bolj rjava, smrdljiva in nasploh motna. »Zdaj čuvam Krko med Mršečo vasio in Podbočjem. Tako sem v Krki našel 18. maja poldrugi meter velikega crknjenega soma in dva klena, dva

Sredoje Beševič, ribiški čuvaj

dni kasneje pa še dober meter dolgega soma, dva klena in platinco. Res je, da sem tudi prej tu in tam našel kakšno crknjeno ribo, ampak tako velikih somov in kar zaporedoma pa še ne. Ljudje, ki žive s Krko, so čisto obupani. Ne vedo, kaj naj bi se storili, da bi Krko obvarovali pred dokončnim propadom.

Ribiči ne verjamejo več strokovnim analizam. Da bi sami dajali ribe v analizo, ne zmorejo, ribiška blagajna pa je premajhna, da bi pokrivala take stroške. J. S.

Preobjedli so se »segedinarja«

Dobovčani so trdno odločeni, da bodo prišli do prizidka k osnovni šoli in telovadnice — Po neuspelem občinskem zdaj v krajevni samoprispevek

DOBOVA — V programu 6. občinskega samoprispevka, ki, kot je znano, ni uspel, je bila tudi dograditev osnovne šole Dobova. Dobovčani so nameravali ves denar, ki bi se zbral za posodobitev cest v njihovi krajevni skupnosti, nameniti izgradnji osmih učilnic za razredno stopnjo in telovadnice v izmeri 1.500 m². Toda slabe politične in propagandne priprave na referendum so botrovali njegovemu popolnemu neuspehu. Z njim so tudi Dobovčani ostali brez predvidenega vira denarja za šolo.

»Do sedaj smo Dobovčani s samoprispevki solidarnostno dajali za vse druge šole v občini. Zdaj, ko naj bi končno prišli na vrsto mi, je referendum propadel. Enako je bilo s cestami. Kar 65 odstotkov cest smo zgradili sami in

mo morali prišteti še vrednost telovadnice. Sredstva bomo razen iz samoprispevka zbrali še s prodajo stare stavbe

Marjan Vučajnik

jih tudi prevlekli z zapornim slojem. Počasi nam je že dovolj tega »segedinarja«, od katerega nekateri vedno pojedjo meso, drugim pa ostane zelje! Ravno zato smo se odločili, da bomo šli v svoj krajevni referendum za samoprispevek,« pravi Marjan Vučajnik, ravnatelj na dobovski osnovni šoli.

Dobovska šola ima 376 učencev in je ena redkih v občini, na katerih število učencev raste. Delajo na štirih mestih: v stari šoli v centru kraja imajo sedem oddelkov razredne stopnje, v novi šoli (kak kilometer izven centra) so predmetni oddelki, v Kapelah je podružnica in v stavbi pri novi šoli še vrtec. En del stare šole ima že častitljivih 120 let, druga dva sta mlajša, vendar ju niso obnavljali, ker so računali, da bodo s sredstvi samoprispevka prišli do prizidka k novi šoli. Obenem je stara šola tudi precej neprimerna za pouk, saj ima še lesene strome.

Krajevni samoprispevek v Dobovi se s koncem maja izteka, zato resno razmišljajo o tem, da bi ga podaljšali. Krajevni bi odvajali tako prispevno stopnjo, kot so jo do novega leta, ko so imeli občinski in krajevni samoprispevek skupaj. Del zbranih sredstev bi se vračal v posamezne vasi za njihove lastne programe. Prizidek bodo gradili po etapah, tako da bi do novih učilnic in telovadnice prišli v sedmih letih.

»Predračunska vrednost prizidka šole je 5,7 milijona dinarjev, k temu pa bo

Predsednik Ciril Kolešnik

Predsednika in člane IS izvolili brez zapletov

BREŽICE — Osrednja točka drugega zasedanja občinske skupščine je bila izvolitev predsednika, podpredsednika in članov izvršnega sveta. Lahko bi rekli, da ponedeljkova seja ni prinesla večjih presenečenj, razen morda tega, da so nekateri, ki so bili še minuli konec tedna predvideni za člane, nekako »izpadi« iz igre.

Mandatari Ciril Kolešnik, sicer krščanski demokrat, je skupščini predlagal sestavo izvršnega sveta in programske usmeritve delovanja tega organa. Slednje je delegatom predložil v pisni obliki na sami seji, zaradi česar se je novi župan opravičil in tudi obljubil, da to ne bo postala običajna praksa. Kljub tako posredovanemu gradivu pa se je o njem

Mandatari Kolešnik je na te kritike odgovoril tako, da je predstavil način dela novega IS, ki bo imel v prihodnje le 10 članov (dosedanji jih je imel 14). Manjše število naj bi zagotovilo večjo učinkovitost in prilagodljivost. Izvršni svet je po besedah Kolešnika res strokovni orga, zadolžen pa je tudi, da po nalogah skupščine dobro organizira delo. Delo v novem IS si je zamislil tako, da bodo izbrani člani vodili delo na posameznih področjih, ob tem pa bodo za vsako ustanovili še poseben operativni odbor. B. DUŠIČ

V samem postopku volitev je bil Ciril Kolešnik izvoljen za novega predsednika izvršnega sveta, Bojan Petan za podpredsednika in za predsednika Komiteja za družbenoekonomski razvoj ter Tone Preskar za sekretarja IS. Člani izvršnega sveta bodo: Drago Lopert, ki bo tudi direktor Uprave za družbene prihodke; Stanko Zlobko, tudi sekretar Sekretariata za ljudsko obrambo; Ciril Zupančič, tudi direktor Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje; Ivan Kapušin, tudi sekretar Sekretariata za notranje zadeve in občo upravo; Jože Vovk, ki bo zadolžen za kmetijstvo in gozdarstvo; Tone Zorko bo skrbel za obrt in podjetništvo in Andrej Zidarič za socialno skrbstvo in zdravstvo.

razvila živahna razprava, iz katere bi lahko izluščili le eno osnovno kritiko, namreč to, da je gradivo preveč splošno in da ne pokriva dovolj vseh področij. Precej podobni očitki so leteli tudi na račun izbora članov izvršnega sveta, med katerimi naj bi bilo predvsem pre malo takih ljudi, ki imajo bogate izkušnje iz gospodarstva. Po mnenju nekaterih delegatov predlagani člani tudi ne pokrivajo vseh področij dovolj dobro oziroma strokovno.

Predali orožje, kako pa se bo odločila županja?

Nadvse burna seja

SEVNICA — Druga seja nove sevniške občinske skupščine se je končala šele po sedmih urah, pretežen del tega zasedanja pa so odborniki posvetili ta čas najbolj vroči temi — neprostoVOLJNI preselitvi orožja sevniških teritorialcev iz dobro varovanega skladišča občinskega štaba teritorialne obrambe (OSTO), ki je tik ob poslopiju sevniške postaje milice, v skladišče garnizije JLA v Cerklje.

Poveljnik OSTO Sevnica, Ivan Božič, je podrobno opisal, kako je ukrepal, ko je dobil ukaz (16. 5.) poveljnika pokrajinskega štaba TO. Zatem so se sestali tudi posavski župani in vodilni teritorialci in skupaj protestirali, »ugotovili pa, da nimajo pristojnosti za nespoštovanje ukaza«. 18. maja dopoldne je na letališču v Cerkljah poveljnik RŠTO Ivan Hočevar znova zabilcal, da morajo Sevničani še istih dan ob 14. uri prirediti predajo orožja. In res so že nekaj minut po tej uri prihrumeli tovornjaki JLA v Sevnico in vojniki so pomagali pri selitvi. Med tem opravilom je prišel načelnik občinskega oddelka za ljudsko obrambo Franc Pavlin, ker da so sestalo predsedstvo skupščine. To je spet odločno protestiralo zoper ukrep, ker pa jim niti po dobri uri ni uspelo z republiškega predsedstva pridobiti jasnejšega stališča, so prepustili ukrepanje vesti poveljnika OSTO. Po 18. uri so orožje odpejali v Cerklje. Ko je ob 18.55 prispelo stališče predsedstva RS, so izjavili Božiča, zamen skušali vzpostaviti zvezo z V. P. Cerklje, da bi se prepričali razkladanje orožja.

V burni, na trenutke močno čustveni razpravi so odborniki menili, da je bila to značilna politična akcija, »razoroževanje slovenskega naroda«, odločno so obsodili »tiste, ki so se podelali v hlače«, zahtevali so odgovornost poveljnika RŠTO in občinskih mož in za predsednika 9-članske medzborovske komisije, ki naj raziše odgovornost, izvolili dr. Jurija Pesjaka.

Ko so odborniki dobili pritrdilni odgovor poveljnika OSTO na vprašanje, ali je res, da so iz sevniškega skladišča še naslednji dan, v soboto, odpejali nekaj orožja v Cerklje, je to le še prišlo olja na ogenj protesta odbornikov, še dodatno pa ta izjava I. Božiča: »Nisem se odločil v nekakšni evforiji. Odločil bi se enako, kot tokrat.« Na to so razburjeni odborniki odvrnili, da bi torej Božič ravnal tudi proti svojemu narodu in da mu ni več mesta na tem položaju, pa še, da bi se lahko zgledoval po generalu Maistru ali pa posadki rušilca Zagreb, ki se tu- di ni predala. In kmalu zatem, ko je Julij Jeraj menil, da bo potem kakem treba razpravljati tudi o zaupnici predsednice občine, je Breda Mijovič, ki ni več mogla zdržati solz izjavila: »Zaradi vseh očitkov, ki ste mi jih danes izrekli, nepreklicno odstopam!« »Zelo mučen položaj so skušali »zgladiti« vsi odborniki, ne glede na strankarsko pripadnost, in Mijovičevi naposled, kljub večkrat ponovljeni izjavi, da nepreklicno odstopa s položaja predsednice, soglasno izglasovali zaupnico. O svoji odločitvi bo županja premislila in dokončen odgovor dala čez 14 dni. Dotlej pa bo že omenjena »Pesjakova komisija« proučila odgovornost novoizvoljene predsednice občine, ki je bila kritičnega dne, na dan predaje orožja TO, službeno odsotna, v Italiji. P. P.

DEKORACIJA — Na sejah občinske skupščine ponavadi okrasijo ozadje z zastavami in slikami Josipa Broza. V Brežicah so si tokrat razen običajnih znakov slovenosti omislili še nekaj: na steno so obesili še sliko pokrajine. Nekateri izmed prisotnih so se spraševali, kaj neki to pomeni, kakšno ravnotežje vzpostavlja nova slika in kakšno simboliko nosi. A vse zaman! Skrivnost je razkril šele novi župan, ki je napovedal, da so staremu županu v spomin in v zahvalo namenili sliko, ki visi zadaj. Za trenutek je nastala tišina, saj ni bilo lahko razbrati, katero misli. Na koncu se je izkazalo, da so le mislili na Cedilnikovo sliko pokrajine.

PRIHAJA ČAS LUBENIC — Z volitvami smo počasi zaključili, bliža se poletje in z njim čas sadja s sočno rdečo sredico, zeleno lupino in s črni in rdeči pečkami. Po Brežicah je nedavno tega odjeknila novica, da je zaradi povečane konkurence cena lubenic na tržnici drastično padla, v prostorih skupščine pa so menda celo zastoj!

UNIKAT — Brežiška bolnišnica resnično potrebuje nove rentgenske naprave, saj nameravajo dosežanje prodati v kak muzej unikatov. Edinstvenost svojih aparatov dokazujejo s številom okvar in s količino sevanja, ki ga pacienti in zdravniki prejemajo od njih. Če bo denarja za nakup novih aparatov premalo, se bodo Brežičani prisiljeni obrniti na sosednjem nuklearko. Če bi ona še v majalo povečala sevanje, bi prebivalcem na brežiški ravnini sploh ne bilo potrebno hoditi ponj v bolnišnico.

SKRB ZA ZDRAVJE — Ena izmed resnih pobud v brežiški skupščini je bila, naj bi na naslednjih sejah delegati sedeli za mizami. Tako se jim v dolgih urah sedenja ne bi skrivale hrbtenice. Z grozo smo opazili, da je pobuda za nekaterje prišla že prepozno. Hrbtenico so upognili že davno prej.

• Tudi naše volitve so pokazale, da demokracija ne spravlja na površje genialnost, marveč daje moč v roke tistim, ki artikularajo interese večine. (Zupančič)

Krške novice

2. BATINIZEM — Lastniku verige kafičev v Krškem se na vso moč opravičujemo za bodičku v prejšnji številki DL, čeprav nam ni jasno, kako se je v njej našel, ko ni omenjen z imenom in priimkom. Ta lastnik ni nikoli grozil svojim delavcem s tepežem, še več, lepo je skrbel zanje, ti pa so mu delali škodo. V to opravičilo pa smo seveda prisiljeni, kajti grožnje po telefonu v četrtke zvečer so zvenele preveč resnično, da bi jih kazalo prezeht. Ob grožnji- takih dejanjih, ki jih ne bo mogla preprečiti ne milica ne materialna škoda in tudi ne zapor, tudi ni mogoče preverjati podatkov pri lastniku lokalov. Na podoben sprejem je namreč naletel tudi predstavnik sindikata, zato je vprašanje, če bo v Kliničnem centru dovolj prostora za vse, ki se držijo karkoli omenjati v zvezi s temi lokali. Dokaz, da se tako ni mogoče pogovarjati na pragu Evrope, je zapisan na magnetofonskem traku.

PODPREDSEDNIK — V Krškem se govori, da bo imel dr. Stane Sunčič dvojni razlog za to, da se bo kot podpredsednik občinske skupščine potegoval za družbene dejavnosti. Najprej seveda kot zdravnik v krškem zdravstvenem domu, potem pa še kot direktor podjetja za domačo nego, to je Done, d.o.o. Vendar so v družbenem sektorju prepričani, da bo moral najprej znižati cene v svoji firmi, saj te niso prav nič konkurenčne družbenemu sektorju.

RESNIČNOST — Dolgo v noč je trajala proslava po volitvah v zidnici nekje v krški občini. Ampak danes že nič več ne pomeni, da je bil na volitvah izvoljen »naš človek«. Zdaj se je namreč pokazala resničnost v vsej svoji nagoti in vsak zase gleda, kje bo dobil delo in plačo.

Sevniški paberki

PIS(O)ARJI — Sevniška županja Breda Mijovič je med ostro razpravo odbornikov o odgovornosti zaradi predaje orožja teritorialcev JLA povedala, da zaradi vseh izrečenih očitkov nepreklicno odstopa. Pozneje je dodala, da svojega odstopa ni izrekel v afektu, čeprav je res, da je izgubila živce. O tem je že dlje časa razmišljala, tudi zaradi nekaterih posameznikov in nizkih udarcev, ki jih je bila deležna med svojim mandatom. Mijovičeva je rekla, da je hotela še tik pred volitvami odstopiti od kandidature za ponoven mandat. Menila je, da njena prisotnost v petek (na dan predaje orožja — op. p.) tudi ne bi rešila zadeve in da se nikogar ne tiče, kje je bila v petek. »Kje je bila ta vaša hudičeviška visoka za vest v petek, 18. maja?«, je med drugim zabrusila županja odbornikom. Zatem je rekla, da se je o odstopu dokončno odločila, ker je utrujena od vseh teh nizkih udarcev. Nazadnje je še jedko dodala, da so k vsemu temu veliko pripomogli »tudi naši pisarji, jaz jih ne imenujem novinarji,« ker da ti pač nimajo kaj pokazati, ona pa je že nekaj naredila. V tej mučni (za nekatero tudi tragikomični) sceni, ko županje solze niso bile le slabost, ampak tudi orožje, smo se na seji prisotni novinarji zbal, da nas ne bi imel kdo še za pisarje.

SREČANJE — Republiški poslanec in hkrati občinski odbornik dr. Cveto Gradišar je skušal razelkriti napeto ozračje o predaji orožja v vprašanju, ali to pomeni že prvi izpit sevniške občine za Evropo 92. namreč demobilizacija Sevnice, in ali bodo zamolčevali sovražnike slovenskega naroda, naj ob petkih, sobotah in nedeljah ne vzmernirajo, ker so tedaj Slovenci na vikendih in nakupih v sosednjih deželah. Sprejet je bil Gradišarjev predlog, naj bi pripravili družbeno srečanje vseh odbornikov, kajpak za svoj račun, da bi se bolje spoznali in malo razredčili strankarske barve.

Sezona v znamenju mladih

DOLENJSKA, POSAVJE — Zdaj, ko so v improviziranih koncertnih dvoranah na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju izvenele domala že vse za to pomlad načrtovane pevске zborovske, občinske in medobčinske, na katerih so se predstavili otroški, mladinski in odrasli zbori ter manjše vokalne skupine, bi lahko že potegnili črto pod sezono in poskusili ugotoviti nekatere glavne značilnosti.

Začnimo z najpomembnejšo, ta pa je, da je organizirano zborovsko petje v vseh občinskih tega dela Slovenije še vedno priložna in zato tudi množična oblika ljubiteljske kulturne dejavnosti, razširjena pa tako med mladino, zlasti še v šolah, kot tudi med odraslimi. Odmirajo stari zbori in se pojavljajo novi, ki že na začetku kažejo ambicije, da bi hitro napredovali. Letos so se na revijah prvič pojavili cerkveni zbori in so tako tudi te prireditve postale pluralistične. Pa ne samo to, s prispevkom teh zborov so postale tudi kvalitetnejše. Slednje velja še posebej za revijo v Novem mestu, kjer je priselil franciškanski zbor in se že s prvim nastopom uvrstil na prireditiv kakovostno višjega ranga — na medobčinsko revijo. Pri večini zborov se tudi že poznajo sadovi strokovnejšega dela, zlasti še tistih zborovodij, ki so se izpopolnjevali na strokovnih seminarjih. Opazen napredek so pokazali zbori, ki so jih prevzeli mladi zborovodje, zvečine tudi strokovno usposobljeni.

To pevsko sezono pa so zlasti zaznamovali mladi. Prvič se je zgodilo, da so odšli na republiško revijo v Zagorje kar štirje mladinski zbori iz Dolenjske: zbor OŠ Franceta Prešerna iz Ribnice pod vodstvom Bernarde Kogovšek, mlajši mladinski zbor trebanjske glasbene šole, ki ga vodi Tatjana Mihelčič, ter oba zborova novomeške glasbene šole, otroški pod vodstvom Cvetke Avbar, in mešani mladinski zbor, ki ga vodi Jožica Brađač. Mladi dolenjski pevci so se v Zagorju odlično odrezali in strokovnjaki so tri med njimi — trebanjskega in oba novomeška — tako visoko ocenili, da so se s tem uvrstili na tekmovalno revijo (z mednarodno udeležbo), ki bo prihodnje leto v Celju. Ker otroški zbori ne tekmujejo, bo otroški zbor novomeške glasbene šole v Celju nastopil le na enem od koncertov, medtem ko bosta mladinska zborova obeh glasbenih šol lahko tekmovala.

Uspeh teh zborov ni priselil samo Dolenjcev, ampak je močno odjeknil tudi v republiški strokovni javnosti za zborovsko petje. Toliko bolj, ker se do zdaj še nobenemu mladinskemu, še manj pa odraslemu zboru ni posrečil prodor tako visoko. Odslej bodo morali s kandidati iz Dolenjske še večkrat računati ne le prireditelji tekmovalne revije v Celju, temveč čedalje bolj tudi organizatorji Naše pesmi, republiške tekmovalne revije zborov odraslih v Mariboru. Seveda je pot do Maribora bolj strma in neprimerno težja, kot je, denimo, pot v Zagorje oz. Celje.

I. ZORAN

»Romanje na Trško goro« in ostalo

Na sobotnem večeru v Novem mestu se je predstavilo devet folklornih skupin Dolenjske in Posavja, tudi iz litijske in grosupeljske občine

NOVO MESTO — V soboto, 26. maja, je na folklornem večeru v tukajšnjem Domu kulture nastopilo devet folklornih skupin iz Dolenjske in Posavja od otroških do odraslih, ki so predstavile ples slovenskih pokrajin in nekaterih drugih delov Jugoslavije. Prireditve je pokazala, da v čedalje več krajih južne Slovenije, med Savo in Kolpo, načrtno oživljajo in gojijo ljudske plesne običaje in obredja kot izročilo prednikov, pa tudi, da delajo kvalitetno, kar velja še posebej za nekatere (npr. novomeški Kres).

In kaj so obiskovalci lahko videli v soboto zvečer? Veliko pisane in zanimivega. Krška skupina Videm, ki jo vodi Dušan Vodlan, se je predstavila s štajerskim plesi. S plesi te slovenske pokrajine pa so nastopili tudi Artičani,

zdrženi v skupino, ki nosi ime Otona Županciča, vodi pa jih Zdravko Dušič. Ta skupina se je predstavila še enkrat, drugi s slavonskimi plesi. Iz krške občine sta prišli na folklorni večer v Novo mesto še dve skupini: rakša in senovska. Prva, ki deluje pod vodstvom Slavice Tomažin v okviru KUD na Rakni, je plesala belokranjske plesne. Druga, ki deluje kot ena od sekcij DKD Svoboda na Senovem, in sicer pod vodstvom Toneta Petroviča, pa se je predstavila dvakrat: prvič s prekmurškimi plesi, drugi s starobosenskim kolom iz okolice Glamoča.

Dvakrat so prišle na oder tudi druge skupine. Tako se je skupina Javorje iz Šmartnega pri Litiji, ki jo vodi Iva Dolšek, predstavila najprej z belokranjskimi plesi, in to ob spremljavi tamburašev, potem pa je izvajala še gorenjske plesne. Skupina Račna iz Grosupeljske je pod vodstvom Draga Vidoviča predstavila ples iz najzahodnejše in naj-

vzhodnejše slovenske pokrajine: z Goriškega in z Goričkoga. Domačini, novomeška folklorna skupina Kres, ki jo vodi Branka Moškon, je kot edina na sobotnem večeru prikazala splet dolenjskih plesov, in sicer pod naslovom Romanje na Trško goro. V drugi nastopni točki pa je predstavila nekaj starih ljudskih plesov z jadranskega otoka Korčule. Predstavil se je tudi podmladek Kresa, istoimenska otroška folklorna skupina, ki jo vodi Majda Nemanič. Njeno »rajanje« je imelo naslov Igrajmo se, zaplešimo in pojmo. Samo podmladek pa so na to folklorno srečanje v Novo mesto poslali Belokranjci, in sicer otroško skupino OŠ Miraja Jarca iz Črnomlja, ki jo vodi Nada Starešinič. Mali Črnomalci so predstavili otroške igre ob spremljavi ljudskih glasbil.

I. Z.

NA OGLED DELA RENE RUSJAN

LJUBLJANA — V Galeriji Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov so v torek, 29. maja, odprli razstavo kiparskih del Rene Rusjan. Dela te akademske kiparke bodo na ogled do 20. junija.

»Siga« v rokah novih ljudi

Novi uredniški odbor vodi prof. Janez Mežan — Še naprej knjižna zbirka (v paketu) za dolenjske avtorje

NOVO MESTO — Knjižna zbirka Siga naj nadaljuje delovanje in poslanstvo v smeri, ki jo je začrtala z izdajo dosedanjih knjig. Kot izrazito literarna zbirka naj v letne programe uvršča izvorna pesniška in prozna dela avtorjev, delujočih na območju geografske Dolenjske, pa tudi stvaritve nedolenjskih avtorjev, ki bi obravnavale Dolenjsko. Izvirne knjige za otroke oziroma mladino, ponatise, priredbe, prevode ipd., kar je do zdaj nekoliko širši okvir Sige, bo Dolenjska založba poslej izdajala v drugih knjižnih zbirkah, ki jih je ustanovila v zadnjem času.

ZAGREBSKI ITD V NOVO MESTU

NOVO MESTO — Malokatera gledališka sezona se v Novem mestu konča brez večjih ali manjših težav z gostovanji poklicnih gledališč. Tudi v letošnji sezoni organizatorjem ni bilo prizaneseno, saj se je nabralo kar nekaj preložitve in odpovedi gostovanj. Zaradi tega je odpadla tudi predstava Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice z Levinovo »Smrtno pastjo«. V Domu kulture bo Novogoričane tokrat zamenjal zagrebški »TEATER ITD«, ki bo v Novem mestu gostoval v torek, 5., in v sredo, 6. junija, ob 20. uri z dramo Mira Gavranova »Čehov je Tolstoj rekel bogom«. Zagrebški TEATER ITD bo z odličnimi igralci Krešimir Zidaričem, Branko Cvitković, Mladen Dervenkar-Gavran in Rajkom Minkovićem prav gotovo prijetna osvežitve na novomeškem odru. Po Jazavcu in Teatru v gosteh bo to že tretje zagrebško gledališče, ki ga bomo videli v Novem mestu.

DANJA BAJC

V približno take zaključke se je v sredo, 23. maja, iztekel uvodni del razprave na nastopni seji novega uredniškega odbora knjižne zbirke Siga. Predsednikovanje v tem odboru, ki je številčno manjši od prejšnjega, je prevzel prof. Janez Mežan, ravnatelj Studijske knjižnice Mirana Jarca. Člani uredniškega odbora so se v nadaljevanju seznanili s pripravo novega, za letos načrtovanega letnika Siga in z že opravljenim delom za izdajo novih knjig. Tudi tokrat bodo izšle predvidoma štiri izvirne knjige dolenjskih piscev, in to novembra, ki naj bi postal mesec Sige. Prevladalo je mnenje, naj bi Siga še naprej izhajala v paketu, ne pa kot posamične knjige.

Več kot do zdaj pa bo morala Dolenjska založba narediti za to, da se bo Siga ustrezno plasirala v celoten slovenski kulturni prostor, da bo napredaj v vseh knjigarnah, pa tudi za to, da bodo knjige te zbirke na njihovi poti do kupca oziroma bralca spremljale ustrezne informacije. Da bi to dosegli, bo potrebno razmisliti že o tem, kakšne naj bi bile poslej predstavitve izšlih knjig. Predstavitve bi morale biti poslej vsakor več, kot jih je bilo do zdaj, še posebej na območju, s katerega ta knjižna zbirka pridobiva avtorje in kateremu predvsem knjige namenja.

Uredniški odbor Sige je menil, da je zelo pomembna dolgoročnejša naveza s stikov z avtorji in da se je potrebno z njimi vnaprej dogovarjati o pripravi del, ne pa čakati in absorbirati samo tisto, kar posamezniki sami prinesejo ali pošljejo založbi. Tako odbor tudi ne bo prišel v zadrego pri sestavi letnih in dolgoročnejših programov, ki pa tudi poslej ne bodo že vnaprej zabetonirani.

I. Z.

Ta revija že ni žalostila ušesa!

V Črnomlju na 5. medobčinski pevski reviji Naša zemlja nastopilo deset zborov z okoli 300 pevci, ki so bili na občinskih revijah izbrani kot najboljši

ČRNOMELJ — V Črnomlju je bilo minuli petek, 25. maja, zadnje dejanje dolenjsko-belokranjske pevске regije v spomladanskem delu kulturne sezone 1989/1990: že 5. revija odraslih pevskih zborov Dolenjske in Bele krajine pod naslovom Naša zemlja in v počastitve spomina na skladatelja Marjana Kozino, preminulega leta 1966 v Novem mestu, kjer je bil tudi rojen. Revija je priredila Pevska zveza Dolenjske in Bele krajine, ki ima od lani sedež v Črnomlju, potekala pa je zvečer v kulturnem domu. Sodelujoče zbere in občinstvo je v imenu organizatorice pozdravila domačinka Lidija Saje, predsednica Pevske zveze. Med drugim je omenila, da zborovsko petje v Beli krajini močno usiha, da delujejo le še najvztrajnejši zbori, ta revija pa naj bi bila spodbuda, da bi zbori začeli spet oživljati.

Nastopilo je blizu 300 pevcev in pevk v desetih zborih, ki so bili kot najboljši izbrani na občinskih revijah, in sicer trije iz domače črnomaljske občine, dva iz grosupeljske, trije iz novomeške in dva iz trebanjske občine. Po sestavi so bili trije moški, eden ženski, ostalih šest pa mešani zbori. Vsaj od njih je zapel tri pesmi, vmes pa je, od nastopa do nastopa, tekla pripoved o življenjski, delovni in ustvarjalni poti skladatelja Marjana Kozine, ki je med vojno nekaj časa deloval tudi na osvobodnem ozemlju v Beli krajini. Revija je spremljal prof. Marko Studen iz Ljubljane, strokovni sodelavec Zveze kulturnih organizacij Slovenije za področje zborovskega petja, in imel po končanem programu posamične pogovore z zborovodji. Povedal jim je svoje vtise o nastopih, kaj ga je zadovoljilo in kaj ne, ter zborovodjem nasvetoval, kaj naj izboljšajo oziroma spremenijo v delovanju z zbori.

Revija je začel moški zbor iz Stične pod vodstvom Franceta Demšarja, ki je prvič nastopil na tej medobčinski pevski prireditvi. To pa je tudi zbor z naj-

doljšo tradicijo med vsemi nastopajočimi: jeseni bo praznoval že 60-letnico obstoja, na junijskem taboru slovenskih pevskih zborov v Sentvidu pri Stični pa bo sodeloval že dvajsetič. Za stiskom zborom sta prišla na oder moški zbor črnomaljskega Belta, ki ga vodi Majda Veselič, in moški zbor »Emil Adamič«

Slikar, ki riše in slika z usti

KOSTANJEVICA NA KRKI

— V Lamutovem likovnem salonu je od sobote, 26. maja, zvečer na ogled pregledna razstava slikarskih stvaritev 39-letnega Stojana Zafreda iz Divače. V barvah žareča platna z bolj ali manj nenavadnimi motivi dajo slutiti, da je tudi njih ustvarjalec nenavada osebnost. To pa Stojan Zafred je, in to v najplemenitejšem pomenu besede. Leta 1970 mu je nesreča pretrgala študij elektrotehnike, potem pa usoda priklenila na invalidski voziček. Izjemna volja do življenja in temeljit razmislek, kako ostati koristen oz. kako se izraziti, sta ga zblížala s slikarstvom. Začel je slikati, pri tem pa si ni mogel pomagati z rokami, ampak tako, da je čopič stisnil z zobmi. Kot mentorica mu je pomagala akademska slikarka Seka Tavčar. Leta 1972 je kot enainvajsetleten fant prvič samostojno razstavljaj. Potem so se razstave vrstile po različnih razstaviščih, tako da je zdajšnja Zafredova razstava v Lamutovem likovnem salonu že 31. samostojna predstavitev tega zanimivega slikarja, poleg tega pa je s svojimi deli sodeloval še na štirinajstih skupinskih razstavah v domovini in tujini. Čeprav mu nikoli ni šlo za to, da bi ga uvrščali med umetnike, pa je vendarle res, da je njegovo delo prej opazila in priznala tujina kot pa domovina. Od leta 1986 je stipendist mednarodnega združenja slikarjev, ki rišejo z usti ali nogami. Resnici na ljubo je namreč treba povedati, da je Zafred šele s pregledno razstavo v Kostanjevici dočakal resno ovrednotenje svojega dela. To je pošteno storil umetnostni zgodovinar Jožef Matijević iz Novega mesta oz. Mirne Peči, ki je napisal tehtno in premišljeno besedo za zloženko k tej razstavi. Dodajmo, da je pregledno razstavo Zafredovih del v Lamutovem likovnem salonu pomagal pripraviti Center interesnih dejavnosti iz Trebnja. Tudi kulturni program na sobotni otvoritveni slovesnosti so pripravili Trebnjanci. Nastopil je njihov komorni zbor in pod vodstvom dirigenta Igorja Teršarja zapel osem pesmi, od ene Trubarjeve in dveh Gallusovih do črnskih duhovnih.

I. Z.

iz Mokronoga, številčno najmanjši od vseh, pod vodstvom Staneta Pečka. Zatem se je pod vodstvom Ani Jankovič Šober predstavil kot edini takega sestava ženski zbor črnomaljskega KUD Miran Jarca. Nastope mešanih zborov so začeli Belokranjci, Dobljučani, ki jih vodi Anica Banovec. Kot zanimivost omenimo, da je ta zbor zapel tudi pesem Večer na vasi dragatuškega pesnika Evgena Cestnika, kakor jo je uglasbil Matija Tomc. Za Dobljučani so peli člani zborja, ki deluje v okviru KUD Josip Jurčič na Muljavi, in sicer pod vodstvom Marte Steklasa, pa franciškanski zbor iz Novega mesta (za mnoge presenečenje večera), ki ga vodi Janja Dragagan, zbor IMV iz Novega mesta pod vodstvom Slavka Raucha, komorni zbor iz Trebnjega z zborovodjem Igorja Teršarjem in kot zadnji zbor KUD Krka iz Novega mesta, ki ga vodi Jožica Brađač.

Če se ob koncu spomnimo znane Mozartove misli, da »glasba ne sme nikoli žalostiti ušesa, pač pa mora ustvariti zadovoljstvo«, in poskušamo v kontekstu te misli skleniti kaj vsaj za osebno rabo, potem lahko v zvezi s petkovim pevskim dogajanjem na črnomaljskem odru mirne vesti zapišemo, da ta revija nikakor ni žalostila ušesa. Koliko pa ji je uspelo ustvariti zadovoljstva, je pokazal zdaj krajši, zdaj daljši aplavz v dvorani.

I. ZORAN

SREDNJEŠOLCI RAZSTAVLJAJO

ČRNOMELJ — V črnomaljski galeriji Miniart so 25. maja, odprli razstavo likovnih del učencev Centra srednjih šol v Črnomlju. Risbe, male plastike in druga dela, nastala pod mentorskim vodstvom v Dragatušu udomljene nizozemskega akademskega kiparja Dirka Heija, razstavlja šesterec učencev: Danijela Kure, Mojca Staudohar, Tamara Stevanovič, Mojca Rozman, Darinka Vrličnik in Jure Suštarčič.

Devet literarnih začetnikov

Samo toliko, najmanj do zdaj, jih je sodelovalo na letošnjem območnem srečanju v Trebnjem

TREBNJE — Vrsto let so se pesniki in pisatelji začetniki Dolenjske in Bele krajine zbirali v Župančičevem rojstnem kraju v Vinici ob Kolpi, letos pa je bilo tako srečanje 23. maja v Trebnjem. V nasprotju s prejšnjimi srečanji je bilo letošnje slabše že po udeležbi, saj se je na javni razpis odzvalo in poslalo svoje prispevke le devet avtorjev, pa še ti že po roku na ponovno povabilo trebanjske ZKO kot prireditelje. To so: Katja Režun iz Trebnjega, Joža Sladič z Uršnih sel, Tatjana Vertovšek iz Koprivnice, Mirjana Babič iz Brežic, Marjanca Žvar iz Brestanice ter Fani Požek, Borut Grabrijan, Mladen Babič in Lojzka Puhček iz črnomaljske občine. Med njihovimi prispevki so prevladovali pesmi, nekaj je bilo proznih spisov, ostalih prispevkov, s katerimi bi prav tako lahko sodelovali na srečanju (od aforizmov do dramskih besedil), pa tudi tokrat ni bilo.

Poslana besedila sta prebrala, jih ocenila in izbrala za predstavitev na literarnem večeru domačina, pesnika France Režun in Ivan Gregorič. Na popoldanski okrogli mizi sta vsak svoje mnenje o prispevkih tudi povedala navzočim avtorjem. Seveda nista vedela,

komu kaj govori, saj sta poznala le šifre, pod katerimi so bili prispevki poslani, ne pa tudi imen. Njun splošni vus je bil, da je celotna letošnja bera v mesjah povprečja, da tudi tokrat ni bilo v pošiljakih kakšnega blestečega umotvora. To ju je kajpak navedlo, pa tudi sicer je to običaj okroglih miz, da sta razpredla misli o problematiki literarnega pisanja in izražanja, kot so se same ponudile ob prebiranju besedil, poslanih za srečanje. Takšna razglabljanja o literaturi, ki nujno izzevojo tudi same pišočje, da se slišijo tudi nasprotujoča si mnenja, v glavnem osmišljajo ta srečanja. Vse drugo, kar sicer sodi na srečanje, tudi literarni večer, je sicer zanimivo, a manj pomembno.

Literarni večer tokratnega srečanja pesnikov in pisateljev Dolenjske in Bele krajine so pripravili v knjižnici, ki nosi ime Pavla Golie. Na recitalu so bila predstavljena dela vseh sodelujočih avtorjev. Brala jih je Tatjana Zidar iz Mokronoga, študentka Akademije za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Glasbene vložke pa je prispevala kitaristka Klara Tomljančič iz Novega mesta, študentka Akademije za glasbo v Ljubljani.

I. Z.

Muzikalni zvoki artiških tamburic

Tamburaški orkester iz Artič, ki ga vodi prof. Dragutin Križanič, bo spet zastopal Slovenijo na zveznem tamburaškem tekmovalnem srečanju v Osijeku leta 1991

ARTIČE — Prof. Dragutin Križanič je s Tamburaškim orkestrom Artiče doslej trikrat nastopil na zveznem tekmovalju v Osijeku in 12. maja letos je na 10. srečanju tamburaških skupin Slovenije Artičane ponovno doletela čast, da bodo Slovenijo prihodnje leto zastopali v Osijeku.

Artičani so bili edini, ki so v Titovem Velenju dobili laskavo pohvalo strokovnjakov, članov komisije; v njej so bili dr. Dragan Terzić, Damir Zajec in prof. Leopold Siniša, dirigent samoborskega orkestra in dirigent tamburaškega orkestra RTV Zagreb. Prof. Siniša je dobil v Osijeku doslej šest zlatih plaket. Kakovost tamburaštva v Sloveniji se izboljšuje tudi po njegovi zaslugi, odkar Tamburaška zveza Slovenije prejšnja seminarje, ki jih vodi prof. Siniša in Božo Potočnik iz Zagreba.

Dragutin Križanič je začel vdiiti z Artičani pred šestimi leti. Uspeh, ki ga z

V KRŠKI GALERIJ

KRŠKO — V galeriji Krško bodo v ponedeljek, 4. junija, ob 19.30 odprli razstavo likovnih del 24 študentov I. letnika Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. To bo že druga taka razstava bodočih likovnih umetnikov v tem delu Slovenije. Pred meseci so razstavljali v rastavišču novomeškega gostišča Pri slonu.

Dragutin Križanič

še vaje imajo samo enkrat na teden. Zaradi tega je njihov uspeh toliko večji.

V Velenju so nastopili s kompozicijo Radovana Gobca na prekmursko temo »Ne ouri«, nakar so zaigrali Zlatne danice Julije Njikoša, kjer je pela altistka Elizabeta Križanič. Program je bil po mnenju komisije izveden zelo muzikalno in ocenjevalci so pohvalili tudi odlično solistko. Artičani so igrali glasbo, napisano za tamburaše, ki tudi po zahtevnosti ustreza izboru za zvezno tekmovalje. Žirija v Velenju je z obžalovanjem omenila, da je škoda, ker tak orkester nima boljših instrumentov.

V pogovoru je Dragutin Križanič opozoril, da so imela Brežice med vojnama zelo močan tamburaški orkester, kar sklepa po ohranjeni literaturi v ročno pisanih in vezanih notnih zvezkih iz leta 1928. Orkester se je takrat imenoval Bisernica. Prof. Julije Njikoš pa v svoji knjigi Tamburaštvo Jugoslavije omenja, da je imela Slovenija zelo razvito tamburaško glasbo na začetku stoletja, ko so tudi skladatelji Vodopivec in drugi komponirali zanje. Trenutno je v Sloveniji okrog 70 tamburaških skupin, nastopa pa jih na srečanjih komaj 16. Veliko skupin igra samo folklorno glasbo, za katero ni treba dirigenta.

J. TEPPEY

pisma in odmevi

Razorožili so me! Branil bom domovino, čeprav brez orožja

Dvajset let sem s ponosom nosil uniformo pripadnika teritorialne obrambe. Danes se tega sramujem. Vzeli so mi tišto, kar je vsakemu vojaku najsvetejše in česar ne bi smel (tako so me učili) nikdar dati iz rok ali celo izgubiti. Orožje! Vzeli so mi moje lastno orožje, s katerim sem imel namen braniti domovino. Pošteno sem ga plačal, dobil v legalno posest in z vso odgovornostjo skrbel zanj.

Razorožili so me. Vzeli so mi ponos in čast pripadnika TO. Danes me je sram pred prijatelji in znanji, ki me pogrogljivo sprašujejo, ko me srečujejo v uniformi: »Si vzeli tudi fračo in lok s seboj?« Nisem ljubitelj orožja, še manj si ga želim uporabljati za ubijanje ljudi ali živali. Osebnim ponosom pa mi ne dovoljuje, da bi me razorožili kot zlikovca, me žejnega prepeljali čez vodo, povrh vsega pa bi bil še tiho.

V zadnjem času nam zmanjkujze zunanjih in notranjih sovražnikov, ki smo jih dolga leta tako vneto napadali in uničevali v naših vojaških predpostavkah. Zato sem postal nenadoma možen notranji sovražnik jaz, pripadnik TO. Iz srca ljubim to svojo domovino. Čeprav so mi vzeli orožje, s katerim naj bi jo branil, se bom še naprej bojeval zanj. Odločno se bom postavil v bran vsakomur, ki me bo izkoriščal, poleg tega pa še zasmehoval in pljuval po meni in mojih prijateljih.

BLAŽ KOČEVAR
pripadnik TO občine
Črnomelj

ŠE O PIETETI

Prosim, da objavite moj odgovor na Sevnški paberek Pieteta, in sicer iz sledečih razlogov. Pisec ni napisal mojega imena, kozerječec sem jaz, kosila sta mož in sin, a bila sem zraven. Vse to pisec očito ve. Želim, da ime bralci zvedo, kajti lastnik zemlje je nekdo drug in tudi kozjerejev je v Sevnici kar nekaj, pa nočem, da bi kdo koga po krivem dolžil nepietete. Pisca pa prijazno vabim na kosnjo, kajti več kot očito je, da še ni stal poleg ropotajoče kosilnice, sicer ne bi streljal takih kozlov. Tudi okarati ga moram, kajti uživati ob lepi slovenski pesmi, in to še ob petju Boštanjanskih fantov, hodimo najbrž kam drugam, ne pa ob odprtih grob prijatelja, znanca. Dragi pisec paberkov, najbrž se bomo morali še vsi učiti pietete — tudi vi.

VIDA KACIČNIK
Kvedrova 8

SLABO INFORMIRANA

V rubriki Halo, tukaj je bralec »Dolenca« v Dolenjskem listu 17. maja 1990 piše o zasebni trgovini Miljana. Naj na tisto zapise, da trgovina Miljana v Mirni Peči ni imela svojega telefona, ampak samo podaljšek iz sosedovega stanovanja, in to pod pogojem, da zaprosi na TO za svojo telefonsko številko. Tega v 5 mesecih ni storila, zato ne gre za izsiljen odklop. Dostop do trgovine za dostavna in trgovina vozila je dovoljen in tu za založenost trgovine ni ovir. Za stranke trgovine je parkirišče 70 kv. m, do trgovine pa daleč 10 m. Osebnost me zanima, koliko ima Mirnopolčanka parkirnege prostora pri ostalih trgovinah v Mirni Peči, posebno pa še v Novem mestu, in če se lahko z avtom prijelje vedno do vrat trgovin. Sosed

S ponosom sem Slovenec

Iz Kalifornije se oglašja rojak Jože Udovc — »Prizanesimo tistim, ki nas napadajo«

Rad bi vam povedal, koliko prijateljev ur mi mine ob prebiranju Dolenjskega lista. Vesel sem, da vem, kaj se dogaja v moji rodni deželi. Časopis potuje v Kalifornijo ves mesec, zato so vaše novice že stare, a zame so še vedno novice. Ponosno kažem prijateljem Američanom časopis, ki ga pišejo moji slovenski bratje in sestre.

Dve leti je minilo, kar sem nazadnje stal na slovenski zemlji, in od takrat se je v Sloveniji veliko spremenilo. Tudi pri nas v ZDA in v Kanadi se dogaja, da nas, ki smo slovenskega porekla, napadajo ljudje, ki so proti temu, kar se dogaja v Sloveniji. Napadajo nas ljudje iz južnih jugoslovanskih republik. Prizanesimo vsem tistim, ki so proti Slovenecem, njihova imena pa si le zapomnim!

Pred nekaj dnevi sem bil v Washingtonu. Na sejo so me povabili naši predstavniki, govorili pa smo tudi o problemih, ki jih imamo v ZDA. Med pogovorom s senatorji me je eden od njih vprašal, od kod prihajam. Odgovoril sem mu, da iz

Izjava Zelenih Novega mesta

»O kakršnikoli koaliciji ne more biti govora«

Nastop inž. Braneta Kirna (Demos) na konstitutivni seji vseh zborov skupščine občine Novo mesto oziroma njegova izjava, da je Boštjan Kovačič skupni kandidat Demosa, ZSMS-Liberalne stranke in Zelenih Novega mesta za mandatno za sestavo izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, je pomenila veliko presenečenje, izzvala številna vprašanja, ugibanja in komentarje. V zvezi s tem je programski svet Zelenih Novega mesta skupaj z izvoljenimi delegati Zelenih v družbenopolitični zbor dne 25. maja 1990 sprejel naslednjo izjavo za javnost:

Na pobudo Demosa smo se predstavniki Zelenih Novega mesta 16. maja letos udeležili sestanka, na katerem so bili poleg predstavnikov Demosa še predstavniki ZSMS-LS. Beseda je tekla o možnih oblikah sodelovanja, govor je bil o koalicijski pogodbi, katere osnutek so pripravili demosovci; sestavni del tega osnutka so tudi programska izhodišča. Zeleni smo za ta skupni program predlagali štiri prioritete sklope iz našega programa, ki so jih ostali dve strani sprejeli. Tako smo, po našem prepričanju, pri programskih izhodiščih, ki se tičejo varstva okolja, dosegli soglasje. Glede skupnih kandidatov pa na tem sestanku Zeleni nismo prevzeli nikakršnih obveznosti. Stališče Zelenih Novega mesta je že od ustanovitve tako, da ne sklepamo nobenih trdnih predvolilnih koalicijskih, kajti mislimo, da bi s tem Zeleni kot gibanje izgubili svojo samostojnost, neodvisnost in gotovo tudi zaupanje naših pristavev in volilcev. Smo pa za sodelovanje z vsemi, ki so se nam pripravljeno pridružiti oziroma nas podpreti v prizadevanjih za uresničevanje našega programa. Pri tem bi najraje dosegli nadstrankarsko soglasje in podporo. Tako ravnanje nam nalaga tudi geslo našega programa: V parlament zaradi okolja, ne zaradi oblasti!

Zato smo se pred konstitutivno sejo delegati Zelenih Novega mesta dogovorili, da bomo na volitvah za vse

funkcije v občinskem parlamentu in za mandatno za sestavo izvršnega sveta glasovali po svoji vesti in prepričanju. Tako smo tudi storili. O kakršnikoli koaliciji torej ne more biti govora, tudi iz povsem praktičnega razloga ne, saj čistopis koalicijske pogodbe, kolikor nam je znano, sploh še ni pripravljen, kaj šele, da bi jo Zeleni Novega mesta podpisali.

Res pa je eden od delegatov Zelenih Novega mesta v družbenopolitičnem zboru na sami seji, se pravi tik pred volitvami, podpisal predlog, da Boštjan Kovačič kandidira za mandatno za sestavo izvršnega sveta. In prav ta podpis je bil potem »osnova« za izjavo, da so Zeleni Novega mesta s predlagatelji Kovačiča za to mesto. Delegat Zelenih je predlog podpisal, ker mu je predstavnik ZSMS-LS v odmoru na seji družbenopolitičnega zbora dejal, da je za koalicijo »vse dogovorjeno« in da je vseeno, kdo od delegatov podpíše izjavo. Delegat, na katerega so se obrnili, ni vedel, kako stvari dejansko stojijo, ker je bil tisti teden pred konstitutivno sejo bolan in tako zunaj dogajanj. Z ostalima dvema delegatoma Zelenih se je tako srečal šele tik pred začetkom seje in njima se seveda ni zdelo potrebno obvestiti ga, da Zeleni niso vstopili v nobeno koalicijo. Smiselno bi bilo, da bi ga obvestila le v primeru, če bi Zeleni s komerkoli sklenili koalicijo. Poleg tega smo bili Zeleni Novega mesta kot s predlagatelji navedeni samo pri predlogu za mandatno za sestavo izvršnega sveta, ne pa tudi pri predlogu za predsednika občinske skupščine in za druge funkcije v skupščini, za katere je svoje kandidate predlagala koalicija Demos in ZSMS-LS.

Ne glede na ta tučni incident na začetku dela nove pluralne sestave skupščine občine Novo mesto si bomo Zeleni Novega mesta prizadevali za tvorno sodelovanje pri kreiranju iste politike, ki ima za cilj izboljšanje kakovosti našega okolja.

Programski svet
Zelenih Novega mesta

Razočaranje v Prilipah

Slabi izvedbi tekmovanja v motokrosu na rob

V nedeljo je AMD Brežice organiziralo na stezi v Prilipah tekmovanje v motokrosu za državno prvenstvo v razredu do 80 ccm in pionirsko medrepubliško prvenstvo. Ob progi se je že pred prvimi startom v razredu do 80 ccm za državno prvenstvo in pred uradno otvoritvijo tekmovanja zbralo kar precej gledalcev, ki so razočarani in ogorčeni nad organizacijo okrog pol osmih zvečer zapuščali prizorišče, ne da bi zvedeli za uradne rezultate državnega prvenstva.

Prava tragikomedijska se je začela pravzaprav takrat, ko so organizatorji spravili pod streho vse vožnje. Žirija je dobila kar nekaj protestov, ki so jih vložili delegati voznikov. Prvi je protest vložil delegat voznika Sebastijana Kerma, ki je tekmoval za pionirsko prvenstvo v razredu do 60 ccm. Nesrečni

voznik je namreč na progi povozil sodnika, bil po vložnem protestu ob pokalu, ob 5 točk in 200 din, ki jih je moral delegat položiti ob priložitvi protesta. Žirija je sklenila, da je sodnik stal za vrstico, ki je označevala progo, vsi prisotni gledalci pa so videli, da je stal na progi, kar je sicer strogo prepovedano.

Drugi protest je vložil delegat voznika Cerarja, ki je vozil v kategoriji do 80 ccm za državno prvenstvo. Zahteval je, da se vozniku Valpaticu iz Radencev in vozniku Kraglju iz Orehove vsi izmeri moč motorjev in njihovi vozili.

V strokovnost meritev se spoznam le toliko, da vem, da se moč motorja ne meri z izvijačem. To so lahko videli vsi, ki jih je stvar zanimala, in kaj več kot zmagovati z glavami pri vsej stvari sploh ni bilo mogoče storiti. Na spremnem listu, ki si ga lahko kupil, je bil namreč natisnjen le razpored tekmovanja, štartna lista tekmovalec in imena pokroviteljev. Imena članov žirije so gledalcem ostala skrivnost. Tekmovalci so privedli v zvezi zares, prav pa bi bilo, ko bi jo tudi organizatorji. Pokali so včasih primerni tudi zato, da si vanje natočimo čistega vina.

MAJDA LUZAR
Novo mesto

Česa se bojmo

Pomislek ob uvozu sira

V zadnjem času veliko pišemo o dvigu kmetijstva, zasebni pobudi itd. Žal se velikokrat besede razhajajo z dejanji. Kakor vse kaže, je pri naših vodilnih še vedno prisoten strah pred razrednim sovražnikom, predvsem pa pred kulakom ali, kakor pravijo po belokranjsko, pred »bogatincem«. V zadnjem Kmečkem glasu sem prebral, da je država uvozila veliko sira, da bi na ta način intervenirala na trgu kmetijskih pridelkov. Ne gre mi v glavo, zakaj tako trmasto vztrajamo na svoji po Marxu trasirani poti in zakaj se ne zgledujemo po zapadnih deželah, kjer bogatemu kmetu dajo še dotacije in regrese, zato pa imajo na trgu obilje kmetijskih pridelkov po tako dostopni ceni, da se še našim ljudem splača kupovati v Avstriji in Italiji hrano. Naši voditelji pozabljajo, da je treba najprej ustaviti cene umetnim gnoljom in kmetijskim strojem in drugim za potrebe kmetov. Šele ko bodo začele padati te cene, naj pridejo na vrsto intervencije v kmetijstvu, toda le v taki meri, da to ne bo zmanjšalo pridelka.

F. DERGANČ

TELEFONA NI NITI ZA BOLNIKA

KOČEVIJE — Zaradi čudnih zapletjav pri priključevanju novih telefonskih naročnikov so 28. maja pri KS Kočevje-mesto sklicali manjšo tiskovno konferenco. Namenjena je bila predvsem nerazumljivim in nepojasnjenim zapletom, ki so nastali pri napeljavi telefona Veroniki Pavlin iz Stare Cerke, katere 11-letna hči je tečaj in neodržljiv srčni bolnik. Pavlinova je 14. marca letos pri KS Kočevje podpisala pogodbo za priključilo telefona in plačala predpisani prispevek. Tajnik KS Borut Hočevar je v stikih z Marjanom Krivcem (Pošta Kočevje) in inž. Štefanom Tepešem dobil zagotovilo, da bo ta zadeva rešena v 14 dneh, a še vedno ni. Na ponovno posredovanje 23. maja in ob grožnji, da bo o vsem obveščena slovenska javnost, je Borut Hočevar dobil zagotovilo Marjana Krivca, da bo telefon montiran najkasneje v dveh dneh. Da je številka zanj prosta in da so (bile takrat) na razpolago 4 številke. Že 24. maja je prišla ekipa PTT monterjev v Stare Cerke, da bi izpolnila obljubo. Monterji pa so se sprli in nato brez pojasnila odšli. Borut Hočevar je povedal, da Pavlinova še vedno nima telefona, čeprav je bilo v tem času priključnih že več števil.

Skok na glavo v vodo je lahko nevaren

Opozorilo pred sezono

Bliža se čas plavalne sezone. Vse, kar vam lahko lepega nudi zdravo in prijetno gibanje v vodi in ob njej, lahko pokvarijo nepredvidena nesreča, poškodba in njene posledice. Vsi vemo, da so zlasti neplavalci in slabi plavalci izpostavljeni nevarnosti utopitve, drugih možnosti poškodbe razen ureznin in neprijetnih pikov morskih ječkov pa se skoraj ne zavedamo. Vendar so in tokrat bi vas radi opozorili na nevarnost poškodbe vratne hrbtenice pri skoku na glavo v vodo.

Pogosto plavalec skoči v vodo, ne da bi se prej prepračil o njeni globlini na mestu, kjer skače. Zlasti je to nevarno v kalnih rekah in jezernih, kjer dna ne vidimo, pogosto tudi v morju ne opazimo čeri tik pod vodno gladino. Tako nesreča pa se lahko zgodi tudi pri skoku v plitki del bazena. Pri skoku na glavo v politko vodo udari glava ob dno, sila udarca zdrobi in premakne vratna vretenca, ki poškodujejo občutljivo živčno tkivo hrbtenjače in živcev, ki izstopajo iz nje. Posledica tega je popolna ali delna ohromelost rok in nog, poškodovanec postane invalid, vezan za vse življenje na invalidski voziček in pomoč druge osebe pri vsakodnevnih opravilih in negi. Kljub velikemu napredku medicine je ta namreč pri zdravljenju poškodob hrbtenjače še zelo nemočna.

Zato je naša naloga, da preprečimo nastanek takih poškodb, še zlasti, ker je večji del njenih žrtev starih štirinajst do petindvajset let. Bodimo previdni! Ne skakamo in plujemo v vodo! Če pa že skakemo, se najprej prepračimo o vodni globlini, pri skoku pa naj vodijo naprej iztegnjene roke.

Poškodba hrbtenice in ohromelost je prevysoka cena za en sam trenutek užitka ob skoku v vodo.
Dr. HERMINA DAMJAN

KJE JE KNJIGA?

Že pred dobrim mesecem je izšla pri Cankarjevi založbi knjiga spomeničarja Janeza Jezerška-Sokola, nadaljevanje knjige Arhipelag Goli. Toda pred nekaj dnevi knjige še ni bilo v prodaji. Ali je kdo od prizadetih prepričan, da je knjiga z napisano resnico prišla v prodajo? Je mogoče za to zadrževanje krivi prodajna služba CZ? Vsekakor bi bilo potrebno poiskati krivca. Če se hočemo približati Evropi, moramo spreminjati tudi svoje poslovne navade.

SPET SLON IZ MUHE

RIBNICA — Prebivalci ribniške občine so znani po tem, da radi pretiravajo oz. naredijo iz muhe slona. To se je zgodilo tudi minule dni po zbranju 3x3 Loterije Slovenije, ko so začele krožiti vesti, da so nekateri srečniki iz ribniške občine zadel avtomobile alfa ali pa po milijon mark, seveda nemških.

Res je sicer, da je sodoben avto alfa zadel upokojenec iz KS Velike Poljane, ostali dobitniki pa so izmišljeni. Tako ni res, da bi bil nekdo iz Loškega Potoka zadel milijon DEM (nemških mark) oziroma 7 milijonov din, čeprav po gostinlah te dni o tem na veliko govorijo. Vsa h govoric se nekaj doda. V hiši »srečnega« se baje prek noči na veliko pije in gosti, zjutraj pa spet vse teče normalno.

Sosedje menda prihajajo k »srečnemu« na obisk, da bi videli srečko. Nekateri trdijo, da srečke ni videl še nobeden, drugi pa, da so srečko videli in da se vse njene številke, razen ene, ujema s tisto, ki je zadela glavni dobiček. Seveda je govoric še več.

Govoric o bogatih dobitnikih v ribniški občini ne pojenjajo. Pri Loteriji Slovenije nočejo izdati imena bogataša, niti tega, od kod je. Vse to je kot nalašč, da se ugibanja o potokškem »srečniku« nadaljujejo.

M. GLAVONJIČ

NUJNO POTREBEN VETERINAR

KOČEVIJE — Oni dan nas je poklical po telefonu direktor Hotela Pugle Kočevje Nace Vidrih in dejal, da je na pačna tista ocena (gre za oceno občinske skupščine in tistih, ki so izdelovali program revitalizacije Kočevske), da bi Kočevskem primanjkuje turističnih ležišč in da je treba graditi nove. Dejalo je, da so v njihovem hotelu oz. depandanzu uredili nekaj novih ležišč in da jih imajo skupaj zdaj 74. To pa je veliko preveč, saj ta ležišča nikoli niso zasedena, kot turistov ni. Potem mu je prekipelo in dejal: »Kaj čem tu dopovedovati, ko ste sami osili!« K tej modri ugotovitvi lahko dodamo le, da ima direktor Navprav. Ker smo tu pač sami osili (raznoga, seveda), potrebujemo veterinar, ki nam skuje novo. Ker pa smo osili, pri prvi poizkusu nismo izglasovali, da bi predlagani veterinar predsednik občinske vlade.

Nič nam ne morejo, morejo...

V medčloveških odnosih, kjer pošena igra in beseda še kaj pomenita, zaprejo gostilničarji svoje lokale, če krajevno gasilsko društvo pripravi navadno vaško veselico. Gostilničar gre celo pomagat gasilcem, če ne to, pa je eden najboljših gostov te vaške fešte. Na metliški Vinski vigradi pa so bili celo primeri, ko so gostilničarji razpostavili svoje šanke, na debele kasirali, k stvari pa niso prispevali niti cvenka. »Nič nam ne morejo,« je bilo slišati. Pa ne gre za to, ni stvar v kaznovanju in v preprih med ljudmi, ki so prisiljeni živeti skupaj, stvar tiči v drugem grmu in se ji pravi — poštenost. Vsa komur je jasno, da ansambel, ki igra vso noč, stane. Vsakdo ve, da reklama za privedite ni zastoj, da je ogromno stroškov. Pristaviti le svoj lonček, ne to je daleč od vsega: od poštenosti, od pristnih medsebojnih odnosov.

Prizadeti gostilničarji bodo skočili v zrak. Kričali bodo, da imajo v Vinsko vigradi same nevšečnosti, da jim pijani gostje posvajajo stranušča, da uporabljajo njihov papir in podobno. Če bi bilo to res, bi bile vse gostilne v metliški občini v času

Vinske vigradi zaprte. Resnica je, kot vedno, neke vmes. Gostilničarji se med izbiro odprto ali zaprto odločijo za prvo, najverjetneje ne zato, da bi s tem pripomogli k uspehu vinske vigradi, za katero se naprezajo ne samo vinogradniki, ampak tudi takšni, ki nimajo v svoji posesti niti kola, ob katerem se vzpenja vinska trga. Metliškim gostincem zasebnikom so ponujali v zakup Mestni trg, za kar bi morali odšteti šest tisoč mark. Da ni bilo navdušenja, je jasno, kajti veliko enostavnije je nič dati, pa veseo napolniti svoje denarnice. Če se zdi komu zahtevati denar previsok, naj zapišem, da so samo lani primaknili h kriju skupnih stroškov kolezarji, ki so imeli šank pred metliško občino, tri tisočake nemških mark. Za eno samcato stojnico. Pa so imeli kljub temu dobiček, ki so ga porabili za svoje delo.

Sploh pa mislim, da bo treba postaviti Vinsko vigrade na veliko bolj zdrave finančne noge. Letošnji obracun bo pokazal, da tako ne gre več naprej, kajti pri tako velikih organizacijskih stroških je ena krava molznica — očitno prevelika.

TONI GASPERIČ

Vnovič o sodbi v imenu ljudstva

Ob članku »Sodba v imenu ljudstva proti ljudem in naravi« (DL 10. maja)

Vrhovno sodišče SR Slovenije je s sodbo U 662/89-8 z dne 28. 2. 1990 odpravilo odločbo Republiškega vodnogospodarskega inšpektorata. Le-ta je namreč za vrnil pritožbo Evalda Vodopivca iz Stolovnice proti odločbi vodnogospodarske inšpektorice Medobčinskega inšpektorata občin Brežice, Krško in Sevnica z dne 11. 7. 1989, s katero je navedeni prvostopni organ Evaldu Vodopivcu naložil, da mora najpozneje do 30. 7. 1989 (republiški inšpektorat je ta rok podaljšal do 30. 11. 1989) odstraniti ves odpadni plastični material — sekundarno surovino, ki ga je voda naraslega potoka Brestanica v noči od 3. na 4. 7. 1989 z njegovega nedovoljenega in nepravilno zavarovanega odlagališča teh odpadkov, lociranega delno na in ob brežini vodotoka, naplavila na bližnje zemljišče in raznesla po vsej potočni strugi do sotočja z reko Savo.

Vrhovno sodišče je v upravnem sporu presojalo zakonitost dokončne upravne odločbe. Ugotovilo je, da upravni organ ni imel pravne podlage za svojo odločitev niti v določbi 3. alineje 2. odstavka 61. člena zakona o vodah, na katero se je skliceval, niti v kakšni drugi odločbi citiranega zakona. Zato je izpodbijano dokončno odločbo kot nezakonito odpravilo.

Če pride do izliva ali spuščanja nevarnih ali škodljivih snovi v vodne tokove bodisi po nesrečnem naključju ali okvari, ima zakon rešitev v 3. odstavku 62. člena zakona o vodah. V takem primeru mora

vodnogospodarska organizacija za urejanje voda na stroške povzročitelja nemudoma podzvati potrebne ukrepe za zavarovanje vode. To do dela ima pravico zahtevati odškodnino od povzročitelja oziroma če se ta ne da ugotoviti, gre povračilo stroškov iz sredstev, zbranih v območni vodni skupnosti.

Republiški vodnogospodarski inšpektorat je Evaldu Vodopivcu tudi naložil, da mora do 31. 12. 1989 izdelati nepropustno podlago za tisti del odlagališča, kamor odlaga rabljeno plastično embalažo z ostanke nevarnih in škodljivih snovi, celotno odlagališče pa s primerno ogrado zavarovati tako, da bo onemogočeno odnašanje plastike ob visokih vodah v potok, s tem da si mora za te posege na odlagališču pridobiti vodnogospodarsko soglasje pristojnega organa.

Po presoji Vrhovnega sodišča tudi za tak urejen vodnogospodarski inšpektor ni

PROTIVLADNO ZBOROVANJE

Ivan Kramberger vas vabi na prvo javno zborovanje proti novi slovenski vladi, ki bo v Novem mestu na Glavnem trgu danes ob 16. uri. Predstavil vam bo tudi svojo novo knjigo o volitvah in novo ljudsko stranko. Govoril vam bo tudi o problemih v Novem mestu in o brezposelnosti. Na zborovanje boste lahko dobili vse njegove knjige. Cena posamezne je 100 din, denar pa je namenjen za bolne otroke. Knjige lahko naročite tudi pisмено na naslov: Ivan Kramberger, Nego-va, Sp. Ivanjci, ali po tel. (069) 60-006. Prodaja knjig bo v Novem mestu tudi 1. in 2. junija na istem mestu.

IVAN KRAMBERGER

KLJUB DEŽJU VELIKO ZANIMANJE — Deževno sobotno dopoldne je sicer nekoliko motilo sedem razstavljalcev opreme za jadrnanje na deski, vožnjo s kanuji in jadrnalno padalstvo na sejmu v črnomlju, ki ga je pripravil tukajšnji Windsurfing klub, manj pa obiskovalce, ki so si z zanimanjem ogledali, kaj vse jim ponujajo ti za Belo krajino še nekoliko eksotični športi. Ta edini tovrstni klub na Dolenjskem je dobil tudi nekaj novih članov, sklenjenih je bilo precej kupčij, in kar je za klub najpomembnejše, sejem so zaključili z dobičkom. Porabili ga bodo koristno, med drugim tudi za razširjanje svoje dejavnosti po vsej Dolenjski. (Foto: M. B.-J.)

Takrat, ko drugi šolarji pišejo o svoji mami, Anita piše o svoji »steti«.

»Mama, ne pozabi priti domov«

Približno tak je tihi, notranji šepet mnogih otrok, pa čeprav so morda njihovi starši vestni in zanesljivi. Kot meni Vida Sterle iz Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani, otroci že od rojstva nosijo v sebi strah, da jih bodo starši zapustili. Če dobi ta nerazumljivi strah še kako oprjemljivo spodbudo, se pravi, če otrok zares doživi nekaj takega, zaradi česar se boji, da bo ostal sam, lahko to pusti globoke brazde na njegovi osebnosti.

Pravimo, da je otrok naša sreča, bogastvo in še kaj, lahko pa je tudi obup, bolečina ali celo breme, kadar se rodi nezajeten, od nikogar ljubljen, ali če se rodi človekoma, ki svoji starševski nalogi niso ugotovili, da bolj kot običajno nekaj iščejo, ponesejo pa so hudo potiri. Njihova drža je čedalje bolj sključena, izraz na obrazu žalosten, postanejo ravnodušni, opuščajo igro in imajo vse manj usklajene gibe. Nekateri mladički po nekaj tednih pridejo k sebi, drugi pa brez jasnega vzroka umrejo.

Boleča ločitev od tistih, pri katerih mladiči pričakuje zavetje, je za človekovega otroka še hujska, saj je ob prihodu na svet še bolj nebogljen in odvisen od staršev. Zapuščeni otroci tudi v današnji razviti družbi niso redkost. Za usode nekaterih izmed njih izvem, za druge vedo le oni, sami iz za domačih sten, v psihični in telesni negotovosti. Kaj se dogaja s temi malimi, negotovimi dušami?

V brežiški občini najdemo rejniške družine predvsem na področju Pišec in Bizeljskega. Samo tri take družine so v mestu in še pri teh gre za sorodstvene vezi z rejenci. Rejnice so najpogosteje žene iz kmečkih družin, ki niso zaposlene. Ob svojem delu na kmetiji si znajo najti še čas za otroke, poleg tega pa lažje nahranijo več ust, saj hrano pridelajo doma in je zato le precej cenejša. V Centru upajo, da se bodo tudi mestne družine začele odločati za rejništvo, ker bi mestno okolje prav gotovo nudilo rejencem določene prednosti. Družine, ki bi se odločile za rejništvo, se morajo prijaviti v občinski center za socialno delo. Njihovi delavci jih potem obiščejo in ugotovijo, če so primerne, nato pa jih vpišejo na seznam. Daljši ko je tak spisek družin, lažje je potem odločitev, če morajo nekemu otroku na hitro poskrbeti za krajšo starost v domu.

Liparjevi iz Dednje vasi pri Pišecah imajo trenutno tri rejence. Socialne delavke so povedale, da te rejniške družine sicer ne obiskujejo prav pogosto, kajti rejnica je z gledna in prav nobenih posebnih problemov nimajo. Liparjeva Rezi ima tudi dva svoja otroka, ki pa sta zdaj že odrasla, zato se je toliko lažje odločila za rejništvo. »Otroke imamo radi in tudi smilijo se nam. Če ne bi bilo tako, ne bi bilo denarja, ki bi lahko pokril skrbi, ki jih imaš z njimi. Delamo tako, da bi bili otroci čim bolj zadovoljni. Kako tudi ne bi, saj smo se navadili nanje. Anita je zdaj v 3. razredu, ko je prišla k nam pa je imela dve leti. Njen brat Igor je bil dve leti starejši, najmlajši Vojko pa je imel ob prihodu v našo hišo le 13 mesecev,« pravi Liparjeva in ob tem zanika nekatere trditve krajanov, ki sodijo, da imajo rejence samo zaradi denarja in da ob tem rejnice mastno služijo.

Igor je že petošolec in rad obiskuje očeta in stare starše v Beogradu. Ob našem obisku ga nikakor nismo mogli dočakati iz šole, prvošolec Vojko pa se je pokazal in se nato hitro skril. Anita je bila še doma, ker je tisti dan imela pouk popoldne. Povedala nam je, da ne gre preveč rada na počitnice v Beograd, ker jo tam zafkravajo, da je Slovenka. Z veseljem nam pokaže svojo mamo na fotografiji in tudi svoj zvezek. Zelo lepo namreč piše spise in rada razmišlja o tem, zakaj z bratcem ne moreta živeti tako kot drugi, skupaj z mamo in očetom. Z bojaznijo izda svojo željo, da bi rada napisala pismo svoji prijateljici Pavlici, ki so jo nedavno dali v posvojitve. Zlobni jeziki so ji rekli, da so jo odpeljali v Nemčijo, a ko sta ji socialni delavki razložili, da je Pavlica skupaj z bratcem dobila nove starše in da ne živi tako daleč, ter da ji bosta lahko onkvar predali pismo, ji je odleglo.

Vojkovi starši ne pridejo skoraj nikoli, zato se je jani zelo navezal na krušne starše, oni pa nanj. Vojko rejnikoma ne pravi tega in stric, tako kot Igor in Anita, ampak kar mama in ata. Ko sem ob slovesu vendarle vprašala, ali se ne bojuje, da bi se na otroke preveč navezali, potem pa bi jih izgubili, je Rezi priznala, da bi se res težko ločili od njih. Še posebej od najmlajšega, za katerega tudi ata Lipar pravi, da bi ga kar sami vzeli za svojega, če bi že moral kam v posvojitve.

Rejništvo seveda ni trajna rešitev. Viktorija Bevc iz Centra za socialno delo Ljubljana — Center meni, da je vse preveč otrok v rejništvu. Prepričana je, da je potrebno pri vsakem čimprej pretehtati, ali obstaja možnost, da se bodo kdaj vrtili k staršem. Če take možnosti ni, bi se morali odločiti za posvojitve.

V tem Centru imajo letno 35 do 50 primerov posvojitve otrok, približno še 10 posvojitve na leto pa opravijo drugod po Sloveniji. Pri posvojitvah največkrat sodelujejo različni centri po Sloveniji tako, da eden izmed njih izbere zakonske pare, drugi pa otroke za posvojitve.

Vsako leto je približno dvakrat več vlog (od 80 do 100) kot je posvojitve samih, zato lahko med zakonci izbirajo po ostrih kriterijih. Generacijska razlika tako ne sme presegati 40 let, zakonca morata biti usklajena, njihova želja po otroku mora biti dovolj močna in materialne zmožnosti sprejemljive. Povprečen par, ki želi posvojiti otroka, je danes star od 35 do 40 let.

Večina zakoncev si seveda želi posvojiti dojenčka, vendar vsem ni mogoče izpolniti želje. Zapuščeni dojenčkov namreč ni toliko, veliko več pa je starejših otrok, ki so še kako potrebni novega in toplega doma. Za nekatere, predvsem starejše zakonce navsezadnje niti ni najbolj primerno, da posvojijo čisto majhnega otroka. V Centru se veliko ukvarjajo s spoznavanjem parov. Poskušajo jim dopovedati, da otroci ne bodo njihova lastnina, in

odpraviti nekatere notranje zavore pri posvojitvi tujega otroka.

Za socialne delavke, ki spremljajo usodo otrok od trenutka, ko odkrijejo njihovo nevrzdno življenje, je edino priznanje takrat, ko v njih zaživi občutek, da so našle primerne posvojitelje, da so si otroci in bodoči starši všeč in da vedro gledajo v skupno prihodnost.

Aprila je bila v gradu Mokrice slovesna posvojitve petih otrok iz iste družine. Dogodek je izvenel kar slavnostno, kajti predati in prevzeti otroka za zmeraj je priznanje, hkrati pa še precej več: velika obveznost in odgovornost. Za delavke brežiškega Centra za socialno delo je bil slovesni dogodek na Mokricah tudi zaključek mučnega dogovarjanja in zapletov, ki so se vrstili okrog postopka. Delale so v korist otrok in pri tem niso mogle upoštevati nobenih krajevnih interesov. Teh pa ni manjkalo, saj posvojeni otroci izhajajo iz KS Pišce, kjer številno otrok iz leta v leto pada, tako da je zelo ogrožen obstoj krajevne šole. Zato so se v kraju trgovatno borili proti odhodu petih otrok in s tem sprožili tudi neljube spore in namigovanja.

Socialne delavke so otroke odpeljale na morje in se odločile, da jih bodo tam, v prijetnih okoljih, seznanile z bodočimi starši. Otroci so z njimi odšli tudi na domove, da bi se pozneje lažje odločili za nov dom. V Pišecah so se ob tem raznesle govornice, da so delavke odpeljale otroke na morje in jih potem za devize prodale v Nemčijo. Govornice so sicer le govornice, toda med krajanji so izzvale razburjenje, še bolj pa med rejniki in ostalimi rejenci.

Odhod otrok k posvojiteljem v druge kraje (to je pravilo pri posvojitvah) je za domačine gotovo boleče, morda še posebno za dotedanje rejnice, toda ali ni še bolj boleč pogled na zapuščene, zane-marjene ali celo trpinčene otroke? Ali bi lahko obstoj neke šole res zagotovili samo na ta način, da bi na vsak način zadrževali otroke v nevrzdrih razmerah? Samo zato, da bodo napolnili učilnico. Medtem pa so nekje v drugem kraju ljudje, ki so pripravljeni za te otroke skrbeti in jim zagotoviti bodočnost. Vseh pet pišeških otrok je v novih družinah zadovoljnih, nočejo se več vrniti v žalostno preteklost, saj imajo od aprila nove starše, nov dom.

BREDA DUŠIČ

Nič več samo za vnuke

Prav nesrečna misel se je lotila Franca Luzarja iz Gabrja, ko je pred četrta stoletja posvajal po domu in ugotovil, da bi se med staro šaro moralo najti nekaj, kar bi lahko zastopil vnukom kot spomin nase. Stara leta so že trkala na vrata in takšne misli in razmišljanja niso v popoldnevni življenja nič nenavadnega. A ker Luzar ni našel nič takega, se je tistega dne razjokal. Z žalostjo je spoznal, da za njim ne bo niti zapuščinske razprave. Tedaj ga je preblisnila rešilna misel: vnukom lahko izročijo svoje življenjske izkušnje. In tako je sklenil, da bo napisal za potomce knjigo o koreninah, iz katerih so zrasli.

V normalnih družbenih razmerah bi tako dobili samo še enega pisca spominov več. Toda tisti čas pri nas niso bile normalne razmere. Spomine, ki so zadevali dogajanje med vojno, so lahko pisali in objavljali le ljudje, ki so tisti čas hodili po edino pravih poteh zgodovine, ljudje, ki so imeli za gledanje natakjena prava očala in ki so poznali edino pravo in zveličavno resnico. Franc Luzar pa s svojimi bridkimi izkušnjami ni bil tak človek. Preteklost je doživel drugače, videl in spoznal je tudi take stvari, ki so bile za pravohoditeljne neprijetne, in jim zaradi tega niso dali pravice do obstoja. Ni jih smelo biti, da bi njihova podoba ostala brezmadežno čista. Niso pomislili, da so brezmadežne podobe vedno neživljenjske in da jim prej ali slej ljudje nočejo več verjeti, na koncu pa se ne zmenijo niti za tisto, kar je na njih zares velikega. Luzar je zgodovinsko sliko videl drugače, ter jo drugače tudi premislil kot nauk za naprej. Do sebe pošten in sebi zvest človek, kakršen pač je, vse, kar je doživel, slišal in videl, tudi odkrito popisal, kot sta mu pač velevala srce in pamet. Prav to pa je bila njegova nesreča.

Pri pisanju spominov se je naslonil na svoje rokopisne beležke iz prvega povojnega leta, ko se je kot ubežnik iz zapornega taborišča skrival na Dolenjskem in Koroškem. Od tod tudi dokaj nenavaden naslov. Spomine je stikal v starih izvodih, jih dal zvezati ter jih razdelil svojim otrokom za svoje vnuke. Enega od izvodov je kasneje izročil tudi svojemu znanцу duhovniku, da bi rokopis prebral in ga slovnično popravil. Ta je knjigo čez čas po pošti poslal nazaj, vendar se je poštar pri dostavi zmotil v naslovu. Ker je v Gabrju več Luzarjev, se je

MILAN MARKEJ

Krčani bodo telefonirali digitalno

Digitalizacija telefonskega omrežja je na pohodu povsod po svetu. Digitalna telefonija ne omogoča samo bistveno boljše signala in lažje ga vzdrževanja, marveč tudi hkratio komunicira-

nje z glasom, besedilom, s podatki in sliko. To pomeni, da je mogoče prek digitalnih telefonskih zvez prenašati TV sliko ali radijski signal, bistveno pa se poveča tudi hitrost oddajanja telesa. Teleleksi na papirju A4 prenaša analogna telefonija od 5 do 10 sekund, z digitalnimi telefonskimi zvezami pa je potrebno za isto delo le pol sekunde.

Prva digitalna vozliščna centrala v Sloveniji je bila že montirana v Domžalah, potem sta bili taki centrali montirani še v Mariboru in na Ravnah, zdaj pa se taka centrala montira v Kanniku. Da za digitalizacijo ne zaostaja PTT Novo mesto, nikakor ne bi mogli reči, kajti do konca avgusta naj bi bila taka digitalna telefonska centrala montirana tudi v Krškem. Malo kasneje naj bi se takega dela lotili še v Brežicah, vse skupaj pa pomeni, da tudi dolenska telefonija stopa na pot tehničnega napredka.

Da so se v Krškem odločili za moderno digitalno telefonsko centralo, ki jo bo dobavil nemški Siemens, je bilo potrebno kar precej dogovarjanja. Dogovori pa so uspeli predvsem zaradi tega, ker so bile razmere v posavski telefoniji domala katastrofalne in gospodarstvo ni moglo več komunicirati prek telefona. Za marsikoga je bilo hitreje in ceneje, če se do sogovornika odpeljal kar z avtom. Zdaj sta od podpisa družbenega dogovora med krško občino in PTT Novo mesto pretekli že dve leti. Prva naloga, ki so si jo zadali, je bila, da se posodobi telefonija in odpravijo ozka grla. Seveda brez zbiranja denarja ni šlo, tako so k temu prispevali sami občani, ki so nanovo dobili telefonski priključek, pa obrtniki in delovne organizacije. Ze takoj so s tem denarjem povečali število telefonskih naročnikov, oktobra leta 1988 pa so organizirali tudi samostojno omrežno skupino za Posavje z glavno centralo v Krškem. V krški občini so v tem času vključili v promet nov podzemeljski kabel med centralo v Krškem in na Senovem, kjer se je za 500 povečalo število telefonskih naročnikov.

Najpomembnejša pa je naložba v novo digitalno telefonsko centralo v Krškem. PTT Novo mesto in Krčani so se odločili za sistem ESWD tovarne Siemens iz ZR Nemčije. Naložba v novo telefonsko centralo je bila ocenjena na 2 milijona DEM. Od te vsote so 730.000 DEM namenili za gradnjo poslopja, v katerem bo nova centrala. Po prvotnih dogovorih naj bi bila centrala dobavljena marca letos, vendar se je nekaj zataknilo v dogovorih med PTT Novo mesto in Iskro, pričakujejo pa, da bodo odpravljene vsi nesporazumi med partnerjema. Tako da bo še dovolj časa za montažo centrale.

»Digitalna telefonska centrala ne bo samo močno izboljšala kakovost signalov, ampak bo omogočila, da se bomo lotili tudi drugih del v krški občini,« pravi referent za investicije na novomeški PTT inž. Andrej Zupanc. Ko bo dograjena telefonska digitalna centrala v Brežicah in vzpostavljena zveza med glavnima centralama v Brežicah in Krškem, bodo položili tudi optični telefonni kabel med Kostanjevico in Krškem. Teh del naj bi se lotili še letos, sistem pa bo dograjen prihodnje leto. Za 100 številki bodo povečali tudi zmogljivosti central v Zg. Pohanci in na Senovem, število telefonov naj bi se povečalo tudi na Raki. Telefoni bodo bržkone nekoč zazvonili tudi v Prekopi, kjer nanje čakajo že nekaj let.

Lahko rečemo, da so se v Posavju lotili digitalizacije v glavnih telefonskih centralah. To bo močno izboljšalo kakovost telefonije v Posavju, delovnim organizacijam pa omogočilo boljše računalniško, podatkovno, slikovno in sploh komunikacijsko povezovanje. Res je bil za to potreben dodaten denar, ampak ta denar se zna nekoč tudi povrniti. Nič dobrega pa ne kaže z digitalizacijo telefonije na Dolenjskem. Tu pač ni bilo nikogar, ki bi ponudil pomoč v denarju ali pri organizaciji, v stiski pa je tudi novomeška pošta, ki naj bi dobila prostore v sedanjih gradbeni jami za bodočo novomeško blagovnico, pa bo to bržkone predraga rešitev. Zato bomo morali na posodabljanje telefonije v novomeški občini še nekaj časa počakati.

J. SIMČIČ

31. 5. '90
PRILOGA

Nepotrebna Canossa

Slovenski premier Lojze Peterle in njegov zunanji minister dr. Dimitrij Rupel sta se na poti na Bavarsko ustavila v Avstriji oziroma v Celovcu. V Vetrinju je predsednik Peterle na komemoraciji za žrtve vetrinske tragedije, od Britancev partizanom izročene domobrance, ki so bili pokončani v Koroškem Rogu, Teharjah in drugod, podaril, »da bo slovenska vlada storila vse tako za dostojanstvo mrtvih kakor za sožitje živih.« Peterle je opozoril tudi, da se je Kajnova zgodba zgodila tudi nam Slovencem oziroma našim očetom in da s to dediščino moramo nekako živeti.

Pisca teh vrstic (in še je najbrž takšnih Slovencev) zelo veseli, da sta Peterle in Rupel odprla novo stran v drobnih knjižnici slovenske zunanje politične dejavnosti, nekoliko pa ga moti, da na tujem in pred tujci pereta perilo, ki smo ga, čeprav pred davnimi leti, umazali doma. Seveda danes ni več kolikor toliko razumnega Slovenca, ki ne bi menil, da je Slovincem sprava potrebna kot kruh in da je treba vse dogodke državljanske vojne do konca in objektivno raziskati, vprašanje pa je, ali na začetek teh nedvomno zapletenih in dolgotrajnih aktivnosti sodi tudi Peterletova izjava, ki naj bi jo dal koroškemu deželnemu glavarju dr. Jorgu Haiderju. Po pisanju dunajskega Kurierja je slovenski predsednik Peterle »pokazal pripravljenost, da se raziščejo dogodki o zverinstvih Titovih partizanov na Koroškem.« Koroško prebivalstvo naj bi, tako je po Kurierju izjavil Haider, pripravljenost nove slovenske vlade, da nič več ne molči o jugoslovanskih grozdelstvih, pozitivno registriralo. Za Haiderja naj bi ravnanje nove slovenske vlade kazalo na pra-

vilnost njegovega ravnanja v zvezi z odklonitvijo, da bi nekdanjim koroškim partizanom izročil avstrijsko odličje osvoboditve.

Brez dvoma je raziskava tega, kar smo Slovenci in Jugoslovani počeli na Koroškem z Avstrijo, nujna in potrebna zaradi nas samih, poštenosti, človečnosti, zgodovine in meddržavnih odnosov.

Edino vprašanje, ki ga v zvezi s tem danes postavljam Peterletu in Ruplu, je, ali jima je bilo res treba tako hiteti v Celovec in za začetek svojega zunanje političnega delovanja potegniti na dan zadevo, ki nam najbrž ne bo v čast. Zakaj je bila Peterletu in Ruplu potrebna ta Canossa, so naši odnosi z Avstrijo in Korošci res tako na psu, da se moramo do Celovca plaziti po koleh? Ali ne gre samo za zelo nespreten poskus, da nas bi sosednja regija, saj Koroška ni Avstrija, potem ko smo položili svoj obol, priznala za državo?

Spremejši pogajalec na tej fronti bi v Celovcu dr. Haiderju morda res omenil nedna jugoslovanska povojna pometanja po Koroškem, vsekakor pa bi sogovornikom dal jasno vedeti, da sta se tako Koroška kot Avstrija udeležili druge svetovne vojne na strani nacistične Nemčije in v Avstriji rojenega Adolfa Hitlerja. Stavek ali dva pa bi porabil tudi o nujnosti javnega opravičila vsem Slovincem, ki so bili med drugo vojno deležni vseh vrst tortur gestapovcev in vojakov koroškega rodu. Ali kot so zapisali nanovo rojevajoči se slovenski socialisti: »Sprava je dejanje obojestranskega priznanja in odpustanja.«

MARJAN BAUER

Jože vozi za Smrt

Jože Žičkar iz Črešnjic se srečuje s smrtjo po službeni dolžnosti in mrtvi so del njegovega vsakdanjika, odkar je postal vodja pogrebne službe pri KOP Brežice. Kot dvajsetletnik na kaj takega še v sanjah ne bi upal pomisliti. Nikogar ni šel kropiti, celo sorodnikov ne. Po poklicu je voznik in avtoličar in kot voznik se je 1974 zaposlil pri brežiški Komunalni. Tu in tam je včasih moral vskočiti in opraviti kak prevoz tudi za pogrebno službo, kamor je prišel po naključju pred desetimi leti. Tedanji njegov šef Maričič ga je nagovoril, naj poskusi. Pristal je. Delo z mrtvimi mu je olajšal nekdanji grobar, ki je imel veliko smisla za humor in je rad pripovedoval šaljive dogodivščine iz svojega življenja. Tako se je Jože oprijel novih dolžnosti, si ustvaril svojo življenjsko filozofijo ter remagal še zadnje ovire.

Pri opravljanju nove službe je doživel ničkoliko presenečenj. Včasih se mu je godilo kot v filmski grozljivki in takih prizorov spomin zlepa ne izbrbiše. Sprva je večkrat pomagal Novomeščanom in tako je nekoč med prazniki, najbrž je bilo to 29. novembra, vozil iz Novega mesta v okolico Banjaluke truplo osemnajstletnega dekleta, ki se je utopilo v Krki. Takrat ga je spremljala žena, ker je imela proste dneve, zadaj ob krsti pa sta sedela dva mlada fantja, dekletova sorodnika. Okrog eni po polnoči so se pripeljali kakih trideset kilometrov od Banjaluke, do koder se je vzpenjala cesta skozi gozdove. Na lepega sta fantja, ki sta spremljala pokojnico, povedala, da naprej ni poti. Bila sta precej v rožicah, ker sta spotoma popila cel liter žganega, verjetno slivovke. Odpravila sta se peš v poldrugo uro hoda oddaljeno vas do prvih hiš, da bi se z volovsko vprego in vaščani vrnila po krsto.

Žičkarjevima ni preostalo drugega kot potrpežljivo čakanje. Bilo je precej visoko v hribih, čisto na samem. Noč je bila jasna in v daljavi so tulili volkovi. Ure so minevale po polževo in do starih ni bilo od nikoder žive duše. Končno se je le prikazal voz, na katerega so preložili krsto, in Žičkarju se je posrečilo, da so se sporazumeli tudi za plačilo stroškov. Obema z ženo je odleglo, ko sta zapustila te samotne kraje.

Ob neki drugi priložnosti je, prav tako v Bosni, ostal z mrtvecem in njegovima spremljevalcema sredi gozda, dvajset kilometrov od hiš. Kombiju je odpovedala vodna črpalka. Na srečo so se pripeljali na ravnicu in tako so avto nekako rinili nizdol do prve hiše. Ljudje so bili gostoljubni in so mu ponudili prenočišče, naslednje jutro pa ga je delavski avtobus odvekel do večjega naselja v dolini, kjer so končno popravili okvaro.

Tudi nekatere vožnje po Gorjancih na hrvaški strani ima Žičkar še dobro v spominu, najbrž zaradi tega, ker so tudi tam redke vasi in samotne poti. Ko je nekoč peljal pokojnika domov proti Stojdragi, ga je pričakala cela vas. Bilo je kot na veselici, vsi so se ga nalezli med čakanjem in Žičkar je imel precej težav zaradi plačila. Prepričevali so ga, da pobiranje denarja ni njegova dolžnost, naj kar odpelje, bodo že pozneje plačali. Na srečo je bil eden od pokojnikovih prijateljev še toliko pri sebi, da mu je priskrbel denar in poravnal račun.

Marsikje v hribih ljudje tudi nimajo denarja, zato se vedno kaj zaplete. Včasih prevoznikom res ni bilo treba opravljati te nevhvalne dolžnosti, zato pa so se leta in leta tožarili zanj in nazadnje nič izterjali. Takrat, ko pokojnika pripeljejo, je res težko zahtevati denar, ker so sorodniki hudo prizadeji, tako da ima prevoznik dvakrat nevhvalno vlogo.

Vendar to še niso vsa presenečenja. Osebo je Žičkarju zelo težko takrat, ko ga kličejo k nesrečam. Dve, tri leta nazaj jih je bilo zelo veliko na avtomobilski cesti na odseku Krško-Bregana. Vsaka dva meseca so bila trčenja s smrtnimi posledicami. Lani je Jožeta močno pretresel prizor na Čatežu, ko je bilo v dveh osebnih avtomobilih in tovornjaku sedem mrtvih. Štiri žrtve je odpeljal v Zagreb, tri so prišli iskati drugi vozniki furgonov. Leto dni pred tistim so ga ponoči klicali v Podgraceno, po trupla treh mladeničev iz okolice Samo-

bora, ki so se veseli vračali iz diska in jih je smrt prestregla na cesti. Take prizore je res težko pozabiti, saj so imeli fantje še vse življenje pred seboj.

Pri Mokricah je Jožeta hudo prizadela tudi ne sreča, v kateri so bili mrtvi potniki iz Srbije, o koder so se vračali v Slovenijo. Oba starša sta bila mrtva in njuna osem do deset let stara hčerka tudi. Dvajset metrov stran od nesreče so našli glavičo, in ko so jo zagledali od daleč, so vsi mislili, da je to ostanek njene lutke.

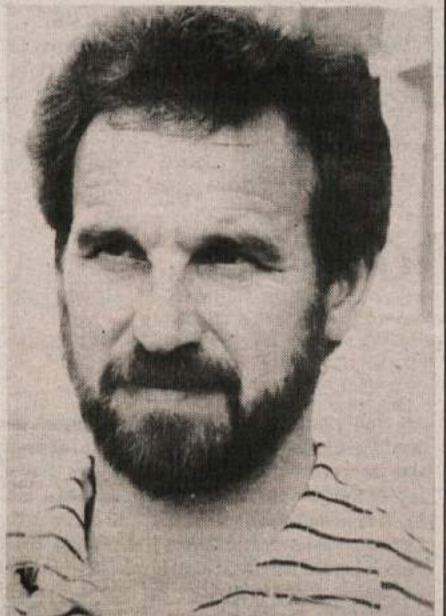
Tudi pri prevozu utopljenecv mora Jože stiskati zobe. Vsakega mu je žal, čeprav ne odkrijejo, kdaj je bil. Ni še tako dolgo, ko se je v Krki pri Brežici utopila mama s hčerko, rekli so, da namenoma, kar še poveča tragedijo. Ali pa na primer moža kar, ki je v Sevnici pri kozarcu stavil, da bo preplaval Savo tja in nazaj, pa se ni več vrnil. V en smer se mu je podvig posrečil, ob povratku pa s ga valovi odnesli s seboj in reka ga je čez dobi teden naplavila v Brežicah. Grozljive so tudi žlezniške nesreče, vendar Jože ve, da se mora soočiti z njimi in se odzvati na klice miličnikov tudi sredi noči.

Na Žičarko se ljudje obračajo v petek in svitek, popoldne, ponoči, ob sobotah ali nedeljah. Mnogi mislijo, da je zasebni podjetnik, ker ima stalno dežurstvo in ker izredno vestno opravi svoje delo. Ljudem zagotovo ne bi mogel tako utreti, ko bi bil manj elastičen. Če njega ni doma, na klic oglasi mama, naročilo ali telefonsko število pa mu zdaj posreduje že starejši sin. Dvajset let ima in lahko se zanese nanj.

Jože ima veliko opraviti z mrtvimi, oblači jih brij, vozi na pokopališča in na kremiranje, vendar kljub stalni prisotnosti smrti nima rad črn barvo. Opaža, da tudi ljudje raje vidijo, če pokojnika pripelje z belim furgonom, in marsikje s prav zadovoljni, če so zavese ob mrtvaškem odru rdeče. Sprva so mislili, da morajo biti take samo za komuniste, zdaj jih radi sprejemajo, ker so manj žalostne, manj moreče. Ščasoma bodo najbrž tudi pogrebniški opustili črno barvo in on je prvi, ki meni, da s tem ne bodo izgubili na dostojanstvu.

Žičkar daje prednost žarnim pogrebom pred klasičnimi, ker so bolj preprosti in ker grobovi ne zahtevajo toliko vzdrževanja kot klasični. Nasploh slovo od pokojnika za svoje, za prijatelje in znance po Žičkarjevem mnenju veliko lažje, če kreni sprevid iz večice, kot pa od doma, posebej še tak kjer so v krajevni skupnosti dobro organizirani take obrede.

J. TEPPE

TELEFAX PANASONIC

VSE NA ENI TELEF. LINIJI — TELEFON — TAJNICA — TELEFAX — KOPIRNI STROJ — AVT. KRETNICA
TELEFON — TRGOVINA — SERVIS
 tel./fax. 064 25867 / 061 573209
 DOBAVA — PROGRAMIRANJE — MONTAŽA
 SERVIS VSEH TELEFONSKIH NAPRAV

Projektivni biro REGION Brežice, p. o., Cesta prvih borcev 11

razpisuje po sklepu zbora delavcev prosta dela in naloge

direktorja družbenega podjetja

Mandat razpisnih del in nalog traja štiri leta. Na razpis se lahko prijavijo kandidati, ki poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev izpolnjujejo še naslednje:
 — da imajo visoko strokovno izobrazbo tehnične, ekonomske ali pravne smeri,
 — najmanj pet let ustreznih delovnih izkušenj in
 — poslovodne in organizacijske sposobnosti.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite z oznako »za razpisno komisijo« na naslov: P. B. REGION, Brežice, Cesta prvih borcev 11. Rok za prijavo je 15 dni po objavi. O izidu razpisa bomo kandidate pisno obvestili v 15 dneh po izidu.

KRKA tovarna zdravil, p. o., Novo mesto

Komisija za cenitev in odprodajo razpisuje

javno licitacijo, na kateri želi odprodati **razno gostinsko in zdraviliško opremo** iz Zdravilišča Dolenjske Toplice. Licitacija bo v Zdravilišču Dol. Toplice v torek, 5. 6. 1990, ob 14.30. Informacije: Alojz Derganc, tel. 65-230.

TISKARNA NOVO MESTO RAGOVSKA 7A

Delavski svet družbenega podjetja Tiskarna Novo mesto v skladu s 46. členom statuta podjetja razpisuje prosti delovni mesti:

1. direktorja družbenega podjetja
2. vodje komercialnega sektorja

Poleg splošnih in z zakonom določenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- pod 1:
- da ima ustrezno visoko ali višjo izobrazbo,
  - da ima najmanj pet let prakse,
  - da ima sposobnosti za uspešno gospodarjenje in organizacijske sposobnosti, razvidne iz dosedanjih zaposlitev;
- pod 2:
- da ima visoko ali višjo izobrazbo ustreznih smeri,
  - da ima najmanj 3 leta delovne prakse,
  - da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Mandat traja štiri leta. Prijavljeni kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Tiskarna Novo mesto, Ragovska 7, z oznako: »za razpisno komisijo«. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi.

OBČINSKI KOMITE ZA DRUŽBENO PLANIRANJE, RAZVOJ GOSPODARSTVA IN UREJANJE PROSTORA TER VARSTVO OKOLJA KRŠKO — ODDELEK ZA GOSPODARSKO INFRASTRUKTURO

objavlja

JAVNO LICITACIJO

za odprodajo rabljenega osnovnega sredstva, ki bo v petek, 1. junija 1990, ob 12. uri na dvorišču Ceste krških žrtev št. 30:

osebni avto ZASTAVA 850, letnik 1985, registriran, v voznem stanju. Izklicna cena 12.000,00 din.

Ogled avtomobila bo na dan javne licitacije eno uro pred pričetkom. Interesenti morajo plačati varščino v višini 10% od izklicne cene.

VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA NOVO MESTO RAGOVSKA ULICA 18 68000 NOVO MESTO

OBJAVLJA po sklepu sveta Vzgojno-varstvene organizacije Novo mesto z dne 17. 5. 1990

ŽBIRANJE PONUDB ZA ODPRODAJO OPREME

1. HOBBY MIO skobelna miza
2. PRIKOLICA ZA MOTOKULTIVATOR Goldoni, tip 140-S
3. RAČUNALNIŠKA OPREMA:
  - centralna enota MDS S-21 kapacit. 128 Kb z dvema zajemalnima mestoma
  - štiri disketne enote 2171
  - dva ekrana s tastaturo 2192
  - tiskalnik TRS 721 z MDS interface
4. FOTOKOPIRNI STROJ Olympia — Omega 303

Navedena osnovna sredstva bomo odprodali na najboljšemu ponudniku. Pismene ponudbe pošljite v 10 dneh po objavi na naš naslov. Prometni davek plača kupec.

Na podlagi 56. člena statuta delavski svet podjetja Tesnila Trebnje

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za čas 4 let

1. vodja sektorja marketing

Pogoji:
 — visoka ali višja izobrazba ekonomske, komercialne ali organizacijske smeri
 — 5 let izkušenj na enakih ali podobnih delih
 — predložitev programa razvoja za svoje področje dela
 — strokovni izpit za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov
 Možnost reševanja stanovanjskega problema.

2. vodja finančno-računovodskega sektorja

Pogoji:
 — visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri
 — 4 oz. 5 let izkušenj na enakih ali podobnih delih
 — predložitev programa razvoja za svoje področje dela
 — pasivno znanje tujega jezika

Dodatne informacije lahko dobite po telefonu 068/44-303. Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Tesnila Trebnje, 68212 Velika Loka. Kandidate bomo o izbiri in imenovanju pisno obvestili v 8 dneh po izbiri.

Da bodo obljube postale dejanja

Smo v času, ko se je pri nas v Sloveniji marsikaj spremenilo, a je še več tega in onega ostalo tako kot je bilo, kot se je razvijalo v minulih letih, na katere moramo biti vendarle in upravičeno ponosni. Spremembe v družbenopolitičnem življenju, pri čemer mislimo v prvi vrsti na nedavne demokratične volitve, z ustrežno zastopnostjo raznorodnosti mišljenj in pogledov v najvišjem organu naše družbenopolitične skupnosti, prvič »strankarsko« sestavljenem — moramo imenovati prelomnico v povojnem življenju naših ljudi, prelomnico, s katero ostajajo še vedno v ospredju vsa tista vprašanja in izzivi, na katere je težko hitro odgovoriti, v razmerah, ki nam že v naprej ne morejo obetati posebnega blagostanja. Na svobodnih volitvah so se delovni ljudje in občani odločili za spremembo političnega sistema, za pluralizem, pred katerim je dosti težja naloga, kot si to lahko predstavljamo. Življenje namreč neusmiljeno teče dalje, človeku njegovega zadovoljstva sam po sebi ne more zagotoviti samo sistem, lahko pa znotraj tega sistema sproščamo ustvarjalne sile. Vsi pravimo in upamo, da bo to obveljalo, saj so vsi, ki so nastopali v predvolilnih bojih

poudarjali prav to in upamo, da se bodo tega držali, ne samo zaradi svojih obljub, marveč predvsem zaradi odgovornosti, ki so si jih z njimi naložili na svoja pleča in ko bomo vsi še kako zahtevali,

Tudi v naši občini naj bi imeli ob podpori ljudi, ki so jih in jih še bodo volili na najbolj odgovorna mesta, tudi doto, ki so jim jo ob ustoličenju prinesle generacije delovnih ljudi, vse od leta 1945 naprej. Ob

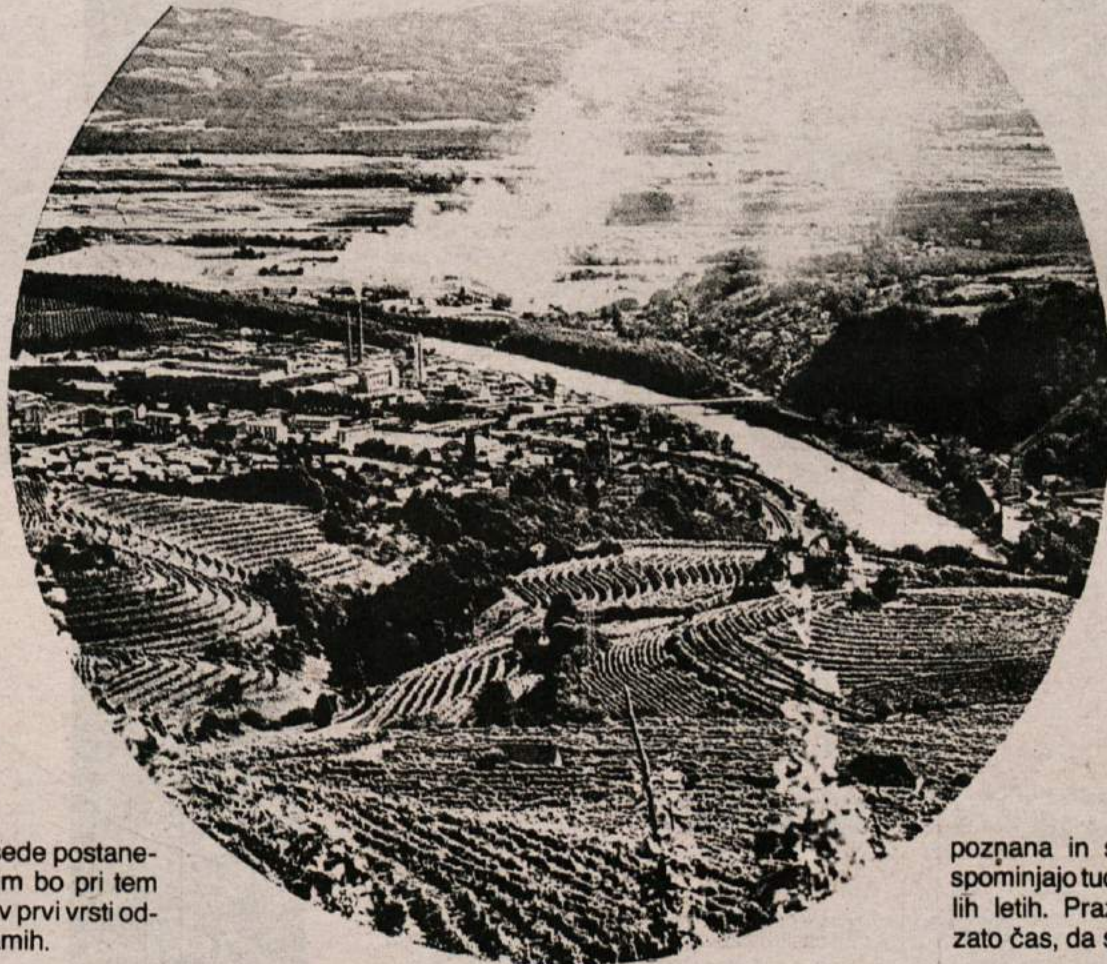
napakah, storjenih v preteklosti, so tu vendarle tudi uspehi, so tudi realne primerjave, ob katerih tudi še tako pristranski opazovalci našega življenja v zadnjih 40 letih ne morejo ostati ravnodušni. Če se je v

tem obdobju v Sloveniji življenje tako temeljito preobrazilo, kot se je pri nas, skoraj ne bi mogli reči. Seveda to lažje potrdijo generacije, ki so poznale tisto preteklost, ki današnjim mladim rodovom ni

ga spomnimo in da starejši mlajšim o tem tudi pričajo. Spomin na prve krške borbe in vse padle v narodnoosvobodilnem boju ter na težke dneve izgnanstva naj zato ne bo le dolžno spoštovanje, ki ga znova in znova namenjam o žrtvam za ideale svobode in slovenstva, marveč v sedanjih burnih časih, ko jutrišnji dan ne moremo pričakovati neprizadeti — nekaj, kar nam je lahko tudi v opomin in premislek našemu bitju in žitju.

Naša Slovenija je že daljša časa na velikih preizkušnjah. Malo nas je in zato naj bi bili še bolj složni, kot smo bili v stoletnih prizadevanjih za samoohranitev in suverenost. Kaj je bilo tisto, kar nas je ohranilo. Poglejmo v zgodovino in njena pričevanja proučimo in iz njih črpajmo za našo skupno prihodnost. Tudi v krški občini lahko k temu prispevamo pomemben delež. Ne pozabimo tega, dograjujemo že priznane vrednote, obujajmo morda že pozabljene, živimo in delajmo tako, da bomo sami s sabo zadovoljni in da bo z nami zadovoljna naša skupnost. Naj to ne bo samo naše praznično vodilo, ostanimo mu zvesti sleherni dan.

PREDSEDNIK SKUPŠČINE
OBČINE KRŠKO

da izrečene besede postanejo dejanja. Ali jim bo pri tem težje ali lažje, bo v prvi vrsti odvisno od nas samih.

poznana in se je le bežno spominjajo tudi ljudje v že zrelih letih. Praznični dnevi so zato čas, da se vsi skupaj te-

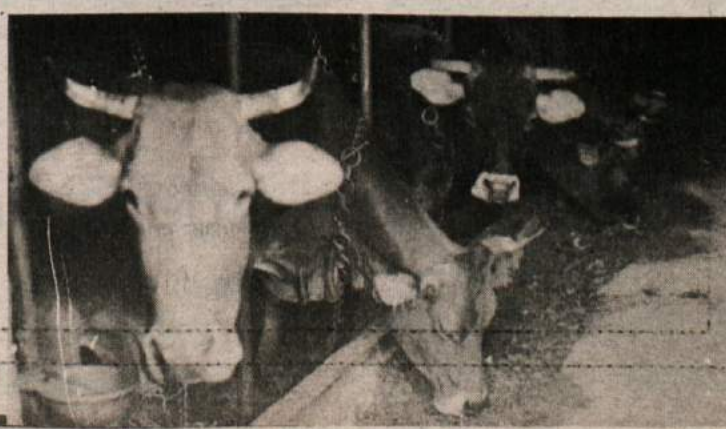
Mercator Agrokombinat

PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE, n.sub.o.

Mercator-AGROKOMBINAT Krško čestita vsem občanom za občinski praznik in se ob svoji 25-letnici, ki jo praznuje v tem letu, priporoča s svojimi pridelki, trgovskim blagom in uslugami, ki jih opravlja v svoji razvejani dejavnosti.

25 let

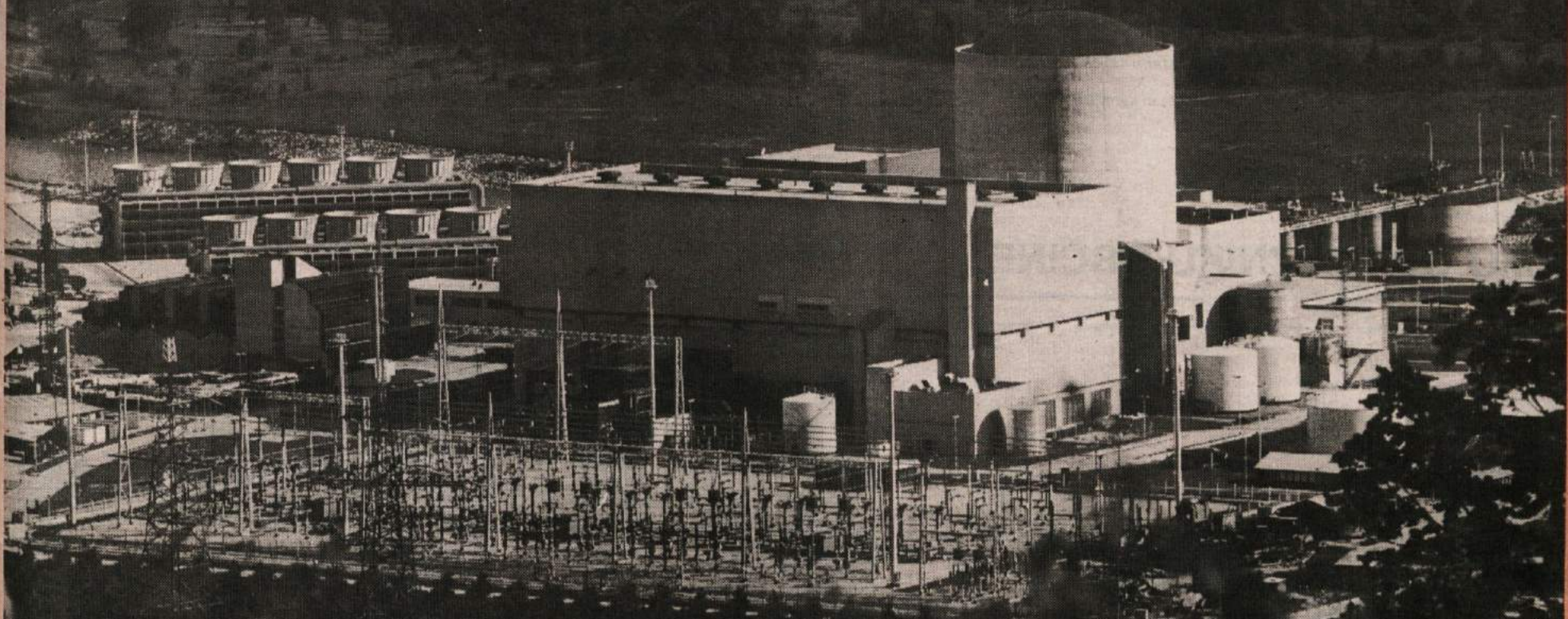
Naš papirnati svet

Celuloza, papir in papirni izdelki Krško

OB PRAZNIKU ČESTITAMO VSEM PREBIVALCEM OBČINE

Električna energija za kvaliteto življenja in razvoj

Ob prazniku čestitamo vsem prebivalcem občine Krško

PRVA JEDRSKA ELEKTRARNA V JUGOSLAVIJI

KRŠKO

SE PRIPOROČAMO!

Zavaruje Vaše premoženje za:

- požar
- strojelom
- vlom
- steklo
- stanovanjske premičnine
- gradbeno dejavnost
- montažo
- šomaž — obratovalni zastoj
- splošno odgovornost
- prireditve, proti atmosferskim padavinam
- prevozniško odgovornost
- živino, proti poginu in zasilnemu zakolu
- posevke, proti toči in pozebl
- avtokasko
- avtoodgovornost in AO plus
- nezgode
- življenje

zavarovalna skupnost triglav ljubljana

Posavska območna skupnost Krško
Trg Matije Gubca 3

Občanom in zavarovancem iskrene čestitke ob prazniku Občine Krško.

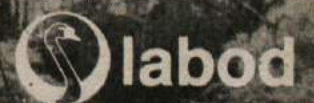
metalna na Senovem

Proizvodni program:

- gradbeni žerjavi Hc 63, HC 80, HC 120 in HC 185
- oprema za steklarstvo
- oprema za tekstilno industrijo

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

Delavci Laboda, TOŽD Ljubljana Krško, čestitamo k prazniku občine Krško ter se priporočamo za nakup naših izdelkov.

**KOMUNALNO
STAVBENO
PODJETJE**

Uporabnike oskrbujemo z naslednjimi komunalnimi storitvami:

- oskrba naselij s pitno vodo
- odvajanje odpadnih in padavinskih voda iz naselij
- čiščenje javnih površin v naseljih,
- zbiranje, odvoz in deponiranje komunalnih odpadkov
- pokopališka in pogrebna dejavnost
- urejanje in vzdrževanje komunalnih cest in krajevnih poti
- upravljanje in vzdrževanje tržnice

V okviru stranskih dejavnosti opravljamo naslednje gradbene in obrtne storitve:

- popravilo, adaptacija, rekonstrukcija in gradnja manjših stanovanjskih gospodarskih in drugih stavb
- gradnja, rekonstrukcija in popravilo zunanega vodovoda in kanalizacije
- gradnja in rekonstrukcija komunalnih cest in poti
- fasaderska in keramičarska dela
- vodovodne in kanalizacijske instalacije
- kemična čistilnica
- storitve z gradbeno mehanizacijo

ČESTITAMO OB PRAZNIKU OBČINE

IGM

SAVA KRŠKO

industrija gradbenega materiala p.o.

68270 KRŠKO, CKŽ 59

Proizvaja gradbene materiale:

- prane gramozne frakcije
- gramoz od stene
- pesek za malto in omete
- kamnolomski material od stene

Proizvaja predizdelane betonske izdelke:

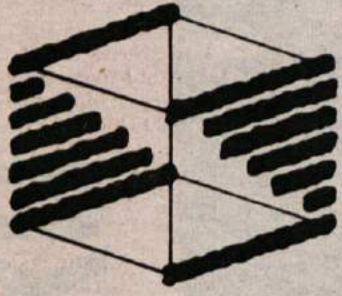
- opažno betonske plošče OM-NIA za stropove vseh dimenzij in obtežb
- opažno betonske plohe OM-NIA za ročno montažo stropov

- betonske zidake modularnih dimenzij debeline 7, 20, 25 in 30 cm
- betonske robnike raznih tipov za cestogradnjo in vrtove
- razne tlakovalne plošče, travne plošče za zunanje ureditve
- oporne in podporne montažne zidove
- elemente za ročno montažo ozelenjenih podpornih zidov
- mini farme za govedo in svinje
- betonske rešetke za potrebe

govedoreje in svinjogojstva

- montažne objekte za razne proizvodne dejavnosti, obrt, skladišča, itd.
- armiranobetonske montažne mostove in propuste
- betonske podstavke »Univerzal« za sanacijo in novogradnjo lesenih daljnovodov
- betonske montažne transformatorske postaje za »Rade Končar« in »IMP«
- razne izdelke po naročilu

čestitamo ob občinskem prazniku

savaprojekt

razvoj, projektiranje, konzalting, inženiring p.o. 68270 krško ckž 51

čestitamo ob občinskem prazniku

TRANSPORT čestitamo ob občinskem prazniku

**SOZD REK Edvarda Kardelja
DO RRPŠ
TOZD RUDNIK RJAVEGA PREMOGA
SENOVO**

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

novoles

**TOZD SIGMAT
TOZD FINALNA PROIZVODNJA
obrat BOR Krško in
LIPA Kostanjevica**

ČESTITAMO OB

občinskem prazniku

KONFEKCIJA

Lisca

**Delavci Lisce
Senovo
čestitamo
ob prazniku
občine Krško**

Obzorja

NOVOMEŠKA PESNIŠKA ANTOLOGIJA

Na 50-ih straneh zajeti petdesetletni utrip pesniške besede v Novem mestu, kar je morda niti ne zavestna ambicija knjige Iz bolečine zajemam, ki je pred kratkim prišla na knjižni trg, gotovo ni lahka naloga. Poznavalec novejšega slovenskega pesništva bi videl težavo predvsem v tem, da Novo mesto literarno ni utripalo prav posebno živahno. To se da ugotoviti tako po številu izdanih pesniških zbirk v dolenski metropoli rojenih ali bivajočih ustvarjalcev, kot tudi z brskanjem po bibliografijah, ki te težave potrjujejo tudi s številom revialnih objav. Kljub vsemu pa je v povojnem času v Novem mestu le trajno delovalo več pesniških ustvarjalcev. Deveterica od njih je predstavljena v tej mali antologiji.

Zamisel o izidu takšne knjižice se je porodila ob pripravljanju literarnega večera, ki naj bi kot ena od številnih kul-

turnih prireditvev obeležil 70-letnico pojava, ki mu pravimo Novomeška pomlad. V življenje sta zamisel hitro in učinkovito, kar sicer ni značilnost domačih kulturnih razmer, speljala Toni Vovko kot organizator in založnik ter Ivan Zoran, ki je zbral in uredil gradivo za knjigo. Tako je lahko založnik avtorjem in kupcem že na literarnem večeru 14. maja položil v roko knjigo, ki je bila spočeta le dva meseca poprej.

V izbor so vključeni pesniki: Severin Šali, Jože Dular, Janez Kolenc, Ivan Perhaj, Ivan Zoran, Franc Šali, Milan Markelj, Marjanca Kočevar in Miroslav Gutman. Generacijsko torej pisana pesniška mavrica, ki je pisana tudi po predstavljenih poetikah. Vsak ustvarjalec je sicer predstavljen le s petimi pesmimi, vendar tudi ta ščepec daje okus. Če druga ne, izid male antologije novomeških pesnikov dokazuje, da Novomeška pomlad, enkratna in trenutna kot je bila, ni vse, kar Novo mesto ima.

ČUDENJA IN ZRENJA

Knjiga Čudenja in zrenja, ki je pred kratkim zagledala luč sveta pri Državni založbi Slovenije, je že deveta pesniška zbirka Jožeta Snoja, mlajšega sopolnika generacije Pesmi štirih, ki se je v slovensko literaturo trdno zapisal tudi z več pesniškimi zbirkami za otroke oziroma šolsko mladino in z nekaj romani.

Čudenja in zrenja so nekakšen povzetek vsega dosedanjega Snojevega pesnjenja, ki

se giblje na visoki intelektualni in jezikovno inovativni ravni, predvsem pa zavezanost črki O kot glasu začudenja in groze, črki zaokrožene celovitosti. Slednje izpričuje predvsem uvodni čikel O. »Nekaj brez dna / pred dnem / o / se hoče / oformiti«, »nedotično / vame strmi / razpeto / o / nepremično«, beremo v teh pesmih. V njih je zaznavno zunanje obzorje, a tudi duhovno videnje stvari. Pesmi bi lahko bile lirске impresije, pa niso, so »nadgradnja« teh, saj se vse »godi«, kar se mora, v njih samih, ne z njimi.

»Kako smrti daješ živeti«, pravi v zadnji pesmi Pesnik. To je spoznanje, ki se pesniku utrne ob doživljanju vseobstojnosti/vseneobstojnosti kot večnega kroga, ki se »začne« z rojstvom in »konča« s smrtjo. Ali res začne, ali res konča? Tudi to je večno vprašanje, ki ga niti dejanje ustvarjanja, pesniški akt, ne razreši. Pesnik sam je kot »šarenica čudežnega vsega / zenica, / ki ji je dano zgolj / čuditi se in zreti« o tem, kar doživlja.

Snojeva pesniška zbirka ubeseduje svojsko ekzistenco danega in možnega, samo/svoje, enkratnega bivanja, ki pa ne dovoljuje, da bi se tudi udejanjila kot življenjska resničnost, kot način biti, kot nekaj vsesplošnega. Pa naj zajema kjerkoli, od koderkoli zbirka pobude oziroma snov.

I. ZORAN

»ZABLODELE DUŠE«

Seveda je zdaj ocenjevati »čas, ki je otekel v pesek«, preprosto in lahko. Svobodno napišeš, kar misliš, da je prav, svobodno braniš politično in vsakršno prepričanje. Toda še ne tako daleč nazaj ni bilo tako. Roko na srce: novinarji smo zadnja leta resda dosti pripomogli k demokratizaciji pri nas, pred 48 leti pa nismo premoogli pokončnega moža, ki bi neupogljivo zastavil svoje pero zoper gonjo in politič-

no preganjanje podpisnikov akcije 25 poslancev, ki je razburkala tedanje slovensko politično življenje. Mediji so sicer izčrpno in več ali manj objektivno poročali o aferi, vendar zgolj poročali. Odločnega in jasnega komentarja, ki bi se zavzel za zakonito pravico 25 poslancev in ugovarjal vladajoči oblasti, ni zmogel nihče. Pač, častna izjema je prišla iz publicističnih vrst. Matevž Krivic je bil tisti neustrašni mož, ki je zmogel dovolj pokončnosti in pravnega znanja, da je dokazal, kaj je gonja zoper 25 poslancev v resnici bila. Poslanec, ki se ravna po zakonu, kakršen pa se političnemu vodstvu ni zdel lep, meren, se je zgodilo, da so ga obravnavali kot političnega prestopnika, tistim, ki so poslancu to pravico kratili, pa se ni nič zgodilo.

Čeprav starejši bralci še pomnijo, kaj se je pred slabima dvema desetletjema dogajalo v Sloveniji, vseeno ponovimo. V naši republiki je bilo treba izvoliti dva člana predsedstva SFRJ. V kandidacijskem postopku, ki ga je vodila SZDL, sta bila predlagana Mitja Ribičič in Marko Bulc. Skupina 25 poslancev, med katerimi je bil tudi ognjeviti polemik in vztrajni raziskovalec resnice Ivan Kreft iz Vidma ob Ščavnici, pa je predlagala še konkurenčnega kandidata ter s tem uveljavila zakonito pravico, ki jo je dajalo ustavno dopolnilo. Takrat je planil ogenj v streho. Poslanecem so očitali politikantstvo, nenačelen boj za oblast in celo politično diverzijo. Sprožila se je mašinerija, ki je pred očmi slovenske javnosti odstranila s političnega prizorišča najbolj aktivne poslance in izpričane demokrate, kot so bili, na primer, Tone Remc, Gene Matičič in še nekateri.

Knjigo, ki to opisuje in dokumentira, je izdal v samozaložbi Kreftov sin dr. Ivan Kreft, genetik z biotehniške fakultete v Ljubljani, in s tem uresničil očetovo željo, ki si je knjigo zamislil kot nadaljevanje obsežnega knjižnega dela

Spori in spopadi, pa tega v času življenja zaradi političnih nasprotovanj ni mogel uresničiti. Čeprav je delo žal tiskarsko slabo izdelano, je knjiga pomemben dokument časa, ki se ne sme več ponoviti.

M. LEGAN

MEDALJONI NAŠEGA ČASA

Že ob pogledu na drugo knjigo Janeza Jezerška-Sokola, ki jo je pod naslovom Medaljoni našega časa pred kratkim izdala Cankarjeva založba, bo bralec, ki pozna prvo, takoj vedel, da gre za nadaljevanje vznemirljivih spominov tega hudo preizkušane nekdanjega partizana. Enaka zunanja oprema z belo osvetljenima otokoma Grgur in Goli v modrem morju je dovolj zgovorna.

Jezeršek je v prvi knjigi opisal svoje trpljenja in ponižanja polno potovanje po naši stalinistični gologoti, skozi preiskovalne zapore, taborišča in jetnišnice. Iz arhipelaga groze, kjer so ugasnila mnoga življenja, se zlomili mnogi značiji in bila uničena prihodnost mnogih, se je vrnil sicer zaznamovan z zloglasnim IB, vendar notranje prerojen. Toda vrnitev na svobodo ni pomenila, da je težav konec. Gologota se je nadaljevala, a na drug način. Tistemu, ki je bil zaznamovan z oznako IB, informbirojevec, se je pri nas še dolga leta slabo pisalo; zaprete so mu bile mnoge poti, otežkočeno normalno vključevanje v družbo, nad njim je ždelo budno oko UDV.

Vendar Jezeršek ni bil več obremenjen z brezpogojno vdanostjo in slepo vero v partijo, zato je v »svobodi« spoznaval svet drugače kot prva povojna leta, slišal več in videl globlje. Ko je končno dobil delo, je kot svetovalec za posodabljanje podjetij imel priložnost spoznati številne ljudi, od direktorjev do navadnih delavcev, ter spoznati tudi resnično stanje gospodarstva pri nas. Odkri-

vali so se mu temeljni vzroki propadanja politično zasnovanega gospodarstva. Med direktorji in politikarji je srečeval mnoge nekdanje partizanske tovariše. Mnoge med njimi sta karizem in oblastniška moč preoblikovala v drugačne ljudi; sistem je lomil hrbtnice in kvaril značaje. Jezeršek je te spremembe zaznal in jih odkrito opisal. Tako imamo v njegovi knjigi poleg malih gospodarskih analiz tudi male psihološke študije značajev. Sicer pa je Jezerškovo pisanje stvarno in prepleteno z zrelimi premisleki.

Z Medaljoni našega časa je vložil svoj kamenček v mozaično podobo povojnega obdobja. Ta kamenček je toliko bolj dragocen, ker je prispevek generacije, ki je »zgorela za zlagane ideale in je bila ogojufana za mladost«, kot je avtor zapisal na koncu svojih spominov.

M. MARKELJ

KNJIŽNI TEBEG

— V zbirki Studia humanitatis so izšli UMETNOSTNO-ZGODOVINSKI SPISI enega najpomembnejših umetnostnih zgodovinarjev in teoretikov našega časa Mayerja Schapira.

— Zbirko pesmi in fotografij avstrijskega pesnika Petra Paula Wiplingerja OPROKA ČASA sta izdali Založba Obzorja in celovška Mohorjeva družba.

— Mladinska knjiga je izdala izbor novelet in slik Ivana Tavčarja pod skupnim naslovom ŽIVLJENJE MOJEGA ŽIVLJENJA. Izbor in spremno besedo je pripravil Matjaž Kmecl.

— V zbirki Oddih, ki jo izdaja Mladinska knjiga, je izšla prodajna uspešnica in s Clarkovo nagrado nagrajeni roman DEKLINA ZGODBA Margarete Atwood.

— V zbirki Mladinske knjige Levstikov hram je izšel DNEVNIK LOPOVA, avtobiografsko delo najbolj kontraverzne osebnosti francoske literature Jeana Geneta.

Tone Jakše Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE?

Od cerkve sva nadaljevala pot po vzklikih šmarskih ulicah. Kar lepo se nama je zdelo, ko sva lahko prebrala imena nekaterih ulic, denimo Za vrtni. Pomislila sva, koliko ulic po naših mestih in trgih nosi dolga, suhoparna, težko zapomnljiva imena, sestavljena iz datumov in nazivov borbenih enot. Nekatera imena so tako dolga, da jih ni mogoče brez težav vpisati na navadno pošto dopisnico. In povrh vsega ime ulice z njo samo in njenimi značilnostmi ali preteklostjo nima nobene zveze. Pa bi že lepše zvenelo Stanetova cesta kot Cesta komandanta Staneta ali da bi Ulica 42. udarne brigade v Novem mestu nosila ime Med vrtni, brigada pa naj bi sebi primernejši spomenik.

Preimenovanja in poimenovanja ulic, kol, ustanov, znanstvenih institucij, mest, gora, krajev po vojaških enotah in živečih politikih je bila pač značilnost realnega socializma. Nekaj gre na prava pojmovanja, da se že zgolj s preimenovanjem menja tudi vsebina, nekaj pa gre na račun prilizovanja in čaščenja malih in velikih socialističnih pogov. Marsikateri lokalni veljak se je na ta način povzdigoval in izkazoval svojo pravovernost in zvestobo. Danes, ko so razmere drugačne in svet ni ukrojen le po eni sami misli in resnici, postajajo taka poimenovanja moteča, nem ter tja pa tudi smešna, kot so pač smešne vse tiste stvari, ki ne stojijo na pravem mestu.

Kaj ni žalostno, da otroci hodijo v šole, ki nosijo imena vojaških enot, namesto

da bi šola, ki je njihov vir znanja in omike, že s samim imenom kazala na to? Vojaške enote naj imajo svoje spomenike in obeležja drugje, na primernejših mestih, če pa že to mora biti šola, naj ima vsaj kakšno zvezo z vojsko, denimo vojaška srednja šola ali kakšna akademija. Otroci pa naj z imenom šole srkajo vase tudi izročilo naših velikih mož, znanstvenikov, pisateljev, izumiteljev, pomembnih osebnosti, katerih življenje, delo in sloves lahko ustvarjalno spodbujajo mladega človeka.

NAJBOLJ ZNANI ŠMARČAN

Eden takih mož se je rodil leta 1901 prav v Šmartnem. Midva sva se čutila še posebej dolžna, da se ga spomniva, saj mož počiva na lepem in starem novomeškem pokopališču v Šmihelu ter je z Novim mestom tesno povezan. Vse življenje je čutil z mestom ob Krki močno, nerazumljivo zvezo. Kako bi sicer zapisal tele besede: »Novo mesto, to je čudno mesto. Mesto, kjer se rodi in zraste, ali ne živi v njem. Kamor se misli vse življenje nazaj, ali ne gre nikdar tja.« Verjetno mu je Novo mesto služilo ob rodnem Šmartnem za ozadje dogajanj v njegovi groteskni drami Dogodek v mestu Gogi. To je Slavko Grum, blede zamaknjeni pisatelj in dramatik, ustvarjalec, ki je hodil zunaj ustaljenih poti in je bil zaradi tega dolgo osamljena prikazen v slovenski literaturi.

Na Novo mesto se je navezal v času šolanja na gimnazij, ko je drugoval znikom Berusom. Kasneje ga je pot vodila na Dunaj, kjer je študiral medicino, kot zdravnik pa je služboval v Ljubljani in Zagorju. Tu je leta 1949 umrl, utrujen od bega od življenja in od besed, ki so se mu, kakor so mu bile prej božanske, na koncu gnusile. Ko so ga v Novem mestu polagali k večnemu počitku, ni nihče omenil, da se poslavljajo od pomembnega literata. Slavko Grum je bil pokopan le kot zdravnik.

Iz razmišljanj naju je zdrnil oster in neprijeten vonj, ki je prihajal od industrijskega obrata ob Kostanjeviškem potoku. Zvedela sva, da tu deluje usnjarski obrat. Dobri stari Valvasor, h kateremu sva se pred potovanjem zatekla po informacije, to potrjuje, saj pravi, da je bilo v Šmartnem precej obrtnikov, usnjarjev, krznjarjev in kovačev. Neprijeten vonj je dokazoval, da usnjari niso propadli in da nadaljujejo tradicijo svojih dedov.

Razvito obrt je imela tudi Mala Kostreznica, mimo katere sva stopala naprej. Ob potoku je bilo videti ostanke mlinov in žag. Izpod beleža mogočne stare hiše ob cesti se je silil na dan napis

Kremžarjeva sva srečala, ko sta v vrečo tlačila suho cimo. To je dodatna krma za prašiče v pomladanskem času. Takšne krme marsikje na Dolenjskem ne poznajo.

TRGOVINA NA DROBNO, delničarska družba. Hočeš nočeš se nama je stvar zazdela aktualna. Kot ta stari napis silil izpod beleža, se dandanes rojevajo zasebna podjetja, ki so jih po vojni nasilno zatrli. Kakšna škoda je bila s tem narajena, najbrž ni mogoče izračunati. Vsekakor pa je bila to šola, ki nas je vse zelo veliko stala. Kar je živo in potrebno, ni mogoče zadušiti. Noben belež ne bo prekril dovolj močnih barv. Potem pa se čudimo, kako je mogoče, da tisto, kar smo imeli za odpisano in nazadnjaško, kaže toliko moči, da ponovno oživi in se izkaže kot sprejemljivo, potrebno, če ne celo kar kot nujno.

PRVIČ ZAŠLA

Na koncu Male Kostreznice sva naletela na lepo izdelan smerokaz Levstikove poti. In ker nisva imela s seboj vodnice, tako kot naš literat, sva — kot se za popotnike prej ali slej tudi spodobi — prav pri tem smerokazu zašla. Vzela sva za sveto, kar je pisalo v brošuri, in zavila na levo.

Pot se je strmo dvignila v hrib in gozd. Čez nekaj minut hoje, to niti ni bila več prava pot, bolj stezica, na koncu pa še stezica ne več. Ko sva kake pol ure hodila po grebenu, sva se zavedla in si priznala, da sva zašla. Poglobila sva se v zemljevid, ki sva ga vzela s seboj, izmerila strani neba s pomočjo ure, a vse te ostaline nekdanjega tabornišva nama niso povedale, kaj je narobe. Sklenila sva, da bova brošurico za nekaj časa odložila v najgloblji žep nahrbtnika in krenila po svoje. Hotela sva se spustiti v dolino, ki se je svetila izza gozda, ven-

dar to ni bilo mogoče, saj sva se znašla pred prepadnimi strminami. Pogled je bil sicer lep, videlo se je po vsej, kot sav kasneje ugotovila, Jablaniški dolini, a od pogledov popotnik ne pride nikamor. Zato sva krenila ob robu strmine proti primernejšemu kraju za spust.

Kam sva zašla, nama je dala vedeti tudi velika kepa kamene soli, pričvrščene na mlado drevesce. Očitno je bilo, da po teh stezicah hodi le srnjad in kakšen lovec, nikakor pa ne Levstikovi pohodniki.

Po polurnem kolovratenju po divjačinskih poteh sva končno le zavila v civilizacijo. Kar oddahnila sva se, ko sva naletela na prve ljudi. Lep sončni dan jih je zvalil na njive, kjer so sadili krompir, orali in gnojili. In radi so nama pojasnili, da sva blizu Spodnje Jablanice, vendar pa daleč od Levstikove poti, ki da teče na drugi strani hribovja. Dolina je bila tako svetla in sijoča od pomladanskega sonca, da nama ni bilo žal stopiti po nji še naprej do Zgornje Jablanice.

Dala sva slovo strmemu Seču, kot se pravi hribu, po katerem sva blodila. Nekdaj je z njega, kot pravi izročilo, klical kmete k tlaki valpet bližnje slatinske graščine. Torej hrib res ne zasluži, da bi se preveč navduševali nad njim.

Že od daleč sva zagledala slikovito cerkvico, postavljeno na strm breg nad Zgornjo Jablanico. Bila je videti kot majhna utrdba. Naletela sva na Franca Kremžarja in njegovo ženo, ki sta iz kozoletca na travniku pod cerkvijo nabirala v vrečo posušeno cimo od pese za prašičjo krmo. Zakonca sta nama rada pojasnila, da je cerkev posvečena sv. Ani in da so jo v šestdesetih letih obnovili. Vendar pa to ni prvotna cerkev, na njenem mestu je nekdanja stala starejša, iz 15. stoletja. Sedaj nosi na vhodu letnico 1755, njena posebnost pa je slika sv. Boštjana in sv. Fabjana.

»Slike ne moreta videti, ker so jo sneli in je zdaj na neki razstavi v Ljubljani,« je pojasnil Franc ter nama dal napotke, kako se bova lahko vrnila nazaj na Levstikovo pot.

ŠTIRJE RODOVI MLINARJEV

Krenila sva naprej podolnino. Na njivah in poljih je bilo živahno, na cesti tudi. Mimo so vozili traktorji in avtomobili. Nekateri med njimi so očitno služili namesto konjička ali volička, saj so na njih vlekli prikolice, kot je nekdanj vprežna živina gnojne koše in drugo. Časi so se pač spremenili, opravitki pa so mnogi ostali enaki.

Po Kremžarjevih navodilih sva pri Klobučarjevem mlinu krenila s ceste po travniku in prek brvi nad potočkom do

mlina. Domači so bili zaposleni s kleščanjem obrežnega grmovja ob Jablanščku, kot potočku pravijo. Janez Klobučar naju je hitro opazil, opustil delo in stopil k nama. Zanimalo ga je seveda, kaj dva bradača počneta na njegovem dvorišču, saj ni navada, da bi se tu zadrževali tuji, domačine pa dobro pozna. Razložila sva mu najino zadrego in prijazno nama je svetoval, kako in kam preko gozda v hrib od Rodnega Vrha.

Beseda je dala besedo in Janez Klobučar je obudil spomine na svoj mlinarski rod. V idilični dolinici ob Jablanščku stoji mlin že štiri rodove, sedaj pa ne melje več. »Ko sem bil mlad, sem še očetu pomagal pri opravlilu. Se danes znam mleti in narediti kolo, če bi bilo treba. Vendar sem kot mlad fant šel v usnjarno delat in se nisem odločil za mlinarsko obrt. Zdaj sem upokojen. Mlin bi še lahko delal, a se mleti ne spleča. Vode imamo dovolj. Tudi v teh sušnih časih, ko je drugod primanjkuje, je tu ne zmanjka. Prude naravnost iz hriba,« je povedal Klobučar in nama pokazal na cevi domačega vodovoda. Iz bližnjega izvira so si v hišo napeljali tekočo vodo, in to tako, ki jo lahko piješ brez klora.

Prijazni možakar naju je povabil na šilce žganega, češ popotnikom se to pričeže. Odklonila sva, ker sva se bala, da se bomo ob kozarčku predolgo zadržali, midva pa ne bi nikamor prišla. Toda ko sva kasneje grizla kolena in hudo strmino skozi gozd proti Rodnemu Vrhu, sva odločitev obžalovala. Nekaj dodatne energije bi nama kar prav prišlo.

Janez Klobučar je že četrti v rodu mlinarjev ob Jablanščku, vendar pa on ne melje več. Pomagal nama je nazaj na Levstikovo pot.

Tisto nedeljo v Vinji vasi

Nedeljski popoldnevi so dandanes v naših vaseh samotni in dremotni, saj ni več številne mladeži, ki se je včasih lovila in kričala okoli voglov. Mladine je manj, majski popoldnevi pa so prav tako sončni in prijetno dišeči kot nekoč. Vinja vas pa prva nedeljo ni padla v popoldanski dremež, vsa vznesena, kot nevesta v novi obleki, se je kitičila z novim asfaltno in celo pisane rože na hišnih oknih so bolj živo sijale v svetli dan. Vaščani so se zbrali k otvoritvi asfaltna ceste ponosni, da so enkrat in v nečem le postali enakovredni mestu.

Med njimi sem opazil tudi vzravnano glavo s košatimi belimi lasmi. Zavila je v bližnji hlev, jaz pa za njo, kajti slutil sem, da se pod temi belimi lasmi skriva obilica življenjskih izkušenj. Res sem imel kaj videti. V hlevu je vsa nemirna topotala kobila in nihče se ji ni upal približati. Pred enim dnevom so ji odpeljali žrebe, ki ga je še dojila. Bilo je bolno in moralo je stran. Sedaj pa je obilica mleka tiščala kobilo in jo vznemirjala. Sivolasi možakar pa se je vajeno približal kobilini glavi, jo trepljal in ji ljubkavalno prigoval. Potem se je roka, še vedno trepljaje svetlečo se dlako, preselila na konjski hrbet, pa na trebuh in nazadnje na nabreklo vime. In že je iz njega brizgnil olajšujoči curek mleka. Kobila, ki je prej vsakič, ko se ji je kdo z roko približal, grozeče dvignila kopito, se je sedaj v ugodju usločila.

Nekaj trenutkov kasneje sva z možakarjem, povedal je, da je Alojz Kastelic iz Vinje vasi, že sedela, on na kosilnici, jaz na klepalniku, pod sosedovim podom in se pogovarjala. Seveda je konj vaju že od mladega, saj so bili vedno pri hiši. No, skoraj vedno, med vojno so izginili in je bil ob koncu vojne hlev skoraj čisto prazen. In že sva pri vojni in pri temi, ki peče ljudi veliko bolj kot pa izginotje živine. Alojzu je izginil tudi brat. Komaj sedemnajst let mu je bilo. Kot petnajstletnik so ga trinštiridesetega leta vzeli s sabo partizani, vendar je bil v nemški ofenzivi razhajkan, nakar so ga partizani kot neprijetnega poslali domov. Ker pa se ni vedelo,

koliko časa bo varen doma, saj so hodile okoli voglov ene in druge uniforme, so ga poslali v mesto pod zaščito, kakor se je temu reklo. Tam pa so ga, ko je bil dovolj star, mobilizirali domobranci. Tik pred koncem ga je mati še srečala na ulici v Novem mestu. Poslovil se je, kot da bi slutil, da se ne bosta več videla. In res se ni. S svojo enoto je odšel na Koroško, od tam so ga poslali v Teharje, kjer je za njim izginila vsaka sled. Prav tako kot za vsemi iz Vinje vasi, ki so šli to pot. »Mar ni čudno, da ravno tisti iz Vinje vasi?« se čudi Alojz ob dejstvu, da so drugi, ki vejo pričati o tem, preživeli. Poleg vsega je bil Alojzov brat še mladoleten.

Ima pa Alojz, ki se je komaj rešil udeležbe v vojni, saj mu je bilo ob koncu že šestnajst let, tudi svoja vojaška doživetja, skoraj nič manj grozljiva, kot so bila tista iz prave vojne. Vojaški rok je namreč služil v času informbiroja, in to v krajih, ki jih tudi danes pogosto slišimo v dnevnih poročilih, namreč na Kosovem, na meji z Albanijo. Vojakov nasprotnik pa takrat niso bile samo sovražne krogle, ki so pogosto zvižgale z albanske strani pa tudi iz hrbta, ampak tudi skoraj sadistična disciplina in krutost, s katerimi so jo poveljujoči vzdrževali. »Nič čudnega, skoraj vsi oficirji so prišli iz ruskih šol,« pravi Alojz, »v tistih časih pa so bili še posebej razdraženi.« Kot dokaz za to mi da po tipati vršičke svojih ušes. Čisto otrdeli so. »To je iz tistih časov,« pripoveduje, »kajti bog ne da, da bi si kdo tudi v najhujšem mrazu — in povem, da je bilo v tistih hribih dostikrat več kot trideset stopinj pod ničlo, da ne govorimo o ostrih burji, ki je vedno zavijala — pokrili ušesa ali si oblekli topel pulover.«

Kam sta taka disciplina in šikaniranje pripeljala, govori tudi primer, ki se ga Alojz še dobro spominja. Slovenskemu vojaku, šoferju, menda se je pisal Triler, je na tovornjaku, ki je z avil nekoliko s ceste, počila vzmet. Ves iz sebe od skrbi, kaj bodo sedaj storili z njim, je sedel na kamen, vzel puško med kolena in si pogljal kroglo v glavo. Domov so ga odpeljali v pocinkani krsti. Zgodba, ki jo preveč pogosto slišimo še dandanes.

Med najinim pogovorom pa postaja pred hišo na novem asfaltu vse bolj živahno. Vaščani so pričeli proslavljati. Glasno naju vabijo, naj

se jima pridruživa. Kes prisedeva k bogato obloženi mizi. »Si mu povedal, kako je bilo z našo gmajno?« vpraša Alojza sosed Ivan Bohte. In nato kar sam pove o sedemletni borbi pod sodiščih za vinjevaško, kakih 95 ha veliko gmajno pod Vahto, ki si jo je hotela država pri-

lastiti, pa je trmasto vztrajanje Podgorcev pri svoji pravici končno le zmagalo. »Sedaj že kolimo parcele, da se bo enkrat za vselej vedelo, da je to naše,« pravi Bohte.

TONE JAKŠE

Sv. Duha bo še presenečal

Zaradi cerkvice sv. Duha v Črnomlju se so dolga leta po drugi vojni lomila kopja. Zaradi nje so bile celo zamere, slaba volja in mnogim je bila po malem napoti. Zato so bili izsledki arheoloških izkopavanj, ki so se okrog cerkvice začela konec lanskega junija, toliko večje presenečenje. Nihče si ni predstavljal, da bodo prav na tem delu črnomajškega polotoka našli toliko zanimivih stvari ter da se bo hkrati odkril delček podobe mesta, o kateri so strokovnjaki zelo malo ali skoraj nič vedeli. In tako je Črnomelj, kjer doslej tako rekoč ni bilo arheoloških izkopavanj, postal lani največje arheološko izkopavalnišče v Sloveniji, dela pa so trajala kar 5 mesecev.

Pred mesecem dni je dr. arheologije Phil Mason s svojo ekipo zopet začel izkopavati, kar naj bi letos trajalo 6 mesecev. Upajo pa, da se bodo v tem času razkrile mnoge skrivnosti, dileme, ki jih je sedaj z vsako odkrito plastjo več. Iz dneva v dan se zastavlja več vprašanj, nanje pa bo, tako domnevajo, moč odgovoriti, ko bodo raziskali še tla v cerkvi.

V lanskem letu so ob zahodni in južni strani cerkve odkrili 85 grobov, pričakujejo pa, da jih bo skupno okrog cerkvice približno 100. To so grobovi iz 17. in 18. stol.; vendar so v različnih plasteh našli tudi stvari, ki ne sodijo v ta čas, tako beneški kovanec in srebrnik iz prve polovice 16. stol. pa plast srednjeveške keramike, po čemer je moč sklepati, da je bilo tu nekdanje odlagališče odpadkov, ki so ga pozneje zasuli. Med izkopaninami je tudi mnogo pozno antične keramike, doslej pa so bile tovrstne znane le na Kučarju pri Podzemlju. Mason omeni še keltsko sponko ter sicer slabo ohranjene prazgodovinske plasti med skalami. Medtem ko so na južni strani cerkve plasti premešane, to ne velja tudi za severno stran, kjer je 60 cm pod površino veliko črepinj iz poznoprazgodovinskih in zgodnjih rimskih časov. Vse to kaže, da ima ta polotok več kot 2.000-letno zgodovino naselitve.

Največ vprašanj pa se sedaj zastavlja ob okroglem obrambnem stolpu in mestnem obzidju, ki z južne proti severni strani seka prezbitrijo cerkvice. Sledovi obzidja so vidni tudi na severni strani. Vedeti je treba namreč, da se cerkev v pisanih virih prvič omenja leta 1487 kot kapela sv. Duha, Črnomelj pa je dobil meš-

čanske pravice leta 1408, ko je bil tudi prvi vpad Turkov. Takrat so šli Črnomajci na vrat na nos zidati obzidje, za katero je danes še težko reči, kje je potekalo. Obramba mesta pa je morala biti dobra, saj niso Turki Črnomlja nikoli zasedli. Ko ni bilo več nevarnosti turških vpadov, so zid porušili, teren zravnali in naredili pokopališče. Vprašanje je, ali je bila cerkev kakor koli vključena v obrambo mesta, in če je bila, kakšna je zveza cerkev — obzidje. Vse kaže, da se je cerkev na nekaj »usedla«, kajti pod prezbitrijem so po Masonovem mnenju temelji druge, starejše stavbe. Vendar bodo šele izkopavanja v cerkvi potrdila ali zanikala obstoj starejše arhitekture, ki naj bi bila tam, preden so zgradili cerkvice. Prav tako se bo z izkopavanji cerkvenih tal razkrila povezava zidov s severne in južne strani, ki tečejo pod cerkvice. Pričakujejo pa tudi grobove ali celo grobnice, v katerih bodo grobni podatki gotovo bolj bogati kot v grobovih okrog cerkve, saj so v cerkev gotovo pokopavali tiste, ki so bili višje na hierarhični lestevici.

Konzervatorji novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine pa so lani sondirali arhitekturo zunanjščine. Tako na tlorisu kot na fasadi se je lepo izluščila gotška osnova cerkve z baročno obnovo in predelavo ob koncu 19. stol. Začeli pa so tudi sondirati

VSE VEČ SKRIVNOSTI — Pred arheologom dr. Philom Masonom (na desni) in njegovo ekipo, še okrog 5 mesecev izkopavanj okrog cerkvice sv. Duha in v njej. Pričakujejo, da se jim bodo skrivnosti, ki se jim sedaj kažejo z vsakim novim dnevom arheoloških raziskovanj, začele razpletati. Še kako bodo posegli v notranjost cerkve. Ali pa bodo tudi takrat naleteli na presenečenja, ki jih že doslej ni manjkalo? M. Bezek-Jakš

Živimo z jedrsko elektrarno

Končna odgovornost za varnost jedrske elektrarne je na proizvodni organizaciji. Ta odgovornost ni nič manjša zaradi posebnih aktivnosti in odgovornosti projektantov, dobaviteljev, graditeljev in upravnih organov. (Osnovna varnostna načela za nuklearne elektrarne, poročilo INSAG)

Cilj je neprekinjeno delovanje

V jedrski elektrarni Krško je 60 ljudi, ki so odgovorni za proizvodnjo. Ti delavci delajo v šestih izmenah. V vsaki izmeni je po 10 delavcev, od tega jih ima pet tako imenovano toplo licenco, ki jim dovoljuje vstop v kontrolno sobo in upravljanje z elektrarno. To so vodja izmene, ki je odgovoren za celo elektrarno, inženir izmene, glavni operater in dva reaktor operaterja. Poleg teh petih ključnih ljudi je še pet operaterjev na lokalnih mestih, ki skrbje za turbine, kondenzator, primarno stran, črpalno postajo na Savi in stikalno selektorsko napravo. V bistvu vodi elektrarno ekipa 10 ljudi, v elektrarni pa je izven rednega delovnega časa potrebnih 30 delavcev. V JE Krško proizvodnjo vodi dipl. inž. Martin Novšak.

delo v JE Krško je trajalo celi dve leti. Toda najprej je začel delati kot reaktor operater, kar je najnižji čin med operaterji, potem kot glavni operater, vodja izmene, inženir izmene in sedaj je vodja proizvodnje. Skozi tako šolo so šli vsi sedanji vodilni mošče v JE Krško, direktor Stane Rožman, Jože Špiler, Hrvoje Perharič in drugi. In vsak med njimi bi lahko delal v kontrolni sobi.

To pot se pogovarjamo o proizvodnji. V JE Krško je vse podrejeno proizvodnji in vse ji tudi služi.

Ker je proizvodnja električne energije kar se le da normalno stanje za elektrarno, je nenormalno, kadar elektrarna stoji. To velja za neplanirane zaustavitve, medtem ko je zaustavitev ob remontu načrtovana. Marsikdo se še spomni, da se je JE Krško prva leta pogosto zaustavljala. Kot pravi inž. Novšak, je bilo to povsem normalno, kajti v začetku odpoveduje več opreme kot kasneje. V primeru JE Krško pa je bilo tudi dosti preizkusov opreme, varovalnih in varnostnih sistemov ter sprememb na opremi. Toda vse te izkušnje upoštevajo

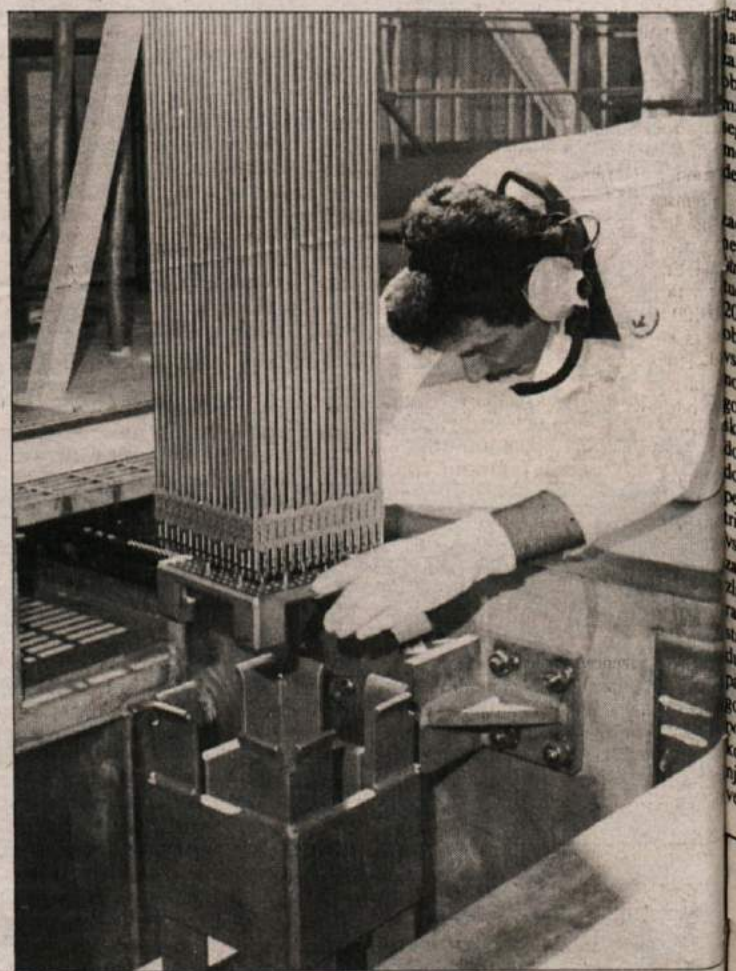

Dipl. inž. Martin Novšak

po vsem svetu in zgonski čas, ki je doslej trajal dve leti, se krajša. Prav tako pa se vse bolj zmanjšuje število okvar v začetku obratovanja. Pogled v poročila o obratovanju v preteklih letih, kjer je vsaka zaustavitev dokumentirana in temeljito strokovno obdelana, omogoča primerjave. Leta 1984 je bilo v JE Krško 26 zaustavitev, leta 1986 jih je bilo 8, predlani jih je bilo 9, lani pa le še 5. Cilj za letos je troje neplaniranih zaustavitev in ena planirana, ki bo ob remontu.

»Mi na vseh področjih delamo tako, da bi število nenačrtovanih zaustavitev kar se le da zmanjšali. To dosegamo tako, da izboljšujemo trening osebja, vzdrževanje, da nabavljamo zanesljivejšo opremo, da dolgoročno planiramo vse preventivne zamenjave opreme. Pri tem nam ne gre samo za povečanje razpoložljivosti elektrarne in proizvodnje. Manj bo zaustavitev, manj bo velikih obremenitev za opremo. Vsaka sprememba moči in parametrov torej skrajšuje življenjsko dobo opreme. Zato je naš cilj, da dosežemo tri nenačrtovane zaustavitve na leto in se tako približamo evropskim standardom, medtem ko smo ameriške že dosegli,« je povedal inž. Novšak. Primerjave z Vzhodnimi elektrarnami ne pridejo v poštev, kjer so ti objekti drugače in bolj grobo dizajnirani. Lahko bi rekli grobo funkcionalni. Japonci pa tudi tu prednjačijo in imajo na enakih elektrarnah kot Američani najmanj zaustavitev, zato pa najdaljše remonte in največ menjav opreme.

Zaustavitve elektrarne so lahko ročne ali avtomatske. Ročnih je zelo malo, najbolj pa je zagotovo ostala v spominu tista ob lanskem potresu. Mnogi so se spraševali, zakaj je moral operater ročno ustaviti elektrarno. Operaterji so trenirani tudi za ukrepanje ob sumljivih zvokih, ki se pojavijo v sekundarni strani ob turbini. Ker je bilo tak zvok slišati ob potresu, je operater ročno ustavil elektrarno. V JE Krško so se povsem

strijali z operaterjevim ravnanjem, ki ima pravico, da ustavi elektrarno, kadar koli presodi, da je to potrebno.

Doslej je bilo več avtomatskih zaustavitev. Ko se elektrarna iz tega ali onega razloga avtomatsko zaustavi, se stabilizira parametre na topli zaustavitvi. Potem se skliče odgovorno osebje, ki je vedno dostopno, in se odloča o tem, kako naprej. Zagon elektrarne po topli zaustavitvi traja najmanj 4 ure, iz hladne zaustavitve pa najmanj 24 ur. Razlika med topli in hladno zaustavitvijo pa je v tem, da je v topli zaustavitvi primarni sistem segret na parametre, medtem ko se v hladni znižata temperatura vode in pritiski. Lani so bile v JE Krško vse zaustavitve tople. Bile pa so tudi

zelo kratke, saj je čas zaustavitve nasploh vse krajši in krajši, ker sedaj mogoče v zelo kratkem času odpraviti vse pomanjkljivosti. »Naš dolgoročni cilj je, da bi do lovali od remonta do remonta. Ampak to je ideala, ki bo težko dosegljiv, pravi inž. Novšak.

In ko smo že pri remontu. Leto ne bo poleti, ampak šele novembra. Prihodnje leto ga ne bo, ampak si bodo v JE Krško vzeli dve tedna časa za nego sistemov. Leta 1992 bodo imeli remont mlača, ker to bolj odgovarja elektroenergetskemu sistemu. Računajo, da do letošnjega novembra bodo stali dva dni, ker imajo toliko planiranih zamenjav opreme. Vse je točno načrtovano in nič ni prepuščeno naključjem.

Izmed reševalcev 18. nagradne križanke je žreb izbral STANETA MAVCA iz Ljubljane. Za nagrado smo mu poslali Tonija Gašperiča. Kdo je lahko humorist, ob kateri se nagrajenec lahko nasmeje, in priročnik Janeza Pence Trideset tisoč korakov, s katero se lahko loti rekreacijskega teka. Nagrajencu čestitamo.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 11. junija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 20.

REŠITEV 18. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 18. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: LOJZE, RADA, SEAN, ADEM, ESPARZETA, BER, APNAR, PETERLE, NN, IKEDA, RETA, ARAS, REZKAR, TITAN, KOR, ELA, AVAJIT, VIRMAN, RAKOVNIK, AIDA, ILA, OTKA, STAS.

A crossword puzzle grid with various clues in Slovenian. The grid is partially filled with words from the previous puzzle's solution.

MISLIJ

Človek mora imeti nekaj, za čimer se žene in za kar živi, drugače propade. P. MOHAR

Če pustimo človeško bitje v njegovi neovirani, surovi vsebini in mu omogočamo le igro in zabavo ter tekmovalni šport, se bo izživelo v golem egoizmu. J. STREIT

Apokaliptični jezdeci nad Alpami

Onesnažen zrak, erozije, avtomobilski promet in turizem so ogrozili Alpe — Cena za blagostanje bo zelo visoka — Omejitve in spremembe

Starejši ljubitelji alpskih tur se se spominjajo idile in lepote nekdanjih Alp. Zal namo spominjajo, saj je ni več. 74-letni gorski vodnik Jean Bich, na primer, še ve, kako je bilo pred desetletji v malem, odmaknjemem zaselku Cervinia na italijanski strani Matterhorna. Kjer je nekdanje stano le nekaj koč in se je dalo do njih priti samo peš ali s tovornim živinčetom, stoji danes modeno smučišče z 80 kilometri prejenih smučič, na katera vozi 27 smučarskih vlečnic, množici turistov pa je na voljo 15.000 ležišč, 50 restavracij, kino in vravana in vse ostalo, kar danes spremlja plski turizem. Skoraj osem stoletij stari tasi je turizem prinesel neslučen razcvet. Tak je vsaj videz, saj se za sijočim blagostanjem skrivajo temne barve. Turizem je amreč lahko tudi smrt Alp. Alpe pa so zaradi tega lahko svaričen zglede tistim območjem, ki so se še ohranila bolj ali manj nedotaknjena, pa po njih prav tako begajo roke s premalo premišljenimi nameni. Pomislimo ob branju tega zapisa, denimo, na Gorjance.

zrak deluje na iglavce podobno kot virus aidsa na človeka: uničuje njihovo naravno sposobnost obrambe pred škodljivci. Od kislega dežja in onesnaženega zraka oslabljeni iglasti gozdovi, ki so doma v Alpah, se sušijo in odmirajo. Nobeno zasajanje novih dreves tu ne pomaga kaj dosti, saj sadike uničuje tudi divjad, ki je brez nekdanjih pašnikov zaradi sedanjih kemično obdelanih terenov za smučišča. V Švici ocenjujejo, da je bolnih več kot polovica njihovih gozdov, v bavarskem in avstrijskem delu Alp je obolelo še večja, okrog 80 odstotkov. In tu številke za slovenski alpski svet niso spodbudne. »Če v gorah umre gozd, vse okolje postane neprimerno za življenje,« pravi Franz Speer. »Nevarnost zemeljskih, snežnih plazov in erozije se dramatično poveča.« Brez gozda padavine odnašajo plodno prst, dokler ne

ostanejo samo skale. In življenja ni več. Kako res je to, pove strahoten podatek, da je od leta 1900 v francoskih Alpah izumrlo 60 rastlinskih vrst. Posebna nevarnost za Alpe je poleg navedenega tudi avtomobilski promet, ki še dodatno onesnažuje zrak in okolje. V Švici so uvedli stroge omejitve tovornega prometa po alpskih cestah. Tudi Avstriji so uvedli omejitve kljub hudemu pritisku mednarodnih prevoznikov. V Švici so dosegli, da se 80 odstotkov prevozov opravi z železnico, medtem ko je ta delež v bavarskih Alpah le 20, v italijanskih pa zgolj 12 odstotkov. V tej luči je domača gradnja karavanškega cestnega predora in avtoceste po dolini Save Dolinke vsekakor hudo vprašljiva. Kaj torej storiti? Strokovnjaki opozarjajo, da se bo treba problema lotiti z vseh koncev. Ob splošnem zmanjševanju onesnaževanja zraka v vsej Evropi, ob uvajanju ekološko prijaznejših tehnologij, zmanjševanju avtomobilskega prometa v alpskem gorstvu bo treba zaustaviti tudi turistične apetite. Zadnjih nekaj milijev jim je pokazalo, kako krhko je blagostanje od turizma. Alpski turistični delavci so se sicer začasno znašli in ob pomanjkanju snega postavili snežne topove, napeljali žičnice v še višje predele, uvedli helikopterske polete na doslej nedotaknjene visokogorske ledenike, a vse to ni prava rešitev. Vse bolj jasno postaja, da bo treba v alpskem gorstvu uskladiti vse gospodarske dejavnosti s turizmom vred z naravnimi danostmi in možnostmi. Navsezadnje je res tisto: po kaj pa bodo ljudje šli hodili v Alpe, če se bodo tam srečevali s smrdečim zrakom, prometno gnečo in hrupom? Vsega tega imajo dovolj v mestih. MiM (Vir: Newsweek)

Seks in žoga

Dvomesecni spolni post italijanskih nogometašev

Ves nogometni svet je v napetem pričakovanju svetovnega prvenstva, ki se bo začel v Italiji čez nekaj dni. Med tistimi, ki nestrno pričakujejo začetek in tudi konec tega velikega svetovnega spektakla, ki si ga neposredno in posredno prek televizije ogleda najmanj milijarda ljudi, pa so nedvomno tudi poklicni nogometaši, udeleženci prvenstva. Če že drugi ne, Italijani zanesljivo. Na dan je namreč pricurjela drobna zanimivost, da je trener italijanske reprezentance Azegilio Vicini zahteval od svojih 22 izbrancev, ki se bodo borili za svetovno nogometno lovoriko, popolno spolno vzdržnost, ki traja zdaj že poldrugi mesec. Trener je namreč zagovornik teze, da seksanje škodi vrhunski kondiciji športnika. Pri nogometaših naj bi bilo seksanje krivo za slabostje noge, noge pa so tisto glavno pri žogobrcu. Na žalost italijanske nogometne reprezentance Vicini ni pripadnik tiste trenerske smeri, ki skrbi za zadovoljno spolno življenje nogometašev, sledeč prepričanju, da vsestransko zadovoljen športnik lahko da več od sebe. No, bomo videli, ali bodo Italijani trdnih nog zmagovali one zadovoljnejše s šibkimi nogami ali pa je bila njihova žrtev zaman.

Bizon je ponovno ogrožen. Bo obstal samo še v živalskih vrtovih, kot tale junak iz ljubljanskega živalskega vrta? (Foto: MiM)

Ogroženi bizoni

Črede kanadskih bizonov, ki žive v zaščiteneh območjih narodnih parkov, so varne pred najhujšim sovražnikom — lovci. Lovci na bizone so namreč v sto letih pobili nič manj kot 60 milijonov teh živali in jih spravili na rob preživetja. Le hitra akcija in popolna prepoved lova je rešila divje govedo pred izumrtjem. Toda pojavila se je nova nevarnost. Zdaj jim grozi, kot zatrujejo upravljavci narodnih parkov, boleznim, ki jih ponovno potiskajo na rob preživetja. Prva opozorila o ogroženosti bizonov so prišla iz kanadskega Bizonskega narodnega parka, kjer živi največja skupina kanadskih bizonov na svetu, vsega skupaj kakih 4200 prosto tavajočih živali. Analize zdravstvenega stanja živali so pokazale vzemirajočo sliko: za govejo tuberkulozo in brucelozo je obolelo več kot 50 odstotkov vseh živali. Da bi preprečili nadaljnje širjenje bolezni, se pred upravljavce narodnega parka postavlja kot edini izhod množičen poboj okuženih živali.

Satelitska TV v vsak dom

V svetu razvijajo neposredno satelitsko televizijo — Antena za sprejem velika kot knjiga

Ljubitelji televizijskih programov si seveda želijo, da bi imeli možnost na domačem televizorju gledati zanimive programe tujih televizijskih studijev, spremljati, denimo, sovjetske novice, gledati najnovejšo ameriške uspešnice, spremljati športne dogodke z vseh celin in podobno. Redkim srečanjem, ki si namestijo satelitsko anteno, televizijsko skledo, kot ji zaradi značilne oblike pravijo, je to več ali manj mogoče, drugi pa se morajo priključiti na kabelsko omrežje. Kjer ni denarja za TV skledo ali možnosti za priključitev na kabelsko omrežje, se mora človek zadovoljiti s tem, kar polovi televizijskih signalov navadna antena. A kaže, da bo prav kmalu imel vsakdo možnost spremljati satelitske programe, ne da bi se moral zato priključiti na kabelsko omrežje ali

si postavljati veliko in nerodno tv skledo. Nekaj svetovnih informacijskih velikanih je začelo razvijati tako imenovano DBS TV (kratice pomenijo neposredno satelitsko televizijsko mrežo), ki naj bi omogočila naročnikom spremljati preko 100 satelitskih programov, in to s sprejemno anteno, ki ne bo nič večja kot družinska enciklopedija, mogoče pa jo bo postaviti v sobi ali na podstrešju, saj bo zavzela res malo prostora oziroma skoraj nič v primerjavi s tv skledo. Prvo takšno omrežje bo začelo delovati v ZDA čez dve leti, vanj pa je milijard dolarjev vložil informacijski velikan Rupert Murdoch s še tremi partnerji. Nekaj takega pa tudi že deluje, vendar v manjšem obsegu. Time Warner, General Electric in Telecommunication so začeli redno oddajati na direktni televizijski mreži. Naročniki lahko zaenkrat spremljajo 10 različnih programov. Za postavitev antene, ki ima meter premera, plačajo 75 dolarjev, nato pa vsak mesec 25 dolarjev naročnine. Za ta denar bodo že letos lahko spremljali še kak ducat več televizijskih kanalov.

Iz morja zdravje

V morjih je silno farmacevtsko bogastvo

V morjih žive mnoga primitivna bitja, ki doslej zanje razen morskih biologov ni nihče nič vedel. V zadnjem času pa se o njih vse več govori, predvsem med farmacevti in farmakologi, ki so v mnogih primitivnih in malo poznanih morskih živalih in rastlinah odkrili dragocene vire za nova zdravila. Na nedavnem strokovnem srečanju morskih farmacevtov v Santa Barbari v Kaliforniji je bilo veliko govora o zdravilih, ki jih je mogoče dobiti iz primitivnih morskih organizmov. Splošna ugotovitev strokovnjakov je bila, da je farmacija doslej preveč podcenjevala morske vire, kar pa je tudi razumljivo, saj so bila morská podvodna prostranstva težje dostopna kot travniki, poljane in gozdovi. V morju ima farmacija odprto ogromno zalogo surovin za zdravila, ki jih ta čas človeštvo silno potrebuje, denimo zdravila za aids, astmo in druge bolezni, ki so vse bolj razširjene. Treba je samo ustvarjalno poseči v to naravno bogastvo, ga spoznati in koristno uporabiti. Posebno pozornost so strokovnjaki posvetili morskim živalim, kot so spužve, nekatere korale in brižgaci. Te primitivne živali nimajo nobene zaščite pred morebitnimi sovražniki razen izredno zanimivih sposobnosti, da tvorijo zapletene kemične spojine, ki na sovražnike delujejo kot odbijajoča snov. Tako nekatere od teh živali tvorijo snovi, ki povzročajo bruhanje, druge pa celo smrtno nevarne strupe. Morski plenitelji se jih zaradi tega seveda izogibajo. Zapletene organske snovi, ki so jih te živali sposobne tvoriti, pa so lahko za človeka zdravilne. Spužve so se izkazale kot vir naravnih zdravil za encefalitis in herpes. Spužva Luffariella variabilis, ki živi ob otočju Palau v južnem Pacifiku, vsebuje snov, ki blokira encime odgovorne za vnetja in bolečine pri artričnih obolenjih in mišičnih distrofijah. Zdravila, narejena iz njih, že prihajajo na tržišče. Oranžna pacifiška spužva vsebuje snov, ki je smrtna za številne parazitske črve, spužva iz Južnega morja pa vsebuje snov, ki preprečuje replikacijo virusa aidsa. V nekem morskem polžu brez lupine so farmakologi odkrili snov, ki deluje proti tumorjem. Vrsta mehke korale pa vsebuje snovi, ki so se na kliničnih testih izkazale kot učinkovite pri lajšanju artritisa in luskavice. Tudi za astmo so zdravila v morju: zapletena snov, ki jo proizvaja nek morski bičkar, veliko obljublja. Vonj morja se bo torej kaj kmalu v lekarnah pomešal z vonjem travnikov.

MINI ZANIMIVOSTI:

PEŠ NA SEVERNI POL Šesti dan tega meseca sta Norvežana Erling Kagge in Borge Ousland kot prva človeka pripeljala na severni tečaj. Za 800 kilometrov dolgo in nadvse naporno pot sta potrebovala mesec dni. Na severni pol so se iz Kanade sicer odpravili trije, vendar je tretji član male ekspedicije zaradi poškodbe moral odnehati.

ZGODILO SE JE

- Pri newyorškem Christju so prodali van Goghovo sliko Portret zdravnika Gacheta za rekordnih 82,5 milijona dolarjev.
• Na dražbi pri londonskem Sothebyju pa so prodali za rekordno vsoto 892.000 dolarjev rokopis partiture sonate za violončelo in klavir v a-duru Ludwiga van Beethovna. Na partituro je skladatelj zapisal, da jo je skladal med solzami in z žalostjo.
• Kontracepcijska tabletká za ženske je dopolnila 30 let javne prodaje in uporabe. Ta vrsta preprečevanja nezaželene spočetja je še vedno najbolj razširjena in najbolj priljubljena v svetu.
• Prvi posnetki, ki so prišli s Hubblovega teleskopa, ki kroži v orbiti okoli Zemlje, so navdušili znanstvenike zaradi izjemne jasnosti. Astronomi so na posnetkih že odkrili dvojno zvezdo, katere obstoja s teleskopi na Zemlji niso mogli dokazati.

ZA GRAM EKOLOGIJE

GOZD IN ČLOVEK Stoletno drevo v tropskem deževnem gozdu »proizvede« toliko kisika, kolikor ga potrebuje odrasel človek za 20 let dihanja. In vendar vsako uro vsakega dne na svetu izgine okrog 30 hektarov tropskega gozda zaradi poseka ali požaranja. Če se bo uničevanje deževnega gozda nadaljevalo s tako mero, čez sto let ne bo več nedotaknjena hektara gozda.

Advertisement for Mercator kmetijska zadruga krka n.sub.o. NOVO MESTO. TOZD KRMILA n.sub.o. NOVO MESTO Bršljin 16. Zbor delavcev TOZD Krmila razpisuje dela in naloge. direktor TOZD — individualni poslovodni organ (ni reelekcija). Poleg splošnih pogojev po zakonu morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje: — da imajo končano šolsko izobrazbo VII. ali VI. stopnje ekonomske ali kmetijske usmeritve in 3 oziroma 4 leta delovnih izkušenj v svoji stroki; — da imajo sposobnost vodenja, organiziranja in usklajevanja delovnega procesa. Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta. Pisne prijave v zaprti kuverti z oznako »za razpisno komisijo«, z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo na gornji naslov v 15 dneh po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

Anton Daugul: MRTVA VAS

Ko je že ležal v temni kamri in poslušal stričevo smrčanje iz sobe, je ves nesrečen ugotovil, kaj je storil — pozabil je povedati, da že jutri pred zoro odhaja daleč in za dolgo in da se ne bo več mogel posloviti... — Kdaj ži je bilo to! je vzkljknil. Vprašanja in ugibanja so se začela vrstiti v nekakšnem nujnem neredu: kje je zdaj, kakšna je, kaj dela. Začutil je, kako ga prevzemata potlačena in jeza. — Zakaj je vojna? Kaj smo storili? Kdo dodeljuje pravico? Obstal je na odprtem klanecu, odkoder je lahko videl vso vas. Ko je z očmi iskal streho očetove hiše, se je nenadoma zdrzil. Ves čas, odkar je po gozdnih poteh hodil proti domu, je mislil samo na Sonjo. Do vasi ni bilo več daleč, morda kak kilometer. Moral pa je biti zelo oprezen, ker ni vedel, kdo je tam, kje so postojanke, v katerih hišah so nemški nasedelci. Zato je moral prehoditi še pol kroga v zavetju hoste. Večkrat pa je stopil iz goščave in opazoval vas in okolico. In čim bliže je bil svojemu cilju, tem bolj je naraščal nemir, zavalovali, oživel so spomini. Zaslíšal je pasji lajež. Ta lajež ni prihajal od vasi, bližal se je iz preteklosti. In spomnil se je, kako so se nekoč vračali s šolskega izleta. Imel je nove čevlje in si je ožulil obe nogi. Bližala se je že noč, ko je bilo do doma še nekaj kilometrov. Vsem se je mudilo in nobeden ni opazil, kako je začel zaostajati. Sam pa je postal užaljen in trmast, in ko so za nekim ovinkom pred njim izginili zadnji izletniki, je sedel kraj ceste in se razjokal. Potem, ko je bila že noč in ni več slišal glasov svojih sošolcev, se je sezul in bos hodil po komaj vidni cesti, posuti z gramozom. Ko je čez kakšno uro stopil iz objema hoste in zagledal svetla okna domače vasi, ni mogel več stopiti niti koraka. Skozi solze je videl drobne lučke, ki so migotale

neke pred vasjo. Kljub glasnemu ihtenju je zaslíšal lajež. — Pik! Lajež se je bližal, postajal ihteč, in ko je Srečo dojel, da ga iščejo, je pes, ves nor od veselja, že skakal okoli njega. — Kaj se je zgodilo s Pikom? se je vprašal zdaj nenadoma prestrašen. — Ubili so ga, je sklepal. Spet je stal za košatim gramom in opazoval cesto, zapuščene njive in vas. Vse je bilo mirno. Od nekdaj, iz pozabe, pa je še vedno slišal veseli lajež Pika in ta lajež je prebujal, oživil in mu približeval še nedavno preteklost vasi in vaščanov. Okoli polдне je dosegel rob hoste nad vasjo. Ko je izpod nizkih, grčavih hratov s pogledi objemal vas pod sabo, je zaslíšal daljno zvonjenje. Tako nenavadno je donel zvon, da se je zdelo, kot da bi to zamolklo donenje prihajalo iz nekega pozabljenega sveta. (Se nadaljuje)

Ponarejeni zapisniki in podpisi

Malomarnost in nepremišljenost kriva krškega volilnega zapleta — Kazenska ovadba zoper tajnika občinske volilne komisije — 549 kmetov ni volilo

KRŠKO — Čeprav so krški volilni zapleti in še posebej kazenska ovadba, ki jo je brežiškemu namestniku temeljnega javnega tožilca že 4. maja podal Marjan Žibret, predsednik občinske volilne komisije v Krškem, v javnosti dvignili ogromno prahu, ugibanj, natočevanj in celo očitaj, da so bili na delu strankarski interesi, pa vse kaže, da je šlo zgolj za malomarnost in kasneje še za hudo nepremišljenost tajnika krške volilne komisije.

Ponovimo na kratko nekaj dejstev. Uslužbenci krške UNZ so 17. maja letos od namestnika temeljnega javnega tožilca iz Brežic prejeli zahtevo o dopolnitvi ovadbe zoper neznanega storilca, osumljenega, da je ponaredil volilne rezultate. Preiskava je stekla takoj in danes imamo na voljo že prve in verjetno tudi dokončne ugotovitve. 8. aprila so bile v Krškem volitve 48 volilne eno-

ponovljene 8. maja, po zagotovitvi odgovornih pa končnega volilnega izida takšno dogajanje ni moglo ogroziti. Prav tako je treba dodati, da je glasove o takšne vrste nepravilnostih moč slišati še iz nekaterih občin. Če je seveda tako, je logično pričakovati, da kazenska ovadba, ki so jo kriminalisti krške UNZ

• Trebanjska občinska volilna komisija je sklicala 28. maja v Trebnjem tiskovno konferenco ob zapletu od volitvah v Krškem. V uradni pisni izjavi, ki jo je OVK Trebnje pripravila za to konferenco, je med drugim rečeno, da je občinska volilna komisija Trebnje ugotovila, »da pri njenem delu ni bilo napak ali nepravilnosti oz. pomankljivosti, ki bi lahko vplivale na izid volitev«.

24. maja poslali novomeškemu temeljnemu javnemu tožilcu zoper Milana Masnega, ne bo osamljena. Če seveda vzrokov za takšne vrste spodsrljave nemara ne gre iskati še kje drugje.

B. BUDJA

Srhljiva najdba v gozdu

Gozdarji našli človeško okostje z oblacili — Šlo je za dve leti pogrešanega Zana Marna

KRŠKO, PODBOČJE — Če velikokrat doslej se je pokazalo, kako malo potrebuje ljudska domišljija, da oblikuje zgodbo, ki potem z ustim izročilom potuje od hiše do hiše, od vasi do vasi. Nekaj takega se je minule dni dogajalo po Posavju, skrivnostno, krvavo in tudi srhljivo zgodbo pa je pomagalo oblikovati odkritje človeškega okostja, na katerega so že 24. aprila letos med čiščenjem gozda na pobočju Bočja pri Podbočju naleteli delavci brežiškega Gozdnega gospodarstva.

Prizor, ki se jim je ponujal, resnično ni bil za vsak želedec. Razpadlo truplo z oblacili je bilo očitno tarča mrhovinarjev in zveri, toda uganika je bila hitro pojasnjena. Kriminalisti in izvedenci sodnomedicinskega inštituta v Ljubljani so nesporno ugotovili, da gre za 50-letnega Antona Žarna, doma iz Dobrave 10 pri Podbočju, katerega

so pogrešali že od 8. julija 1988, ko je od doma odšel v svoj vinograd nad Podbočjem in od koder se ni več vrnil. Pri identifikaciji okostja so seveda svoje odgrala tudi oblacila pokojnika, dokončno pa je bila prepričano opravičena na podlagi priznane dokumentacije. Zanimivo ob tem je nemara, da je imel pokojnik v hlačnem žepu spravljen ključ svoje zidanice, slednjo so kriminalisti z najdenim ključem zlahka odklenili.

Okoliščine izginotja Antona Žarna, zbrana obvestila in seveda predvsem mnenje izvedenca za sodno medicino kažejo na to, da ni šlo za nasilno smrt. Očitno je Marna hotel iz zidanice domov po bližnjici in pri tem zgrešil stezo. Ne pomembno za svetlobe vzroka Marnove smrti je tudi podatek, da je šlo za epileptika, ki je imel dan pred izginotjem hušji napad. Kriminalisti so morebitno tujo krivdo kot vzrok smrti izključili.

PO SREDI CESTE

ČUDNO SELO — 22-letni Boris Lokev se je 27. maja ob 17.25 na neregistriranem motornem kolesu Čudnega sela proti Črnomlju. Med vozi v levi nepregledni ovinek je zapeljal sredi ceste. Takrat je nasproti z osebnim avtom prijel 39-letni Ivan Sikora Desnica. Motorist je zadel v avto in po vozišču. Hudo se je poškodoval, a nikar na motorju, 22-letni Ciril Sajnovski romskega naselja Lokve. Zdravi se v vomeški bolnišnici.

TRČIL V TOVORNJA

SELA ŠUMBERK — 25. maja ob 17.25 je 36-letni Franc Mohorčič iz Prilpelja z osebnim avtom z Orlake proti Sela Šumberk. Zaradi prevelike hitrosti je v levem nepreglednem ovinku zapeljal na sredo ceste, takrat pa je nasproti vovrnjakom prijel 31-letni Stane Poljanec pri Trebnjem. Mohorčič je trga sta tovornjaki in se tako poškodoval, takrat pa ob odjeljal na zdravljenje v tovornjaku za 30 bolnišnico. Materialne škode je bilo 30 tisočakov.

PO LEVI V OVINEK

ŠENTRUPERT — 22. maja ob 17.25 je 22-letni Ivan Vovk iz Hrastja peljal z osebnim avtom iz Šentruperta proti Prelesju. Še v Šentrupertu je v gledni ovinek zapeljal po levi strani ceste, takrat pa mu je nasproti z osebnim avtom prijel 37-letni Adolf Berk iz Gorjencev pri Trebnjem. Slednji se je v nju hudo ranil in se zdravi v novom bolnišnici. Gmotne škode je bilo za 800 dinarjev.

PO DOLENJSKI DEZELI

• Poletje in z njim sezona lizanja s doleđa sta pred vrati. O tem med drugim priča vlog v slaščičarno Mustar Rustemija iz Loške vasi, kateremu nepridiprav v eni minulih noči zadel kar sto kartonskih škatel, v katerih je imel spravljene komete za sladolede. Če se bo resnično hotel hladiti s sladledom, bo moral neznanec vlomiti enkrat.

• Prijeto pomladansko noč si privoščil tisti, ki je v noči na 24. vlomil v Mercatorjev objekt na nominalski tržnici. Neznanec si je hal kavo, pokadil nekaj cigaret in dno brskal po predalih točilne Naposled je vlomil prava vrata, predala omare v pisarni poslovodnega zmagal 4.700,00 din.

• Vlomilske dosežke minulega tedna je zaokrožil neznanec, ki je v noči dan mladost obiskal brunarico vomeščana Vlada Permeta ob cesti med Slatnikom in Petelinjkom. potištev lakote je z vlomilcem od pol kilograma kruha, nekaj salamunov, tudi prave kave; očitno pa je bila hladna, saj je nepridiprav odnesel odoje, ki jo je našel pred brunarico.

KRONIKA NESREČ

KRIVA PRAZNA ZRAČNICA

23-letni Antun Jozak-Lučič, začasno na delu v Švici, se je 27. maja ob 12.50 peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti od Zagreba proti Ljubljani. Pri Obrežju je pričel prehitovati avto, ki pa je bil na levi strani ceste, se je na avtomobilu nenadoma izpraznila leva prednja zračnica. Lučić je zapeljal s ceste in se pri tem hudo ranil. Zdravi se v brežiški bolnišnici. Sopotnik Mladen Škulj pa je bil le laže poškodovan. Materialne škode je kar za 250 tisočakov.

PREHITRO PO SPOLZKI CESTI

22-letni Mirograd Pleša iz Zagreba se je 25. maja ob 7.20 peljal z osebnim avtomobilom proti Ljubljani. V Poljanah je dobiel tovorni avto, ki je na cestišču stal zaradi okvare. Pleša je pričel zavirati, zaradi prevelike hitrosti pa ga je na mokri in spolzki cesti zaneslo. Naposled se je vozilo obrnilo na streho. Voznik ter sopotnici Mirela Arbutina in Vlasta Soštarič so bili laže ranje-

KRIVA PRAZNA ZRAČNICA

23-letni Antun Jozak-Lučič, začasno na delu v Švici, se je 27. maja ob 12.50 peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti od Zagreba proti Ljubljani. Pri Obrežju je pričel prehitovati avto, ki pa je bil na levi strani ceste, se je na avtomobilu nenadoma izpraznila leva prednja zračnica. Lučić je zapeljal s ceste in se pri tem hudo ranil. Zdravi se v brežiški bolnišnici. Sopotnik Mladen Škulj pa je bil le laže poškodovan. Materialne škode je kar za 250 tisočakov.

PREHITRO PO SPOLZKI CESTI

22-letni Mirograd Pleša iz Zagreba se je 25. maja ob 7.20 peljal z osebnim avtomobilom proti Ljubljani. V Poljanah je dobiel tovorni avto, ki je na cestišču stal zaradi okvare. Pleša je pričel zavirati, zaradi prevelike hitrosti pa ga je na mokri in spolzki cesti zaneslo. Naposled se je vozilo obrnilo na streho. Voznik ter sopotnici Mirela Arbutina in Vlasta Soštarič so bili laže ranje-

S premalo spanca za volan

Pri »Gorjancih« šoferjem niso zagotovili predpisane 10-urnega počitka med službama

NOVO MESTO — Ni prvič, da so morali odgovorni iz novomeških »Gorjancev« na zatožno klop gospodarske enote temeljnega sodišča Novo mesto. Čeprav je lahko razumeti tudi njihove razloge, opravičila za to, ker svojim šoferjem vselej ne zagotovijo zakonsko predpisane in obveznega nepretrganega 10-urnega počitka med koncem in začetkom novega delovnega dne, ni.

Tokrat je pred sodniki sedel 34-letni prometnik Martin Potočar. Nespoštovanje zakonodaje ga je stalo tri stotake. Šofer Roman Grebenc, ki je doma s Trebelnega, je letošnjega 20. in 21. marca končal vožnjo avtomobila šele ob 23.15, že ob 4.30 naslednjega jutra pa je moral znova na pot, da je s Trebelnega v Novo mesto peljal delavce. Podobno je 22. marca končal službovanje ob 23.10, naslednjega jutra pa je moral z avtobusom že ob 4.20 na pot med Tre-

belnim, Ljubljano in Bužinom. Ne le da pri Gorjancih Grebencu niso zagotovili 10-urnega nepretrganega počitka, pač pa si jih šofer ni mogel privoščiti niti pet. V Gorjancih sicer krivdo priznava, hkrati pa so sodnikom pojasnil, da je šlo za vožnje, ko je Grebenc prevažal delavce IMV. Na ta način je torej vozil tri izmene delavcev in je skupaj sedel za volanom efektivno vsega 6 ur. Prav tako so odgovorni iz Gorjancev pojasnili, da jih je k takšni kršitvi privedla slaba kadrovska zasedba, hkrati pa so obljubili, da do takšnih kršitev ne bo več prihajalo. Na omenjeni progi sedaj vozita dva šoferja.

In nemara bi obljubi iz Gorjancev celo verjeli, ako ne bi na sodišče prispel nov obtožni predlog. Ta govori, da v podjetju svojemu šoferju Martinu Goletu prav tako niso zagotovili nepretrganega 10-urnega počitka, saj je 9. marca končal službo ob 22.30, naslednjega jutra pa ob 4.55 znova sedel za volan na relaciji med Novim mestom in Stopičami. Gorjanci in obtoženi prometnik bodo tako morali še enkrat na zatožno klop. Ob tem pa smo dolžni že sodni epilog prvega primera. Kot rečeno, je bil Potočar kaznovan s plačilom 300,00 din, Gorjanci pa jih bodo morali odšteti kar 5.000,00.

Prek ograje padel tri metre globoko

Franca Juršiniča našli mrtvega pred hišo

PERUDINA PRI ČRNOMLJU — Črnomljski mlilničniki so bili 23. maja obveščeni, da so tega dne okoli 18. ure našli mrtvega pred njegovo stanovanjsko hišo 58-letnega Franca Juršiniča iz Perudine pri Črnomlju.

Ogled kraja najdbe trupla in zbiranje obvestil sta pokazala, da Juršinič ni umrl nasilne smrti. Skupaj z ženo je živel v starejši leseni hiši, zaradi bolezninog pa je pri hoji uporabljal palico. Usodnega popoldneva je bil Juršinič sam doma; ko je šel iz stranišča na koncu ganka proti vratom, je padel prek 0,6 metra visoke ograje blizu tri metre globoko na tla. Pri tem je dobil tako hude poškodbe glave, da je bil takoj mrtev.

ZANESLO GA JE

PONIKVE — 53-letni Avgust Modic iz Novega mesta se je 22. maja ob 14.50 peljal z osebnim avtom iz Ljubljane proti Novemu mestu. Pri Ponikvah je dobiel kolono vozil in pričel zavirati. Na mokri in spolzki cesti je Modičev avto začelo zanašati. Zdrknil je na sredo ceste, takrat pa je nasproti z osebnim avtom prijel 33-letni Nurija Djekanović iz Bosanske Krupe. Vozili sta se oplazili, nakar je Modičev avto trčil še v vozilo 58-letnega Viljema Raca iz Ljubljane in v nezgodo sta se hipzatem zapletla še dva avtomobila. Ranjena sta bila voznik Rac in njegova sopotnica Marija, materialne škode pa je bilo za 192.000 dinarjev.

DELOVNA NEZGODA V NOVOLESU

STRAŽA — 25. maja ob 23.10 je prišlo v straškem Novolesu do delovne nezgode, v kateri se je hudo poškodoval 28-letni Andrej Sečen iz Straže. Slednji je v Novolesu vodja izmene, tega večera pa je delal na hidravlični stiskalnici za prešanje mrež, ki se potem pritrjuje na okvir za izdelavo fotelejev. Med opravljenim je ugotovil, da enega od okvirjev ni pravilno nastavil, zato ga je hotel popraviti. Nehote je sprožil ročko za sprostitve hidravlične preše, ki mu je stisnila kazalec desnice. Poškodovani prst so mu morali v novomeški bolnišnici amputirati.

Zaradi tuje nepredvidnosti ob življenje

29-letni Martin Grubar umrl na mestu nesreče

GORENJI MAHAROVEC — V nedeljo, 27. maja, ob 21.10 je prišlo na regionalni cesti pri Gorenjem Maharovcu do hude prometne nezgode, v kateri je umrl 29-letni Martin Grubar iz Polhovice.

Tega večera se je 21-letni Andrej Turk peljal z osebnim avtom celjske registracije iz Gorenjega Maharovca, kjer je doma, proti križišču s cesto Novo mesto—Šentjernej. Tam je zavilj v levo proti Novemu mestu, a se ni prepračil, ali je cesta prazna. Prav takrat je po njej proti Šentjerneju prijel 29-letni Martin Grubar. Prišlo je do silovitega trčenja, v katerem je Grubar hudim poškodbam podlegel na kraju nezgode. Turk je bil laže ranjen in se zdravi v novomeški bolnišnici. Škoda na zvitih pločevini so ocenili na 70.000,00 dinarjev.

Zaradi masla na zatožno klop

V mirenski menzi IMV in v Mercatorju imeli v prometu maslo, ki mu je potekel rok uporabe — Simbolične denarne kazni za prestopnike

NOVO MESTO — Med živili, ki jim zaradi pretečenega roka uporabe ni mesta na prodajnih policah, je po ugotovitvah inšpektorjev maslo najpogostejše. To sta potrdili tudi obravnavi pred gospodarskim senatom novomeškega sodišča, ko so se v enem primeru znašli na zatožni klopi Mercatorjevi trgovci, v drugem pa kuharice mirenskega obrata družbene prehrane IMV-Adria.

Uslužbenci novomeške uprave inšpekcijskih služb so letošnjega 14. marca pogledali tudi v priročni hladilnik ome-

njene tovarniške menze. V njem je bilo spravljanih 41 zavitkov dvajsetgramskega surovega masla sobošča ABC Pomurka, ki je bilo proizvedeno že 22. februarja. Kot je znano, ima maslo z deklaracijo določen 14-dnevni rok uporabe, kar seveda pomeni, da bi ga morali v Mirni že pred tednom dni izločiti. Prav tako so inšpektorji v hladilniku našli 250-gramsko maslo, kateremu pa je rok uporabe pretekel že osem dni poprej. Zavoljo tovrstne kršitve zakona o higienski neoporečnosti živil je bila mirenska IMV-Adria kaznovana s plačilom 500 dinarjev kazni, odgovorna kuharica Marija Golob pa jih bo morala odšteti 10. Ni odveč ob tem dodati, da so to najvišje zagrožene kazni za tovrstne gospodarske prestopke.

Na povsem enako denarno kazen je novomeški senat obsodil tudi Mercator Standard in poslovodjo njegove prodajalne Prvi vodnjaku. 15. marca so namreč inšpektorji v tamkajšnji prodajni vitrini našli 250-gramsko maslo, proizvedeno že 26. februarja, kateremu je rok uporabe potekel 12. marca. Prav tako pa je bilo v hladilniku še 40 zavitkov dvajsetgramskega surovega masla bjelovarske Sirele, proizvedenega že 9.

Voznik mrtev, sopotnica hudo ranjena

Huda prometna nesreča v soboto pri Štefanu

ŠTEFAN — 26. maja nekaj minut po eni uri ponoči je prišlo na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom do nove hude prometne nezgode s tragičnim koncem, v kateri je bil žrtev nič krivi voznik.

31-letni Zoran Stojič iz Zagreba je peljal tovornjak proti Zagrebu. Pri Štefanu je dobiel osebni avto, ki je močno zaviral. Stojiču tovornjaku ni uspelo enako hitro ustaviti, zato je zapeljal na levi vozni pas, koder je v tistem trenutku nasproti z osebnim avtom prijel 33-letni Ljubljčan Rado Kovač. Voznikoma je uspelo preprečiti čelno trčenje. Vozili sta se le oplazili, vendar tako močno, da je osebni avto odbilo na travnik, tovornjak pa je prek travnatega nasipa zapeljal na travnik na drugi strani ceste. Rado Kovač je dobil tako hude poškodbe, da jim je podlegel na mestu poškodbe, da jim je podlegel na mestu trčenja, huje ranjena pa je bila njegova 29-letna sopotnica Darja Slobodnik-Fazlič iz Ljubljane, ki se zdravi na Kliničnem centru.

dežurni poročajo

VLOM V OSEBNI AVTO — Še neznan storilec je v času med 23. in 25. majem vlomil v osebni avtomobil 32-letne Vide Šter iz Novega mesta. Slednja je vozilo pustila parkirano pred hišo v Segovi ulici, storilec pa je iz avtomobila odnesel avtoradiokasetofon japonske izdelave. Šterova je ob tisočaku.

OB KOLO Z MOTORJEM — 18-letni Borut Uhan iz Novega mesta je 23. maja zvečer pustil kolo z motorjem na prostoru pred kegljiščem v Germovi ulici. Nekomu je bilo vozilce očitno všeč in si ga je v času Uhanove odsotnosti sposodil za neznan čas. Lastnika motorja znamke Tomos A3 MS je oškodoval za 4 tisočake.

Šušmarji in »leteči« trgovci

METLIKA, ČRNOMELJ — Po Beli krajini, a najbrž ne le tu, se je močno razpala prodaja različnega blaga na prostem, pred tovarnami ali ustanovami. »Trgovci« pripeljejo blago z avtom, ki je hkrati prodajalna na kolesih, in ponujajo izdelke kjerkoli. Tržni inšpektor opozarja, da takšna prodaja ni dovoljena, poleg tega pa lahko kupci od takih »trgovcev« kupijo mačka v žaklju, pa še drago ga plačajo. Tudi trgovine se jezijo na takšno konkurenco, ker pa so takšni trgovci mobilni, jih roka inšpektorja težko doseže.

Do ušes belokranjskega tržnega inšpektorja so prišle tudi pritožbe, češ da prodajajo v zasebnih prodajalnah blago, ki naj bi bilo preihotapljeno iz drugih držav. Tržni inšpektor je govorice preveril, a so v prodajalnah imeli potrebne dokumente. Ni pa inšpektor mogel dokazati, ali so trgovci na račun dobavnice prodali več blaga kot je bilo zapisano, ali ne.

Velike probleme ima tržni inšpektor v Beli krajini s šušmarji. Tu je tako rekoč nemočen. Ljudje jih ne prijavljajo, celo obrtniki, ki jim je to neželjena konkurenca, ne. Gre za lažno solidarnost, pa tudi za bojazen, da bi tisti, ki bi jih prijavil, postal črna ovca.

POLITIKA IN KRIMINAL

Nemara se bo komu, ki danes bere in posluša to in ono o uspehih uslužbencev organov za notranje zadeve v Sloveniji, zdelo čudno, če mu hkrati nekdo zarije, kako so slovenska kriminalistika, inšpekcijske službe in pravosodje v veliki krizi. Toda prav to trditve je bilo zadnja leta večkrat slišati in tisti, ki se na to področje nekoliko bolj poznajo, ji pričujejo. Veliko izkušenj in dejstev govori takšni trditvi v prid, v pričujočih zapisih jih bomo predstavili nekaj, zavedajoč se seveda, da je z njimi moč tudi polemizirati. Pri zbiranju spoznanj o krizi slovenske kriminalistike, inšpekcijskih služb in pravosodja so bile avtorju teh zapisov v veliki oporo izkušnje upokojenega uslužbenca RSNZ Milana Laha, ki je desetletja svoja službovanja posvetil boju proti kriminalu.

KRIMINALIST LE POMOČNIK?

Na prvi pogled čudno in nerazumno, toda dejstvo je, da je veliko brazgotino slovenski kriminalistiki zapustil tudi neurejen odnos med milico in službami za zatiranje kriminala. Tudi pri nas je podobno kot v ostalih državah uniformirana policija tista, ki raziskuje in odkriva največje število manj pomembnih kaznivih dejanj; največ gre za navadne tatvine, manjše vlome, lažje telesne poškodbe itd. Takšna dejanja praviloma storijo domače osebe. Logično je potemtakem, da tovrstno kriminaliteto obravnavajo miličniki, če posebej, ker je milica teritorialno organizirana. Problemi pa nastanejo, ko gre za organiziran kriminal in hušja kazniva dejanja. Marsikje se je dogajalo in ponekod se še danes dogaja, da je tudi takšen kriminal milica vzela pod okrilje svojih pristojnosti, kriminalisti so velikokrat o takih dogodkih izvedeli šele naknadno in z veliko zamudo. Še zlasti sredi osemdeset let je prevladovalo politično mišljenje, kako je postaja milice odgovorna za celotno varnostno podobo neke občine, torej tudi za kriminaliteto. Kriminalisti naj bi miličnikom nudili zgolj pomoč pri raziskavi kaznivih dejanj. Takšna degradacija kriminalistične službe na srečo ni trajala dolgo, velike tega se je ponekod le obrnilo njej v prid. Nečesa pa ni niso mogli izkoreniniti: pomankljivega obveščanja in posledic, ki so ob tem nastajale. Kajti bili so primeri — šlo je celo za umore — ko so miličniki, ne da bi obvestili kriminaliste, sami obravnavali dejanja. Kasneje pa se je tako delo

maščevalo s številnimi zapleti: pokazalo se je, da prijeti storilec ni bil pravi, pokvarjene in uničene so bile sledi itd. Tudi po leto dni trdega kriminalističnega dela je bilo potrebnega, da se je naposled v rokah pravice znašla prava oseba.

Takšne in podobne napake so po svoje prispevale, da je v zadnjih letih število neraziskanih kaznivih dejanj naraščalo, odgovornost za to pa je bila nalozena tako miličnikom kot kriminalistom.

GOSPODARSKI KRIMINAL NAJOBČUTLJIVEJŠI

Brez dvoma je področje gospodarske kriminalitete posebno poglavje teh zapisov. Zanj od zadnje vojne pa vse do danes teoretikom še ni uspelo najti enotne, veljavne, predvsem pa ustrezne definicije, navzile temu da so o tem razpravljali tudi na številnih politističnih seminarjih. Pravosodje vodi o gospodarskem kriminalu svojo nomenklaturu in statistiko, policija spet drugo, da o različnosti med republikami in pokrajinami ne govorimo. Najenostavneje in najpreprosteje povedano: gospodarska kriminaliteta je tista, ki jo storijo osebe s posebnim položajem v odnosu do družbene lastnine, ki z njo v okviru svojih službenih opravil upravljajo in razpolagajo, na zatožni klopi pa se lahko zavoljo nje znajdejo taki, ki se ukvarjajo z zakonsko prepovedano dejavnostjo — omenimo le nedovoljeno trgovino — kot tudi tisti, ki so jim pri srcu davčne utaje in podobno. (Se nadaljuje)

Zgodovinski podvig igralca Itasa

Kočevske rokometnice osvojile naslov prvakinj v prvi republiški ligi — Skromna bera v moški ligi: Inles Riko četrti, Krško pa zadnje

Prvič v zgodovini kočevskega rokometnega igralca Itasa uspel veliki met: z zmago nad Branikom so v soboto le še potrdile naslov prvakinj ženske prve republiške lige, to pa pomeni vstop kočevskega ženskega rokometnega telesa v vrsto prvenstvenih osvojevalk s tremi točkami naskoka, v soboto so v športni dvorani v Ribnici pred kakih 500 gledalci z 20:17 ugnale najnevarnejšega tekmeca v boju za vrh, ekipo mariborskega Branika.

Mariborčanke so v soboto obljubljale presenečenje, zmaga v Ribnici bi jim prinesla tudi končni uspeh, že neodločen izid je šel na roko Kočevkam. Slednje so se tega dobro zavedale. Prav nič niso prepustile naključju, igrale so poletno, domiselno

in učinkovito in že v 10. minuti vodile z 9:6. Blisk upanja se je za gostje pojavil sredi drugega polčasa, ko so pri rezultatu 15:13 za Itas imele priložnost z dvema sedemmetrovkama razliko še zmanjšati, toda obe so zastreljale. V nadaljevanju so telesno močnejše in tudi izkušene gostiteljice stvari vzele v svoje roke in predvsem po zaslugi Stanke Jerič popolnoma razblinile vse upe Mariborčank. Slavje po zadnjem sodniškem žvižgu je bilo nepopisno, še zlasti potem, ko je sekretar Rokometne zveze Slovenije Franko Komel predal Vukovi, kapetanki domače vrste, pokal za osvojeno prvenstvo. V senci tega so v soboto minila vsa ostala srečanja zadnjega kola, tudi tisto v Ljubljani med Olimpijo in IMV Novo mesto. Novomeščanke so zaključile serijo spomladanskih porazov, njihova zadnja prvenstvena zmaga sega v 7. april, ko so v 12. kolu doma premagale Alpes. Igralke IMV so tako iz kola v kolo drsele po lestvici navzdol in po sobotnem porazu v Ljubljani naposled pristale na 7. mestu.

Prav o ničemer pa ni zadnje sobotno kolo odločalo v moški republiški ligi. Prvak je znan že dalj časa, Slovenj Gradec je naslov osvojil kar s 7 točkami prednosti, ligo pa zapuščata Prule in Krško. Slednje je z nekaj igrarji, zlasti pa s sobotnim zadnjim nastopom, ko je gladko premagalo Ferrotehno, dokazalo, da bi lahko bilo vsaj nekaj mest višje. Upajamo, da si bo krški rokomet po tem spodsrjšaju še opomogel. Poglavlje zase so Ribničani, po napovedih pred prvenstvom eni od kandidatov za vrh lestvice. Toda spodsrjšajev je bilo toliko, da so naposled pristali na zanje skromnem četrtem mestu.

«lesarjem» le to, da so prvenstvo zaključili resno in častno: v soboto so doma po ogorčenem boju premagali Prule, katerim bi morebiten uspeh v Ribnici prinesel celo obstanek v ligi.

SPORTNI KOMENTAR

Se bo Inlesu še kolcalo?

Republiškega rokometnega plesa je konec, toda v kakšnih ligah bo tekmovalje jeseni, ni znano

Stare izkušnje se ponavljajo tudi tokrat. Minulo soboto je bilo sklenjeno prvenstvo tako v moški kot v ženski prvi republiški rokometni ligi, toda ne ekipe pri vrhu ne ekipe na dnu ne vedo z gotovostjo, v kakšnem tekmovalnem razredu bodo igrale prihodno sezono. Laže se seveda tistim na vrhu, to velja so Slovenjgradčane in Kočevke. Oboji so si v najslabšem primeru že zagotovili nastopanje v II. zvezni ligi, toda vse glasnejše so govornice o spremembi tekmovalnih sistemov.

Predsedstvo Rokometne zveze Jugoslavije je namreč pred dnevi predlagalo, naj bi že jeseni dvajset prvotligoških ekip nastopilo v dveh ligah s po desetimi vrstami, medtem ko naj bi drugotligoško prvenstvo potekalo v štiri skupinah. To bržkone pomeni I. a in I. b ligo ter štiri medrepubliške. Če je tako, potem bo tudi v pravkar končanih republiških ligah prišlo do nekaterih sprememb, odvisno seveda od tega, kakšen je bil razplet v II. zvezni

ligi. Ali z drugimi besedami: poleg Slovenj Gradca pri moških in Itasa Kočevje pri dekletih naj bi v višji tekmovalni razred zanesljivo napredovale še drugovrstične ekipe, nemara bo mesto celo za tretjevrstične. Ob takšnem razpletu se bo najbolj kolcalo Ribničanom, ki so lankomiselno pripravili priložnost, da bi na koncu pristali vsaj na drugem ali tretjem mestu, brez možnosti za take vrste dosežek pa niso bile tudi Novomeščanke.

Toda za tarnanje je prepozno, sedaj je že na dlani, da bo v višji ligi — pa naj bo organiziranost sedanja ali nova — od dolenjskih ekip nastopila le vrsta kočevskega Itasa. Drugo pa je sedaj seveda vprašanje, ali bo kočevski šport ob dejstvu, da ima v II. zvezni ligi že odbojkarice, da se za uvrstitev v zvezno ligo potegujejo še namiznoteniški igralci (o tem na drugem mestu), takšen zalogaj tudi zmogel.

B. B.

D PORAZ NA DOMAČEM IGRISČU

Nogometiški novomeškega Elana so nedeljskem srečanju z vodilno ekipo SNL privoščili katastrofalen poraz. Pomlana novomeška enajsterica je igrala nepovezano, zmedeno in neučinkovito, kakih gledalcev je še posebej v drugem polčasu gledalo igro mačke z mišjo. Na največjega domačega napadalca Kostreva (beli dres) je v nedeljo budno pazil berovič, ki je tudi iz tega dvoboja izšel kot zmagovalc. (Foto: B. Budja)

Polom na domačem igrišču

Enajsterica izole ugnala Elan kar s 3:0 — Manjkali standardni igralci — V nedeljo s Partizanom Hmezad

Nedeljski derbi 23. kola prvenstva v republiški nogometni ligi je zagovoril razočaral kakih 400 gledalcev, ko so jih je zbralo na igrišču Bratstva v Portovaldu na tekmi med Elanom in vodilno enajsterico prvenstva izole. Gostje so bili namreč za razliko od domačev, ki so bili namreč za razliko od gostitelje popolnoma nadigrali. Novomeščani se bodo morali nad pomembno krepko zamisliti. A ne le zategadelj, ker jim Izolčani v mrežo nasuli tri zlate in so bili tako ob dve točki, pač pa

predvsem zavoljo spoznanja, kako skromen igralski kader imajo. V nedeljo so nastopili brez peterice sicer standardnih igralcev prve ekipe, namesto njih so zagrali mlajši, vendar so vsi po vrsti razočarali. Še posebej se je poznal izostanek kapetana ekipe Pavlina, ki si je na tekmi v Domžalah poškodoval kolenske vezi, kajti spodsrjšajev v obrambi je bilo toliko, da bi lahko Izolčani zmagali še z dvakrat višjim izidom. Elanovci so se zlasti v drugem delu nekajkrat prav osmešili in očitno je, da delo z mladimi v novomeškem nogometu ne daje pričakovanih sadov.

Nedeljska izguba točk, kot že rečeno, ni alarmantna, Elan je tri kola pred koncem prvenstva še trdno med ekipami, ki jim ne grozi izpad iz lige. In malo je verjetno, da bi se kaj takega tudi zgodilo, kajti zaloga petih točk pred najbolj ogroženimi enajstericami je skoroda zanesljivo dovolj velika. Z eno takih ekip igra Elan v nedeljo, ko bo gostoval pri Partizanu Hmezad. Upajamo, da nedeljske blede predstave ne bo ponovil.

B. B.

SPET LEP USPEH

NAULTOVE POSADKE

Ljubljana — Na 13. rallyu Saturna, ki je šel za evropsko prvenstvo ter nastopila za avstrijsko in jugoslovansko državo za prvenstvo, je v skupni razvrstitvi prvo mesto zmagala avstrijska dvojica Fisenbergerjevi z vozilom audi 200 quattro. Na drugo mesto sta bila prav tako Avstrijca, Sperrer in Gasser, z volkswagenom golf GTI 16 V, tretje mesto pa je zmagovalcema zaostala 3 minute in 46 sekund. Z izredno majhnim zaostankom, 17" za njima, sta tretje mesto zmagali avstrijska dvojica tekmovalca Kuzmič in Marjan Ramovč iz ekipe Marlboro z avtom renault 5 GTI. Njuna uvrstitev bi morda bila lahko višja, če bi na osmi hitrostni preizkušnji, med katero se je vlipla ploha, imela na voljo druge gume. Kljub temu sta bila tekmovalca na koncu izredno zadovoljna, saj njun osnovni cilj ni bila visoka uvrstitev v generalnem plasmaju, pač pa višje mesto v državnem prvenstvu. To sta tudi uspelo najboljši, kar se da, saj sta v prvi tekmi letos prepričljivo ugnala nevarne tekmece, skupaj z najnevarnejšim Zagrebčanom Tihomirjem Filipcem.

M. K.

KAR ŠTIRI PRVA MESTA

ZAGREB — Skupina kolesarjev KD Krka — manjkali so najboljši, ki tekmujejo v Avstriji in Zahodni Nemčiji — je minuli vikend uspešno nastopila na tradicionalni dirki «Osoboditev Zagreba». Med pionirji B je zmagal Macele (Krka) pred Krčanoma Goškom in Slemenškom, četrti pa je bil Novomeščan Puš. Pri pionirjih B je bil prvi Gašperin, tretji Kastelic, med mlajšimi mladinci prvi Marković, tretji Filip in četrti Gimpelj, pri starejših pa je zmagal Stangelj, Fink je bil drugi in Mrvar (vsi Krka) peti. V konkurenci članov, ki so vozili na 125 kilometrov dolgi progi skupaj z mladinci, je Janez Božič zasedel šesto mesto.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

rokomet

SRL, moški, 22., ZADNJE KOLO: INLES RIKO — PRULE 25:24 (14:11)
Inles Riko: Lepajne, Djokić 2, A. Mihelić, Šilc 3, Marolt, S. Mihelić 2, Lesar 1, Tomšič, Mate 7, Fajdiga 6, Škafer, Jurič 4.

KRŠKO — FERROTEHNA 33:26 (16:13)
KONČNA LESTVICA: 1. Slovenj Gradec 34, 2. IUUV Usnjari 27, 3. Ajdovščina 25, 4. Inles Riko 24, 5. Pomurka Bakovci 22, 6. Šešir 22, 7. Jadrani 21, 8. Ferrotehna 21, 9. STT Rudar 21, 10. Ormož 17, 11. Prule 16, 12. Krško 13.

SRL, ženske, 18. ZADNJE KOLO: ITAS KOČEVJE — BRANIK 20:17 (13:11)
Itas: Štefanišin, Klarič, M. Dragičević 4, Guštin, Vuk 1, Križman, Jerič 10, Lindič, Bejtović 5, Klančar, L. Dragičević, Jančić.

OLIMPIJA — IMV NOVO MESTO 28:16 (12:7)
IMV Novo mesto: Bucalo, Popadič 3, Klobučar, Hvala, Derčar 2, Veselič 7, Rebolj 1, Ivanišin, Tomas 2, Pate 1.

KONČNA LESTVICA: 1. Itas Kočevje 31, 2. Ferrotehna Branik 28, 3. Burja Centrocoop 25, 4. Olimpija 19, 5. Krim 16, 6. Alpes 15, 7. IMV Novo mesto 15, 8. Ferrotehna 14, 9. Drava 12, 10. Fužinar 4.

nogomet

SNL, moški, 23. KOLO: ELAN — IZOLA 0:3 (0:1)
Elan: Rus, A. Primc (Živkovič), Habič, Kramar, Kobe, Milanović (Selak), S. Mesojedec, V. Primc, Duja-ković, Kalabič (Božovič), Kostrevec.

LESTVICA: 1. Izola 35 ... 8. Elan 23, 9. Vozila 21, 10. Elkorj 20, 11. Partizan Hmezad 18, 12. Stol Virtus 18, 13. Mura 18, 14. Pohorje 10.

Pari prihodnjega kola: Partizan Hmezad — Elan, Stol Virtus — Steklar itd.

NOVE REPUBLIŠKE PRVAKINJE — Rokometnice kočevskega Itasa po sobotni zmagi nad mariborskim Branikom, ki jim je prinesla naslov republiških prvakinj in prihodnjo sezono igranje v II. zvezni ligi, kar je doslej največji uspeh kluba. Stojijo (z leve proti desni): trener Radič, Jančić, Jerič, Bejtović, Klarič, Križman, M. Dragičević, trener Mesojedec; čepijo: L. Dragičević, Guštin, Lindič, Štefanišin, Vuk, predsednik kluba Kovačič. (Foto: M. Glavonjič)

ZMAGA POTOČANOV

LOŠKI POTOK — Pred dnevi je bil v Loškem Potoku zanimiv turnir v malem nogometu gostilničarskih ekip, na katerem je nastopilo sedem moštvev. Prvo mesto so osvojili igralci gostiteljev, ekipa Potočana, ki je v finalu premagala ribniški Pujap s 6:3. Zmagovalc je bil znan šele po streljanju sedemmetrov, tretje mesto pa je zasedla vrsta Gostišča Ribničan. Najboljši igralec je bil Knaps (Potočan), strellec pa Pavlovič (Gostišče Ribničan).

M. G-č.

V SOBOTO KROS NA REPČAH

REPČE — Mladi iz Repč pri Trebnjem bodo organizirali to soboto ob 17. uri že devetletni kros Repče, na katerem se bodo tekmovalci lahko preizkusili v 5-kilometrskem krosu ter v teku pionirjev na 2,5 km in cicibanov na 500 m dolgi progi. Udeleženci lahko prijavi nastop in dobijo informacije na naslovu: Aleš Hren, Repče 16, 68210 Trebnje, ali na telefonski številki 45-193 (Aleš) in 45-192 (Matjaž). Na dan tekmovalca bodo zbirali prijave tudi na startnem mestu od 15. do 17. ure, kjer bo moč plačati tudi startnino 15 din. Po krosu bo ples z ansamblom Franca Freleta.

ŠAHOVSKI KOTIČEK

• V Spodnji Polskavi pri Mariboru se je pred dnevi končalo šahovsko prvenstvo Slovenije za mlajše pionirje in pionirke. Nastopilo je 24 deklet in 32 fantov, igrali pa so sedem kol. Dolenjsko zastopstvo se je tudi tokrat imenitno odrezalo, saj je Ingrid Mihelič postala republiška prvakinja. Starotrdanka je bila druga, Darja Kapš pa tretja. Pri fantih je Kočevac Andrej Janša dosegel imeniten uspeh z osvojitvijo drugega mesta.

• Na mednarodnem šahovskem turnirju, ki je bil pred dnevi v češkoslovaških Pardubicah, je v pionirski konkurenci Uroš Kobe iz Starega trga dosegel lep uspeh. Med 250 tekmovalci je zasedel odlično peto mesto.

• Na rednem mesečnem šahovskem turnirju v Starem trgu je zmagal U. Kobe z 8,5 točke, sledijo pa: V. Kobe 7, Horvat 6,5, Lindič 6, Vukelič 4,5 itd.

• Na ekipnem šahovskem prvenstvu Slovenije za mlajše pionirje in pionirke, ki je bilo 26. maja v Kočevju, je sodelovalo 14 moških in 8 ženskih ekip. Pri pionirjih je zmagal Dragomer, prva ekipa Kočevja je bila druga, druga kočevska ekipa pa je zasedla 10. mesto. Pri pionirkah je običajno zmagala ekipa Starega trga iz občine Črnomelj. Posebnost turnirja je bilo tekmovalje za «belo trdnjavo». Pobudnik te novosti je znani kulturni in šahovski delavec Ive Stanič iz Kočevja: «Za »belo trdnjavo« lahko tekmujejo le tiste osnovne šole, ki imajo moško in žensko ekipo. Smisel takega tekmovalja je v tem, da po šolah ne bi dajali prednosti le moškemu ali ženskem šahu (kot se je v glavnem dogajalo doslej), ampak spodbujali oba. Takšno tekmovalje, ki smo ga letos prvič uvedli za mlajše pionirje v Kočevju, je bilo lepo sprejeto in ga bomo prihodnje leto ponovili. Letos je »bela trdnjava« osvojila osnovna šola iz Starega trga (Črnomelj), ki je delala v seštevku rezultatov pri dečkih in deklicah največ uspeha.»

—ob

• Na ekipnem šahovskem prvenstvu Slovenije za mlajše pionirje in pionirke, ki je bilo 26. maja v Kočevju, je sodelovalo 14 moških in 8 ženskih ekip. Pri pionirjih je zmagal Dragomer, prva ekipa Kočevja je bila druga, druga kočevska ekipa pa je zasedla 10. mesto. Pri pionirkah je običajno zmagala ekipa Starega trga iz občine Črnomelj. Posebnost turnirja je bilo tekmovalje za «belo trdnjavo». Pobudnik te novosti je znani kulturni in šahovski delavec Ive Stanič iz Kočevja: «Za »belo trdnjavo« lahko tekmujejo le tiste osnovne šole, ki imajo moško in žensko ekipo. Smisel takega tekmovalja je v tem, da po šolah ne bi dajali prednosti le moškemu ali ženskem šahu (kot se je v glavnem dogajalo doslej), ampak spodbujali oba. Takšno tekmovalje, ki smo ga letos prvič uvedli za mlajše pionirje v Kočevju, je bilo lepo sprejeto in ga bomo prihodnje leto ponovili. Letos je »bela trdnjava« osvojila osnovna šola iz Starega trga (Črnomelj), ki je delala v seštevku rezultatov pri dečkih in deklicah največ uspeha.»

J. R.

100 udeležencev na Teku mladosti

Pešna tekaška prireditve v Trebnjem — Številni paraplegiki in tetraplegiki iz Jugoslavije in tujine — Organizator CID Trebnje

TREBNJE — Z uspešno organizirano tekaško prireditvijo 25. maja je Center inženirskih dejavnosti Trebnje izvedel osrednji del projekta «Tek mladosti od Šentlovca do Trebnjega». Letošnjega 9. teka mladosti se je udeležilo prek 500 tekmovalcev, ki so vsakič doslej je prišlo merit moči veliko paraplegikov in tetraplegikov iz države in tujine.

10 km): ženske — do 40 let: 1. Udovč (Novo mesto), 3. Vencelj (Trebnje); moški — do 40 let: 1. Avsec (Šentjernej); mali maraton (21 km) — mladinci: 1. Kocjančič (Kočevje); ženske — od 41 do 50 let: 1. Šalehar (Trebnje); moški — nad 50 let: 2. Ivanetič (Metlika); tek cicibanov (500 m) — cicibanke: (1979—1980): 2. Rajer, 3. Kozlevar (obe Trebnje); (1981—82): 1. Bartelj, 2. Starič (obe Trebnje), 3. Jelenc (Mokronog); (1983—84): 1. Kastelic, 2. Prešeren, 3. Gabrijel (vse Trebnje); cicibani (1979—80): 1. Žitnik (Trebnje), 3. Selak (Mirna); (1981—82): 1. Škerbiš, 2. Šemica (oba

Mirna), 3. Brcar (Šentrupert); (1983—84): 1. Kapus (Mokronog), 2. Kolenc (Mirna), 3. Kastelic (Trebnje).

PLAVALNI TEČAJI

KRŠKO — Plavalni klub Celulozar iz Krškega bo med 25. junijem in 4. avgustom organiziral tedenske plavalne tečaje v bazenu tovarne Videm. Za otroke od 4. leta starosti bodo tečaji v dopoldanskem in popoldanskem času, za odrasle pa ob večerih. Cena tečajev je 150,00 din; prijave sprejema pisarna PK Celulozar v dopoldanskem času med 7. in 11. uro, popoldne pa se je moč med 18. uro in 20.30 prijavit na bazenu. Prav tako se je moč prijavit po telefonu (0608) 32-511, int. 547, v dopoldanskem času.

Zaplet v zadnjem kolu

Zakaj Kočevci niso odigrali srečanj z Novotehno in Hrastničani? — Odgovor znan te dni

KOČEVJE, NOVO MESTO — Prav zadnje kolo prvenstva v prvi slovenski namiznoteniški ligi je prineslo nenadejan in nepotreben zaplet. Še prejšnji teden je kazalo, da je vse odločeno. Prvak naj bi postala Kovina Olimpija, najboljša končnemu cilju, uvrstitvi v II. zvezno ligo, pa je bila ekipa kočevskega Melamina. Za kaj takega je bilo potrebno le, da doma učene najnevarnejšega zasledovalca, novomeško Novotehno, in pa vsaj na papirju precej slabše Hrastničane.

Toda po sobotnem in nedeljskem zadnjem kolu je razplet povsem drugačen. Če ostane pri doseženih rezultatih, potem je novi drugotligoška ekipa novomeške Novotehne. Slednja je brez boja z 9:0 dobila dvoboj v Kočevju, ker gostiteljice enostavno ni bilo za zelene mize. Prav tako so brez boja z 9:0 dobili dvoboj v Kočevju Hrastničani. In ker so Novomeščani predtem s 5:4 zmagali tudi na Jesenicah, so na lestvici prehiteli igralce Melamina, to pa pomeni tudi njihovo uvrstitev v II. zvezno ligo. Takšen je bil pač razplet zadnjega kola, veliko vprašanje pa je, ali je tudi dokončen.

V prvi vrsti je treba poiskati odgovor na vprašanje, zakaj Kočevci niso odigrali tekem zadnjega kola. V klubu trdijo, da je prišlo do zmešnjave pri dogovorjanju terminov in da jih o datumu igranja tekem zadnjega kola prvenstva ni obvestil nihče iz zveze. Prav zategadelj se bodo zoper registracijo obeh tekem pritožili. Nasprotno od Kočevcev pa v Ljubljani trdijo, kako so bile ekipe o terminih igranja pravočasno obveščene. Naj bo kakorkoli že, v Ljubljani so zagotovili, da bo nečujni razplet razrešen še ta teden; če bodo Kočevci dokazali, da jih o datumu tekem zadnjega kola resnično ni nihče obvestil, bodo srečanja pač naknadno odigrana. Vse dotlej pa je o novem članu II. zvezne lige očitno preuranjeno govoriti.

B. B.

Cilj četrte etape bo v Novem mestu

Dirka Po Jugoslaviji tudi skozi Dolenjsko

NOVO MESTO — Po krajšem premoru se ljubiteljem kolesarstva na Dolenjskem zopet obeta zanimiva mednarodna prireditve. V Novem mestu bo namreč cilj četrte etape tradicionalne 45. dirke «Po Jugoslaviji», ki se bo letos pričela 16. junija v Beogradu, končala pa 24. junija v Portorožu.

Letošnja dirka Po Jugoslaviji bo imela deset etap, prva bo vožnja na kronometer v Beogradu, 17. junija bo tekmovalce pot vodila od Beograda do Vukovarja, 18. junija od Vukovarja do Koprivnice, 19. junija od Koprivnice do Novega mesta, kjer bo dan kasneje start pete etape med Novim mestom in Roglo. Šesta etapa pelje med Roglo in Ljubljano, sedma med Ljubljano in Bovcem, osma med Bovcem in italijanskim Pordenonom ter deveta med Pordenonom in Portorožem. Za letošnjo dirko je zanimanje izredno veliko; organizatorjem se je doslej prijaviло že dvajset državnih reprezentanc, poleg njih bosta na startu še ekipi A in B Jugoslavije, od njih pa najverjetneje tudi ekipa sponzorjev. Za novomeške kolesarje bo to ena zadnjih letošnjih priložnosti, da dosežejo tudi na tako močni in medijsko izredno odmevni dirki rezultat, ki so ga sposobni.

MALI MOŽ NA MALEM MOTORJU — Bo to čez nekaj let velik mož na velikem motorju? V avtomoto društvi vsekakor upajo tako. (Foto: B. D.)

INLES KLONIL V FINALU

PTUJ — Letošnje republiško finale šolskih športnih društev v rokometu je bilo odigrano v Ptuj. Nastopile so štirinajst najboljših ekip, med njimi tudi ribniški Inles Riko. V prvem srečanju so mladi Ribničani ugnali vrsto Podlubnika s 15:12 (6:5), nato v drugem še Šostanj s 14:9 (7:3), klonili pa so v odločilni tekmi za prvo mesto proti gostiteljem, ekipi Ptuj, s 13:16 (6:6). Najboljši vratar turnirja je bil Ribničan Krajec.

M. G-č.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 1. VI.

8.35 — 11.45 in 15.00 — 1.15 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
11.35 VIDEO STRANI
15.15 VIDEO STRANI
15.25 SVET NA ZASLONU, ponovitev
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.25 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
17.55 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.18 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 RUMENA REKA, japonska dok. se-
rija, 1/10
21.15 ZAKON V LOS ANGELESU,
amer. naniz, 3/42
22.05 DNEVNIK 3
22.45 EX LIBRIS:
NEKOČ JE BILA SLOVENSKA PO-
PEVKA
23.40 MALANHOLJA, angl. film
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.50 Studio
Maribor — 19.00 Video meh (ponovitev)
— 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče
— 20.30 Oddaja pred SP v nogometu
— 21.00 Skupščinska kronika — 21.30
Slavnostni koncert ob 35-letnici simfonikov
RTV Ljubljana — 23.05 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Glasbena delavnica
— 9.00 Solski program — 12.35 Prezri
ste, poglejte — 13.30 Kvizkoteka (ponovi-
tev) — 15.00 Barva noči (ponovitev nočne-
ga programa) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20
Oddaja o znanosti — 17.50 Glasbena
delavnica — 18.20 Stevilke in črke — 18.40
Risanka — 18.45 Muppet show — 19.30
Dnevnik 2 — 20.00 Glas srca — (amer.
nadaj., 3/4) — 20.55 Zabavnoglasbena
oddaja — 21.35 Dnevnik 3 — 21.55 Kroni-
ka kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije
— 22.10 Kulturni magazin — 23.10 Šport
danes — 23.15 Barve noči (nočni program)
— 1.15 Poročila

SOBOTA, 2. VI.

8.05 — 13.40 in 14.00 — 1.15 TELE-
TEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-
SKE TVORNOSTI
13.30 VIDEO STRANI
14.25 CIRKUM MUSICA, ponovitev
15.25 ODDAJA PRED SP V NOGO-
METU, ponovitev
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 CIKLUS FILMOV W. DISNEYA:
CALLQWAYJEVI, amer. film
18.55 VAŠ ZELENJAVNI VRT, ponovi-
tev zadnjega dela
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 KRIŽKRAJ
22.05 DNEVNIK 3
22.40 GREHI, 7. zadnji del amer. nadalj.
23.30 VEČ KOT SAMO FLIRT, amer.
film
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 19.00 Danes
skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.10 Pop fe-
stival — 21.40 Filmske uspešnice: Veliki av-
tobus (amer. film) — 23.05 Vaterpolo Par-
tizan: Mladost — 0.20 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Izbor izobraževal-
nega programa — 10.30 Čebelica Maja —
11.00 Prezri ste, poglejte — 12.05 Saga o
Forsythih — 13.00 Prezri ste, poglejte —
14.30 Opičji stric (amer. film) — 15.55
Sedmi čut — 16.05 Kritična točka — 16.50
Poročila — 17.00 TV dražba — 17.30 M.
Križar: Adam in Eva (TV film) — 18.25
TV dražba — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15
Alf (amer. humor. serija) — 20.50 Igrani
film — 22.20 Dnevnik 3 — 22.35 Kronika
kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije —
22.50 Športna sobota — 23.15 Barva noči
(nočni program) — 1.15 Poročila

NEDELJA, 3. VI.

8.35 — 12.40 in 13.55 — 23.00
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 OTROŠKA MATINEJA
10.15 GREHI, amer. nadalj., 5/7
11.00 ALO, ALO, humor. oddaja, pono-
vitev
11.30 ALPSKI VEČER — BLEDE '90
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
14.10 FORMULA 1, franc. nadalj., 8/13
14.55 KOLO SREČE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 KOMORNI ANSAMBEL SLO-
VENICUM
17.10 MALTEŠKI SOKOL, amer. film
19.00 MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
20.05 BREZ TRETJEGA, drama TV ZG
21.10 ZDRAVO
22.30 DNEVNIK 3
22.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 17.25 nogomet JU: Nizozemska
10.00 Oddaja za JLA in igrani film

13.00 Nedeljsko športno popoldne —
19.30 Dnevnik — 20.00 Osupljiva predsta-
va živali (angl. dok. serija, 1/6) — 20.30
Mesta mostovi: Vrginmost (dok. oddaja) —
21.00 Satelitski programi — 21.50 Športni
pregled — 22.35 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.30 Poročila — 9.35 Ponovitev risane se-
rije — 10.00 Nedeljsko popoldne za otroke
— 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna
glasba — 13.00 Nevarni zaliv (serijski film)
— 14.00 Poročila — 14.05 Nedeljsko po-
poldne — 16.05 Znanstveno-popuplami
film — 17.00 Vojaška akademija (amer.
film) — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2
— 20.00 Vrnitev Arsenala Lupina — 21.00
Zabavna glasba — 21.30 Dnevnik 3 —
21.50 Športni pregled — 22.40 Nočni pro-
gram — (Nezvesto tvoja, amer. film) —
0.40 Poročila

PONEDELJEK, 4. VI.

8.35 — 11.25 in 16.10 — 0.20 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
11.15 VIDEO STRANI
16.35 ZDRAVO, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK, ponovitev
18.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.00 ADAGIO, drama TV ZG
21.15 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3
22.10 POLETNA NOČ
22.10 MURPHY BROWN, amer. na-
niz, 1/24
22.50 KDO JE BOURNE, amer. na-
daj., 1/4
23.35 ČRNI GRAD, angl. nadalj., 1/18
0.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 Park
Maksimir (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik
— 20.00 Žarišče — 20.30 Po sledih na-
predka — 21.00 Sedma steza (športna od-
daja) — 21.15 Zabava vas Halid Bešlić s pri-
jatelji — 22.00 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Otroška oddaja —
9.00 Poletno popoldne — 15.00 Nočni
program (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1
— 17.20 Izobraževalni program — 17.50
Oddaja za otroke — 18.20 Stevilke in črke
— 18.45 Teledish — 19.30 Dnevnik 2
— 20.00 TV drama — 21.00 Argumenti
(zunanje politična oddaja) — 21.35 Dnevnik
3 — 22.00 Nočni program — 0.00
Poročila

TOREK, 5. VI.

8.35 — 10.40 in 15.00 — 0.55 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.30 DNEVNIK 2
20.00 OČE BOM, italij. nadalj., 1/6
20.50 AKTUALNO:
RAZPRODAJA DRUŽBENE LAST-
NINE
22.35 DNEVNIK 3
22.45 POLETNA NOČ
0.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.05 Svet
športa — 18.55 Slovenska ljudska glasbila
in godci — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče
— 20.30 Žrebanje lota — 20.35 Umetniški
večer: oddaja o slovenskem filmu in Veter v
mreži (slov. film) — 23.15 Satelitski
programi

KOVINAR
Novo mesto
Ljubljanska 28

RAZPISNA KOMISIJA

razpisuje
prosta dela in naloge

DIREKTORJA (ni reelekcija)

Poleg splošnih pogojev, predpisanih po zakonu, statutu in dru-
gih internih aktih podjetja, morajo kandidati izpolnjevati še na-
slednje pogoje:

POD 1:

Visoka ali višja izobrazba strojne smeri in najmanj tri leta prakse
na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovor-
nostmi v gospodarstvu.

POD 2:

Srednja strokovna izobrazba kovinske predelovalne smeri in
najmanj petimi leti prakse na delih in nalogah s posebnimi po-
oblastili in odgovornostmi v gospodarstvu.
Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Rok za sprejemanje prijav je 15 dni po dnevu objave razpisa.
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v zaprti kuverti na
naslov:

KOVINAR, Ljubljanska 28, 68000 Novo mesto — za razpisno
komisijo.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejemu skle-
pa o izbiri.

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Otroška oddaja —
9.00 Poletno popoldne — 12.35 Poletno po-
poldne — 15.00 Nočni program (ponovi-
tev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20
Izobraževalni program — 17.50 Oddaja za
otroke — 18.20 Stevilke in črke — 18.45
Znanost — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Žre-
banje lota — 20.05 Ellis Island (amer. na-
daj., 5/7) — 21.10 Labirint (kontaktni
magazin) — 22.40 Dnevnik 3 — 23.00
Sport danes — 23.05 Nočni program —
1.05 Poročila

SREDA, 6. VI.

8.35 — 11.20 in 15.00 — 0.15 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 PO SLEDIH NAPREDKA
18.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.30 DNEVNIK 2
20.00 FILM TEDNA
VELIKI TEK, poljski film
21.45 POLETNA NOČ
0.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.30 Mostovi
— 19.00 Mednarodna kuhinja — 19.30
Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Kroni-
ka festivala animiranega filma v Zagrebu
— 22.30 Svet poročila

TV ZAGREB

8.25 TV koledar — 8.35 Čudovita leta
(angl. naniz.) — 9.00 Poletno popoldne —
12.35 Poletno popoldne — 15.00 Nočni
program (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1
— 17.20 Izobraževalni program — 17.50
Čudovita leta — 18.20 Stevilke in črke
— 18.45 Potopis — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Filmski večer in igrani film — 22.45
Dnevnik 3 — 23.10 Nočni program —
1.10 Poročila

ELITA »ŠŠ«, Novo mesto, d.o.o.

Muzejska 3, tel. (068) 25-506
svetovanje, organizacija in posredovanje
pri prometu z nepremičninami

NUDIMO VAM NASLEDNJE STORITVE:

- svetovanje, organizacija in posredovanje pri prometu z
nepremičninami (hiše, lokali, stanovanja, zemlja itd.)
- svetovanje in posredovanje pri izbiri in izdelavi gradbenih
projektov
- svetovanje in posredovanje pri pridobitvi gradbene doku-
mentacije

URADNE URE ZA STRANKE:

petek: 16.00 — 19.00
sobota: 9.00 — 12.00

PRIHRANITE ČAS IN DENAR —
PREPUSTITE SKRBI ELITI »ŠŠ«!

AVTOMEHANIKA
JANEZ VIDRIH
Sempeter 51, Otočec
tel. (068)-85-180

Vse uporabnike avtomobilov
obveščam, da imam na zalogi
in da montiram več vrst iz-
pušnih cevi iz uvoza po ugod-
ni ceni. Po dogovoru je mož-
na dobava in montaža za
vsak model evropskega in ja-
panskega osebnega avtomobi-
la.

IZJEMNA PRILOŽNOST

Pri Rudniku Senovo lahko nabavite kvaliteten rjavi premog 14,5 odstotka
ceneje.

Razen tega vam nudimo brezplačen prevoz do razdalje 30 km.

In kakšen je vaš prihranek pri nabavi na primer 5 ton kock?

Natanko 972,70 din!

	stara cena	priložnostna cena
5 ton kock prevoz do 30 km	4.835,50 360,20	4.223,00 —
	5.195,70	4.223,00

Številke so prepričljive!

Izrabite to izjemno priložnost, ki jo nudimo od 23. 5. 1990 do vključno 15. 6. 1990.

Nakup lahko uredite na blagajni ali komerciali Rudnika Senovo.

Rudnik Senovo
Titova 106
68281 SENOVO
☎ 0608/29-315

AVTOZAŠČITA

da vaše vozilo ne bo rjavelo

GARANCIJA 6 LET

Toni Janežič
Sirovinski 5a, 68295 Tržišče
Tel. (068) 49-567 ali (0608)
88-817, inter. 31

IZOBRAŽEVANJE OB DELU

V šolskem letu 1990/91 bomo organizirali **oddelek izobraževanja ob delu, smer tekstilno-konfekcijski tehnik**, kot dislocirani oddelek STS Maribor. Izobraževanje bo trajalo predvidoma 2 leti in bo v popoldanskem času ob petkih in sobotah v prostorih družbenoekonomske srednje šole.

Pogoji za vpis:

- končana III. ali IV. stopnja tekstilno-konfekcijske smeri (tekstilni konfektoriar I, II, tekstilnoobrotni konfektoriar, krojač)
- opravljen pripravniški izpit

Stroški izobraževanja:
Za diferencialne izpite 2. in 3. letnika — 400 DEM
za 4. letnik — 800 DEM, v primeru, da bo vpisanih 30
kandidatov.

Vsi, ki želite obogatiti svoje strokovno znanje in pridobiti V
stopnjo izobrazbe, pošljite vloge z dokazili do 10. 6. 1990 na na-
slov: LABOD, tovarna oblačil, Novo mesto, Cesta herojev 29,
kadrovska služba.

trgovsko podjetje
NOVOTEHNA
68001 novo mesto, glavni trg 11

NOVO V NOVOTEHNI

Od 1. 6. dalje v trgovini v Bučni vasi pri No-
vem mestu, telefon (068) 21-434

DISKONTNA PRODAJA

instalacijskega materiala za vodovod in cen-
tralno kurjavo.

Za člane stanovanjskih zadrug in za repro-
dukcijo po grosističnih oz. tovarniških ce-
nah, za ostale kupce pa k tem cenam zara-
čunamo samo prometni davek.

Gradbeni material: konkurenčne cene v No-
vem mestu in v naših trgovinah v Trebnjem,
Krškem, Kostanjevici in Metliki.

Obiščite nas in se prepričajte!

IMV NOVO MESTO
TOZD REVOZ

objavlja prosta dela v karoserijski, lakirnici in montaži R-4 in R-5.

Delo takoj dobijo:

- brizgalci
- kleparji
- varilci
- avtoelektrikarji
- PK in NK delavci

Delo je normirano, dvoizmensko, z urejenim prevozom in s primernim osebnim
dohodkom!

Prednost pri izbiri imajo mlajši delavci z odsluženim vojaškim rokom!

Pisne vloge pričakujemo v 8 dneh, vabimo pa vas tudi na osebni razgovor.

Naš naslov: IMV-TOZD REVOZ, kadrovska služba, Zagrebška 20, Novo mesto.

ljubljska banka

TEMELJNA POSAVSKA BANKA KRŠKO

pravi naslov za denarne zadeve, sodobnost in tradicija
poslovnost in zanesljivost — banka, ki
zagotavlja varnost in zaupnost

ČESTITAMO OB OBČINSKEM PRAZNIKU

mercator / preskrba krško

trgovsko podjetje na debelo in drobno, 68270 Krško, C. krških žrtev 47, p. o.
telefon: direktor 71-052, centrala 71-185, 71-062, žiro račun pri SDK Krško št.
51600-601-10313, žel. post. Krško — Slovenija, telegram: Preskrba — Krško

Vsem potrošnikom in
poslovnim prijateljem
čestitamo ob
občinskem prazniku

**čestitkam za praznik
se pridružuje tudi**

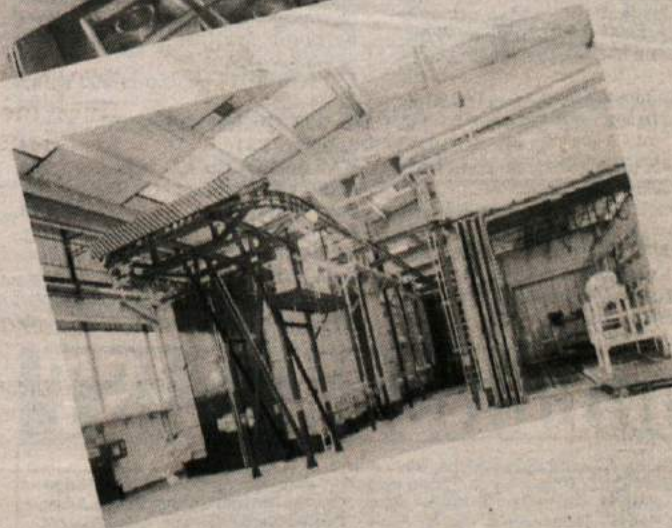
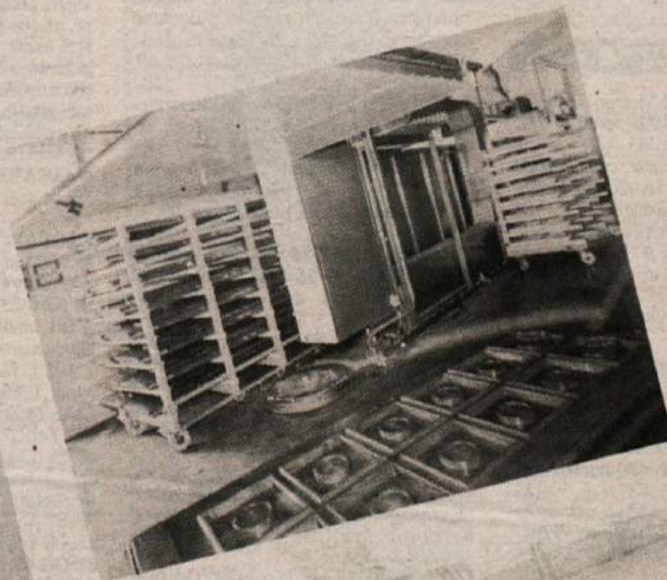
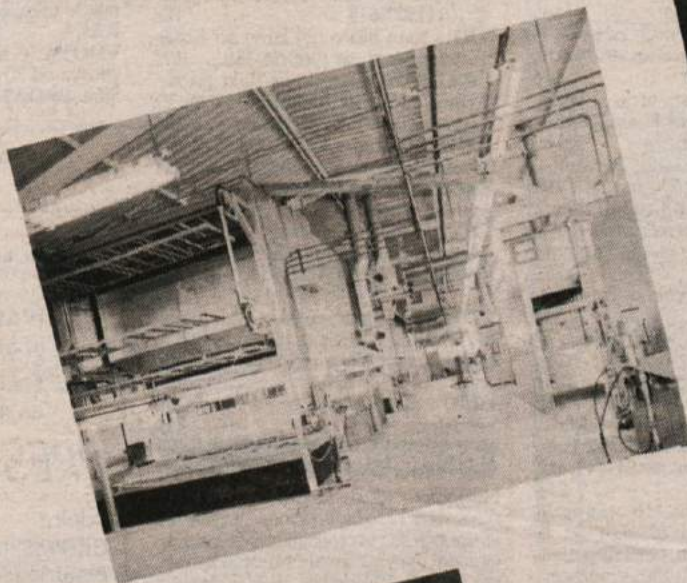
DOLENJSKI LIST

PIONIR

GRADBENA OPERATIVA KRŠKO
ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

specializirano
podjetje
za industrijsko
opremo

Cesta krških žrtev 141, 68270 KRŠKO
telefon: (0608) 31-911, 31-115
telex: 35764 yu SOP
telefax: (0608) 32-855

INŽENIRSKI BIRO
Litijska 51, 61000 LJUBLJANA
telefon: (061) 211-601
telex: 31638 yu SOP IB
telefax: (061) 221-435

**čestitamo
ob občinskem
prazniku**

tedenski koledar

Četrtek, 31. maja — Angela Petek, 1. junija — Justin Sobota, 2. junija — Evgenij Nedelja, 3. junija — Drago Ponedeljek, 4. junija — Kristina Torek, 5. junija — Ferdinand Sreda, 6. junija — Zdenka

LUNINE MENE
31. maja ob 10.11 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 1. in 2. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Seks, laži in video trakovi. 1. in 2. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Ljubezenski stroj. 3. (ob 18. in 20. uri) in 4. 6. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Kobilica. 5. in 6. 6. (ob 20. uri) italijanski erotični film Ljubezni in strast.

ČRNOMELJ: 31. 5. in 3. 6. (ob 20. uri) ameriška drama Društvo mrtvih pesnikov. 1. 6. (ob 20. uri) ameriška glasbena melodrama Salsa. 3. 6. (ob 18. uri) ameriško znanstveno-fantastična komedija Narod z drugega planeta. 5. 6. (ob 20. uri) hongkonški karate film Bruce Lee superstar.

KRŠKO: 31. 5. (ob 20. uri) ameriški triler Detektiv in dama. 1. 6. (ob 20. uri) in 3. 6. (ob 18. uri) ameriški avturistični film Kickboxer. 1. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Nebeške lise. 5. 6. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Maškarada. 6. 6. (ob 19. uri) ameriški glasbeni film Salsa.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 31. 5. do 3. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška nora črna komedija Vojna zakonca Roses. Od 1. do 3. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Srčece. 4. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Nerešeno. 5. in 6. 6. (ob 20. uri) gledališče ITD Zagreb.

službo dobi

ZAPOSLITEV v bifeju dobi dekle. Ostalo po dogovoru. Naslov in oglasnem oddelku. 107

ZAPOSLIM dva ključavničarja z znanjem varjenja s CO2. Novak, Na lazu 1, Novo mesto. 114

AKVIZITERJE za prodajo blaga na terenu in prodajalca za trg iščem. Šifra: DOBER ZASLUZEK. 145

DEKLE za strežbo v bifeju zaposlim. Sobote in nedelje proste. (0608)69-138 po 19. uri. 188

AKVIZITERJE za prodajo »happy line« pristopniščem iščem. Zasluzek 700 din po prodani pristopnici. (0608)70-465. 206

126 P, letnik 1982, in avtomatik, letnik 1985, prodam. (0608)25-369. 138

R 18, letnik 1983, dobro ohranjen, garažiran, ugodno prodam. (0608)33-040 do 15. ure, ali (0608)69-566, po 15. uri. 139

GOLF diesel, letnik 1983, ohranjen, prodam. Dušan Retej, Košialova 28, Novo mesto. 140

GOLF JXD, letnik 1985, prodam. (0608)65-391. 141

Z 750, letnik 1978, registriran do septembra, prodam. (0608)25-701, Novo mesto. 142

GILERA 200 arizona, letnik 1987, z dodatno opremo, prodam. (0608)25-627 ali 51-140. 149

126 P, letnik 1989, prodam. (0608)85-976. 151

ČE STE ZAINTERESIRANI za prodajo zanimivega artikla po terenu, se oglašite na (0608)26-098, dopoldne ali zvečer. 208

IŠČEM omejeno število akviziterjev za artikel, ki je zelo prodajen na tržišču. (0608)22-815, v četrtek ali petek zvečer. 216

RADI DELATE Z LJUDMI, želite dober zaslužek, vas zanima AMC? Pridružite se nam. Svoje ponudbe oddajte pod šifro: AMC. 229

PRODAJAM BMW 320 i, letnik 1980, srebrni metalik, prevoženih 65000 km, motor 4 cilindre, za 80.000 din, in fiat 126 PGL, star 5 mesecev, rumene barve, prevoženih 4000 km, za 40.000 din. Informacije Belanič, (047)75-413 ali 75-414. 152

ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam. Jože Šteingel, Sadinja vas 16, Dvor. 155

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. (0608)24-191. 158

JUGO 45, letnik 1989, registriran do 4/91, bele barve, prodam. (0608)59-082. 161

KATRO, letnik 1986, prevoženih 44800 km, prodam. (0608)56-078. 168

JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. Ludvik Gabrijel, Gor. Dobrava 1, Trebnje. 169

službo išče

ŽENSKA 21 let, po poklicu pletilja, išče kakršnokoli zaposlitev na območju Trebnjega, Novega mesta ali Ivančne Gorice. (0608)84-279. 266

ZASTAVO 101, letnik 1978/79, registrirano do 20. februarja 1991, prodam. Cena po dogovoru. Vili Bevc, Cesta Kozjanskega odreda 8, Senovo. 170

GOLF diesel in R 4 prodam. Kukman, Jablan 23, Mirna Peč. 171

126 PGL, star leto dni, ugodno prodam. Jožica Rozman, Šranga 4, Mirna Peč. 174

Z 750, starejši letnik, registrirana do marca 1991, prodam za 1000 DEM. Stanka Zeks, Brezovo 13, Blanca. 178

JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. (0608)61-846. 179

JUGO 45, letnik 1989, registriran do marca 1991, prodam. (0608)24-631. 181

FIAT 126 P, september 1987, odlično ohranjen, garažiran, zaščiten z dodatno opremo, in digitalni avtoradijo z zvočniki prodam. Malnar, Kettejev drevored 49, Novo mesto. 182

GOLF diesel, letnik 1986, registriran maja, prodam ali menjam za novejšega. (0608)26-160. 183

126 P, november 1987, prodam. Mira Vavpič, Šmarješke Toplice 95. 184

126 P, letnik 1980, prodam. (0608)25-731. 186

R 4 GTL, letnik 1984, in R 4 GTL, letnik 1989, prodam. (0608)76-444. 187

JUGO 45, star dve leti, prodam. (0608)44-823. 189

AUDI avtomatik 80 in gumi voz prodam. Potov Vrh 7. 191

126 P, letnik 1985, prodam. (0608)42-453, popoldne. 192

Z 126 PGL, rumen, star 7 mesecev, prevoženih 4700 km, prodam. (0608)27-653. 193

stanovanja

GARSONJERO s sanitarnimi najemem v Sevnici, Bregu, Loku, Radečah ali Zidanem mostu. Šifra: SEVNICA. 82

ZAMENJAM upokojensko stanovanje, velikosti 45 m², v Črnomlju, za Novo mesto ali Ljubljano. Stanovanje je primerno za invalide. V stanovanju je telefon in centralno ogrevanje. (0608)52-781. 136

GARSONJERO kupim. (0608)23-110 od 12. do 18. ure. 150

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Sevnici ali okolici išče zaposleno deklo. Možna pomoč v gospodinstvu starejši ženski. Šifra: SEVNICA 175

ZASTAVO 101, letnik 1978/79, registrirano do 20. februarja 1991, prodam. Cena po dogovoru. Vili Bevc, Cesta Kozjanskega odreda 8, Senovo. 170

GOLF diesel in R 4 prodam. Kukman, Jablan 23, Mirna Peč. 171

126 PGL, star leto dni, ugodno prodam. Jožica Rozman, Šranga 4, Mirna Peč. 174

Z 750, starejši letnik, registrirana do marca 1991, prodam za 1000 DEM. Stanka Zeks, Brezovo 13, Blanca. 178

JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. (0608)61-846. 179

JUGO 45, letnik 1989, registriran do marca 1991, prodam. (0608)24-631. 181

FIAT 126 P, september 1987, odlično ohranjen, garažiran, zaščiten z dodatno opremo, in digitalni avtoradijo z zvočniki prodam. Malnar, Kettejev drevored 49, Novo mesto. 182

GOLF diesel, letnik 1986, registriran maja, prodam ali menjam za novejšega. (0608)26-160. 183

126 P, november 1987, prodam. Mira Vavpič, Šmarješke Toplice 95. 184

126 P, letnik 1980, prodam. (0608)25-731. 186

R 4 GTL, letnik 1984, in R 4 GTL, letnik 1989, prodam. (0608)76-444. 187

JUGO 45, star dve leti, prodam. (0608)44-823. 189

AUDI avtomatik 80 in gumi voz prodam. Potov Vrh 7. 191

126 P, letnik 1985, prodam. (0608)42-453, popoldne. 192

Z 126 PGL, rumen, star 7 mesecev, prevoženih 4700 km, prodam. (0608)27-653. 193

motorna vozila

MOTOR TOMOS 14 M, lepo ohranjen, registriran do maja 1991, prodam. (0608)34-890. 84

MINI 1000, lepo urejen, registriran do 13.2.1991, prodam za 16.000 din. Podlogar, Boštanj 1, 68294 Boštanj. 85

ZASTAVO 750, letnik 1985, prevoženih 25000 km, prodam. (0608)42-416. 102

TAM 6500, kiper z avto dvigalom, prodam. Naslov in oglasnem oddelku. 106

FIAT 126 P, letnik 1986, oktober, prodam. (0608)25-420. 122

JUGO 60 GVL, oktober 1989, bele barve, prodam za 9.300 DEM. (0608)26-337. 124

JUGO KORAL 45, star sedem mesecev, rdeče barve, prodam. (0608)20-584. 127

GOLF, letnik 1980, ugodno prodam. (0608)62-125. 129

Z 101, letnik 1987, tridelne traktorske brane, motorno žago Homelite in avtomatik A3 KLS. prodam. (0608)43-335. 131

Z 750, letnik 1984, prodam za 16.100 din ali menjam za večji avto. (0608)25-003. 132

JUGO 45, letnik 1984, zelo poceni prodam. Dobrava 36, Otočec. 133

JUGO 45, letnik 1984, prevoženih 35.000 km, prodam. (0608)31-191. 134

GOLF JGL diesel, letnik 1985, prodam. Jančar, Črmošnjice 1, Stopiče. 135

126 P, letnik 1981, prodam. Ludvik Virč, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje. 137

ZASTAVO 101, letnik 1979, prevoženih 49.000 km, prodam. (0608)85-489. 260

ZASTAVO 128 1.1 GX, 1988, prodam. (0608)23-850. 261

Z 101, letnik 1986, in prikolico Adria 500 ugodno prodam. (0608)33-228. 262

Z 101 GTL 55, registrirana za celo leto, letnik 1983, odlično ohranjena, prodam. Cena 3800 DEM. Ogled popoldne. Zlatko Pejič, Pod vinogradi 2, Straža, (0608)86-239. 263

Z 128, letnik 1988/11, ugodno prodam. (0608)82-630. 267

ZASTAVO 128 škala, 6/88, prevoženih 18000 km, prodam. (0608)25-721. 268

JUGO 45, letnik 1989, registriran do maja 1991, prodam. (0608)21-003. 271

GOLF, letnik 1979, dobro ohranjen in obnovljen, ugodno prodam. (0608)81-200, popoldne. 272

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Merčelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

TEROČKI RAČUN pri SDK Novo mesto št. 52100-803-30624. Devizni račun št. 52100-820-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

IZNAHA ob četrtih. Posamezna številka 7 din, naročnina za 2. trimesečje 80 din; za delovne in družbene organizacije 160 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 100 din, na prvi ali zadnji strani 200 din; za razpise, licitacije ipd. 120 din. Mali oglasi do deset besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din.

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročenih rokopolov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komisija za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, toz Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

konca julija 1990. Cesarjeva 30, Novo mesto, (0608)28-192. 201

MOPED APN 6, pet prestav, letnik 1987, odlično ohranjen, prodam za 7.500 din. Novo mesto, Cesarjeva 30, (0608)28-192. 202

LADO karavan, letnik 1988, prodam. (0608)32-475. 204

JUGO 45 A, star tri leta, dobro ohranjen, ugodno prodam. (0608)26-579, po 20. uri. 207

R 4, letnik 1982, prodam ali menjam za Z 750. (0608)52-128. 212

Z 101, starejši letnik, prodam. Janez Lenart, Tomazja vas 25, Škocjan. 218

GOLF JGL diesel, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. (0608)20-431. 219

GOLF diesel, S paket, letnik 1984, registriran do maja 1991, po ugodni ceni prodam. Stane Maver, Češnjice 19, 61303 Zagradec. 220

JUGO 60, star tri mesece, prodam. (0608)24-825. 221

Z 128, staro dve leti in pol, prodam. Drago Podolski, Grajski trg 40, 68360 Žužemberk. 222

Z 750, letnik 1976, prodam. (0608)82-073, po 18. uri. 223

Z 750 LE, letnik 1985, prodam. (0608)82-100. 224

R 5 campus, star 5 mesecev, ugodno prodam. Petrič, Prečna 23, 68000 Novo mesto. 225

TAM 190 T 15, 9 t, al. kason, 7,20 m, prodam ali menjam za MB 1213, 1113. Eržen, Valvazorjeva ulica 5, Trebnje. 227

FIAT 126, registriran do maja 1991, prodam za 980 DEM. (0608)86-255. 228

Z 101 GT 55, letnik 1983, ugodno prodam. Zvone Zore, Bognacea vas 22, Trebelno, (0608)49-167 po 16. uri. 232

MOTORNKOLO MZ 250, skoraj novo, prodam. Ivan Petan, Gornje Mrševo, (0608)86-189. 233

YUGO 45, letnik 1987, in YOGI posteljico prodam. (0608)20-222 (Pavlič). 234

JUGO 45 AX, star 2,5 leta, prevoženih 25.000 km, prodam. (0608)58-249, do 19. ure. Jože Nastav, Pot na Veselico, Metlika. 235

126 P, letnik 1987, prodam. (0608)84-358. 237

AVTOMATIK, nov, izvojni model, prodam 25 % ceneje. (0608)22-977. 238

SAMARO, novo, 5 vrat, prodam ali menjam. (0608)41-169. 239

GOLF JL, letnik 1979, prodam ali menjam za manjši avto. (0608)21-174 do 15. ure. 240

ZELO UGODNO prodam odlično ohranjeno Z 101, letnik 1986, registrirana do marca 1991. Jože Pirč, Kržišče 12, 68274 Raka. 244

LADO karavan, letnik 1986, in stroj za pranje Kaercher HDS 800 prodam. (0608)24-571 od 12. do 15. ure. 245

126 PGL, nov, prodam. (0608)43-622, Ana Ponikvar, Birčna vas 55 A, Novo mesto 246

GOLF diesel, letnik 1986, prodam. Stane Pekolj, Zagorica 7, 68211 Dobrič. 248

R 4 letnik 1987, in viso, letnik 1981, ugodno prodam. (0608)76-009. 249

R 4 GTL, april 1988, 26.000 km, prodam za 6.000 DEM ali menjam za cenejšo vozilo. Polde Kastingar, Preska 3, 68211 Dobrič. 251

LADO 1200 S, april 1987, prodam. (0608)25-694. 253

JUGO 45, letnik 1986, prodam. Milan Barbič, Mala Cikava 15, Novo mesto. 254

R 4 GTL, letnik 1987, registriran do maja 1991, prodam. (0608)44-898, dopoldne, ali (0608)24-064, popoldne. 255

R 5, letnik 1974, odlično ohranjen, motor generalno obnovljen, priključek za golfa (stari tip) in za wartburg prodam. Prodam tudi glasbeni stolp (2 x 40 W), avtoradijo in zvočnike Pioneer (2 x 60 W), vgradni. (0608)44-313. 256

DAIHATSU CHARADE turbo diesel 1,0, marec 1990, prodam. (0608)49-320. 257

ZASTAVO 101, letnik 1979, prevoženih 49.000 km, prodam. (0608)85-489. 260

ZASTAVO 128 1.1 GX, 1988, prodam. (0608)23-850. 261

Z 101, letnik 1986, in prikolico Adria 500 ugodno prodam. (0608)33-228. 262

Z 101 GTL 55, registrirana za celo leto, letnik 1983, odlično ohranjena, prodam. Cena 3800 DEM. Ogled popoldne. Zlatko Pejič, Pod vinogradi 2, Straža, (0608)86-239. 263

Z 128, letnik 1988/11, ugodno prodam. (0608)82-630. 267

ZASTAVO 128 škala, 6/88, prevoženih 18000 km, prodam. (0608)25-721. 268

JUGO 45, letnik 1989, registriran do maja 1991, prodam. (0608)21-003. 271

GOLF, letnik 1979, dobro ohranjen in obnovljen, ugodno prodam. (0608)81-200, popoldne. 272

TRAKTOR TV 420 in plug prodam. Janez Pevec, Vel. Pece 17, Šentvid pri Stični. 164

ŽITNI kombanj Klas, širine 2 metra, in samonakladaliko SIP 17 prodam. Franc Struna, Potov vrh, Novo mesto. 167

ZETOR 52-11, harmoniko diatonično c,f,b (za 2.500 DEM) in klavirsko 80—basno prodam za 800 DEM. Obe sta malo rabljeni. (061)487-712, do 7. ure zjutraj. 190

TRACNE grablje za BCS, ohranjene, prodam. (0608)41-116. 196

SKROPILNICO za TV 420 prodam. (0608)58-249. Marija Matjašič, Čurle 12, 68330 Metlika. 236

TROSILEC hlevskega gnoja Mengele prodam. (0608)85-985. 241

NAKLADALKO Mengele 21-31 prodam. (0608)73-490. 242

KOSILNICO BCS prodam. Ludvik Novak, Dolenja vas 10, Otočec. 264

kmetijski stroji

OBRAČALNI plug, enobrazdni, za traktor TV, nov gumi voz (13 col) in rabljen mlin za žito prodam. (0601)81-387. 10

PUHALNIK TAJFUN in motorno škropilnico Stihl prodam. (0608)42-925. 87

KOSILNICO znamke IMT, motor Lamborgini (12 KM), staro eno leto, širina grebena 130 cm, ugodno prodam. Sokolovič Rudi, Gorjanska 13, Kostanjevica na Krki. 90

TRAKTOR DEUTZ, odlično ohranjen, prodam zaradi finančnih razlogov. (0608)79-690. 109

TROSILNIK hlevskega gnoja prodam. (0608)46-628. 121

TRAKTOR Hanomag (18 KS), s koso in hidravliko, in motor APN 6 prodam. Hosta Stanko, Sela 16, Šentjerneje. (0608)41-086. 126

TRAKTOR TV 523 s priključki prodam ali menjam za gradbeno parcelo. (0608)79-525. 143

UNIVERZALNI rotacijski obračalniki SRO 3300 prodam. Anton Kramar, Trg 5, Mirna Peč. 153

SNOPOVEZALKO BCS, škropilnico Supra, novo, prodam. Celestina, Vodale, Tržišče. 157

prodam

SANSKO mlečno kozo z mladiči ali brez njih prodam. (0608)67-295. 83

KOMPLETNO ORODJE za tesnjenje oken in vrat z materialom in z nekeje dela prodam. Slavko Ovniček, Kumrovska 1, Bizeljsko. (0608)68-105, do 15. ure. 91

TRAVO za košnjo v bližini Kostanjevice prodam. (0608)60-064. 92

HRASTOVA DRVA (5 m³) prodam po 300 din m³. Prodam tudi 220 m² tegule. (0608)42-996. 93

OMARO Lotos za dnevno sobo prodam. (0608)42-161, popoldne. 94

KLAVIRSKO harmoniko (92 basov, 11 registrov) zelo ugodno prodam. (061)444-466, int. 347, dopoldne. 95

KAJAK, nov, ugodno prodam. Kličiče popoldne (0608)24-834. 96

TELEVIZOR Gorenje, črno-bel, star 5 let, prodam. (0608)28-840, po 20. uri. 97

SONČNO — nov bojler in štiri kolektorje — prodam 20 % ceneje. (0608)42-540. 98

VEČJE količine trave (prve in druge košnje) na zelo ugodnem kraju prodam. Marija Kastelic, Poljane 1, Žužemberk. 104

SUHE hrastove deske prodam po nizki ceni. Loke 3, Straža. 116

VINO, rdeče, belo in šmarnico, ugodno prodam. (0608)32-644. 117

GUMIJAST COLN Maestral 9 ST s Tomosovim motorjem, rabljen eno sezono, ugodno prodam. (0608)21-087. 118

JAPONSKI pletilni stroj Empisal 328, dvoredni, malo rabljen, prodam. (0608)21-204. 130

KOMBINIRAN otroški voziček Chicco prodam. (0608)24-112. 146

BELO dolgo poročno obleko št. 38-40 in čipk prodam. Obleka ima tudi ogrinjalo. Informacije: Krajnc, (0608)25-691. 154

TELEVIZOR, črno—beli, ohranjen, žensko kolo, dve ležišči, prodam. Prisojna pot 8, Novo mesto, popoldne. 156

ŽENSKO kolo na 5 prestav ter šivalni stroj Višnja s kabinetom prodam. (0608)24-191. 159

MLADO kravo, brejo 8 mesecev, prodam. Franc Šinkovec, Ločna 34, Novo mesto. 160

GOBELIN »Žanjice na polju« ugodno prodam. (0608)51-464. 165

SEDEŽNO garnituro, malo rabljeno, in regal za dnevno sobo prodam. (0608)26-679, zvečer. 176

KOBILO, staro dve leti, brejo in kravo, staro 7 let, brejo, prodam. Primc, Koroška vas 26, Novo mesto. 180

KRAVO, na izbiro, prodam. Štefan Količ, Veliki Podluben 2, Uršna sela. 198

ITALIJANSKI KOLESARSKI dres in nove italijanske kolesarske čevlje št. 43, ugodno prodam. Novo mesto, Cesarjeva 30, (0608)28-192. 203

POČITNIŠKO prikolico prodam. (0608)28-298. 205

KOZOLEC, topler, ugodno prodam. (0608)28-714. 209

GORILEC na iztrošeno olje, znamke Lomborghini, prodam. (0608)28-714. 210

GORSKO KOLO italijanske izdelave, na 21 prestav, in italijansko dirkalno kolo, št. okvirja 57, prodam. (0608)21-441, int. 274, dopoldne. 213

NOV, železni gumi voz (16 col), malo rabljen stoječi štedilnik (2 plin), les za ostrije (grušt) 9 x 10 m, obnovljen neregistriran osebni avto Z 750, v voznem stanju, prodam. Anton Starič, Vinja vas 43, Novo mesto. 214

INDUSTRIJSKI overlog in šivalni stroj prodam. (061)852-144. 217

VINOGRADNIKI, sadjarji, vrtnarji! Na zalogi imamo kvaliteten kompost. (0608)22-864. 243

5 m³ suhih smrekovih plohov in traktor-ske grablje prodam. (0608)84-425. 247

STROJ za izdelavo oblog in ladijskega poda prodam. Stroj se priključi na vsako

debelinko. Prodam tudi brusilni stabilni stenski stroj za brušenje kamnitih plošč ter traktor minor. (0608)22-706. 250

HRASTOVE deske debeline 4,5 cm in nekaj novih sobnih vrat prodam. (0608)27-586. 252

PRODAM videorekorder SHARP (nov, cena 900 DEM), sobni radio UNICEF (200 DEM), ter 2 zvočnika 40 W. Ljubi Edo, Židinja vas 7. 259

STOD 540 I in 50 I bojler ugodno prodam. Stane Rozman, Partizanska 23, Novo mesto. 259

SMREKOVE sveže deske prodam. (0608)25-072. 265

ŽENSKO KOLO Maraton in moško specialko Personal, prodam. (0608)81-335. 269

PRODAM AŽ panje (13) na 10 okvirjev, malo rabljene, Stojkovičev sipalnik, novo točilo na tri sate, satnice in strešno okno (75x115) z žaluzijo. Ignac Prijatelj, Kvedrova 8, Krško. (0608)

*Nihče ne ve, kako boli,
ko tebe, ljuba mama,
več na našem domu ni,
a spomin na tebe še živi,
saj takih src, kot si ga imela ti,
malo še živi.*

V SPOMIN

2. junija minevata dve leti žalosti, odkar nas je za vedno zapustila draga mama, stara mama, prababica, teta in nepozabna tašča

**NEŽKA
ŠIMC**
iz Plemberka 5

Le grob tvoj so naša srečanja s teboj. Spomin nate v naših srcih bo živel.

Vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 21. mesecu starosti nas je zapustil naš ljubi sin in brat

**ROBERT
KERIN**

iz Senuš 21 pri Leskovcu

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje ter našega malega Robija spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi Kliničnemu centru, Pediatrični kliniki, delovnim organizacijam Labod Libna in poklicni gasilski enoti Krško ter župniku za lepo opravljen pogreb. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila draga mama in stara mama

**KAROLINA
PAVC**

Gor. Brezovica

Vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrazili sožalje, poklonili pokojni cvetje in jo pospremili na zadnji poti, prisrčna hvala. Posebej se zahvaljujemo sindikalni organizaciji in sodelavcem IMV Novo mesto za podarjena venca, kirurgiji-oddelku za intenzivno nego, župniku Tomažu Trpinu in Jožetu Miklavčiču za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoci: vsi njeni

*O, kako je bilo pri nas lepo,
ko skupaj živeli smo, brez tebe pa
smo ena sama razvalina.*

V SPOMIN

**BRANKI
KNEZ**

iz Krmelja 23

Včeraj, 30. maja, so minila štiri leta, odkar v našem domu ni več veselja in tvojega nasmejanega obraza. Ostala je praznina, žalost in neminljiva bolečina. Hvala sošolkam, ki se ob srečanju spominjajo naše Branke, in vsem prijateljem in znancem za vsako lepo misel nanjo.

Neutolajžljivi tvoji

Krmelj

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in stare mame

**SLAVKE
ZAVRL**

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom in prijateljem za pomoč v najtežjih trenutkih, kot tudi vsem za izražena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoci: mož Ivan, sin Maks in hčerki Mari in Marta z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nepričakovani in boleči izgubi drage žene, mame, stare mame, sestre, tete in babice

**MAGDALENE
KARLIČ**

Dobrnica 10

se iskreno zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam stali ob strani, izrekli sožalje in darovali cvetje ter pospremili pokojno na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo ZB Dobrnica, župniku za obred in pevcem iz Dobrnice. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je zapustila naša draga mamica, hčerka, sestra, teta in babica

**DRAGOTINA
BIZOVIČAR**

rojena Vehar

iz Lobetove 33

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz Lobetove ulice in Tratu ter prijateljem, ki ste jo pospremili na prezgodnji zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala oddelku interne bolnišnice, sodelavcem Novotehne, pevcem, tov. Berusu za žalostinko, govornici ter gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je nenadoma zapustila draga mama in stara mama

FRANČIŠKA BRULA

iz Jelševnika

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in sosedom za pomoč, govornici za poslovilne besede, DO Novost, Belt, Iskra, ZZB za podarjene vence in izrečeno sožalje. Hvala pevcem in gospodu župniku za opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojno spremili na zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

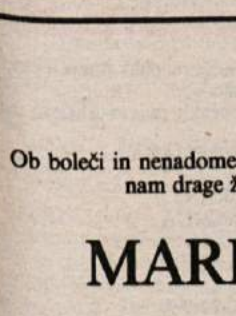
Po dolgotrajni in kruti bolezni nas je v 81. letu zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, tast in stric

**LEOPOLD
ARKO**

iz Martinje vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sovaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in spremili pokojnega na zadnji poti. Prisrčna hvala g. župniku za lepo opravljeni pogrebni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše nadvse skrbne, delavne in nam drage žene, mame, hčerke, sestre in tete

MARIJE ŽLOGAR

z Radovice 73

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter sodelavcem IMV in Slovenijalesa-Trgovina za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti. Hvala vsem za pomoč v najtežjih trenutkih, posebej pa Mimi, Mari in Franciju, zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnice Novo mesto, duhovniku in pevcem za lepo opravljen obred ter govornici Radoševi za poslovilne besede. Vsem in vsakomur še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoci: mož Jože, hči Ana, sin Jože z družino, mama Marija, brat Jože in sestra Karolina z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

23. maja 1990 nas je zapustila draga žena in dobra mamica, ki je ljubila svojo družino, delo in dom. Ostali smo z globoko bolečino v srcu, a ti odšla si v večni dom

**MINKA
KOTAR**

rojena Krivec

iz Malega Vidma 9, Šentlovrenc

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom za pomoč, izraženo sožalje, podarjeno cvetje ter spremstvo na njeni prerani zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo pevcem ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mož Franc, hčerka Fani z družino in ostalo sorodstvo

Šentlovrenc, 25. 5. 1990

*Niti zbogom nisi rekel, niti roke
nam podal, smrt te vzela je prerano,
a v srcih naših boš ostal.*

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je mnogo prezgodaj in nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**ANTON
BLATNIK**

iz Dolenjega Grčevja 6

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in nam kakorkoli pomagali v naši veliki bolečini. Posebna zahvala družini Jerman za vsestransko pomoč, tovarni zdravil Krka, tozdu Biokemija in obratu družbene prehrane, vsem sorodnikom, znancem in govornikom za poslovilne besede ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem skupaj še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoci: žena Marija, hčerki Marija, Danica in sin Toni z družinama ter vse ostalo sorodstvo

*Vendar ne umrem nikoli;
narisan med trie, grobove
in gore živel bom večno...*

*V skalo vklesan bom, kdor vidi,
v veter bom vdahnjen, kdor sliši...*

ZAHVALA

ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

VIKTORJA FRANKA

iz Gor. Vrhpolja 26

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala aktivnim in upokojenim delavcem UNZ Novo mesto in PM Trebnje, Godbi milice, SO Trebnje in govornikom za poslovilne besede.

Vsi njegovi

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 82. letu starosti zapustila naša draga mama, tašča, babica, prababica in teta

TEREZIJA REPŠE

rojena Zandir

iz Šentjanža

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem in vaščanom za darovano cvetje, sveče, izraženo sožalje in darovane sv. maše. Posebno zahvalo izrekamo osebju dermatološkega oddelka bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin v času bolezni, moškemu pevskemu zboru iz Mokronoga, cerkvenim pevcem, g. župniku za lepo opravljen obred in ganljive besede slovesa. Hvala vsem, ki ste v tako velikem številu pospremili našo drago mamo na njeni zadnji poti. Vsakemu in vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: vsi njeni

Dr. MARIJA MAKAROVIČ

Prijateljske vezi dr. Marije Makarovičeve z umetno so se začele spletati takrat, ko je nastajala Kmečka abeceda za otroke. Med dolgoletnim delom v Slovenskem etnografskem muzeju je avtorica opažala, da otroci, ki prihajajo tja na ogled, ne poznajo kmečkih orodij. Zagreto se je vrgla na abecedo, vendar je želela, da šolarji sami preverijo, če jim njeno pisanje ustreza. Veliko je hodila po šolah, učenci pa so risali po njenih besedilih in pošiljali risbe Nedeljskemu dnevniku. Artičani so bili med najbolj pridnimi, predvsem njihov novinarski krožek, ki ga ves čas zavzeto vodi Vida Petelinc. Dr. Makarovičeva jim je v zahvalo za njihovo odzivnost predavala o kmečki kulturi in od takrat dalje ji vsako leto pišejo. Makarovičeva veliko piše in že od mladih let jo priteguje monografije, čeprav so bile noše, vezenine in ljudska medicina njen resor v muzeju. Nadvse rada za jama in popisuje način življenja v vasi, ki si jo izbere za obdelavo, od začasnih z viri dokumentiranih obdobjih do današnjih dni. To potrjuje njena prava knjiga Narodopisna podoba Mengša in okolice. Sledila ji je Krka, Kostanjevica in okolica, za njo pa obsežnejša dela Strojani, Pregrad, in Pregrajci Crna in Crnjani. Življenjsko delo bo verjetno knjiga Sele in Selani, področje petih vasi onstran meje na Koroškem, kjer

se ljudje še počutijo Slovence in jim slovenščina gladko teče. Dr. Makarovičeva popisuje njihova naselja, gospodarstvo, vire preživljanja, dinarstvo, posle, prehrano, zdravstvo, šege in verovanja ter njihov odnos do vere. Takšna raziskava razkriva ogromno ljudsko znanje.

Etimologinja Makarovičeva od prvega dne živi za svojo stroko, čeprav trdi, da na začetku študija ni vedela, kaj etnografija sploh je. Najprej se je vpisala na gozdarstvo, ker pa je bilo tam prvo predavanje iz matematike, si je premislila. Lažjo fakulteto si je izbrala zato, da bi vzporedno študirala violino na Akademiji za glasbo. Končala je oboje in nato oklepala pred najtežjo odločitvijo v življenju. Imela je dve možnosti, ali igrati v orkestru ali sprejeti službo v muzeju. Svetovali so ji drugo, češ da jo je škoda za orkester in naporno nočno delo. To jo je končno odvrnilo od violine.

Ob monografijah je naredila tudi več raziskav. Vmes jo prosijo še za kak članek, vendar na to redko pristane. Ni pa še dolgo, odkar je za Biotehniško fakulteto pisala o problemu odmirajočih kmetij, ki jo je osebno zelo pritegnilo. Zaradi tega pravi, da v pisanju ne nastopa kot etnologinja, ampak predvsem kot človek, ki podživlja težave ljudi, katerih otroci so odšli od doma. Starši so v smislu tedanje politike in zaradi prepričanja, da kmečki poklic ne šteje, dali vse v šolo. Zdaj so se ostareli, znašli v zelo krutem položaju. Po eni strani so srečni in ponosni, ker so se otroci dokopali do boljšega kruha, po drugi strani pa trpijo, ker kmetija nima naslednika, ker je družinska vez z zemljo prekinjena. In ko so dr. Makarovičeva na nekem sestanku spraševali, zakaj je toliko alkoholizma in samomorov, jim je odgovorila, da zato, ker so kmetom vzeli ljubezen do zemlje, vzeli ljubezen do poklica. Ljudje so dvakrat nesrečni: ker ne morejo več obdelovati zemlje, in ker bodo kmetije z njimi umrle.

J. TEPPEY

Nekadilci so za 365 dni v »zelenem«

V Brežicah je vse nared za ustanovitev društva

BREŽICE — Danilo Pečnik je dolgoletni zagovornik prednosti zdravega bivalnega in delovnega okolja brez cigaretnega dima. V Brežicah je že 1981. pridobil 80 somišljenikov in jih včlanil v Društvo nekadilcev Ljubljana-Siška. To je bilo prvo tovrstno društvo v Sloveniji. Danes jih je več in so povezana v zvezo, imajo pa nekaj tisoč članov.

V Brežicah so ostali pri poverjenstvu, čeprav so že pred dvema letoma dobili za registracijo in napisali društvena pravila. Od takrat imajo tudi iniciativni odbor. Zbrali so deset podpisnikov, da so na občini registrirali svoje podpise za ustanovitev samostojnega društva, vendar niso pripravljeno sprejeti funkcij, češ da imajo brez tega dovolj družbenih obveznosti. Tako zdaj nihče ne pobira niti članarine.

Pečnik naslavlja klic k sodelovanju na Zelene v želji, da bi se zavzeli tudi za varo-

Danilo Pečnik

vanje mini okolja, za to, da bi po pisarnah in javnih prostorih ljudje čimmanj kadili. Marsikaj se je v zadnjih letih izboljšalo, predvsem v sejnih dvoranah, v avtobusih in na železnici, po drugi strani pa Pečnik opaža, da mladina spet preveč kadi. Društvene ankete med zdravstvenimi delavci prav tako kažejo, da je kajenje med njimi zelo razširjeno, saj kadi vsak tretji zdravnik in vsaka peta zdravnica v Sloveniji. Če bi imeli podatke še o medicinskih sestrah, bi bili najbrž enako razočarani nad njihovim odnosom do lastnega zdravja.

J. T.

SPET GOST V PICERIJ

NOVO MESTO — V piceriji pod kavnico na Glavnem trgu bo v petek, 1. junija, ob 21. uri radijski glasbeni urednik Brane Rončel predstavil rock, jazz in fiata latina glasbo. Vabljeni!

V juliju Srečanje v moji deželi

Izseljenska prireditev letos še pestrejša — Osrednja slovesnost 7. julija na jas Dolenjskih Toplicah — Bo škof maševal v »zeleni katedrali«?

DOLENJSKE TOPLICE — Po lanskem letu, ko se je največja sloven-

ska izseljenska prireditev iz Izseljenskega piknika v Škofji Loki preimenovala

v Srečanje v moji deželi in se iz Škofje Loke preselila v Dolenjske Toplice Slovenska izseljenska matica kot organizatorica in Zdravilišče Dolenjske Toplice kot izvajalec precejšnje delatnosti trudita kar najbolj napolnov pojem tudi z novo vsebino. To je v precejšnji meri uspelo že lani, gled na seznam prireditev za letošnje srečanje pa da slutiti, da gre letos za

Z ROKO V ROKI — Starost podaja roko mladosti. Pri Turističnem društvu Straža je to pravilo in praksa. Gojijo stare običaje in pri delu združujejo staro in mlado. Lani so sodelovali pri številnih prireditvah, med drugim tudi pri Srečanju v moji deželi v Dolenjskih Toplicah in Furmanskih igrah v Postojni (oboje ga se bodo udeležili tudi letos). Za to so lani dobili priznanje kot najbolj delovno društvo na Dolenjskem. Sedaj imajo sekcijo furmanov, vozov, narodnih noš, kulinarike in aranžiranja, vse skupaj pa vodi prizadevna predsednica Marjeta Petkovič. Še zlasti je slikovita skupina narodnih noš, ki povsod požanje obilico aplavza. Na sliki: 79-letna Štinetova mama s pravnukinjo Majo na nedeljskem straškem srečanju godb. (Foto: T. Jakše)

To slutnjo podpirajo številne in novrstne aktivnosti, razpete v čas od junija do 7. julija, ko naj bi bila zaključna slovesnost, ter v kar štiri prizorišča — Dolenjske Toplice, Novo mesto, Otočec in Ljubljano. Gre za likovno lonjono, poslovno konferenco, slikarsko razstavo, literarni večer, znanstveni simpozij o načinu in perspektivah delovanja Slovencev doma in po svetu, čer pevskih zborov, srečanje uredništev revij Slovencev po svetu, zabavni večer osrednje prireditve in še celo vrsto spremljevalnih aktivnosti. To je širina in vsebinska zasnova prireditev, ne vzdušje in sproščenost, zlasti med rejšimi izseljenci, ki so do obiskovalci domovino z utesjenostjo ali sploh niso, pa daje slutiti nova poudarka pluralistična klima v domovini, ki gotovo prispevala tudi k čustveni ogatitvi celotnega dogajanja.

Pomoč, ki blaži praznino

Ostala brez staršev, a v nesreči nista sama

PODGRAČENO PRI BREŽICAH — Konec februarja se je na lokalni cesti zgodila huda prometna nesreča, ki je terjala dve življenji. Zakonec Franko iz Podgračenega ni bilo več in na njuni domačiji se je osmošolka Marija, njuna hčerka, spoznala za grozljivo praznino. Sin Ivan je ravnokar služil vojaški rok v Virovitici. Ko je odšel pred več kot desetimi meseci od doma, ni vedel, da staršev ne bo videl nikoli več.

Zaradi nesreče v družini je seveda smel takoj domov in na srečo se mu v Virovitico ni bilo treba vrniti. Pretresljiva novica mu je vzela vse sanje in želje o prihodnosti, o kateri je pri vojakih toliko razmišljal. »Sprva se niti nisva zavedala, kaj se je zgodilo. Zdelo se nama je, da sva v sanjah. Ob delu, ki naju je čakalo, nama je bilo lažje, a kaj, ko naju vsaka stvar spomni na starše,« pripoveduje Ivan.

Zdaj jima že nekako gre, a moralo bo preteči še veliko časa, da se bosta povsem znašla. Vesela sta, da jima ljudje pomagajo. V veliko oporo jima je sta-

noplastu, kjer je Ivan zaposlen kot strugar, so pokazali dovolj razumevanja in mu omogočili dopoldansko delo. Za posebno presenečenje so poskrbele žene s Cirknika, ki so jima porezale in povezale vinograd, ne da bi jima prej povedale. V družbi sošolcev in prijateljev sta nato vinograd še okopala.

Ivana so obiskali tudi z njegove vojne pošte: dva polklovnika, starejši vodnik in vojak, s katerim sta skupaj služila. Frankova sta pričakovala, da so se prišli pozanimat, kako sta se znašla, toda bilo je še nekaj več: vojaki te vojne pošte so za Ivana zbrali 25.000 din in mu jih podarili za lažji začetek. Ponudili so mu, da mu pošljejo civilno službo v JLA, zanimali so se, če bi lahko kaj posredovali za Marijino stipendijo in omenili, da bodo odprli račun za nadaljnjo pomoč njihovemu nekdanjemu vojaku.

Marija bo junija končala osemletko, in če bo šlo na sprejemnih izpitih vse po sreči, se bo vpisala v trgovsko šolo v Brežicah. V teh dneh mora zato malo bolj poprijeti tudi pri učenju, zato skupaj z bratom kuhata, skupaj opravita delo na njivah, travniku in v vinogradu, poskrbita za pet prašičev, zajce in kokoši ter zvečer družno naredita še Marijino domačo nalogo. Marija bi se morda raje odločila za kak drugi poklic, a ne želi oditi od doma in se ločiti od svojega brata.

B. DUŠIČ

NOV HIŠNI ANSAMBL V ZDRAVILIŠČU

DOLENJSKE TOPLICE — Zdravilišču Dolenjske Toplice so maja izvedli advicijo za nov hišni ansambel. Sodelovali so trije ansamblisti Iskra, Metro in D-band. Najboljše glasbovalci v ansamblu so bili v komisiji in poslušalce, ki so ločno glasovali za ansambel po svoji okusu, so napravili fantje iz ansambel D-band. Fantje vadijo približno polta, skupino pa je sestavil klaviristiharmonikaš Peter Fink. Poleg njega v skupini še pevec in kitarist Tine Boter basist Robi Kerin, ki tudi poje. Ansambel D-band se je posvetil predvsem hotelski plesni glasbi, pridno pa študij tudi narodnozabavno glasbo. V ta namen bodo angažirali tudi pevko.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Nekateri se želijo samo pogovarjati — Delo moti nočni počitek prebivalcev Plave lagune — Krka namerava sežigati zdravila — Pritožbe iz Zužemberka

Najprej je kazalo, da tudi to pot ne bo nič s telefonskimi klici. Potem pa so se začeli vrstiti drug za drugim, tako da je telefon zvonil preko 21. ure. Med tistimi, ki kličejo, so tudi taki, ki si želijo samo malo pogovora, drugi spet opozorijo na problem ali težavo, s katero pa ne želijo pred javnost, tretji želijo spremembo naslova ali kakšno drugo zadevo. Slednjim priporočamo, da pokličejo v običajnem delovnem času.

Med manjše težave, o katerih so govorili naši bralci minuli četrtek, šteje mo, denimo, da nekdo redno kliče Iskra v Sentejereju, pa dobi telefon nekje na Trdinovi v Novem mestu. Prizadeži so se že oglasili na pošti, pa doslej ni bilo pomoči za te motnje. Poklicala nas je tudi bralka, ki jo je zmotil tiskarski škrt. V napovedi za slavno cvičkarijo je namreč pisalo, da bo trajala od »2. him do 6. ham« ali tako nekako, namesto da bi pisalo maja. Zmotilo jo je tudi norčevanje iz Tudjmana, ki da je imel nemško registracijo na avtomobilu. Vprašala se je, kakšno registracijo neki naj bi imel avto, ki prihaja iz Nemčije. Gospod B. iz novomeške Plave lagune pa se je pritožil nad pisanjem Delovega novinarja Milovana Dimitriča o cvičkariji. B. je povedal, da se stanovalci s Ceste herojev že leta pritožujejo zaradi nočnega hrupa Delovih tovornjakov, ki razvažajo časopise, pa doslej še niso

uspeli. Tudi Dimitrič naj bi se sprijaznil s hrupom na Glavnem trgu, ki traja samo nekaj dni, medtem ko hrup na Cesti herojev traja leto in dan.

Neznanka iz Zužemberka je klicala zaradi telefonije. Telefoni so plačani že celo leto dni, vendar doslej še niso zvonili. Zanimalo jo je že večkrat, kako bo s temi telefoni, ampak doslej še ni dobila pravega odgovora na krajevni skupnosti. Zdi se ji celo, da se ji tako tajnik KS kot administratorka samo posmejujeta. Hkrati je Zužemberčanko zanimalo, zakaj nismo nič pisali o večji kraji v zužemberški Iskri, kjer si je neki vodilni prisvojil večje količine čipov. Doslej je bila namreč navajena, da je Dolenjski list vedno poročal o takih zadevah.

Kmet J. K. iz Ločne nam je sporočil, da namerava Krka, tovarna zdravil, v Ločni zgraditi sežigalno napravo za sežiganje zdravil in kemikalij. Povedal nam je, da namerava Krka sežigati 30 ton trdih odpadkov iz kemijske sinteze, 80 ton odpadkov iz proizvodnje zdravil, kozmetike in halogeniziranih topil, 30 ton ostankov destiliranih nehalogeniziranih topil, 25 ton mešanice nehalogeniziranih in halogeniziranih topil ter 30 ton iztrošenega aktivnega oglja. Gre za velike količine kemikalij in tudi za velik sežigalni objekt, ki bo nedvomno vplival na okolje. Krka je sicer začela z nekakšno javno razpravo v KS Ločna, vendar se je je udeležilo le 13 krajanov, to pa je premalo razpravljajcev za tako resno temo. J. K. je prepričan, da bi morala o tem odločiti novomeška občinska skupščina, in to na temelju strokovnih mnenj in analiz J. K. je k temu dodal, da so pred gradnjo čistilne naprave strokovnjaki iz Krke objubljali, kako bodo lahko Ločani vodo pilj kar iz čistilne naprave, vendar doslej tistih strokovnjakov še ni bilo na spregled.

I. T. iz Črnomlja je klicala zaradi črnomaljskega zdravstvenega doma. Tam se je s hudo gnojno angino zglasila 23. maja ob 14. uri, vendar je skupaj z ostalimi desetimi sotrpini čakala na zdravnika celo poldrugo uro. Tako dolgo čakanje na dr. Limanija bi še nekako

razumela, če bi bil odšel na nujen poziv ali kaj podobnega. Oprostila bi mu zamudo, če tedaj v zdravstvenem domu ne bi delovale druge službe. Vendar se ni nič takega zgodilo, očitno si je krajšo odsotnost tako rekoč brez opravičila privoščil samo ta zdravnik.

J. S.

Igra, ki je obsedla svet

»Happyline« igra tudi 50.000 Jugoslovanov, med njimi lepo število Dolenjcev in Posavcev

NOVO MESTO — Neverjetno hitro se je po Dolenjski in seveda še kje zadnje tedne razširila igra, imenovana »Happyline«, s katero so nekateri baje doslej zaslužili že več tisoč zahodnonemških mark.

Dubravko Stanišič

Lastnik firme AG s sedežem v Avstriji, kamor vodijo vse niti »Happyline«, je Zagrebčan Dubravko Stanišič; prejšnji teden se je mudil v Novem mestu. »Idea je za take vrste igre, ki pa nikakor ni igra na srečo, kot jo nekateri napak razumejo, se je porodila lanskega julija. Nekaj mesecev smo tuhtali in oblikovali pravila, nato pa z letošnjim 2. januarjem tudi uradno pričeli. Sprva smo se dež firme nameravali imeti v Švici, toda zakon tam takšnim igram ni naklonjen, zato smo se preselili v Avstrijo in ustanovili firmo za informiranje in zastopanje. Danes igra »Happyline« domala vsa Evropa, med njimi tudi okoli 50 tisoč Jugoslovanov, igralce imamo celo v Kanadi in Avstraliji. Vse je povsem zakonito, igra je obdavčena, naši firmi ostane 25 odstotkov dohodka, ki ga uporabljamo za prostore, opremo in računalniško obdelavo.«

In pravila? Za 100 DEM je potrebno priti do pristopnice (to pa ob sedanjem zanimanju za igro ni posebej težko), nato v banki na račun »Happyline« vplačati še 275 DEM in potem čakati. Najprej na tri nove pristopnice, katere

rejši brat, ki je poročen v Škofji Loki, in zelo se lahko zanese na bližnje sosede. Krajinu Jesenic na Dolenjskem so po vaseh zbirali pomoč za Marijo, v Kovi-

vsak potem proda naprej za 100 DEM — stroški igre se tako znižajo na vsega 75 DEM — in seveda na bančne izpiske. S širjenjem veje igralcev si vsak veča dobiček. Praznih rok, tako trdijo organizatorji, ne ostane nihče, ki svoje pristopnice proda naprej. Maksimalni dobiček je 40.350 zahodnonemških mark, te dni pa se je pričel tudi »Super happyline«, katerega končni znesek je 167.100 DEM. Pristopnina zanj znaša 500, vplačilo na račun organizatorja igre pa 2.500 DEM.

B. B.

Iznajdljivi slovenski raketarji

Sami zbirajo denar za vsako tekmo posebej — V Beogradu neresni — Sevnica Drago Perc zmagal na mednarodnem prvenstvu raketoplanov v Bolgariji

SEVNICA — 22-letni študent ekonomije Drago Perc iz Sevnice uspešno nadaljuje tradicijo vidnih uvrstitev članov sevniskega astronavičnega raketnega kluba Vega tudi na pomembnejših mednarodnih tekmovanjih. Drago zavzeto dela v ARG Vega že od 6. razreda osnovne šole, ko ga je za to navdušil tedanji predsednik ARK Vega Marjan Zidarič, ki še zdaj pomaga v klubu kot mentor. Predsedniško štafetno palico pa je prevzel naš sobesednik Perc, ki je med 15 člani hkrati tudi eden najboljših tekmovalcev. Lani je bil 2. na državnem prvenstvu (v raketah za merjenje višine), zmagal pa je tudi na mednarodnem prvenstvu za pokal Ljubljane. In temu, doslej največjemu uspehu je Drago v začetku maja pridil še zmago v strimerju (raketa s trakom, ki doseže do 300 m višine, meri pa se čas od vzleta do pristanka) in 6. mesto v konkurenci raketoplanov na mednarodnem prvenstvu za pokal Vasila Demirevskega v bolgarskem mestu Stanke Dimitrov, oddaljenem od prestolnice Sofije približno 30 km.

»Šele od lani imamo tudi republiško reprezentanco, ker smo videli, da so razmere v jugoslovanski reprezentanci docela neurejene. Kako neresni so v Beogradu, smo se prepričali, ko je bilo evropsko prvenstvo v Romuniji in so nas komaj dva dni pred odhodom obvestili, da ne bo denarja za potovanje z dvema avtomobiloma, čeprav smo se

veda svoj delež že vplačali. Že tako so vajeni, da je naše delo povsem ljubiteljsko, saj domača prvenstva sami finančno rama, a da bi iz nas kdo norce brl, pa ne. Tako smo se dogovorili z ljubljanskim ARK Vladimir Komarom, katerim smo si vsa leta na tekmovalskem sicer najhujši konkurenti, za še testno sodelovanje, tudi v slovenski reprezentanci. To sicer centrali v Beogradu ni bilo povšeči in so nam hoteli celo onemogočiti nastope na mednarodnih tekmah, a zdaj so se menda že sprijaznili s našimi razmerami,« pripoveduje Drago Perc.

Slovenski raketarji si morajo torej vsako tekmo posebej zagotoviti denar. Za tekmo v Bolgariji je priskočila pomoč s polovično ceno letalskih zonic ljubljanskega Adria Airways, veda pa nekaj denarja naprosijo še ZOTK in ZLOS (Zveza letalskih organizacij Slovenije), kjer spadajo komisijo za raketno modelarstvo, več pa fantje iztisnejo za svojega najička in tudi družbeno koristno kjar iz svojega žepa.

Drago Perc

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

JUTRI KONCERT

NOVO MESTO — Jutri ob 20. uri bo v tukajšnji športni dvorani koncert novomeške glasbene skupine »5. avenija«. Gost večera bo Vlado Kreslin.